ತಂದೆ, ನೀವಿಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ನೀವು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದಿರಾ ! ಎಂತೆಂತಹ ಪಟ್ಟೆಪೀತಾಂಬರಗಳು ! ನನ್ನ ಮೈತುಂಬ ಆಭರಣ. ಮನೆ ತುಂಬ ಮಿದು ಆಸನ. ಅಲ್ಲಿ ಮೆತ್ತಗಿನ ಹಾಸಿಗೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸಿಕೆ. ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ತಕ್ಷಣ ಸತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಉಣ್ಣುವದಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಯಾವದಕ್ಕೂ ನ್ಯೂನತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ! ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿದೆ ನನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ.

ಆದರೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಚಿಂತೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೆ ನಾನೆಂದರೆ ಭಾರೀ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಋಷಿಗಳಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನದೇ ಹುಚ್ಚು. ಅವರು ಸರ್ವದಾ ನನ್ನ ಸೆರಗುಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹಿಂದೇ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಉಳಿದ ಸಹೋದರಿಯರಿಗೆ ಪತಿದರ್ಶನವೇ ಆಗದಂತಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯೋ ! ಅವರೂ ನನ್ನಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಜೀವವಲ್ಲವೇ! ಅವರೂ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೇ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಭೋಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗು ನನ್ನ ಕರುಳನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ನನ್ನ ಸಹೋದರಿಯರು ದುಃಖವನ್ನು ನೆನೆದು ನನಗೂ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮೋರೆ ತೋರಿಸದಂತಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರ ಭೇಟಿಗೇ ಹೋಗಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಗ ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯ, ಭವನ, ಉಪವನ, ಶಯನ, ಆಸನ, ಆಮೋದ ಪ್ರಮೋದ, ವಿನೋದ ವಿಲಾಸ, ಪ್ರಕಾಶ, ಹಾಸ ಉಲ್ಲಾಸ, ಸಲ್ಲಾಪ, ಸರಸ, ಸುಖ, ಸಂಪದ, ಸರ್ವವೂ ಮೊದಲಿನ ಮಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು. ಅವಳಂತೆ ಈ ಮಗಳೂ ತನ್ನ ಸಿರಿಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಂತಸವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ''ಅಪ್ಪ ಈ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದ ನನ್ನ ಬಾಳು ಬಂಗಾರವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ತುಂಬ ಸೊಗಸಿನ ಸುಗ್ಗಿ. ಹಿಗ್ಗಿನ ಬುಗ್ಗಿ. ಆದರೆ ಅಪ್ಪ! ನನಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮನೋವ್ಯಥೆ ಉಂಟು. ನನ್ನ ಪತಿಯು ನನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುಣಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ಆಚೀಚೆ ಕದಲುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನನಗೇನೋ ನನ್ನ ನಲ್ಲನ ನಿತ್ಯ ಸಹವಾಸ, ಸಂತಸ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಂತೆ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾದ ಉಳಿದ ನನ್ನ ಸೋದರಿಯರ ಗತಿ ಏನೊ ! ನನಗೆ ನಿತ್ಯ ಭೋಗ ಎಂದರೆ ಆ ನನ್ನ ಉಳಿದ ಸೋದರಿಯರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ವಿಯೋಗ ಎಂದಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ! ನನ್ನ ಭಗಿನಿಯರ ನಿತ್ಯ ದುಃಖವನ್ನು ನೆನೆದು ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏನಾದರೂ ನನ್ನ 'ಇವರು' ನನ್ನ ನೆರಳು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳುವದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಮರುಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ಸೊಗಸು ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಗೆ. ಆದರೆ ಪಾಪ ! ಆ ನನ್ನ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಪಾಡೇನು ? ಇದೇ ನನಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದುಃಖ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಐವತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಬಂದನು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಇದೇ ಸೊಲ್ಲು. ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಿರಿ ತುಂಬಿತ್ತು. ಸಂತಸ ಸೂಸಿತ್ತು, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸೂರೆ ಆಗಿತ್ತು.

ಸೌಭರಿ ಋಷಿಯು ತನ್ನ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮಡದಿಯರಿಗೂ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸುಖಸಂಪದಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದ. ಮತ್ತು ತಾನೂ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಐವತ್ತು ರೂಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವೂ ರಾಜಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ರತಿ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಳಿಯನ ಈ ಪ್ರಿಯಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾವ ಮಾವನಿಗೆ ತಾನೆ ಆನಂದೋದ್ರೇಕವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!

ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನ ಈ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ತಪಃಶಕ್ತಿ, ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭೋಗ ರಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಸಂತಸಗೊಂಡ. ಆ ಸೌಭರಿ ಮುನಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ. ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದ. ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ದೊಡ್ಡವರು. ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ದೊಡ್ಡದು. ಇಂಥ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಾನು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ತಮ್ಮ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾನಿಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈವರೆಗೆ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯ ಫಲ. ತಮ್ಮ ತಪಃಸ್ಸಿನ ಫಲ'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ಸೌಭರಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ದಿನ ಅಳಿಯ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ತನಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದನು.

ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಸೌಭರಿ ಋಷಿಗೆ ಆ ರಾಜಕುವರಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮುನಿಯ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರವಾಹವು ನೂರು ಕವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಹರಿಯಿತು. ಆ ಶತಪುತ್ರರ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ, ಆಟ, ಪಾಟ, ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದ ಮಮತೆಯ ಬಂಧನವು ಇನ್ನೂ ಬಿಗಿಯಾಯಿತು. ಅವರ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ ಮಮತೆಯಿಂದ ನೂರು ಬಗೆಯ ಚಿಂತೆಗಳು ಅವನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಕೆಣಕ-ತೊಡಗಿದವು. ''ಈ ಕೂಸಿಗೆ ಕಾಲು ಬಂದೀತೇ ? ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಬಾಯಿ ಬರಬಹುದೇ ! ಈ ಮಕ್ಕಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದೇ ? ಇವರ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದೇ ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸೊಸೆಯಂದಿರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೇ ? ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಉಂಟೇ ! ಆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಅದನ್ನೂ ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಬರಬಹುದೇ ?'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮನೋರಥಗಳೂ ದಿನಕೊಮ್ಮೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕ್ಷಣಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚಿಗಿಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ರಾಗದಿಂದ ವಿರಾಗಕ್ಕೆ

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಆ ಸೌಭರಿ ಋಷಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು.

''ಅಬ್ಬಾ ನಾನೆಂಥ ಮೂಢ ! ಇದೇನು ನನ್ನ ಮೋಹ ! ಈ ಮನೋರಥಗಳಿಗೆ ಕೊನೆ ಉಂಟೇ ? ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಮಾನವನ ಹಗಲುಗನಸುಗಳು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೋರಥಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ

ಮನೋರಥಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಾನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಮಲಗಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕುಳಿತ ಕೂಸುಗಳು ಕಾಲು ಬಂದು ನಡೆದಾಡಿದವು. ಕಾಲು ಬಂದ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಯದವರಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದರು. ಸೊಸೆಯಂದಿರನ್ನು ಕಂಡದ್ದಾಯಿತು. ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಅದೂ ಪೂರ್ಣವಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೋರಥವು ಉದಿಸುವದು. ಅದೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ಮಗದೊಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಮನೋರಥವು ಉದಿಸುವದು. ಅದೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ಮಗದೊಂದು ಚಿಗಿತು ಬರುವದು. ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವವರಾರು ! ಈ ಹಗಲುಗನಸುಗಳ ಹುಟ್ಟನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವವರಾರು ! ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನನಗೆ ಇಂದು ತಿಳಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಮನೋರಥಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೊರಟವನ ಚಿತ್ತವು ಪರಮಾರ್ಥದತ್ತ ಎಂದಿಗೂ ಒಲಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ನಾನು ತಪಃ ಸಮಾಧಿಗಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದಾಗ ಒಂದು ಮೀನಿನೊಡನೆ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಳಿಸಿದೆ. ಆ ಮೀನಿನ ಸಂಗವೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಆತ್ಮಪಾತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಆ ಮೀನಿನ ಬಾಳು ಬಳಗವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನೂ ಸಂಸಾರಕೆ ಇಳಿದೆ. ಐವತ್ತು ನೃಪ ನಂದಿನಿಯರ ಕೊರಳಿಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಿಂದ ವಂಶ ಹಬ್ಬಿತು. ಸಂಖ್ಯೆ ಶತ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆ ಶತ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಗುಣಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಬಂದರು. ಹೀಗೆ ಈ ಕುಲವು ಕವಲೊಡೆದು ಕೊನರುತ್ತ ನಡೆದಂತೆ ನಮ್ಮ ಚಿಂತೆ ಚಿಗಿತವು. ದುಃಖ ಕಾರಣಗಳೂ ಬಲಿತವು, ಮಮತೆಯ ಸೆಳೆತದಿಂದ ಚಿತ್ತದ ಶಾಂತಿಯು ಕದಡಿತು. ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾನು ಬಹುಕಾಲ ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸಿನ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ ಈ ಮೀನಿನ ಸಹವಾಸದಿಂದಾಗಿ ಅದೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದಂತಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೇ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವರು ''ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು, ನರನು ನಿಸ್ಸಂಗನಾಗಬೇಕು'' ಎಂದು.

ನಿಸ್ಸಂಗತಾ ಮುಕ್ತಿ ಪದಂ ಯತೀನಾಂ ।
ಸಂಗಾದಶೇಷಾಃ ಪ್ರಭವಂತಿ ದೋಷಾಃ ॥
ಆರೂಢಯೋಗೋ ವಿನಿಪಾತ್ಯತೇಽ ಧಃ ।
ಸಂಗೇನ ಯೋಗೀ ಕಿಮುತಾಲ್ಪ ಸಿದ್ಧಿಃ ॥

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸರ್ವ ಸಂಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವದೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ. ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಗತಿ ಸಹವಾಸದಿಂದಲೇ ಬರುವವು. ಸಂಗದಿಂದ ಯೋಗಾರೂಢರಾದ ಯೋಗಿಗಳೇ ಕೆಳಗುರುಳಿ ಬೀಳುವಾಗ ಸಿದ್ಧಿಯ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಅಲ್ಪರ ಪಾಡೇನು !

ನಾನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರಾಗುವೆ. ಮಮತೆಯ ಮೊಸಳೆ ಈವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಸಂಗದಿಂದ ನನ್ನ ತಪೋಭಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಇಂಥ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಈಶ್ವರರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸತಕ್ಕ ಆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಶರಣು ಹೋಗುವೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವೆ. ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ಆ ಅನಂತನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಿತ್ತವು ನಿತ್ಯನಿರಂತರವೂ ನೆಲಿಸಲಿ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಗಿಂತ ಹಿರಿದಾದ ದೇವರಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ದೇವರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನೇ ದೇವರಿಗೂ ದೇವ. ಗುರುಗಳ ಗುರು, ಒಡೆಯರ ಒಡೆಯ. ಅವನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತೇನೆ''. ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆ ಸೌಭರಿ ಋಷಿಯು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು, ಹಾಸಿಗೆ, ಹೊದಿಕೆ, ಹೊನ್ನು, ಹಣ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೊರೆದು ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದ. ಅವನಂತೆ ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂಡಿದ ಅವನ ಮಡದಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ತಾವೂ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅವರಿಗೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು.

ನಿರ್ಜನವಾದ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಡದಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿ ತಪಂಗೈದು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಅವನ ಅಂತಃಕರಣವು ನಿರ್ಮಲವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿ ಪಕ್ವವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಸೌಭರಿಯು ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮರ್ಪಣೆಗೈದು ಅವನು ನಿರಂತರ ಧ್ಯಾನ ಜಪ, ತಪ, ಆರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊನೆಗೆ ಜನನ ಮರಣಾದಿ ವಿಕಾರರಹಿತವಾದ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ. ಈ ಸೌಭರಿ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಆರು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪದ್ಧ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ನಡೆ-ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಎಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—○—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩

ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಅಂಬರೀಷ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅಂಬರೀಷನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಯುವನಾಶ್ವ, ಯುವನಾಶ್ವನಿಂದ ಹಾರೀತನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಹಾರೀತನಿಂದ ಆಂಗಿರಸ ಗೋತ್ರದ ಹಾರೀತಗಣವು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಯಿತು.

ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಗಂಡಾಂತರ

ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ಪುರುಕುತ್ಸನು ಮಹಾವೀರ ವರೇಣ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ರಸಾತಲ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೌನೇಯ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಆರು ಕೋಟಿ. ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಅವರು ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತು ನಾಗಪತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಅವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರು. ಅವುಗಳ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲಿನ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಗಂಧರ್ವರ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಸೋತುಹೋದ ಸರ್ಪಕುಲದ ಧುರೀಣರೆಲ್ಲರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಶರಣುಹೋದರು. ನನ್ನನ್ನು ಹಾಡಿ ಪಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಹಾವುಗಳ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ ಹರಿಯು ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಪಕಳೆತೆರೆದು ಆ ನಾಗ ಧುರೀಣರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ನಾಗನಾಯಕರೆಲ್ಲರೂ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ತಮಗೆ ಒದಗಿಬಂದ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಆ ಸರ್ಪ ಸಂಘದ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಇಂತು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಇತ್ತನು. ''ಭೂತಳದಲ್ಲಿ ಮಾಂಧಾತನ ಮಗನಾದ ಪುರುಕುತ್ಸನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಅವನಲ್ಲಿ ಆವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಈ ದುಷ್ಟ ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ''. ಎಂಬ ಹರಿಯ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾವಿನ ಕುಲದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರು ಹಿಗ್ಗಿ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಗ್ಗಿ ವಂದನೆಗೈದು ತಮ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು.

ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಹಾವುಗಳು ಬದುಕಿದವು

ನಾಗರಾಜನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ನರ್ಮದೆಯನ್ನು ಪುರಕುತ್ಸ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಗೆ ಆ ಪುರಕುತ್ಸ ರಾಜನನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದರಂತೇ ನಾಗಕನ್ಯೆ ಆದ ನರ್ಮದೆಯು ತನ್ನ ಕಾಂತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈ ರಸಾತಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರಿಗೂ ನಾಗಗಳಿಗೂ ಘೋರ ಕದನವು ಮೊದಲಿಟ್ಟಿತು. ಪುರಕುತ್ಸನು ಸರ್ಪಸೇನೆಯ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಮೊದಲೇ ಮಹಾವೀರ ಪುರುಕುತ್ಸ. ಈಗಂತೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆವೇಶವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಕೇಳುವದೇನು ! ಒಂದೊಂದೇ ಹೊಡೆತದಿಂದ

ಆರು ಕೋಟಿ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಮಾಂಧಾತನ ಮಗನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಗೆಲುವಿನ ಬಾವುಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮೆರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದ. ಸರ್ಪಕುಲದ ಸಕಲ ಸದಸ್ಯರೂ ''ಈ ಗಂಧರ್ವರ ಗೆಲುವಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಲ ಕನ್ಯೆಯಾದ ನರ್ಮದೆಯ ಒಲವು ಚೆಲುವುಗಳೇ ಕಾರಣ. ಪುರುಕುತ್ಸನನ್ನು ರಸಾತಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದವಳೇ ಅವಳು.'' ಎಂದು ಆನಂದದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಮತ್ತೂ ''ನರ್ಮದೆಯನ್ನು ನೆನೆದವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಯಾವ ಹಾವೂ ಕಚ್ಚಲಾರದು. ಕದಾಚಿತ್ ಕಚ್ಚಿದರೂ ವಿಷ ಏರಲಾರದು, ಏನೂ ಬಾಧೆ ಆಗಲಾರದು'' ಎಂದು ಆ ನರ್ಮದೆಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ನರ್ಮದೆಯನ್ನು ನೆನೆದರೆ ನಂಜಿನ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ

''ನರ್ಮದಾಯೈ ನಮಃ ಪ್ರಾತರ್ನರ್ಮದಾಯೈ ನಮೋ ನಿಶಿ ।
ನಮೋಸ್ತು ನರ್ಮದೇ ತುಭ್ಯಂ ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ವಿಷಸರ್ಪತಃ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ಹಗಲು ಅಥವಾ ಇರುಳು ಎಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗಾಡಿದರೂ, ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಾಲಾಡಿಸಿದರೂ ಹಾವು ಕಚ್ಚದು. ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ ಕೂಡಿದರೂ ಅದು ಬಾಧಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುರುಕುತ್ಸ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಂತತಿ ವಿಚ್ಛೇದವಾಗುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಪನ್ನಗ ಪತಿಗಳು ಮತ್ತೆ ವರವನ್ನಿತ್ತರು. ಪುರುಕುತ್ಸನಿಗೆ ನರ್ಮದೆಯಿಂದ ತ್ರಸದಸ್ಯು ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದ. ಅವನ ಮಗ ಅನರಣ್ಯ. ಅವನನ್ನು ರಾವಣನು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅನರಣ್ಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪೃಷದಶ್ವ, ಹರ್ಯಶ್ವ, ಹಸ್ತ, ಸುಮನ, ತ್ರಿಧನ್ವ, ತ್ರೈಯ್ಯಾರುಣಿ, ತ್ರಿಶಂಕು ಮೊದಲಾದ ರಾಜರು ಆಗಿ ಆಳಿಹೋದರು.

ಹುಚ್ಚು ಹಂಬಲದಿಂದ ಹೊಲೆಯನಾದ ತ್ರಿಶಂಕು

ಈ ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಸತ್ಯವ್ರತ ಎಂದು ಬೇರೊಂದು ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಈ ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಒಂದು ಹಂಬಲ, 'ಈ ನರದೇಹದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕು' ಎಂದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ವಶಿಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ''ಅದಾಗದು'' ವಶಿಷ್ಠರು ಖಂಡತುಂಡಾಗಿ ನುಡಿದರು. ''ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ದೇಹದಿಂದ ದೇವ ಭೋಗವಿಲ್ಲ.'' ಇಷ್ಟಾದರೂ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಸ್ವರ್ಗಚಟ್ಟಲ ದೂರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ವಶಿಷ್ಠರ ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅದೇ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ. ತಂದೆ ವಶಿಷ್ಠರ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದ ಆ ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಆ ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರರು ''ನೀನು ಗುರುದ್ರೋಹಿ, ಚಂಡಾಲನಾಗು'' ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತರು. ಸ್ವರ್ಗದ ಹಂಬಲ ಹೊತ್ತ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಹೊಸ ಹರೆಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಲೆಯನಾದ.

ದೊರೆಯ ದೋಷದಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬರ ಬಿತ್ತು. ಅದೂ ಕೂಡ ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ. ಈ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಗಳು ತಪಂ ಗೈಯಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಮಳೆ, ಬೆಳೆ,

ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಋಷಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ. ಅವರು ಹೊಲೆಯನಾದ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಗಂಗೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಆಲದ ಮರದ ಮೇಲೆ ಮೃಗಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಂದು ದಿನಾಲು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಕುಟುಂಬದವರು ಅದನ್ನು ಅನುದಿನವೂ ತಿಂದು ಬದುಕಿ ಬೆಳೆದರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನಗಳ ನಂತರ ಕ್ಷಾಮಮುಗಿದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಮಳೆಯಿಂದ ಕ್ಷೇಮವಾದ ಬಳಿಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದು ಯಾರೂ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದೇ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಪುಣ್ಯ. ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ತ್ರಿಶಂಕು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನೆದು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ದೇಹಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಅಂತರಿಕ್ಷಲೋಕಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರು. ಆ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ರೋಹಿತಾಶ್ವ, ಹರಿತ, ಚಂಚು, ಆ ಚಂಚುವಿನಿಂದ ವಿಜಯ, ವಸುದೇವ, ವಿಜಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ರುರು, ವೃಕ, ಬಾಹು ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಜನಿಸಿದರು.

ಸ್ತ್ರೀ ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಳಯಾಂತಿಕಾ

ಬಾಹುರಾಜನು ಹೈಹಯ, ತಾಲಜಂಘ ಮುಂತಾದ ವೈರಿಗಳಿಂದ ಸೋತು ಮಡದಿಯರೊಂದಿಗೆ ಅಡವಿ ಸೇರಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯು ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿ. ಅದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಅವಳ ಸವತಿಯರು ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಪಿಂಡವು ಬೆಳೆಯದೆ ಸಲ್ಲಾಗಿ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕೂಡಲಿ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ವಿಷವೂಡಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷವಾದರೂ ಆ ಅರಸಿಯ ಗರ್ಭವು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಬಾಹುರಾಜನು ಮುದುಕನಾದುದರಿಂದ ಔರ್ವಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವನ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯು ಸಹಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಪತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಗಮನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಪಃ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಔರ್ವಮುನಿಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಸಹಗಮನದ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಹಿಂದೆ ಆದದ್ದು, ಇಂದು ನಡೆದದ್ದು, ಮುಂದೆ ಆಗುವದು ಎಲ್ಲವೂ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ಆ ಔರ್ವಮುನಿಗೆ. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಎಲೆಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ರಾಜಮಹರ್ಷಿಯ ಚಿತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನುಡಿದರು.

ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಇಳಿಸಿದರು, ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೆ ಉಳಿಸಿದರು

''ಸಾಕು ಸಾಕು ಈ ಸಹಗಮನ, ಇದೇನು ಹುಚ್ಚು ನಿಮಗೆ! ಅಮ್ಮ, ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದ ವೈರಿಗಳ ವಂಶವು

ಧ್ವಂಸವಾಗಲಿದೆ. ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳು ಜರುಗಲಿವೆ. ಇಂಥ ಬೀರವುಳ್ಳ ನಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮನನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುವಿಯಲ್ಲ ! ತಾಯಿ, ಮೊದಲು ಕೆಳಗಿಳಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಘಾತಕವಾದ ಈ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸು.'' ಮುನಿಪುಂಗವರ ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಚಿತೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು. ಔರ್ವಮುನಿಯು ಆ ಸಾಧ್ವಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಕೆಲವು ದಿನ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಆ ಮುನಿಯ ಎಲೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಸವತಿಯರು ಹಾಕಿದ ವಿಷದಿಂದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ತೇಜಸ್ಸು ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಔರ್ವಋಷಿಗಳು ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಔರ್ವಮುನಿಗಳು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು ಸಗರ=ವಿಷದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದವ. ಮುಂದೆ ಅವರೇ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ವೇದ ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನೂ, ಶಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕಲಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಭೃಗುಕುಲದವರು ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲ ಅಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಸೇಡು ತೀರಿಸಿ ನಾಡಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಂದ ಸಗರಕುಮಾರ

ಹುಡುಗ ದೊಡ್ಡವನಾದ. ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೂಡಿತು. ಅವನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟ ''ಅಮ್ಮ! ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆವು ! ಏಕೆ ಬಂದೆವು ! ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಎಲ್ಲಿ!'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ. ಮಗನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಮರೆತ ದುಃಖ ಮರುಕಳಿಸಿತು. ನಡೆದ ದುರಂತ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳು ಮಗನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ವೈರಿಗಳು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತಂದ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಗರಕುಮಾರನ ಸಿಟ್ಟು ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಸಿಡಿಯಿತು. ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದ ಹೈಹಯ ತಾಲಜಂಘರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಾಗಿ ಅವನು ಆಣೆ ಇಟ್ಟ. ಸೇಡಿನ ಸಿಡಿಲುಸವಾರಿ ಏರಿದ. ಆ ಸಗರಕುಮಾರ ಹೈಹಯ ತಾಲಜಂಘ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಘವನ್ನು ಮುರಿದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿದ. ಏನೋ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಉಳಿದುಕೊಂಡರು. ಶಕ, ಯವನ, ಕಾಂಭೋಜ, ಪಾರದ, ಪಲ್ಲವ, ಮುಂತಾದ ವೈರಿ ವಂಶದವರಿಗೂ ಅವನು ಕೈ ತೊಳೆದು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ. ಕಂಡಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿದ. ಅಳಿದುಳಿದ ಅವರ ವೈರಿಗಳು ಕೂಡ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಸಗರವಂಶದ ಕುಲಗುರುವಾದ ವಶಿಷ್ಠರನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ವಶಿಷ್ಠರು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದ ಆ ದೀನ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿ ದಯೆದುಂಬಿ ಸಗರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ''ವತ್ಸ, ಸಾಕು ಈ ಸಂಹಾರ ಸತ್ರ. ಅರೆಜೀವರಾದ ಈ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ನೀನಿಟ್ಟ ಆಣೆ ಸಟೆ ಆಗದಂತೆ ನಾನಾಗಲೇ ಇವರನ್ನು ಅರೆಜೀವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಮೆರೆಯಲಾರರು. ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಯೋಚಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಮಾಡಲಾರ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಇನ್ನು ಇದ್ದರೂ

ಸತ್ತಂತೆ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾಡಿಗೋಡಿಸಿದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಇದರಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದಂತಾಯಿತು.

ಗುರು ವಶಿಷ್ಠರ ಮಾತಿಗೆ ಆ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನು ತಲೆಬಾಗಿದ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ವೇಷಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಗಡ್ಡ ಇಟ್ಟ. ಶಕರ ತಲೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪರೆ ಬೋಳಿಸಿದ. ಪಾರದರಿಗೆಲ್ಲ ''ತಲೆಗೂದಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಕೂಡದು. ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಳಿಗೂದಲುಗಳನ್ನು ಜೋತಾಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು'' ಎಂದು ಶಾಸನಗೈದ. ಪಲ್ಲವರಿಗೆ ಹೊರೆ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆಗೈದ. ಇವರಿಗೂ ಉಳಿದ ವೈರಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೂ 'ವೇದ' ಓದಬಾರದು. ಯಾಗಮಾಡಬಾರದು ಮತ್ತು ವೇದಬಾಹಿರರು ಆಗಬೇಕೆಂದು' ನಿರ್ಬಂಧ ಪಡಿಸಿದ. ಸಗರನ ಶಾಸನದಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಾತಿ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ತೊರೆದ ಬಳಿಕ ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ಹಣ್ಣಾದ ಸಗರ ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೊನೆಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಮ್ಲೇಂಛ ಜಾತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಇತ್ತ ಸಗರ ಕುಮಾರನಾದರೂ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹಿಂದಿನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆಸಿಕೊಂಡನು. ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನ ಏರಿದನು. ಏಳು ದ್ವೀಪವುಳ್ಳ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಆಳಿದನು. ಅವನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚ್ಯುತಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಕ್ಷತಿ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಸಗರ, ಸುದಾಸ, ಖಟ್ವಾಂಗ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಚರಿತ್ರಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪

ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರು ಸುಮತಿ ಮತ್ತು ಕೇಶಿನಿ. ಸುಮತಿಯು ಕಾಶ್ಯಪರ ಮಗಳು. ಕೇಶಿನಿಯು ವಿದರ್ಭರಾಜನ ಮಗಳು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ರಾಣಿಯರು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಔರ್ವಋಷಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದರು. ಸುಪ್ರೀತನಾದ ಮಹಾಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ''ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ವಂಶವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸುವನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುವರು. ಈ ಎರಡು ವರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವದು ಬೇಕೋ ಅವರು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು'' ಎಂದು. ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಆರಿಸಿಗೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ವಿದರ್ಭರಾಜನಂದಿನಿಯಾದ ಕೇಶಿನಿಯು ಕುಲದ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯೊಡಿಸಿ ಚೆಲ್ಲುವರಿಸುವ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಕಾಶ್ಯಪ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಸುಮತಿಯು ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಔರ್ವಮುನಿಯು 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆದರಂತೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಶಿನಿಯು ಅಸಮಂಜಸ ಎಂಬ ವಂಶವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಕಾಶ್ಯಪಕುವರಿಯಾದ ಸುಮತಿಯು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ನಡತೆಗೆಟ್ಟ ಮಗನನ್ನು ನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿಸಿದ ಸಗರನ ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠೆ

ಅಸಮಂಜಸನಿಂದ ಅಂಶುಮಾನ ಎಂಬ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅಸಮಂಜಸನು ಎಳೆತನದಿಂದಲೂ ದುರ್ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆ ಆಶೆಮಾಡಿದ್ದ ''ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಪುತ್ರನು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ಬರುವನು'' ಎಂದು. ಆದರೆ ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಅವನ ಅನಾಚಾರ ಬೆಳೆಯಿತು. ಬಾಲ್ಯವು ಕಳೆದರೂ ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಅವನ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಬೆಳೆದವು. ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರನಾದ ತಂದೆಯು ಶೀಲಗೇಡಿಯಾದ ಆ ಮಗನನ್ನು ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಸುಮತಿಯ ಆರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಅಣ್ಣನಾದ ಆ ಅಸಮಂಜಸನ ನಡತೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಸಗರರಾಜನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ವಿವೇಕಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಉನ್ಮಾರ್ಗಗಾಮಿಗಳಾದರು. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನವೊಡ್ಡ ತೊಡಗಿದರು ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ದೋಷ ದೂರನಾದ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಅವತಾರಭೂತನಾದ ಕಪಿಲ ಮುನಿಯನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಬಿನ್ನಹಗೈದರು. ''ಸ್ವಾಮಿನ್, ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ ಅಸಮಂಜಸನ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ವೇದಮಾರ್ಗ ವಿಧ್ವಂಸಕರಾಗಿ ಲೋಕಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಪುತ್ರರು ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿ ವೇದವಿದ್ವೇಷದಿಂದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಒಡ್ಡತೊಡಗಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಗತಿಯೇನು ? ದೀನ ಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಮತ್ತು ವೇದ

ಮಾರ್ಗದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರಗ್ರಹಣ!'' ಎಂದು. ಭಗವಾನ್ ಕಪಿಲ ದೇವನು ''ಸಗರ ರಾಜಕುಮಾರರೆಲ್ಲರೂ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಹೊಂದುವರು'' ಎಂದು ಸುರರಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯಿತ್ತ.

ಹಿಂಸ್ರಾಃ ಸ್ವಪಾಪೇನ ವಿಹಿಂಸಿತಾಃ ಖಲಾಃ

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಗರ ಮಹಾರಾಜನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು. ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಗರನ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ಅದರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ನಡೆದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಯಾರೋ ಕದ್ದು ಭೂತಳದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟರು. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಸಗರ ರಾಜಕುಮಾರರು ನೆಲವನ್ನು ಅಗಿಯತೊಡಗಿದರು. ತಲೆಗೊಂದು ಯೋಜನದಂತೆ ಪಾಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನೆಲದೊಡಲನ್ನು ಅಗಿದು ಬಗಿದು ಕೊನೆಗೆ ಪಾತಾಳ ಲೋಕದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಯಜ್ಞಾಶ್ವದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಡ ಚೆದರಿದ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನೇಸರಿನಂತೆ ತೇಜೋ ಭಾಸುರನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಪಿಲಮುನಿ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನ ಕಾಂತಿಕಿರಣಗಳ ಪ್ರಭಾಪುಂಜದಿಂದ ಪಾತಾಳ ಲೋಕದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಬೆಳಗಿದ್ದವು. ಅವನೇ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಯ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಆ ಸಗರ ಪುತ್ರರು ಮೊದಲೇ ದೇವ ದ್ವೇಷಿಗಳು, ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳು, ಲೋಕಕಂಟಕರು. ಈಗಂತೂ ಅವರ ಯಾಗದ ತೇಜಿಯನ್ನು ಕದ್ದ ಕಪಿಲ ಮುನಿ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕೇಳವದೇನು!

ಆ ದುರುಳರು ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ''ಹೊಡೆಯಿರಿ ಈ ಕುದುರೆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿರಿ ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವೊಡ್ಡಿದವನನ್ನು'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಕಪಿಲ ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದರು. ಭಗವಂತನಾದ ಆ ಕಪಿಲ ಮುನಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿ ಅವರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಆಯಿತು. ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಸಗರ ಕುಮಾರರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಉರಿ ಅಗ್ನಿಸಂಕಟ. ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಇತ್ತ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತ ಸಗರ ದೊರೆಗೆ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಯಿತು ಕಪಿಲಭಗವಂತನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಉರಿದು ಹೋದರೆಂದು. ಆಗ ಅವನು ಅಸಮಂಜಸನ ಮಗನಾದ ಅಂಶುಮಂತನನ್ನು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಅಶ್ವವನ್ನು ಕರೆತಲಿಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದನು.

ಸುಲಭನೋ ಹರಿ

ಅವನು ಸಗರ ಮಕ್ಕಳು ತೋಡಿದ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಇಳಿದು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪಿಲ ದೇವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಸ್ತುತಿಸಿ ಒಲಿಸಿದನು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನುಗ್ರಹಗೈದು ನುಡಿದನು. ''ಇಕೋ! ನಿಮ್ಮ ಯಜ್ಞದ ಈ ಕುದುರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.ಇದನ್ನು ನೀನು ಕರೆದೊಯ್ದು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸು. ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕರೆತರುವನು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ

ವರ ಬೇಡು.'' ಆಗ ಅಂಶುಮಂತನು ಕೈ ಮುಗಿದು ''ಸ್ವಾಮಿನ್, ನನ್ನ ಪಿತೃಗಳಾದ ಸಗರ ರಾಜಕುಮಾರರು ಮೊದಲೇ ಅನಾಚಾರಿಗಳು. ಮೇಲೆ ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಿಂದ ದಗ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಸದ್ಗತಿ ಆಗುವದೆಂತು ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ನನಗಿತ್ತ ವರದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುವಂತಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಕಪಿಲದೇವ ನುಡಿದ ''ಈ ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ, ''ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಮೇಲಿನಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೆಲದೆಡೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ'' ಎಂದು. ಅವನು ಕರೆತಂದ ಆ ಸುರನದಿಯ ನೀರು ಈ ನಿನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ಎಲವು ಬೂದಿಗೆ ತಾಕಿದರೆ ಸಾಕು, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಹರಿಯ ಕಾಲ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಆ ನೀರಿನ ಮಹಿಮೆಯೇ ಅಂಥದು. ಆ ಪುಣ್ಯಜಲದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರು ಮಾತ್ರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯ ತೊಗಲು, ಎಲಬು, ಸ್ನಾಯು ನರ, ಕೂದಲು ದೇಹದ ಯಾವದೋ ಭಾಗ, ತುಂಡು, ತುಣುಕು, ತುಸು ತಾಗಿದರೂ ಸಾಕು ಆ ಪುಣ್ಯೋದಕಕ್ಕೆ. ಎಂಥ ಪತಿತ ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧಲತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.''

ಭಗವಂತನ ಈ ಅನುಗ್ರಹ ವಚನ ಕೇಳಿ ಅಂಶುಮಂತನು ಅವನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿದ. ಅವನ ಅಜ್ಞೆಯಂತೆ ಯಾಗದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಸಗರರಾಜನು ಆ ಅಶ್ವದಿಂದ ತಾನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಅಶ್ವ ಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ. ಸಗರಕುಮಾರರು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅಗಿದ ಪೊಡವಿಯ ಒಡಲಿನ ಆ ದೊಡ್ಡ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಅದೇ ಸಾಗರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಸಗರರಾಜನು ಆ ಸಮುದ್ರನಾಥನನ್ನು ತನ್ನ ಒಬ್ಬ ಮಗನೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿದನು. ಯಜ್ಞದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದ ಅಂಶುಮಂತನಿಗೆ ದಿಲೀಪ ಎಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದ. ಆ ದಿಲೀಪನ ಮಗನೇ ಭಗೀರಥ. ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದ ಆ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತಂದ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ದೇವಗಂಗೆ ಭಾಗೀರಥಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಭಗೀರಥನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸುಹೋತ್ರ, ಶ್ರುತ, ನಾಭಾಗ, ಅಂಬರೀಷ, ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ, ಅಯುತಾಯು, ಋತುಪರ್ಣ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ರಾಜರು ಜನಿಸಿದರು. ಕೊನೆಯವನಾದ ಋತುಪರ್ಣ ಲೆತ್ತದಾಟದಲ್ಲಿ ವಿಲಕ್ಷಣ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಪುಣ್ಯ ಶ್ಲೋಕನಾದ ನಳರಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು. ಋತುಪರ್ಣನ ಪುತ್ರನು ಸರ್ವಕಾಮ, ಅವನ ಮಗ ಸುದಾಸ, ಸುದಾಸನಿಗೆ ಮಿತ್ರಸಹನು ಪುತ್ರನಾದರು.

ರಾಜನು ರಕ್ಕಸನಾದ ಒಂದು ದುಃಖದ ಘಟನೆ

ಒಮ್ಮೆ ಮಿತ್ರಸಹನು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕ್ರೂರ ಹುಲಿಗಳು ಅವನ ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಜನು ಕಗ್ಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಳ ನುಗ್ಗಿದಾಗ ಆ

ಗಿರಿ ಗರ್ಭದ ಗಹನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಜೋಡು ಹುಲಿಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಕೂಡಲೇ ಆ ರಾಜನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟ. ತಕ್ಷಣ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿತು. ಸಾಯುವಾಗ ಅದು ಹುಲಿಯ ರೂಪ ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರೂರ ಮುಖದ ದೊಡ್ಡ ದೈತ್ಯನಾಗಿ ಧರೆಗುರುಳಿತು. ಎರಡನೆ ಹುಲಿಯು ''ರಾಜನ್, ನಾನು ಇದರ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಕೆಲಕಾಲವು ಸರಿದ ಬಳಿಕ ಮಿತ್ರಸಹಮಹಾರಾಜನು ಒಂದು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ. ಅದರ ಅಧ್ವರ್ಯಗಳು ಕುಲ ಪುರೋಹಿತರಾದ ವಶಿಷ್ಠರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಯಜ್ಞ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಆಚಾರ್ಯ ವಶಿಷ್ಠರು ಯಾವದೊ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋದ ವ್ಯಾಘ್ರ ರೂಪಿ ದೈತ್ಯನು ವಸಿಷ್ಠರ ರೂಪದಿಂದ ಮಹಾರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಗೈದ. ''ರಾಜನೇ, ಯಜ್ಞವೆಲ್ಲ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೇಕೆ ನಾಲಿಗೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ! ಇಂದು ಮನುಷ್ಯರ ಮಾಂಸ ಹಾಕಿ ರುಚಿಕರವಾದ ಅಡುಗೆ ಆಗಲಿ, ನಾನೀಗ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾದಿಷ್ಠವಾದ ಮಾಂಸಾಹಾರವು ಬೇಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ'' ಸಾಕ್ಷಾದ್ ವಸಿಷ್ಠರೇ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದೇ ಮಿತ್ರಸಹ ತಿಳಿದ. ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಮುನಿಗಳ ಮಾಂಸ ಬಡಿಸಿದಾಗ

ಶುದ್ಧ ಶಾಕಾಹಾರಿಯಾದ ಆ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಮ್ರಾಟನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಪಾಚಕರೆಲ್ಲಿ ಸಿಗಬೇಕು? ಆದರೆ ಗುರುಗಳು ಸ್ವಯಂ ಬಂದು ''ಇಂದು ಮಾಂಸಾಹಾರವೇ ಆಗಬೇಕು'' ಎಂದು ತಾವಾಗಿ ಹೇಳಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಮೀರಲಿಕ್ಕೆಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡುವದು? ಎಂದು ರಾಜನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಂಸದಿಂದಲೇ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಓರ್ವ ಅಡಿಗೆಯವನು ಬಂದು ''ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಮಿಷ ಪಾಕವನ್ನು ಮಾಡುವದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ದೇವರೇ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಬಂದವ ದೈತ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ವಶಿಷ್ಠರ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ನರಮಾಂಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನೇ ಮತ್ತೀಗ ಅಡಿಗೆಯ ಭಟ್ಟನಾಗಿ ಬಂದು ಮಾಂಸ ಭೋಜನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಇಟ್ಟ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋದ ನಿಜವಾದ ವಶಿಷ್ಠರು ಮರಳಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಮಹಾರಾಜನು ಅವರ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದ. ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ತಾಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಡಿಸಿ ತಂದಿಟ್ಟ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಕೌತುಕವೂ ಆಯಿತು. ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ವಿಷಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ತಿಳಿಯದೇ ಸಿಟ್ಟಗೇಳಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತಂದಿಟ್ಟ ವಸ್ತು ಏನು ಎಂದು ಆಲೋಚನೆಗೈದರು. ಅದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ನರಮಾಂಸವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಕೋಪ

ಕೆರಳಿತು. ಶಾಪದ ನುಡಿ ಸಿಡಿದು ಬಂದಿತು. ''ನಮ್ಮಂತಹ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಇಂಥ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಇಂಥ ಹೇಯವಾದ ನರಮಾಂಸವನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ತಂದಿರಿಸಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಇದೇ ನರಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ರಾಕ್ಷಸನಾಗು.''

ಆಗ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದ ಆ ದೊರೆಯು ನಡುಗುತ್ತ ''ಪೂಜ್ಯರೇ ! ಇದೀಗ ತಾವೇ ಬಂದು 'ಇಂದು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ನರಮಾಂಸವೇ ಆಗಬೇಕು'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಿರಿ. ಅದರಂತೆ ನಾನೀಗ ಈ ಆಮಿಷ ಭೋಜನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ತಮಗೆ ಬಡಿಸಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಆಗ ವಸಿಷ್ಠರು 'ಇದೇನು ಅವಾಂತರ? ಇಲ್ಲೇನೋ ಮೋಸ ನಡೆದಿರಬಹುದು' ಎಂದು ಸಂದೇಹ ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಧ್ಯಾನಪರರಾದರು. ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಡೆದ ನಿಜಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಯಿತು. 'ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈ ರಾಜನ ಮೇಲಿನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಹೊರಟ ಕಾಡು ದೈತ್ಯನ ಕುಟಿಲ ಕಾರಸ್ಥಾನ' ಎಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಅವನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಗೈದರು. ''ಈ ನಿನ್ನ ರಾಕ್ಷಸ ರೂಪವು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಇರುವದು, ಆಮೇಲೆ ನೀನು ಮತ್ತೆ ಮಾನವನಾಗುವೆ'' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದರು.

ಆದರೆ ಮಿತ್ರಸಹನಿಗೆ ಇದೂ ಕೂಡ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿತು. ತನ್ನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ತನಗೇಕೆ ಈ ವಶಿಷ್ಠರ ಶಾಪ ? ದೈತನಾಗುವ ತಾಪ ? ''ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ನನಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಮನುಷ್ಯಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ರಕ್ಕಸನಾಗು ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಚಲ್ಲಿದ ಈ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೇ ನಾನು ಪ್ರತಿ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಾಪ ಜಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಆ ಶಾಪೋದಕವನ್ನು ವಶಿಷ್ಠರ ಮೇಲೆ ತೂರಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಕೈಯೆತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಅವನ ಮಡದಿಯಾದ ಮದಯಂತಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದಳು. ಅವನನ್ನು ತಡೆದಳು. ''ನಾಥಾ, ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡುವದೇ ! ಇದೇನು ಅನ್ಯಾಯ ! ಆಚಾರ್ಯ ವಶಿಷ್ಠರು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ದೇವರು. ನಮ್ಮ ಕುಲಾಚಾರ್ಯರು. ಅವರನ್ನು ಶಪಿಸಬೇಡಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಾಪದ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದಳು. ಶಾಪಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಆ ಶಾಪಸಲಿಲವನ್ನು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿದರೆ ಮೋಡಗಳು ಉಡುಗಿ ಹೋಗುವವು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದರೆ ಬೆಳೆಗಳು ಹಾಳಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಶಾಪೋದಕವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊಂಡನು. ಕೋಪತಾಪಿತವಾದ ಆ ಶಾಪೋದಕದಿಂದ ಮಿತ್ರಸಹನ ಎರಡೂ ಕಾಲಗಳು ಕಾಂತಿಗೆಟ್ಟವು. ಸುಟ್ಟು ಕರಕಾದವು. ಆ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಅವನು ಮುಂದೆ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದ ಎಂಬ ನಾಮಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಮುಂದೆ ವಶಿಷ್ಠರ ಶಾಪದಿಂದ ಆ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೆಲಕಾಲ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ತಿಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಿವೇಕ ಭ್ರಷ್ಟಾನಾಂ ಭವತಿ ವಿನಿಪಾತಃ ಶತಮುಖಃ

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಮುನಿಯು ಋತುಸ್ನಾತಳಾದ ತನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದು ರಕ್ಕಸ ರೂಪತಾಳಿದ ಕಲ್ಮಾಷನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಇವನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ

ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕಾಮಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಮಿತ್ರಸಹನು ಅವರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಮುನಿಯ ಮಡದಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಿತ್ರಸಹನೆದುರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಅಂಗಲಾಚಿದಳು. ''ಮಹಾರಾಜ, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲ. ನೀನು ನಮ್ಮ ದೊರೆ. ಮಿತ್ರಸಹ ಮಹಾರಾಜ. ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲಕ್ಕೆ ನೀನೊಂದು ತಿಲಕ ಇದ್ದಂತೆ. ದಯಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ. ಮಹಾರಾಜ, ಮೈ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಂದ ನಾನು ಈ ನನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸರಸಕ್ಕಿಳಿದಾಗಲೇ ನೀನು ಬಂದು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ತಡೆದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹದ ಸುಖವನ್ನು ಉಂಡ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು, 'ರತಿ ಸುಖವು ಅರ್ಧವಾದಾಗ ರಮಣನನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರೆ ಪತ್ನಿಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎಂಥ ದುಃಖವಾಗುವದೆಂದು. ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಮಾಂಗಲ್ಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡು'' ಎಂದು ಹಲಬಿ, ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಕೈ ಮುಗಿದು, ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ರಾಕ್ಷಸನಾದ ಮಿತ್ರಸಹನಿಗೆ ದಯೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹಸಿದ ಹುಲಿಯಂತೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದೇ ಕೊಂದನು. ಅವಳ ಎದುರಿಗೇ ಕುಳಿತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಶಾಪವಿತ್ತಳು.

''ನನಗೆ ಪತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ನೀನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಕಾಮಕೇಳಿಗೆ ಇಳಿದಾಗಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದುವಿ.'' ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಪವಿತ್ತು ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ಚಿತಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಏರಿ ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದಳು, ಮುಂದೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ರಾಜನಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಶಾಪ ಬಿಟ್ಟಿತು. ರಾಕ್ಷಸಭಾವವು ತೊಲಗಿತು. ಅವನಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕ ವೃತ್ತಿಯು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಅವನ ದೇಹವು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಮದಯಂತಿಯ ಸಂಗ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಮದಯಂತಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ಪತಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯ ಶಾಪವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ''ಇನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಆಶೆಪಡುವದು ಬೇಡ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಮಿತ್ರಸಹ ಮಹಾರಾಜನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೈ ಸುಖದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಕುಲಾಚಾರ್ಯರಾದ ವಶಿಷ್ಠರನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಶಿಷ್ಠರು ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಇರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಗರ್ಭವು ಎಷ್ಟು ದಿನವಾದರೂ ಬೆಳೆಯಲೂ ಇಲ್ಲ, ಹೊರಬರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅದು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಉದರದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿತು. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಪಿಂಡವನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಿರುಗಬೇಕು' ಎಂದು ಮದಯಂತಿಗೆ ಬೇಸರಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಳು. ಗರ್ಭವು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಗಂಡು ಮಗು. ರಾಜ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಮಹದಾನಂದ ಆಯಿತು. ಕಲ್ಲಿನಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರ ಬಿದ್ದು ಬಂದುದರಿಂದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ 'ಅಶ್ಮಕ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. (ಅಶ್ಮ = ಕಲ್ಲು). ಆ ಅಶ್ಮಕನಿಗೆ ಮೂಲಕನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಅಬಲೆಯರೇ ಅರಸನನ್ನು ಉಳಿಸಿದರು. ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಮೂಲಕನು ರಾಜನಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಪರಶುರಾಮ ದೇವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲವನ್ನೇ ಅಳಿದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೊಡಲಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ನರೇಂದ್ರರ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನಗಳೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕು ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿ ಹೋದವು. ಆ ಕೊಡಲಿ ರಾಮನ ಸವಾರಿಯು ಮೂಲಕನ ಊರಿಗೆ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಬಂದೆರಗಿದಾಗ ಅವನ ರಾಣೀ ವಾಸದ ರಮಣಿಯರೆಲ್ಲರು ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ರತಿಕಾಂತನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಚಂಡಕೋಪನಾದ ಭಾರ್ಗವನು ಕೆಂಡದಂಥ ಕಂಗಳಿಂದ ಕಿಡಿಕಾರುತ್ತ ಕೊಡಲಿ ಎತ್ತಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮೂಲಕನ ಪ್ರೇಯಸಿಯರೆಲ್ಲರು ಬತ್ತಲೆಯರಾಗಿ ಮೂಲಕನ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು. ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಶುರಾಮನು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಮತ್ತೆ ಎಂದೂ ಆ ಕೊಡಲಿಯ ಕಡುಗಲಿಯು ಮೂಲಕನ ಊರಿನತ್ತ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು ಮೂಲಕನ ಮೈಗೆ ಮೈ ಹತ್ತಿ ಮೆತ್ತಿ ಕವಚದಂತೆ ನಿಂತು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ 'ನಾರೀಕವಚ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕನಿಂದ ಮುಂದೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ದಶರಥ, ಇಲವಿಲ, ವಿಶ್ವಸಹ ಮತ್ತು ಖಟ್ವಾಂಗ ಮುಂತಾದ ನರಪತಿಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಮೃತ್ಯು ಅವಸರ ಪಡಿಸಿದಾಗ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆದ

ಖಟ್ವಾಂಗ ಭೂಪತಿಯು ದೇವತೆಗಳ ಬಿನ್ನಹದಂತೆ ಸುರಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ದಾನವರನ್ನು ತನ್ನ ದಾರುಣವಾದ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಧೂಳು ಮಾಡಿ ಹಾರಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ವರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಖಟ್ವಾಂಗನು ಅವರಿಗೆ ''ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ವರ ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವು ಎಷ್ಟು ಉಳಿದಿದೆ ಹೇಳಿರಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ''ಇನ್ನು ಎರಡೂವರೆಘಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ'' ನೋಡಿ ಹೇಳಿದರು ಸುರಸತ್ತಮರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಖಟ್ವಾಂಗರಾಜನು ಮನೋ ವೇಗವುಳ್ಳ ವಿಮಾನದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿಬಂದ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರು ಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಇಟ್ಟು ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಗೆ ಕುಳಿತ. ''ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ಬೇರಾರೂ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯರಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆತ್ಮವೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಈವರೆಗೆ ನಾನು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿಲ್ಲ. 'ಈ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಇಲ್ಲ. ಈ ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.' 'ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುನಿಮಾನಿತನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಡೆಕೊಡಲಿ' ಎಂದು ಕಡು ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಭಾವಭರಿತನಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಹತ್ತಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ದೇವದೇವೋತ್ತಮನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನವಾಯಿತು. ತತ್ಪರವಾಯಿತು, ತನ್ಮಯವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಖಟ್ವಾಂಗ ಮಹಾರಾಜನ ಆ ಪುಣ್ಯ ಚರಿತ್ರದ ನೆನಪು ಹಾಡಿನ ರೂಪದಿಂದ ಜನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

"ಖಟ್ವಾಂಗೇನ ಸಮೋ ನಾನ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದುರ್ವ್ಯಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।
ಯೇನ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಹಾಗಮ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜೀವಿತಂ ।
ತ್ರಯೋಽತಿ ಸಂಹಿತಾ ಲೋಕಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸತ್ಯೇನ ಚೈವ ಹಿ ॥

ಖಟ್ವಾಂಗನಂಥ ಮನುಷ್ಯರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯವು ಉಳಿದಿದ್ದು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತ್ರ. ಅಷ್ಟೇ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸದ್ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಟ್ಟು, ನೆನೆದು, ಧ್ಯಾನಗೈದು, ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವನು ಮೇಲಿನ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ."

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರಾಮಾಯಣ

ಖಟ್ವಾಂಗನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ಇಕ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಬಾಹು, ರಘು, ಅಜ, ದಶರಥ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ಬಾಳಿದರು. ಆ ದಶರಥನಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂರ್ಣಾವತಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದನು. ಅವನ ಅಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭರತ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಶತ್ರುಘ್ನರು ದಶರಥ ಕುಮಾರರಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದರು.

ರಾಮನು ಹಾಲ್ಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ ಇದ್ದಾಗಲೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅಡವಿಗೆ ನಡೆದ. ತಾಟಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಾರೀಚನನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದ. ಸುಬಾಹು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಕಾಲುತಾಕಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದ. ಜನಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದೆ ಮುರಿದ. ಹೆಂಗಸಿನ ಮೈಯಿಂದ ಹುಟ್ಟದಿರುವ ಸೀತೆಯನ್ನು ಜನಕನ ಪಣಗೆದ್ದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಹುರಿದು ಮುಕ್ಕಿದ. ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಕುಲಕ್ಕೆ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತಿದ್ದ ಪರಶುರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಸೆಣಸಿ ಅವನ ಗರ್ವ ಹರಣದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ತಂದೆಯ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ತೊರೆದ. ಸೀತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು

ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಧ, ಖರ, ದೂಷಣ ಮುಂತಾದ ರಕ್ಕಸರು ಅವನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಕಬಂಧ ಮತ್ತು ವಾಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅವನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು. ಅವನು ಕಡಲನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದ. ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದೊಟ್ಟಿದ. ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧವಾದ ಶುದ್ಧಿ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಕರೆತಂದ. ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯ ಶೀಲ ಸತೀತ್ವಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿದ ಆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಾಭೀಷೇಕದ ಮಂಗಲ ಮಹೋತ್ಸವದ ಮಹಾವೈಭವವನ್ನು ನೂರು ವರ್ಷ ಬಣ್ಣಿಸಿದರೂ ತೀರದು. ಆದರೂ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಲಿಸು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನ, ವಿಭೀಷಣ, ಸುಗ್ರೀವ, ಜಾಂಬುವಂತ, ಹನುಮಂತ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಛತ್ರಚಾಮರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ, ವರುಣ, ವಾಯು, ಕುಬೇರ, ರುದ್ರ, ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರು. ವಶಿಷ್ಠ, ವಾಮದೇವ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಭರದ್ವಾಜ, ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಪುಂಗವರು ನಾಲ್ಕೂವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹಾಡಿ ಪಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಗಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ನರ್ತಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಭೂಮಂಡಲದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಲೋಕ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ದಶರಥ ಕುಮಾರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವವು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಸೀತೆಯ ಆ ಎದೆಯರಸನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿ ರಘುವಂಶದ ಒಂದು ತಿಲಕ ಎನಿಸಿದನು. ಆ ಕೌಸಲ್ಯ ಕುಮಾರನು ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸುಖ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಸಿದನು. ರಾಮನ ಸೋದರನಾದ ಭರತನಾದರೂ ಗಂಧರ್ವರು ನೆಲಿಸಿದ ದೇಶವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿದನು. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಶತ್ರುಘ್ನನು ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಮಧುಪುತ್ರ ಲವಣಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಸೋದರರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಭೂಭಾರಹರಣ ರೂಪವಾದ ದೇವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಪ್ರಭು ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಲೋಕ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ, ಧರ್ಮಚಕ್ರವನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ, ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ವೈಕುಂಠಧಾಮಕ್ಕೆ

ಹೊರಟುನಿಂತನು. ಈ ರಾಮನೆಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ಎಂದು ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಾಲೋಕ್ಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ದುಷ್ಟರನ್ನೆಲ್ಲ ದಮನಮಾಡಿದ ರಾಮನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಲವ - ಕುಶ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೂ ಇಬ್ಬರು ಅಂಗದ, ಚಂದ್ರಕೇತು, ಭರತನಿಗೆ ತಕ್ಷ, ಪುಷ್ಕಲ. ಶತ್ರುಘ್ನನಿಗೆ ಸುಬಾಹು ಶೂರಸೇನ. ಕುಶನಿಂದ ರಾಮನ ವಂಶವು ಬೆಳೆದ ಬಗೆ ಹೀಗಿದೆ. ಕುಶ, ಅತಿಥಿ, ನಿಷಧ, ಅನಲ, ನಭ, ಪುಂಡರೀಕ, ಕ್ಷೇಮಧನ್ವ, ದೇವಾನೀಕ, ಅಹೀನಕರ, ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ, ದೇವಲ, ವಂಚಲಿ, ಉತ್ತರ, ವಜ್ರನಾಭ, ಶಂಖಣ, ಯುಷಿತಾಶ್ವ, ವಿಶ್ವಸಹ, ಹಿರಣ್ಯನಾಭ, ಧ್ರುವಸಂಧಿ, ಸುದರ್ಶನ, ಅಗ್ನಿವರ್ಣ, ಶೀಘ್ರಗ, ಮರು. ಈ ಮರು ಮಹಾರಾಜನು ಯೋಗಾರೂಢನಾಗಿ ಕಲಾಪಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಮರುರಾಜನೇ ಸೂರ್ಯ ವಂಶದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಕನು ಆಗಲಿರುವನು. ಆ ಮನುವಿನ ಮಗ ಪ್ರಸುಶ್ರುತ, ಅವನಿಂದ ಸುಸಂಧಿ, ಸುಸಂಧಿಯ ಮಗ ಅಮರ್ಷ, ಅವನ ಪುತ್ರ ಸಹಸ್ವಾನ, ಅವನ ಮಗ ವಿಶ್ವಭವ, ಅವನಿಂದ ಬೃಹದ್‌ಬಲ ಮುಂತಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಿ ರಾಮನ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಈ ಬೃಹದ್ಬಲನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೌರವ ಪಾಂಡವರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಮಗನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಈಗ ನಾನು ಇಕ್ವಾಕು ಕುಲದ ಮುಖ್ಯ ರಾಜರ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇವರ ಚರಿತ್ರೆ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೇ ಪಾಪ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತರು ಇಕ್ವಾಕುಲದ ಈ ಅರಸರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ನಿಮಿಯಿಂದ ನಿಮಿಷ ಎಮೆಯ ನಿಮೇಷ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುರಾಜನ ಮಗನಾದ ನಿಮಿಯು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಪುರೋಹಿತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಶಿಷ್ಠರು ''ನಾನು ಇಂದ್ರನ ಐನೂರು ವರ್ಷದ ಬೇರೊಂದು ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಅವನ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಿನ್ನ ಯಾಗಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಈಗಲೇ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊದಲು ಇಂದ್ರನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಸತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಕಾಯುತ್ತಲಿರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ವಶಿಷ್ಠರ ಈ ವಚನಕ್ಕೆ ನಿಮಿರಾಜನು ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮೌನವನ್ನು ಸಮ್ಮತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ವಸಿಷ್ಠರು ದೇವೇಂದ್ರನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಇತ್ತ ನಿಮಿ ಮಹಾರಾಜನು ಗೌತಮ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಪುರೋಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

ದೇವೇಂದ್ರನ ಯಜ್ಞವು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ವಶಿಷ್ಠರು ನಿಮಿಯ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಒಳ್ಳೇ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬಂದರು. ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೌತಮ ಋಷಿಗಳ ಪೌರೋಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ನಿಮಿಮಹಾರಾಜನು ಆಯಾಸ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ''ನನಗೆ ಮೊದಲು ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಲು ಹೇಳಿ ಅನಂತರ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಕರೆದು ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಿ ನನಗೆ ಅವಮಾನಮಾಡಿದ ಈ ನಿಮಿರಾಜನು ದೇಹಹೀನನಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದ ಬಳಿಕ ನಿಮಿರಾಜನು ವಶಿಷ್ಠರ ಶಾಪದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಿತು ತಾನೂ ಮರಳಿ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದನು. ''ನಾನು ಮಲಗಿದಾಗ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ನನಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಎಸೆದುಹೋದ ಈ ದುಷ್ಟ ಗುರು ವಶಿಷ್ಠರ ದೇಹಪಾತವಾಗಲಿ.'' ಹೀಗೆ ಗುರುವನ್ನು ಶಪಿಸಿ ನಿಮಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದನು. ನಿಮಿರಾಜನ ಶಾಪದಿಂದ ವಶಿಷ್ಠರ ಆತ್ಮವು ಮಿತ್ರಾವರುಣರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾಯಿತು. ಊರ್ವಶಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಕಂಡು ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ಚಿತ್ತವು ಚಂಚಲಿಸಿ ವೀರ್ಯಪಾತವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಹೊಸ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದು ವಶಿಷ್ಠರು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರು. ನಿಮಿರಾಜನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ದೇಹವನ್ನು ಮನೋಹರವಾದ ದಿವ್ಯ ಗಂಧವನ್ನು ಬಳಿದು, ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕೊಳೆಯದೆ ಕೆಡದೆ ಅಂದೇ ಸತ್ತ ದೇಹದಂತೆ ಕಾಂತಿಗೆಡದೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು.

ಯಜ್ಞದ ಕೊನೆಗೆ ಆಹುತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪುರೋಹಿತರು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ''ಯಜಮಾನನಿಗೆ ವರವನ್ನು ದಯ ಪಾಲಿಸಿರಿ'' ಎಂದು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ನಿಮಿರಾಜನು ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ''ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಿರಾಜನು ಅಶರೀರನಾಗಿಯೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡನು, ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯ ಗೋಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸುವವರು ನೀವೇ ಅಲ್ಲವೆ! ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವು ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಎಮೆಯ ರೂಪದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನವ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸುವದೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಎನಗೆ ಅನಿಸಿದೆ'' ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಎಮೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ನಿಮಿಯು ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಜನರು ಕಣ್ಣಿನ ಎಮೆ ಬಡಿಯುವದು, ಕಣ್ಣು ಪಿಳಿಕಿಸುವದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಜೀವವಿಲ್ಲದ ದೇಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಜನಕ

ನಿಮಿರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂತಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆಯು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಮುನಿಗಳು ಆ ನಿಮಿರಾಜನ ದೇಹವನ್ನು ಅರಣಿ (ಯಜ್ಞದ ಕಟ್ಟಿಗೆ) ಯಿಂದ ಕಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಮಗು ಜನಿಸಿತು. ಅರಣಿ ಮಂಥನದಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಜನಕ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ನಿಮಿಯು ದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ವಿದೇಹನಾದುದರಿಂದ ಅವನ ಮಗನಾದ ಆ ಜನಕನಿಗೆ 'ವೈದೇಹ' ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಸತ್ತ ಶರೀರವನ್ನು ಮಥನಮಾಡಿ ಮೂಡಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಮಿಥಿ ರಾಜನೆಂದು ಅವನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಈ ಜನಕ ರಾಜನ ವಂಶವು ಮುಂದೆ ಉದಾವಸು ಎಂಬ ಅವನ ಮಗನಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಆ ಜನಕ ವಂಶದಲ್ಲಿ ನಂದಿವರ್ಧನ, ಸುಕೇತು, ದೇವರಾತ, ಬೃಹದುಕ್ಥ, ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಹರ್ಯಶ್ವ, ಮಹಾವೀರ್ಯ, ಸುಧೃತಿ, ಮನು, ಪ್ರತೀಕ, ಕೃತರಥ, ದೇವಮೀಢ, ವಿಬುಧ, ಮಹಾಧೃತಿ, ಕೃತರಾತ, ಮಹಾರೋಮ, ಸುವರ್ಣರೋಮ, ಹ್ರಸ್ವ ರೋಮ, ಸೀರಧ್ವಜ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಹುಟ್ಟಿ ಮಿಥಿಲೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಸೀರಧ್ವಜನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯನ್ನು ನೇಗಿಲದಿಂದ ಹರಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಅವನ ಕೈಗೆ ದೊರೆತಳು.

ಸೀರಧ್ವಜನ ಸಹೋದರನಾದ ಕುಶಧ್ವಜನು ಸಾಂಕಾಶ್ಯದ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಸೀರಧ್ವಜನ ಮಕ್ಕಳು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಮುಂತಾಗಿ ಅವರ ವಂಶದ ಬಳ್ಳಿಯು ಕುಡಿಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂತಿವೆ. ಸೀರಧ್ವಜನಿಂದ ಭಾನುಮಾನ್, ಶತದ್ಯುಮ್ನ, ಶುಚಿ, ಊರ್ಜ, ಶತಧ್ವಜ, ಅಂಜನ, ಕುರುಜಿತ್, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ, ಶ್ರುತಾಯು, ಸುಪಾರ್ಶ್ವ, ಶತ್ರುಂಜಯ, ಕ್ಷೇಮಾವಿ, ಅನೇನಸ, ಭೌಮರಥ, ಸತ್ಯರಥ, ಉಪಗು, ಉಪಗುಪ್ತ, ಸ್ವಾಗತ, ಸ್ವಾನಂದ, ಸುವರ್ಚ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವ, ಸುಭಾಷ, ಸುಶ್ರುತಜಯ, ವಿಜಯ, ಋತ, ಸುನಯ, ವೀತಹವ್ಯ, ಧೃತಿ, ಭಲಾಶ್ವ, ಕೃತಿ. ಈ ಜನಕ ರಾಜನ ವಂಶವು ಈ ಕೃತಿರಾಜನಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಮೈಥಿಲರು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಬಹುಶಃ ಮೈಥಿಲರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

—o—

ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಸೋಮವಂಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗೆ. ಚಂದ್ರ, ಬುಧ, ಪುರೂರವರ ಚರಿತೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬

ಮೈತ್ರೇಯ - ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ಈವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯವಂಶವು ಬಿತ್ತರಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಅರುಹಿದಿರಿ. ಚಂದ್ರವಂಶವು ಚೆಲ್ವರಿದ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಚಂದ್ರವಂಶದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾದ ರಾಜರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನನಗಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಪರಾಶರ - ಮೈತ್ರೇಯ, ಈ ಚಂದ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ನಹುಷ, ಯಯಾತಿ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಮುಂತಾದ ಮಹಾ ಪ್ರಬಲರಾದ ರಾಜ ಋಷಿಗಳು ಆಗಿಹೋದರು. ಅವರ ಬೀರ, ಬೆಳಕು, ಶೀಲ ಗೈಮ ಒಂದೊಂದೂ ವರ್ಣನೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸು.

ಚಂದ್ರನ ಕಪ್ಪು ಚರಿತ್ರ

ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಡೆದ ಆ ನಾರಾಯಣನ ಹೊಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಾವರೆಯಿಂದ ಮೊದಲು ಜನಿಸಿದವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗ ಅತ್ರಿಮುನಿ, ಆ ಅತ್ರಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಎಲ್ಲ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಧಿರಾಜನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಗೈದರು. ಆಗ ಚಂದ್ರನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನ, ಮಹಾಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಚಂದ್ರನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮದ ತುಂಬಿತು. ಮದವು ತಲೆಗೇರಿದ ಚಂದ್ರನು ದೇವಗುರು ಬ್ರಹಸ್ಪತಿಯ ಮಡದಿಯಾದ ತಾರೆಯ ರೂಪಸಿರಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕದ್ದು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸುರಾಚಾರ್ಯನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ದೂರು ಇತ್ತನು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವಗುರುವಿನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗುರು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಅವಿವೇಕವೂ ಸೇರಿದಾಗ

ತಾರೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಸೋಮನ ಕಾಮಮೂಲಕವಾದ ಈ ವಾಮಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಕುಲಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರರ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಚಂದ್ರನ ಪಕ್ಷಗಟ್ಟಿದರು. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಅಂಗೀರಸ ಋಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರದೇವರು ಗುರುಪುತ್ರನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತರು.

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಅಣಿಯಾದರು. ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಕಳಿಸಲು ಒಪ್ಪದಾದಾಗ ಅದೇ ನೆವದಿಂದ ದೇವ - ದಾನವರಲ್ಲಿ ಘೋರ ಕದನವು ಎಸಗಿತು.

ತಾರೆಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅದು ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ''ತಾರಕಾಮಯ'' ಸಂಗ್ರಾಮ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಆ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ರುದ್ರದೇವರನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ನಿಂತರು. ಎದುರು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಂಭ, ಕುಂಭಾದಿ ದೈತ್ಯ ಧುರೀಣರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಪಕ್ಷಗಟ್ಟಿ ಹೋರಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರವಾದ ಈ ದೇವದಾನವರ ಕದನದಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಹುರುಡುಗಟ್ಟಿ ಹೋರಾಡುವ ಶಿವ - ಶುಕ್ರರನ್ನು ತಡೆದರು. ದೇವ - ದಾನವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ''ಛೀ'' ಮಾಡಿ ತಾರಾದೇವಿಯನ್ನು ದೇವಗುರುವಿಗೆ ಮರಳಿ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ತಾರೆಗೆ, ''ನನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಇಟ್ಟ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ. ಸಾಕು ಈ ಬಸುರಿನ ಸಡಗರ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕೆಳಗೆ ಕೆಡವಿ ಶುದ್ಧಳಾಗಿ ಬಾ'' ಎಂದು ತಾರೆಗೆ ಗದರಿಸಿದನು.

ಬಿದ್ದ ಪಿಂಡದಿಂದ ಮುದ್ದು ಗಂಡು ಮಗು

ಪಾಪ ಆ ತಾರೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಷ್ಪಾಪಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯೂ ಅಹುದು. ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಚಂದ್ರನು ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಭೋಗಿಸಿದ್ದನು. ಅವಳ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭಧಾರಣವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಗಂಡನು ''ಆ ಪಿಂಡವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಕಿ ಬಾ'' ಎಂದು ಗದರಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಬೆದರಿ ತನ್ನ ಬಸಿರನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟಳು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಹಸಿರು ಹಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಒಂದು ಹಸಗೂಸು ಹುಟ್ಟಿತು. ತೇಜಃ ಪುಂಜನಾದ ಆ ಕೂಸಿನ ಕಿರಣ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕತೊಡಗಿದವು. ಅಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಚೆಲುವು ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಆ ಸುಂದರ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಮಗು ತನ್ನದಾಗಬೇಕೆಂದು ಚಂದ್ರ - ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಶೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಕೂಸು ನನ್ನದು - ನನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದು ತಾರೆಯನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು, ''ನಿಜ ಹೇಳು, ಈ ಪಿಂಡ ಯಾರದು ? ಬೃಹಸ್ಪತಿಯದೋ, ಚಂದ್ರನದೋ ?

ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಾರೆಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಾರೆ ಕೇಳಿದರೂ ಅವಳು ಲಜ್ಜಾಮೂಕಳಾಗಿ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಚಲ್ಲಿದ ಆ ಎಳೆಯ ಮಗು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ

ನಡೆದ ಈ ಹಗರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೆರಳಿ ಕೂಗಿತು. ''ಎಲೇ ದುಷ್ಟತಾಯಿಯೇ! ನನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಏಕೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಲೊಲ್ಲಿ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ನಾಚಿಕೆ ನಿನಗೆ ಇಂದೇ ಬಂದಿತೇ? ತುಸು ತಡೆ. ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಗುಡುಗಿತು. ಆ ಬುಧನು ಮುಂದೆ ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ಮಗ ಸುದ್ಯುಮ್ನನು ಶಿವನ ವಿಹಾರ ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಗೈದು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಇಳಿಯೆಂದಾದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿ ಪುರೂರವ ಎಂಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆ ಪುರೂರವನು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ನೀಡಿದ ದಾನಗಳಿಗೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಅವನು ತುಂಬ ತೇಜಸ್ವಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಹುಸಿ ನುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ರೂಪ ದೇವಸುಂದರಿಯರು ಆಶೆಪಡುವಷ್ಟು ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾನವಂತನಾಗಿದ್ದ.

ಊರ್ವಶಿಯ ಚೆಲುವು, ಪುರೂರವನ ಒಲವು

ಒಮ್ಮೆ ಮಿತ್ರಾವರುಣರು ಊರ್ವಶಿಗೆ ಶಾಪವಿತ್ತರು ''ನೀನು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡು'' ಎಂದು. ಆಗ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪುರೂರವನು ಊರ್ವಶಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡ. ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯಾದ ಆ ನರನಾಥನ ತುಂಬು ತಾರುಣ್ಯ. ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಮುಗ್ಧವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು. ಪುರೂರವನು ಕೂಡ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತನು. ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸ್ತ್ರೀ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೇ ಅವನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಶರೀರದ ಸೊಬಗೇ ಬೇರೆ. ಸೌಂದರ್ಯದ ಸೊಗಸೇ ಬೇರೆ. ಅವಳ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಚೆಲುವು ಚಿಮ್ಮಿದರೆ ಅವಳ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಸ ರಸ ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಲೀಲಾಲಾಸ್ಯವಿತ್ತು. ಅವಳ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪುರೂರವನ ಮನಸ್ಸು ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸೂ ಕೂಡಿದವು. ದೃಷ್ಟಿ ಕೂಡಿದವು. ಅವರು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಮರೆತರು.

ಊರ್ವಶಿಯ ಮೂರು ವಿಚಿತ್ರ ಷರತ್ತುಗಳು

ಆಗ ರಾಜನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ನುಡಿದ ''ಓ! ಊರ್ವಶಿ! ನೀನು ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿದರೆ ಅದೇ ನನಗೆ ಹಬ್ಬ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಕಾಮಗಳು ತುಳುಕಾಡಿವೆ. ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು, ನನಗೆ ಪ್ರಣಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡು''. ಊರ್ವಶಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಲಜ್ಜೆಯ ಲಾಲಿಮೆ ಚಾರಿಮೆಯ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತಿ ಮಿಂಚಿತು. ಮುಗುಳನಗೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಾಚುತ್ತ ನುಡಿದಳು ''ರಾಜನ್! ನೀನು ನನ್ನ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ ನಾನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯಿನಿಯಾಗಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ.''

''ನಿನ್ನ ಷರತ್ತುಗಳು ಏನು ತಿಳಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಪುರೂರವ. ಅದಕ್ಕೆ ಊರ್ವಶಿಯು ''ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುವ ಎರಡು ಹೋತಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಆಚೀಚೆ ಕದಲಿಸಕೂಡದು. ಮತ್ತು ನೀನೆಂದಿಗೂ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ

ಬೀಳಕೂಡದು. ಮತ್ತು ಆಕಳ ತುಪ್ಪದ ಹೊರತು ನನಗೆ ಬೇರೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಈ ಮೂರು ಕರಾರುಗಳಿಗೂ ಪುರೂರವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಆ ಮುಗಿಲಿನ ಮಗಳು ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಸ್ವರ್ಗದ ಹಸಿವು, ನೆಲದ ಕಸುವು, ಒಂದು ಗೂಡಿದಾಗ

ಅನಂತರ ಪುರೂರವನು ದೇವಲೋಕದ ಚೆಲುವನೆಲ್ಲ ಬಳಿದು ತಂದ ಆ ಬೆಡಗು ಗಾತಿಯೊಡನೆ ಚೈತ್ರರಥ ಮುಂತಾದ ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದ. ಬೆಳ್ದಾವರೆಗಳು ಬಿರಿದು ಕಂಪುಬೀರುವ ಮಾನಸ ಸರೋವರ ಮುಂತಾದ ರಮಣೀಯ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ರಸಕೇಳಿಯಾಡಿದ. ಆ ಸುರಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸರಸ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ನಡೆದ ಆ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದ್ದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಷಗಳು ತೆರಳಿದ್ದು ಗುರುತಾಗಲಿಲ್ಲ. ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಕ್ರೀಡೆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೊಂದು ರಸಕೇಳಿ. ಸಗ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು, ಪುರೂರವನ ಕುಗ್ಗದ ಪೌರುಷ, ಹಳಸದ ಪ್ರೇಮ, ಕುಂದದ ಕಾಮ, ಕೇಳುವದೇನು ! ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ನಡೆಯಿತು ಆ ಪ್ರಣಯಗಳೀರ್ವರ ಸರಸ ಶೃಂಗಾರ. ಊರ್ವಶಿಯು ನವೋನವ ಭೋಗಾನು ರಾಗಗಳಿಂದ ಅಮರಾವತಿಯ ಬದುಕನ್ನೇ ಮರೆತು ಮಾನವನ ಮೈ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆರೆತು ಹೋದಳು.

ಗಂಧರ್ವರ ಮಿಂಚುಮಾಟ

ಅತ್ತ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿ ಇಲ್ಲದೆ ದೇವಪುರಿಯು ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಶೂನ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಬರಡಾಗಿ ತೋರಿತು. ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಭಣಭಣ ಎನಿಸಿತು. ಸ್ವರ್ಗದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನಿಗೂ ಊರ್ವಶಿಯ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ವಿಶ್ವಾವಸು ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ಊರ್ವಶಿ, ಪುರೂರವರ ಕರಾರುಗಳೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನು ಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಪುರೂರವನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಊರ್ವಶಿ ಪುರೂರವರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ಹೋತಿನ ಮರಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾವಸು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆದನು. ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ವೈಯ್ಯುವಾಗ ಆ ಮೇಕೆಯ ಮರಿಯು 'ಮ್ಯಾಂ' ಎಂದು ಒದರಿತು. ಅದರ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಊರ್ವಶಿಯು ದೀನಳಾಗಿ ''ಅಯ್ಯೋ ! ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಯಾರೋ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ನಾನು ಯಾರನ್ನು ಮೊರೆ ಹೋಗಲಿ !'' ಎಂದು ಹಲಬಿದಳು. ಆಗ ಮಹಾರಾಜನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಮೇಕೆಯ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಊರ್ವಶಿಯ ನರಳಿಕೆಗೂ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಮರಿಯನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅದರ ಆರ್ತ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಊರ್ವಶಿಗೆ ಸಂಕಟವಾಗಿ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಕೂಗಿದಳು. ''ಅಕಟಕಟಾ! ನಾನು ಅನಾಥಳಾದೆ. ನನಗಾರೂ ರಕ್ಷಣ ಮಾಡುವವರಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ನಾನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಗಂಡಸು ಹೋತಿನ ಜೋಡಿಯನ್ನು

ಕಾಪಾಡದಷ್ಟು ಕೈಲಾಗದ ಹೇಡಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು. ಅವಳ ನುಡಿ ಪುರೂರವನ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಹ್ವಾನದಂತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮೂದಲಿಕೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬರಿ ಮೈಯಿಂದಲೇ ಖಡ್ಗ ಹಿರಿದು ''ಎಲೈ ದುಷ್ಟ ಇನ್ನೇನು ! ನೀನು ಸತ್ತು ಹೋದೆ'' ಎನ್ನುತ್ತ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಬೆಳಕು ಮಿಂಚಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿದರು. ಆ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪುರೂರವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಹರ್ದೆಸೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊರ್ವಶಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಅವಳ ಎರಡು ಕರಾರುಗಳು ಭಂಗವಾದಂತೆ ಆದವು. ಮೇಕೆಯ ಮರಿಯನ್ನು ಕಾಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಅವಳ ಎರಡು ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಮುರಿದದ್ದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಊರ್ವಶಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಊರ್ವಶಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿದಳು, ಪೂರೂರವ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದ

ಊರ್ವಶಿಯು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಮರಳಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಂಧರ್ವರು ಆ ಎರಡೂ ಮೇಕೆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ರಾಜನು ಆ ಹೋತಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೇ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಊರ್ವಶಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಉರ್ವಶಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ದೇಶ ದೇಶ ಅಲೆದ. ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕಾಡಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಪ್ಸರೆಯರೊಂದಿಗೆ ಉರ್ವಶಿಯು ಅಂಭೋಜ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಉನ್ಮಾದವು ತಲೆಗೇರಿದಂತಾಗಿ ''ಪ್ರಿಯಳೇ ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲು, ಘೋರ ಮನಸ್ಸಿನವಳೇ! ನಿಲ್ಲು, ಕಪಟಮಾತಿನವಳೇ ನಿಲ್ಲು'' ಎಂದು ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಕೊಂಡನು. ಹೃದಯದ ಶೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಿಕೊಂಡನು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದು ಅವನ ಹೃದಯದ ಹಂಬಲದ ಹಾಡಾಗಿತ್ತು.

''ಊರ್ವಶಿಯ ಕಾಂತಾಸಂಮಿತ''

ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು, ''ಮಹಾರಾಜ, ಸಾಕಿನ್ನು ಈ ನಿನ್ನ ಅವಿವೇಕ, ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚಾಟವನ್ನು ಇನ್ನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸು, ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿನಗೊಬ್ಬ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಇರುತ್ತೇನೆ.'' ಅವಳ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವನು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಇತ್ತ ಊರ್ವಶಿಯು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು ''ಇವನೇ ಪುರುಷ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪುರೂರವ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಇವನೊಡನೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ಅವನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವನೆಡೆಗೇ ಜಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು.'' ಅವಳ

ಈ ಪುರೂರವನ ಪರಿಚಾಯಕ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಊರ್ವಶಿಯ ಅಪ್ಸರಾ ಸಖಿಯರು ನುಡಿದರು. ''ಸಖಿ, ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಇವನ ರೂಪವಾದರೂ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಇವನ ನಿಲುವು ಚೆಲವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗಾದರೂ ಎನಿಸಬಹುದು 'ಇವನೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹವಾಸವು ಆಗಲಿ' ಎಂದು.

ಊರ್ವಶಿಯ ಹೇಳಿಕೆ, ರಾಜನ ಕೇಳಿಕೆ

ಒಂದು ವರ್ಷವು ಪೂರ್ಣವಾದ ಬಳಿಕ ಪುರೂರವ ಮಹಾರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ತಾನು ಹಡೆದ ಆಯುಕುಮಾರನನ್ನು ಪುರೂರವಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ಒಂದು ಇರುಳು ಆ ಪುರೂರವನ ಜೊತೆಗೆ ಕಳೆದು ಐದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಡಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ''ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ಗಂಧರ್ವರೂ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹೀಗೆ ವರ ಕೇಳು.'' ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುರೂರವನು ಆ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ವರ ಕೇಳಿದ. ''ನಾನು ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಬಲಗುಂದಿಲ್ಲ. ಬಂಧು ಬಳಗ ಪರಿವಾರವೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ. ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬೇರಾವುದೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಯಸುವುದು ಒಂದೇ ಒಂದು. ''ಊರ್ವಶಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲಬಾರದು. ಅವಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಊರ್ವಶಿಯ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕು'' ಇದೊಂದೇ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದೆ. ಪುರೂರವನ ಪ್ರಣಯಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಂಧರ್ವರ ಎದೆ ಕರಗಿತು. ಅವರು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಅಗ್ನಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದರು. ''ಈ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ವೈದಿಕ ವಿಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ, ಆಹವನೀಯ, ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ ಎಂದು ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಊರ್ವಶಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡು'' ಎಂದು. ಪುರೂರವನು ಅವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಗಂಧರ್ವರು ಕೊಟ್ಟ ಅಗ್ನಿ ತುಂಬಿದ ಥಾಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಹಗಲು ಕಳೆದ ಬುದ್ಧಿ ಇರುಳು ಮತ್ತೆ ಮರಳಿತು

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು. ''ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಮೌಢ್ಯವು ಅತಿ ಆಯಿತು. ಜಾಡ್ಯವು ಮಿತಿಮೀರಿತು. ಊರ್ವಶಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟುದಿನ ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಂಡಲೆದದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಆ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಬೆಂಕಿಯ ಬೋಗೋಣಿಯನ್ನು ಊರಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಊರ್ವಶಿಯನ್ನಲ್ಲ.'' ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವನು ಆ ಅಗ್ನಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ದಾರಿಯ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಊರಿಗೆ ಹೋದನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ಸರಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರ. ''ಗಂಧರ್ವರು ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಥಾಲಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಊರ್ವಶಿಯ ಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ನಡುದಾರಿಯ

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಬಂದೆ. ಈಗ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕಂಡು ಬರುವೆ.'' ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಆ ನಟ್ಟಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಥಾಲಿಯನ್ನಿಟ್ಟ ಆ ದಟ್ಟಡವಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಇವನು ಅಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಅಗ್ನಿಥಾಲಿಯು ಇಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಳೀಮರವು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅದರ ಹೊದರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬನ್ನೀಗಿಡವು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ''ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಥಾಲಿಯು ಮಾಯವಾಗಿ ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶಮೀಗರ್ಭವಾದ ಅರಳೀಗಿಡವು ಬೆಳೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅಗ್ನಿರೂಪವಾದ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷವನ್ನೇ ನನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಒಯ್ಯುವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥದ ಅರಣಿ=ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡಿನಿಂದ-ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮಥಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಆ ಅಶ್ವತ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ನಡೆದನು. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಅರಣಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಬೆರಳಿನಾಕಾರದ ಸಮಿಧೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಳಷ್ಟೇ ಬೆರಳಿನಾಕಾರದ ಅರಣಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದವು. ಅವುಗಳ ಮಂಥನ ಮಾಡಿ ಆಹವನೀಯ, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಇದೇ ಅಗ್ನಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಹುವಿಧವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಊರ್ವಶಿಯ ಶಾಶ್ವತ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿರುವ ಭೋಗಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಕನಸು ನನಸಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿದ್ದ ಯಜ್ಞಾಗ್ನಿಯು ಈಗ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—○—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭

ಪರಾಶರ - ಆ ಪುರೂರವ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಆಯು, ಶತಾಯು, ಅಮಾವಸು, ವಿಶ್ವವಸು, ಶ್ರುತಾಯು, ಆಯುತಾಯು, ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆರು ಜನ ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಅಮಾವಸುವಿಗೆ ಭೀಮ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಭೀಮನಿಗೆ ಕಾಂಚನ, ಕಾಂಚನನಿಂದ ಸುಹೋತ್ರ, ಆ ಸುಹೋತ್ರನಿಗೆ ಜಹ್ನು ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಹರಿಯ ಅಡಿಯಿಂದ, ಹರನ ಜಡೆಯಿಂದ, ಋಷಿಯ ತೊಡೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಬಾ

ಭಗೀರಥನು ದೇವಗಂಗೆಯನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಹ್ನು ಋಷಿಯ ಆಶ್ರಮವಿದ್ದಿತು. ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಶ್ರಮ ಮತ್ತೂ ಯಜ್ಞವಾಟಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಚಿಮ್ಮಿತು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧ ಉಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಅವನು ಯಜ್ಞಪುರುಷನನ್ನು ಮಹಾ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಬಂದು ಜಹ್ನುಮುನಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂತೈಸಿ ಅವನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಭಾಗೀರಥಿಯು ಅಂದಿನಿಂದ ಜಹ್ನುಋಷಿಯ ಮಗಳು ಎಂದು ಎನಿಸಿ 'ಜಾಹ್ನವಿ' ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಜಹ್ನುವಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ಪುರೂರವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಂತು, ಅಜಕ ಬಲಾಕಾಶ್ವ, ಕುಶ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಕುಶಾಂಬ, ಕುಶನಾಭ, ಅಧೂರ್ತರಜ, ಮತ್ತು ವಸು ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಕುಶರಾಜನಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಶಾಂಬನು ತನಗೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸರಿ ದೊರೆಯಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಅವನ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಸುರರಾಜನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇವನಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ನನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವನ ಮಗನಾಗಿ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಗಾಧಿ. ಕೌಶಿಕನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಹಂಬಲ

ಗಾಧಿ ರಾಜನಿಗೆ ಸತ್ಯವತೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆ ಇದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಭೃಗುವಂಶದ ಋಚೀಕ ಋಷಿಯು ಒಲಿದು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂದು ಗಾಧಿರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕಡುಬಡವನಾದ ಇಂಥ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಮನಸ್ಸು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕ. ಸಿಟ್ಟಂತೂ ಸರ್ವದಾ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ. ಇಂಥ ಕೋಪಿಷ್ಠ ಜರಠನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಸುಖವಾದೀತು ! 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದರೆ ಋಚೀಕನಿಗೆ ಕೋಪ. ತಡವಿಲ್ಲದೇ ಶಾಪ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನೊಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. "ಪೂಜ್ಯರೇ, ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದು ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಂತಿ ಇರಬೇಕು. ಗಾಳಿಯಂತೆ ವೇಗವಿರಬೇಕು. ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದಂತೆ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಮೈಯಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಂದು ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕನ್ಯಾ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ನನಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಇವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕುದುರೆ ಕೊಟ್ಟು ಚದುರೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದ

ತಪೋನಿಧಿಯಾದ ಋಚೀಕ ಋಷಿಯು ವರುಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ದಯೆಯಿಂದ ಅಂಥ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಗೊಂಡು ಬಂದು ಗಾಧಿರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅಶ್ವತೀರ್ಥದಿಂದ ಉದಿಸಿ ಬಂದ ಆ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಗಾಧಿಯು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇದ್ದವು. ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಅಷ್ಟು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಋಚೀಕಮುನಿಯು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಗಾಧಿರಾಜನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಮುದುಕ ಮುನಿಯೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯ ವಿವಾಹವು ನೆರವೇರಿತು. ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಋಷಿಯು ತನಗೆ ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಒಂದು ಚರುವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿ ಬಿನ್ನಹ ಗೈದಳು. ''ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಗಂಡು ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೂ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ತಾವು ಕರುಣಿಸಬೇಕು.'' ಮಡದಿಯ ನುಡಿಯಂತೆ ಆ ಮುನಿಯು ಮತ್ತು ಒಂದು ಚರುವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ತನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಋಷಿಪುತ್ರನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತನ್ನ ಮಾವನಿಗೆ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚರುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ''ಇದು ನಿನಗಾಗಿ. ಇದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗಾಗಿ. ಇದನ್ನು ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡದೇ ನೀವಿಬ್ಬರು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

ಮಗಳ ಕಿವಿ ಊದಿ ಚರು ಬದಲಿಸಿದಳು

ಪತಿಯು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಸತ್ಯವತಿಯು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪತಿಯು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ ಚರುವಿನ ಸಮಾಚರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ತಾಯಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು- ''ವತ್ಸೆ! ನಿನ್ನ ಪತಿಯು 'ಆ ಚರುವನ್ನು ನೀನೇ ತಿನ್ನಬೇಕು' ಎಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ವಿಶೇಷವು ಇರಲೇಬೇಕು. ಯಾರಿಗಾದರೂ ತನ್ನ ಮಗನು ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವುದು ಸಹಜವಷ್ಟೇ! ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಗಂಡನು ತನ್ನ ಮಗನು ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದವನಾಗಬೇಕೆಂದು ಉತ್ತಮ ಚರುವನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಹೆಂಡತಿಯ ತಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಅಸ್ಥೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಚರವನ್ನು ನಾನು, ನನ್ನ ಚರುವನ್ನು ನೀನು, ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡೋಣ. ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ನಾಳೆ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳಬೇಕು. ಬಲ, ವೀರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ನಿನಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಚರುವಿನ ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಗನೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನನಗೇ ಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಮಗನೇನು! ಹೇಳಿಕೇಳಿ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜಪಮಾಲೆ ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಗಳೇಕೆ! ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ದಯೆದೋರು'' ಎಂದು ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು.

ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ತಮ್ಮನ ಉತ್ಕರ್ಷವಾಗಲಿ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿತನ್ನ ಚರುವನ್ನು ಅವಳಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಅವಳ ಚರುವನ್ನು ತಾನು ತಿಂದಳು.

ತಾಯಿಯ ತಲಿ, ಮಗಳ ಬಲಿ

ಮುಂದೆ ಕೆಲ ದಿನಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಋಚೀಕರು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವನದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಮಡದಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು ಚರು ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಕೋಪದಿಂದ ನುಡಿದರು- ''ಎಲೇ ಪಾಪಿ ಹೆಣ್ಣೆ! ಇದೇನು ಅಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ! ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿಕ್ರೂರ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಘೋರ ರೂಪ ರಾವು ಬಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ನೀನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಚರುವನ್ನು ಭಕ್ಷಣಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಶೌರ್ಯ, ವೀರ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಬಲ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ಬರುವಂತೆ ಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಚರುವಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ, ಬ್ರಹ್ಮತೇಜ, ಕ್ಷಮೆ ಮುಂತಾದ ಬ್ರಹ್ಮಋಷಿಯ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ನೀನು ಬದಲು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೂರುವ ಹೋರಾಟದ ಛಲವುಳ್ಳ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸ್ವಭಾವದ ಕ್ರೂರ ಮಗನು ನಿನಗೆ ಜನಿಸುವನು. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೋ ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಸದಾಚಾರ, ಸೌಮ್ಯವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನು.'' ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸತ್ಯವತಿಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪತಿಯ ಪಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದಳು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ನುಡಿದಳು- ''ನಾಥ ! ತಿಳಿಯದೇ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಇದೊಂದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ತಾವು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆದೋರಬೇಕು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿರಿ. ನನಗೆ ಕ್ರೂರ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವುದು ಬೇಡ. ಅವನು ಘೋರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವುದೂ ಬೇಡ. ಎಂತಾದರೂ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿರಿ. ಮೊಮ್ಮಗನು ಬೇಕಾದರೆ ಕ್ಷತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ'' ಆಗ ಮುನಿಯು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅನಂತರ ಸತ್ಯವತಿಯು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅವನೇ ಜಮದಗ್ನಿ. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಅವನೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ. ಜಮದಗ್ನಿಯು ಜನಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತಾಯಿ ಸತ್ಯವತಿಯು ಕೌಶಿಕೀ ಎಂಬ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದಳು. ಜಮದಗ್ನಿ ಋಷಿಯ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ರಾಜನಾದ ರೇಣುವಿನಪುತ್ರಿ ರೇಣುಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಆ ರೇಣುಕೆಯಲ್ಲಿ ಋಚೀಕರ ಮಾತಿನಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಪರಶುರಾಮ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ಜಗದ್ ಗುರುವಾದ ನಾರಾಯಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅವತಾರ.

ಅತ್ತ ಗಾಧಿಯ ಮಗನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮುನಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಎನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಭೃಗುವಂಶದ ಶುನಶ್ಶೇಪನನ್ನು ದತ್ತುಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೇವರಾತ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಇವರಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ ಮಧುಚಂದ್ರ, ಧನಂಜಯ, ಕೃತದೇವ, ಅಷ್ಟಕ, ಕಚ್ಛಪ, ಹಾರೀತ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೌಶಿಕ ಗೋತ್ರಗಳು ಪ್ರವರ್ತಿತವಾದವು. ಈ ಕೌಶಿಕ ಗೋತ್ರದವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಋಷಿಗೋತ್ರದವರಿಂದ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ.

—O—

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಕಾಶೀರಾಜನ ಮನೆತನ ಧನ್ವಂತರಿ, ವತ್ಸ, ಅಲರ್ಕ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮

ಪುರೂರವನ ಜೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಆಯುಕುಮಾರನು ರಾಹುವಿನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಐವರು ಮಕ್ಕಳು ನಹುಷ, ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧ, ರಂಭ, ರಜಿ ಕೊನೆಯವನೇ ಅನೇನಸ. ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧನಿಗೆ ಸುಹೋತ್ರ ಎಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದ. ಕೌಶ್ಯ, ಕಾಶ, ಗೃತ್ಸಮದ ಮೂವರು ಸುಹೋತ್ರನ ಮಕ್ಕಳು. ಗೃತ್ಸಮದನ ಮಗನಾದ ಶೌನಕನು ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಕನಾದನು. ಕಾಶ್ಯನ ಮಗನಾದ ಕಾಶೇಯನು ಕಾಶಿಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಸನಾದನು. ಆ ಕಾಶಿರಾಜನಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅವನಿಗೆ ದೀರ್ಘತಪ, ಮಕ್ಕಳಾದವರು. ದೀರ್ಘತಪನ ಸತ್ಪುತ್ರನೆ ಧನ್ವಂತರಿ. ಧನ್ವಂತರಿಯು ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಕ್ಷಣ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನು ಅವನಿಗೆ ವರವನ್ನು ಇತ್ತಿದ್ದನು. ''ಕಾಶಿ ರಾಜನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮುಂದೆ ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಆಯುರ್ವೇದವನ್ನು ಎಂಟು ಬಗೆಯಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವಿ. ಅನಂತರ ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವು ದೊರೆಯುವುದು.'' ಎಂದು.

ಧನ್ವಂತರಿಗೆ ಕೇತುಮಾನ್, ಕೇತುಮಂತನಿಗೆ ಭೀಮರಥ, ಅವನಿಗೆ ದಿವೋದಾಸ, ದಿವೋದಾಸನ ಮಗ ಪ್ರವರ್ದನ. ಈ ಪ್ರವರ್ದನನು ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯ ಎಂಬ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ವೈರಿಗಳ ಕುಲಗಳನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಶತ್ರುಜಿತ್ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ 'ಅಚ್ಚಾ' ಮಾಡಿ 'ವತ್ಸ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವತ್ಸ ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದುದರಿಂದ ಋತುಧ್ವಜ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೊಂದಿದನು. ಅಂತರ ಅವನಿಗೆ ಕುವಲಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕುದುರೆಯು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಕುವಲಯಾಶ್ವ ಎಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಈ ವತ್ಸರಾಜನ ಮಗನೇ ಅಲರ್ಕ. ಈ ಅಲರ್ಕ ದೊರೆಯು ಪುರಾಣ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲರ್ಕನ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅವನ ಮೇಲಿನ ಈ ಪದ್ಯವು ಎಲ್ಲರ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

''ಷಷ್ಠಿ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಷಷ್ಠಿ ವರ್ಷಶತಾನಿಚ ।
ಅಲರ್ಕಾದಪರೋ ನಾನ್ಯೋ ಬುಭುಜೇ ಮೇದಿನೀಂ ಯುವಾ ॥

ತರುಣ ಅಲರ್ಕನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರಾರೂ ಈ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಅರವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಲರ್ಕನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಾಶಿರಾಜನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಸನ್ನತಿ, ಸುನೀಥ, ಸುಕೇತು, ಧರ್ಮಕೇತು, ವೀತಿಹೋತ್ರ, ಭಾರ್ಗ, ಭಾರ್ಗಭೂಮಿ, ಎಂದು ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಶೀ ಖಂಡವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಕೊನೆಯವನಾದ ಭಾರ್ಗಭೂಮಿಯು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿದನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಯುಕುಮಾರನ ಮಗನಾದ ರಜಿರಾಜನ ವಂಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಲಿಸು. —○—

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಎಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಗೆಲುವಿನ ಗುಟ್ಟು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯

ಊರ್ವಶೀ ಪುರೂರವರ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ರಜಿರಾಜನಿಗೆ ಐದುನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಮಹಾಬಲಿಗಳು, ಕದನಕಲಿಗಳು. ಅವರ ವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಾಟಿ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ದೇವದಾನವರಲ್ಲಿ ಸಮರವು ಶುರುವಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇವರು, ಇವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅವರು, ಆತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕುತೂಹಲ 'ಯಾರು ಗೆಲ್ಲುವರೆಂದು !' ದೇವದಾನವರಿಬ್ಬರೂ ಧಾವಿಸಿ ಬೊಮ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ''ಗೆಲುವು ಯಾರಿಗೆ?'' ಎಂದರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಹೇಳಿದನು. ''ರಜಿರಾಜನು ಯಾರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೋರಾಡುವನೋ ಅವರಿಗೆ ವಿಜಯ'' ಎಂದು.

ಚತುರ್ಮುಖನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ದೈತ್ಯರು ರಜಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಯಾಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ರಜಿರಾಜನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು - ''ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಬಳಿಕ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದೈತ್ಯಕುಲದ ಇಂದ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಿದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಎದುರು ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ.'' ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದಾನವರು ಹೇಳಿದರು ''ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದೊಂದು ಮಾತಾಡುವುದೊಂದು ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಒಡೆಯನು ಪ್ರಹ್ಲಾದ. ಅವನೇ ನಮಗೆ ಇಂದ್ರ. ಅವನ ಆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಈಗ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಸುರಸೇನೆಯೊಡನೆ ಸೆಣಸಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.'' ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಅಸುರರು ನಿರಾಶರಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ರಜಿ ನೃಪನಿಗೆ ತಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೂ ರಜಿರಾಜನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ತಿಳಿಸಿದ. ಗೆದ್ದ ಬಳಿಕ ರಜಿರಾಜನನ್ನೇ ಇಂದ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿ ಇತ್ತರು.

ರಜಿಯು ಗೆದ್ದ, ಇಂದ್ರ ಅವನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ.

ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುರಸೇನೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ರಜಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಅವನ ಹರಿತವಾದ ಶಸ್ತ್ರ, ಹದನವಾದ ಅಸ್ತ್ರ, ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕದನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ದೇವತಾ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗೆಲುವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ದೈತ್ಯಬಲವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಪೊಡವಿಪತಿಯ ವೀರವಿಕ್ರಮದೆದುರು ಧೂಳೀಪಟ ವಾಯಿತು. ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ರಜಿರಾಜ ಚರಣಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಹಣೆ ಚಾಚಿದನು. ''ಮಹಾರಾಜ, ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿದೆ. ನಾವು ಇಂದು ಉಣ್ಣುವ ಅನ್ನ ನಿನ್ನದು. ನೀನು ನಮಗೆ ತಂದೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂಥ ಧೀರ ಪುರುಷನನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕತ್ರಯದ ಇಂದ್ರನಾದ ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಬಗೆಯಬೇಕು.'' ಸ್ವರ್ಗಪತಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಜಿಯು ನಕ್ಕು ನುಡಿದನು ''ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ವೈರಿಗಳು ಆಡಿದ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಅವರ ವಂದನೆಯನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವಂತೂ ನಮ್ಮವರು.

ದೇವತೆಗಳು. ದೊಡ್ಡವರು ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನನಗೆ ಮಾನ್ಯವಿದೆ.'' ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠರ ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೂತಳಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಮುಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಸಿಂಹಾಸವನ್ನು ಏರಿದನು.

''ಮಂಗಗಳಿಗೆ ಮದ್ಯ ಕುಡಿಸಿ 'ಮೋಜು' ಗೈದ ನಾರದ''

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ವಾರ್ಧಕ್ಯದಿಂದ ರಾಜಿರಾಜನು ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಜಿರಾಜನ ಐನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ''ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೇ ಬರಬೇಕಾದದ್ದು. ನಿಜವಾದ ಇಂದ್ರಪದವಿಗೆ ಅವನೇ ಅಧಿಕಾರಿ. ಕರಾರಿನಂತೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಇಂದ್ರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಬರೇ 'ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗ' ಎಂದು ಉಪಚಾರದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎಳೆದು ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲಿನ ಷರತ್ತಿನಂತೆ ನೀವು ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ'' ಎಂದು ಚೋದನೆ ಇತ್ತರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುವ ರಜಿಯ ಐನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ನಾರದರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದರು. ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವರ ಮೊದಲನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ. ''ನೀನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಮಗನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವಿಯಲ್ಲವೇ!'' ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದೇವರಾಜನು ಒಪ್ಪಿದಕೂಡಲೇ ರಜಿಕುಮಾರರ ಮಂದಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದಿತು. ''ನಾವು ನೀವು ಸಹೋದರರೆಂದಂತಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಪಾಳಿ ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪಾಳಿ, ಈ ಸ್ವರ್ಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು.''

ಇದಕ್ಕೆ ಶಚೀಪತಿಯು ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದಾಗ ರಜಿರಾಜನ ಆ ಐನೂರು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟರು. ತಂದೆಯಂತೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರರೆಲ್ಲರೂ ಶೌರ್ಯ ಮೇರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ದಾರುಣವಾದ ದಾಳಿಗೆ ದೇವಸೇನೆಯು ತತ್ತರಿಸಿ ಸೋತು ಚದುರಿತು. ರಜಿಯ ತನುಜರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳತೊಡಗಿದರು.

ಕಂಗಾಲಾದ ಇಂದ್ರ ಗುರುವಿಗೆ ಮೊರೆಹೋದ

ರಜಿಪುತ್ರರ ಅಂದಿನ ದಾಳಿಧೂಳಿಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಅಲೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸುರರಾಜನು ಬ್ರಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದನು ''ಗುರುಗಳೇ, ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ತಾವು ಒಂದು ಬೋರೆಕಾಯಿಯಷ್ಟಾದರೂ ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ಆಹುತಿ ಕೊಡಬಲ್ಲಿರಾ? ಈಗ ನನಗೆ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವಾದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆದೋರಬೇಕು.'' ಇಂದ್ರನ ಈ ಕಂಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಸುರಗುರುವಿಗೆ

ಕನಿಕರವೆನಿಸಿತು. ''ಇಂದ್ರ ನೀನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ! ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡೇನು ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ! ಈ ಮೊದಲೇ ನಿನ್ನ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಇರಲಿ ಈಗಾದರೇನಾಯಿತು. ನನ್ನ ಕೈ ಚಳಕವನ್ನು ನೋಡು. ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಇತ್ತರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ದೇವ ಗುರು ರಜಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿ ಮೋಹಕ್ಕಾಗಿ ಆಭಿಚಾರಿಕ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರನು ತೇಜವು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಧರ್ಮ ಬಿಟ್ಟರು, ಬನ್ನ ಭಟ್ಟರು

ಸುರಾಚಾರ್ಯನ ಹಂಚಿಕೆ ಹುಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ರಜಿಪುತ್ರರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೋಹದ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು. ಸ್ವರ್ಗದ ಸಿರಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳ ಮದ ತಲೆಗೆ ಏರಿದ ಅವರಿಗೆ ಭೋಗದ ಆಶೆಯು ಬಲಿಯಿತು. ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಅಳಿಯಿತು. ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯಿತು. ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದ್ವೇಷ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಭೋಗ ಪ್ರಧಾನವಾದ ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಿರುಗಿದರು. ಹೀಗೆ ವೇದದ್ವೇಷ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಗಳಿಂದ ಅವರ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿತು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಸುರಪುರದ ಪುರೋಹಿತರಾದ ವಾಚಸ್ಪತಿಗಳ ಹೋಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾದ ಶಕ್ತಿ ತೇಜಸ್ಸುಗಳು ಮಿಂಚಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅನಂತರ ಶಚೀಪತಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿದನು. ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕಳೆದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದ ಈ ಕೌತುಕದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಎಂದೂ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಣಿಕೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ರಜಿ ಮಹಾರಾಜನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಹೋದರನಾದ ರಂಭನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮಗದೊಬ್ಬ ಸಹೋದರ ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರ, ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಂಜಯ, ಜಯ, ವಿಜಯ, ಕೃತ, ಹರ್ಯಧನ, ಸಹದೇವ, ಅದೀನ, ಜಯತ್ಸೇನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ, ಹೀಗೆ ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧನ ವಂಶವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಊರ್ವಶಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ನಹುಷನ ವಂಶವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦

ಪರಾಶರ - ನಹುಷ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಯತಿ, ಯಯಾತಿ, ಸಂಯಾತಿ, ಆಯಾತಿ, ವಿಯಾತಿ, ಕೃತಿ ಎಂದು ಆರುಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೀರರು ಎಲ್ಲರೂ ಧೀರರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಯತಿಯು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಯತಿಯಂತೆ ವಿರಕ್ತನಾದ. ರಾಜ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಯಯಾತಿಯು ಭೂಲೋಕ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನೂ ವೃಷ ಪರ್ವನ ಮಗಳಾದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದ. ದೇವಯಾನಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯದು, ತುರ್ವಸು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದ್ರುಹ್ಯು, ಅನು,ಪೂರು, ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಮುಪ್ಪು, ಹರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೊರಟಾಗ

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಪದಿಂದ ಯಯಾತಿಗೆ ನಡುಹರೆಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಪ್ಪುಬಂದಿತು. ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಶುಕ್ರರು ನಿನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಯಾರದಾದರೂ ಯೌವನದೊಂದಿಗೆ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಆಗ ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಯದುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದನು- ''ವತ್ಸ! ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜನ ಶಾಪದಿಂದ ನನಗೆ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಪ್ಪು ಅಡರಿದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು. ನನಗಿನ್ನೂ ವಿಷಯಗಳ ಆಶೆಯು ತಣಿದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು 'ಇಲ್ಲ' ಎನ್ನ ಕೂಡದು''. ತಂದೆಯ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಯದುಕುಮಾರನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಯೌವನವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಂದೆ ಶಪಿಸಿದನು. ''ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಗೆ ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಲಿ'' ಎಂದು. ಅನಂತರ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳಾದ ತುರ್ವಸು, ದ್ರುಹ್ಯ ಅನು ಮೂವರನ್ನೂ ತನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ತನಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವರಾರೂ ಒಪ್ಪದಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರ ಉಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಡಿ ಶಾಪ ಹಾಕಿದನು. ಅನಂತರ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೊನೆಯ ಮಗು ಪೂರುವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಪಿತೃ ಭಕ್ತನಾದ ಆ ಪೂರುವು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ''ಇದೊಂದು ಹಿರಿಯರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಅನುಗ್ರಹ'' ಎಂದು ವಂದಿಸಿ ತನ್ನ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಇತ್ತನು. ಅವನು ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾನು ಅಪ್ಪಿ ಜರಠನಾಗಿ ನಿಂತನು.

ತಂದೆಯ ಭೋಗ, ಮಗನ ತ್ಯಾಗ

ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನು ಮತ್ತೆ ಯುವಕನಾಗಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗದಂತೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಉತ್ಸಾಹ ಇಮ್ಮಡಿಸಿತ್ತು.

ಶಕ್ತಿ ಮುಮ್ಮುಡಿಸಿತ್ತು. ವಿಷಯ ವಾಸನೆ ನೂರ್ಮಡಿಯಾಗಿ ನವೋನವ ವಿಲಾಸಗಳ ರುಚಿ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದನು.

ಹರೆಯ ತಿರುಗು, ಹೆಂಡತಿಯ ಮರಗು

ಯಯಾತಿಗೇನೋ ಮಗನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಯೌವನವು ಮರುಕಳಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನ ಹೊಸ ಹರೆಯದ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ದೇವಯಾನಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಯೌವನ ದಾನಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುದುಕಿಯಾದಳು. ಆಗ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹರೆಯದ ಹೊಂಗನಸುಗಳನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದು, ಕೂಡಲೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಪಡುವ ಯಯಾತಿಯು 'ವಿಶ್ವಾಚಿ' ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಗಂಧರ್ವ ಸುಂದರಿಯೊಂದಿಗೆ ಅನುದಿನವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಸಕೇಲಿಗಾಗಿ ಅವನ ಹೃದಯವು ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ದಿನದಿನವೂ ಭೋಗಮಾಡಿದಂತೆ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾಗರಮಣೀಯವಾಗಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ತೋರತೊಡಗಿದವು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಈ ಉದ್ಗಾರವು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು.

ಯಯಾತಿಯ ಅನುಭವದ ಉದ್ಗಾರ

''ನ ಜಾತು ಕಾಮಃ ಕಾಮಾನಾಮುಪಭೋಗೇನ ಶಾಮ್ಯತಿ ।
ಹವಿಷಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮೇವ ಭೂಯ ಏವಾಭಿವರ್ಧತೆ ॥೧॥

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಭೋಗಮಾಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತುಪ್ಪ ಸುರುವಿದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ, ಭೋಗಿಸಿದಂತೆ ಭೋಗದ ಆಸೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಯತ್ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವ್ರೀಹಿಯವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥
ಏಕಸ್ಯಾಪಿ ನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತಸ್ಮಾತ್ತೃಷ್ಣಾಂ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ ॥ ॥೨॥

ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನ, ಹೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು, ಮಣ್ಣು, ಹಸು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಾಕು ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು. ಆದುದರಿಂದ ವಿಷಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು.

ಯದಾ ನ ಕುರುತೆ ಭಾವಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಘಾತಕಂ ।
ಸಮದೃಷ್ಟೇಸ್ತದಾ ಪುಂಸಃ ಸರ್ವಾಸ್ಸುಖಮಯಾ ದಿಶಃ ॥ ॥೩॥

ಯಾವ ಜೀವಿಗೂ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯದೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವುದೇ ಸುಖದ ಗುಟ್ಟು. ಸರ್ವರಲ್ಲಿರುವ ದೇವರನ್ನು ಅರಿತು ಭಜಿಸುವವನಿಗಂತೂ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಸುಖಮಯವೇ

ಯಾ ದುಸ್ತ್ಯಜಾ ದುರ್ಮತಿಭಿಃ ಯಾ ನ ಜೀರ್ಯತಿ ಜೀರ್ಯತಃ ।
ತಾಂ ತೃಷ್ಣಾಂ ಸಂತ್ಯಜೇತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸುಖೇನೈವಾಭಿ ಪೂರ್ಯತೇ ॥ ॥೪॥

ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ಮತಿಗೆಟ್ಟವರೆಂದಿಗೂ ಬಿಡಲಾರರು. ಮನುಷ್ಯನು ಮುದುಕನಾದರೂ ಅವನ ವಿಷಯ ಸುಖದ ಹಸಿವು ಮಾತ್ರ ಹರೆಯದ ಹೆಗಲೇರಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯ ಆ ಭೋಗದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂತತವೂ ಸುಖ ತುಳುಕಾಡುತ್ತದೆ.

ಜೀರ್ಯಂತಿ ಜೀರ್ಯತಃ ಕೇಶಾಃ ದಂತಾ ಜೀರ್ಯಂತಿ ಜೀರ್ಯತಃ ।
ಧನಾಶಾ ಜೀವಿತಾಶಾ ಚ ಜೀರ್ಯತೋಽಪಿ ನ ಜೀರ್ಯತಃ ॥ ॥೫॥

ಮಾನವನು ಮುದುಕನಾದಂತೆ ಕೂದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ ಉದುರತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಹಲ್ಲು ಹಳತು ಹುಳುಕು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುದುಕನಾದರೂ ದುಡ್ಡಿನ ಆಶೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದುಕುವ ಆಶೆ ಅಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

"ಪೂರ್ಣಂ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಂ ಮೇ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಚೇತಸಃ ॥
ತಥಾಪ್ಯನುದಿನಂ ತೃಷ್ಣಾ ಮಮ ತೇಷೂಪಜಾಯತೇ ॥ ॥೬॥

ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ರಾಗ ಭೋಗಗಳನ್ನು ನಾನೀಗ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ವಿಷಯ ಭೋಗದ ನನ್ನ ಆಸೆ ಕುಗ್ಗದೇ ತಗ್ಗದೆ ದಿನದಿನವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

'ತಸ್ಮಾದೇತಾಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಧಾಯ ಮಾನಸಂ ।
ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವೋ ನಿರ್ಮಮೋ ಭೂತ್ವಾ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೃಗೈಸ್ಸಹ ॥ ॥೭॥

ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಈ ಭೋಗದ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ದ್ವಂದ್ವಾತೀತನಾಗಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವೆ. ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜಿಗರೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮುನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಇದ್ದು ತಪಂಗೈದು ಭಗವದಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆ.''

ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಗನಾದ ಪೂರುವನ್ನು ಕರೆದು ಅವನ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗಿತ್ತು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನೇ ತನ್ನ ಅನಂತರ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತಾನು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನ ನಾಡಿಗೆಲ್ಲ ತುರ್ವಸುವನ್ನು, ಪಡುವಲ ನಾಡಿಗೆ ದ್ರುಹ್ಯುವನ್ನು, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯದುವನ್ನು, ಉತ್ತರಾಪಥಕ್ಕೆ ಅನುವನ್ನು ಅಧಿಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮನನ್ನಾಗಿ ಪೂರುವಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

—o—

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಕೃಷ್ಣ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧

ಪರಾಶರ - ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನ ಹಿರಿಯಮಗ ಯದುವಿನ ಕುಲವು ಕುಡಿಯೊಡೆದು ಬೆಳೆದ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಯದುವಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸಾವು ನೋವುಗಳಿಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಯಾರಿಗೂ ಅರಿಯಲು ಬಾರದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣ ರೂಪನಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪೂರ್ಣಾವತಾರಿ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಮಾನವರು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಿದ್ಧರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಧರ್ವರು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಹ್ಯಕರು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಿಂಪುರುಷರು ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾವುಗಳು ಹೊಗಳುತ್ತವೆ. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಪಾಡುತ್ತವೆ. ದೇವದಾನವರು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದಿತ್ಯರು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ರುದ್ರರು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸುಗಳು ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಶ್ವಿನಿಗಳು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರುದ್ಗಣಗಳು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿ. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರೂ, ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬಿದವರೂ, ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರೂ, ಕಾಮವನ್ನು ಬಯಸುವವರೂ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಫಲ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಉದಿಸಿ ಬಂದ ಯದು ವಂಶದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ

ಯದು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಹಸ್ರಜಿತ್, ನಲ, ಕ್ರೋಷ್ಟು, ನಹುಷ, ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಸಹಸ್ರಜಿತನ ಮಗ ಶತಜಿತನಿಗೆ ಹೈಹಯ, ವೇಣು, ಹೇಹಯ, ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಹೈಯಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಧರ್ಮ, ಧರ್ಮ ನೇತ್ರ, ಕುಂತಿ, ಸಹಜಿತ್, ಮಹಿಷ್ಮಾನ್ ಎಂಬ ರಾಜರು ಉದ್ಭವಿಸಿದರು. ಈ ಮಹಿಷ್ಮಂತನೇ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯ, ದುರ್ದಮ, ಧನಕ ಎಂಬ ರಾಜರು ಆದರು. ಧನಕನಿಗೆ ಕೃತವೀರ್ಯ, ಕೃತಧರ್ಮ, ಕೃತೌಜಸ, ಕೃತಾಗ್ನಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು. ಕೃತವೀರ್ಯನಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳಿದ್ದವು. ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳುಳ್ಳ ಧರಾಮಂಡಲವನ್ನು ಅವನು ಆಳಿದನು. ಆ ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು, ಭಗವದವತಾರಭೂತನಾದ, ಅತ್ರಿಪುತ್ರ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ನಿಂದ ''ಸಾವಿರ ತೋಳು, ಸ್ವಧರ್ಮ ನಿಷ್ಠೆ, ಅಧರ್ಮ ನಿವಾರಣೆ, ಭೂಮಂಡಲ ವಿಜಯ, ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆ, ವೈರಿಗಳಿಂದ ಅಪರಾಜಯ, ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪುರುಷನಿಂದ ತನ್ನ ಸಾವು,'' ಇಷ್ಟ ವರಗಳನ್ನು ಬೇಡಿ ಪಡೆದನು. ಅವನು ಈ ಭೂತಳವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಳಿದನು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾಣರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೀರ್ತಿಯ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

''ಯಜ್ಞೈರ್ದಾನೈಸ್ತಪೋಭಿರ್ವಾ ಪ್ರಶ್ರಯೇಣ ಶ್ರುತೇನ ಚ ।
ನ ನೂನಂ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸ್ಯ ಗತಿಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ'' ॥

ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳವು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಂಬತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಅವನು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಅವನ ಆರೋಗ್ಯವು ಕುಂದಲಿಲ್ಲ. ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಕರಗಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕುಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಧೈರ್ಯವು ತಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ನಗರವನ್ನು ಬಳಿಸಿ ಹರಿದ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನೀರಾಟವಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇವ ದಾನವರ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಗರ್ವದ ಗೋಪುರವನ್ನೇರಿದ ರಾವಣನನ್ನು ಅವನು ಪಶುವಿನಂತೆ ಹೊಡೆದು, ಹಿಡಿದು ತಂದು ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಎಂಬತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಮೆರೆದ ನಂತರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನ ಅವತಾರನಾದ ಪರಶುರಾಮನಿಂದ ಅವನು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ನೂರು. ಶೂರ, ಶೂರಸೇನ, ವೃಷಸೇನ, ಮಧು ಮತ್ತು ಜಯಧ್ವಜ ಐವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಜಯಧ್ವಜನಿಂದ ತಾಲಜಂಘ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ತಾಲ ಜಂಘನಿಗೂ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ವೀತಿಹೋತ್ರ, ಎರಡನೆಯವ ಭರತ. ಭರತನಿಂದ ವೃಷ, ಅವನಿಗೆ ಮಧು, ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಆ ಮಧುವಿಗೂ ವೃಷ್ಣಿ ಮೊದಲಾಗಿ ನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ವೃಷ್ಣಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಯಾದವರ ವಂಶಕ್ಕೆ ವೃಷ್ಣಿ ವಂಶವೆಂದೂ, ಮಧುವಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಧುಕುಲವೆಂದೂ, ಯದುವಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಯಾದವ ಕುಲವೆಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದವು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—೦—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨

ಪರಾಶರ - ಯದುವಿನ ಮಗನಾದ ಕ್ರೋಷ್ಟವಿಗೆ ಧ್ವಜಿನೀವಾನ್ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮುಂದೆ ಆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಿ, ರುಶಂಕು, ಚಿತ್ರರಥ, ಶಶಿಬಿಂದು ಎಂಬ ರಾಜರು ಆಳಿದರು. ಶಶಿಬಿಂದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ರತ್ನಗಳ ಒಡೆತನ ಪಡೆದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದನು. ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಹೆಂಡಂದಿರು, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪುತ್ರರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪೃಥುಶ್ರವ, ಪೃಥುಕರ್ಮ, ಪೃರ್ಥುಕೀರ್ತಿ, ಪೃಥುಯಶ, ಪೃಥುಜಯ, ಪೃಥುದಾನ ಎಂಬ ಆರು ಜನರು ಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಪೃಥುಶ್ರವನ ಮಗನಾದ ಪೃಥುತಮನಿಗೆ ಉಶನಸ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಶಿತಪು, ರುಕ್ಮಕವಚ, ಪರಾವೃತ ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಪರಾವೃತನಿಗೆ ರುಕ್ಮೇಷು, ಪೃಥು, ಜ್ಯಾಮಘ, ಹರಿತ, ವಲಿತ ಎಂಬ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಜ್ಯಾಮಘನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಹಳ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಭಾರ್ಯಾಭೀರುತೆಯು ಆ ಕಾಲದ ನಾಣ್ಣುಡಿಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

''ಭಾರ್ಯಾವಶ್ಯಾಸ್ತು ಯೇ ಕೇಚಿದ್ ಭವಿಷ್ಯಂತ್ಯಥವಾ ಮೃತಾಃ ।
ತೇಷಾಂ ತು ಜ್ಯಾಮಘಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶೈಬ್ಯಾಪತಿರಭೂನ್ನೃಪ ॥

ಈವರೆಗೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಕುಣಿದ ಭಾರ್ಯಾಭೀರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಬ್ಯೆಯ ಗಂಡನಾದ ಜ್ಯಾಮಘನು ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ।

ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ, ಮನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಪಿಂಜಾರ

ಆ ಜ್ಯಾಮಘನಿಗೆ ಮಡದಿಯಾದ ಶೈಬ್ಯಾಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದ ಅನೇಕರು ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಕನ್ಯೆ ಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಶೆ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡದಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೆದರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ವೈರಿ ಭಯಂಕರನಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶತ್ರುಗಳ ದಂಡನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಡರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲಿದ. ಅಳಿದುಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಬಂಧುಬಳಗ, ಕೋಶದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು. ವೈರಿಗಳ ರಾಜಪುರುಷರೆಲ್ಲ ಜ್ಯಾಮಘನ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ, ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕತ್ತ ಚದುರಿ ಓಡಿ ಹೋದರು. ಶೂನ್ಯವಾದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ''ಅಯ್ಯೋ! ರಕ್ಷಿಸಿರಿ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ, ತಂದೆ! ಕಾಯಿರಿ, ಅಣ್ಣ! ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿರಿ. ಅಮ್ಮ! ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು'' ಎಂದು ರಾಜಕನ್ಯೆಯು ಹೌಹಾರಿ ಕೂಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬೆದರಿದ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಭಿಲಾಷೆ ಮೂಡಿತು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದ ''ಈ ರಾಜಕನ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಒಳ್ಳೇದಾಯಿತು.

ಹೇಗೂ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ನನ್ನ ಆ ಬಂಜೆ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಮುಂದಾದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಆಶೆ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೈವವೇ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ'' ಎಂದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದ ಹಿಂದೆಯೇ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಶೈಬ್ಯೆಯ ನೆನಪಾಗಿ ಮದುವೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು 'ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶೈಬ್ಯೆಯ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆದೇ ಮದುವೆಯಾಗುವೆನು' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತ ಬಂದ ಆ ನರವೀರನ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ನಗರವೇ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪಾಲುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಣಿಯಾದರೂ ಮಂತ್ರಿ ಪರಿವಾರ, ಪೌರ ಪರಿಚಾರಿಕರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮಹಾರಾಜನ ಆ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅರಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ರಾಜನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣು ಕುಳಿತದ್ದು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗಾಯಿತು. ತುಟಿ ನಡುಗಿತು. ನುಡಿ ಸಿಡಿಯಿತು. ''ಚಪಲ ಚಿತ್ತನೇ! ನಿನ್ನ ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಇವಳಾರನ್ನು ತಂದಿರುವಿ ?'' ಎಂದು. ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ತಯಾರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಗುಡುಗಾಟಕ್ಕೆ ಅವನು ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗತೊಡಗಿದನು. ಭಯದಿಂದ ಹೆದರಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತ ಉತ್ತರಿಸಿದ ''ಇವಳು ನನ್ನ ಸೊಸೆ.'' ಕೂಡಲೆ ಶೈಬ್ಯೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಾಣದಂತೆ ಬಂದಿತು.

''ನಾಹಂ ಪ್ರಸೂತಾ ಪುತ್ರೇಣ ನಾನ್ಯಾ ಪತ್ನ್ಯಭವತ್ತವ।
ಸ್ನುಷಾ ಸಂಬಂಧತಾ ಹ್ಯೇಷಾ ಕತಮೇನ ಸುತೇನ ತೇ ॥

''ನಾನಂತೂ ಈ ವರೆಗೂ ಹಡೆದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಯಾವ ಮಗನಿಂದ ಇವಳು ನಿನಗೆ ಸೊಸೆ ಆದಳು? ಎಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಂಧ ?'' ಅಸೂಯೆ ಸಿಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಸಿಡಿದು ಬಂದ ಅವಳ ಕಿಡಿನುಡಿಯಿಂದ ಮಹಾರಾಜ ನಡುಗಿಹೋದ. ಅವನ ವಿವೇಕವು ಉಡುಗಿಹೋಯಿತು. ತಾನು ಆಡಿದ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬೇರಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಮೂಡಬಾರದೆಂದು ತೊದಲುತ್ತ ನುಡಿದ ''ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಆಗಲಿರುವ ಮಗನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹೇಗೋ ಪಾರಾದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೈಬ್ಯೆಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಮಂದಹಾಸಮಾಡಿ ''ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸರಿ'' ಎಂದು ನುಡಿದ ಆ ರಾಜನೊಡನೆ ತಾನೂ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಳು.

''ಪ್ರಿಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್''

ಜ್ಯಾಮಘ ಮಹಾರಾಜನು ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಮಗನ ಮಡದಿ ಇವಳು ಎಂದು ನುಡಿದ ಮುಹೂರ್ತವು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇ ಮುಹೂರ್ತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ ರಾಣಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಆಗಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಗರ್ಭ ನಿಂತಿತು. ದಿನ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅವನಿಗೆ ವಿದರ್ಭ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಆ

ವಿದರ್ಭಕುಮಾರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಹಿಂದೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತಂದ ಆ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನೇ ಮದುವೆ ಆದನು. ವಿದರ್ಭನಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಥ, ಕೈಶಿಕ, ಮತ್ತು ರೋಮಪಾದ ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ರೋಮಪಾದನಿಗೆ ನಾರದರು ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರೋಮಪಾದನಿಂದ ಬಭ್ರು ಧೃತಿ, ಚೇದಿ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಿ ಬಾಳಿದರು. ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಚೈದ್ಯ ಭೂಪಾಲರು ಎಂದು ಹೆಸರು ಕ್ರಥನಿಂದ ಮುಂದೆ ಜ್ಯಾಮಘನ ಸೊಸೆಯ ವಂಶವು ಕುಂತಿ, ಧೃಷ್ಟಿ, ನಿಧೃತಿ, ದಶಾರ್ಹ, ವ್ಯೋಮಾತ, ಜೀಮೂತ, ವಿಕೃತಿ, ಭೀಮರಥ, ನವರಥ, ಶಕುನಿ, ಕರಂಭಿ, ದೇವರಾತ, ದೇವನಕ್ಷತ್ರ, ಮಧು, ಕುಮಾರವಂಶ, ಅನು, ಪುರುಮಿತ್ರ, ಅಂಶು, ಸತ್ವತ ಮುಂತಾದ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಸತ್ವತನಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾತ್ವತ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೩

ಪರಾಶರ - ಸತ್ವತನಿಗೆ ಭಜನ, ಭಜಮಾನ, ದಿವ್ಯ, ಅಂಧಕ, ದೇವಾವೃಧ, ಮಹಾಭೋಜ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಭಜಮಾನನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ನಿಮಿ, ಕರಣ ಮತ್ತು ವೃಷ್ಣಿ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯಿಂದ ಶತಜಿತ್, ಸಹಸ್ರಜಿತ್, ಆಯುತಜಿತ್ ಎಂದು ಮೂವರು ಒಟ್ಟು ಆರುಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ದೇವಾವೃಧನಿಗೆ ಬಭ್ರು ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದ್ದರು. ಜಾನಪದ ನಾಣ್ಣುಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಗೈಮೆ ಗೀತರೂಪದಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

''ಯಥೈವ ಶೃಣುಮೋ ದೂರಾತ್ ಸಂಪಶ್ಯಾಮಸ್ತಥಾಂತಿಕಾತ್ ।
ಬಭ್ರುಶ್ರೈಷ್ಠೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ದೇವೈರ್ದೇವಾವೃಧಃ ಸಮಃ ॥
ಪುರುಷಾಃ ಷಟ್ ಚ ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಷಟ್ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚಾಷ್ಟ ಚ ।
ತೇಽ ಮೃತತ್ವಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಬಭ್ರೋರ್ದೇವಾವೃಧಾದಪಿ॥

''ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ದೂರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣಿಂದಲೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬಭ್ರು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ದೇವಾವೃಧ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ. ಈ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಆರುಸಾವಿರದ ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಅಮರ ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.'' ಸತ್ವತನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ಮಹಾಭೋಜ ಅತ್ಯಂತ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಭೋಜರೂ ಮತ್ತು ಮೃತ್ತಿಕಾವರ ಎಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಮಾರ್ತಿಕಾವರರೂ ಜನಿಸಿದರು. ವೃಷ್ಣಿ ಎಂಬ ಸತ್ವತನ ಮಗನಿಂದ ಸುಮಿತ್ರ, ಯುಧಾಜಿತ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಸುಮಿತ್ರನ ಮಗ ಅನಮಿತ್ರ, ಅನಮಿತ್ರನ ಪುತ್ರ ವಿಘ್ನ, ವಿಘ್ನ ಚಿರಂಜೀವರೇ ಪ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಸುತ್ರಾಜಿತರು.

ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಸಿದ ರತ್ನ ಸ್ಯಮಂತಕ

ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಕಡಲ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಪ್ರಭಾಕರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತನು. ಕಣ್ಣೆದುರು ಬಂದು ನಿಂತರೂ ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಮೂರ್ತಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೇಳಿದ ''ಭಗವನ್, ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ನೀನೊಂದು ಬೆಂಕಿಯ ಉಂಡೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಾಗಲೂ ಅದರಂತೆಯೇ ನೀನು ಒಂದು ಉರಿಯ ಪಿಂಡ. ಮಿತ್ರನನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ಈಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನೇನೂ ಮಾಡಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!''

ಆಗ ಆ ದಿನಮಣಿಯು ತನ್ನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಸ್ಯಮಂತಕ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬದಿಗಿರಿಸಿದನು. ಆಗ ಆದಿತ್ಯನ ಮೈ ಸತ್ರಾಜತನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ತುಸು ಕೆಂಬಣ್ಣ, ಹೊಂಬೆಳಗಿನ ಹೊಳಪು, ಕಿಂಚಿತ್ ಕುಳ್ಳ ನಿಲುವು, ಕೆಂಪು ಗಣ್ಣು, ಉಜ್ವಲಕಾಂತಿ, ತೇಜಃ

ಪುಂಜ ಶರೀರ. ಸತ್ರಾಜಿತ ಇಂಥ ದೇಹವುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದ. ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ. ಆಗ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ಪ್ರಕಾಶದ ಒಡೆಯ ಅನುಗ್ರಹ ಗೈದ ''ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು''. ಮೊದಲೇ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಕಣ್ಣು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಕೂಡಲೇ ದಿನಮಣಿಯು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮುಗಿಲ ಮಾಳಿಗೆ ಏರಿದ. ಸತ್ರಾಜಿತ ಆ ಉಜ್ವಲ ಮಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದ. ಅವನ ಹೃದಯ ಪದಕದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರತ್ನದ ಕಿರಣ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ತೊಳಗಿದವು. ನಡೆದಾಡಿದ ಭೂಭಾಗವೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಿತು. ಜನರಂತೂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ದಿವಾಕರನೇ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ತಿರೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಗುರಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಂದ ಭಗವಂತನೆದುರು ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು ''ಭಗವಾನ್, ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ ದೇವನೇ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.''

ಆಗ ಕೃಷ್ಣ ನಕ್ಕು ನುಡಿದ ''ಅವನು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲ. ಸತ್ರಾಜಿತ, ಸೂರ್ಯನು ಅವನಿಗೆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಎಂಬ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಇವನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಬೆಳಕು ಥಳಕು ಸತ್ರಾಜಿತನ ಮೈ ಬಳಸಿ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ. ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.'' ಸತ್ರಾಜಿತನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದ. ಅದು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಎಂಟು ಭಾರ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಇಟ್ಟಲ್ಲಿಯೇ ಈಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಇದ್ದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬರ ಬೀಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇನೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ, ಬೆಂಕಿಯ ಅನಾಹುತಗಳು ಜರಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾವಿನಿಂದ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳರಿಂದ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಇಂಥ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಕೃಷ್ಣನು ಆ ರತ್ನವು ತಮ್ಮ ರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನ ಬಳಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಬಯಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಅವನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿರಸಬೇಡವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ತಿಳಿಯಿತು. ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅವನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಸೇನನಿಗೆ ಅದರ ಮಹಿಮೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸೂರ್ಯನ ಕೊರಳಪದಕವಾದ ರತ್ನ. ಅದನ್ನು ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧರಿಸಿದರೆ ಅದು ಹೊನ್ನವನ್ನೀಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಡಿ ಇಲ್ಲದೇ ಮೈಲಿಗಿಯಿಂದಿದ್ದಾಗ ಮುಟ್ಟಿ ಧರಿಸಿದರೆ ಧರಿಸಿದವನನ್ನೇ ಘಾತಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಸತ್ಯವಾದರೂ ಸೋಜಿಗ ಘಟನೆ

ಇದಾವುದನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಪ್ರಸೇನನು ಅದನ್ನು ಕತ್ತಿಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕುದುರೆ ಏರಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಿಂಹವು ಬಂದು ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಂದಿತು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಿಂದಿತು. ಅನಂತರ ಸಿಂಹವು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಕರಡಿಗಳ ನಾಯಕನಾದ ಜಾಂಬುವಂತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣಿಯನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ನಡೆದ ಸಿಂಹವು ಕಾಣಿಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಕರಡಿಯು ಆ ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಅದರ

ಬಾಯಿಂದ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಕಸಿದು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿತು. ಬೆಳಕಿನ ಸೆಳಕುಗಳನ್ನು ತೂರುವ ಆ ಸುಂದರ ಮಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಗುಹೆಗೆ ವೈಯ್ದು ಆ ಜಾಂಬುವಂತನು ಸುಕುಮಾರ ಎಂಬ ತನ್ನ ಕರಡಿಯಮರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಟಿಗೆಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದ ಪ್ರಸೇನ ಮರಳಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಜನರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ. ''ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣ ಅದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಅವನೇ ಪ್ರಸೇನನ್ನು ಕೊಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಕು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರಸ್ಥಾನವೇ ಸರಿ'' ಎಂದು ಗುಜು ಗುಜು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುರುವಾಯಿತು. ಯಾದವರ ಈ ಗಂಘಾ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟಾಗಲು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಕಿವಿಗೂ ತಲುಪಿತು. ತನಗೆ ಅಪವಾದ ಬಂದದ್ದೂ ತಿಳಿಯಿತು.

ಒಮ್ಮಲೇ ಮಣಿ ಮಾಯವಾದದ್ದು ಅವನಿಗೂ ಗೂಢವೆನಿಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂದೇಹಪಡುವ ಯಾದವರ ಒಂದು ಹಿಂಡನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸೇನ ಹೋದ ನಿಟ್ಟಿಗೆ ತೆರಳಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಸೇನನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಪ್ರಸೇನನ ಹೆಣ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಂಹವು ತಿಂದೊಗೆದ ಕುದುರೆಯ ದೇಹದ ಎಲವು ತೊಗಲು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಪ್ರಸೇನನ ಶರೀರವೂ ಕ್ರೂರ ಸಿಂಹದ ಪಂಜುಗಳ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಹರಿದು ಪಂಜರವಾಗಿತ್ತು. ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡರು. ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಹೊಡೆದವ ಈ ಹರಿಯಲ್ಲ ಆ ಹರಿ (ಹರಿ-ಸಿಂಹ) ಎಂದು ಖಾತರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಯಾದವರ ಆ ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜವು ಸಿಂಹದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಡಿದು ವನಗರ್ಭದ ಒಳಹೊಕ್ಕಿತು. ನೆತ್ತರು ಮೆತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಹದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕರಡಿಯ ಗವಿ, ಸಾವಿನ ಛವಿ

ಮುಂದೆ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಕರಡಿಯ ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾದ ಪಾದಗಳು ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದವು. ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಕರಡಿಯ ಗವಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದರು. ಸಿಂಹವನ್ನೇ ಸಿಗಿದು ಹಾಕಿದ ಆ ಕ್ರೂರ ಕರಡಿಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಸಾವಿನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ. ರತ್ನ ಹುಡುಕ ಹೊರಟ ಯಾದವರ ತರುಣ ತಂಡವೆಲ್ಲ ಹೆದರಿ ಹಿಂಜರಿಯಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಟ್ಟದ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ. ತಾನು ಕರಡಿಯ ಗವಿಯನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕ. ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೃಷ್ಣನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದುದು ಒಂದು ಜೋಗುಳದ ಹಾಡು.

''ಸಿಂಹಃ ಪ್ರಸೇನಮವಧೀತ್ ಸಿಂಹೋ ಜಾಂಬವತಾ ಹತಃ ।
ಸುಕುಮಾರಕ ಮಾ ರೋದೀಃ ತವ ಹ್ಯೇಷ ಸ್ಯಮಂತಕಃ ॥

''ಕಾಡು ಸಿಂಹವು ಆ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಹೊಡೆದು ದೇಹವನ್ನು ತಿಂದಿತು. ಜಾಂಬವಂತನೆಂಬ ಕರಡಿಯು ಅಂಥ ಸಿಂಹವ ಕೊಂದಿತು. ಕಂದ, ಅಳದಿರು ನಿನ್ನ

ತಂದೆಯೇ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕ ತಂದಿತು.'' ದಾದಿಯೊಬ್ಬಳು ಕರಡಿಯ ಕೂಸನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಈ ಹಾಡನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರತ್ನದ ಪತ್ತೆಯಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಅದರ ಕಳವಿನ ಇತಿಹಾಸವೇ ಆ ಮೂರು ನುಡಿಯ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿತ್ತು.

ಕಳಂಕ ತಂದ ಕಲ್ಲಿನ ಪತ್ತೆಯಾಯಿತು.

ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ ದಾಸಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೂಸು. ಕೂಸಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿ. ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಂತಾಗಿತ್ತು. ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ ಬೆಳಕಿನ ಸೆಳಕುಗಳು ತಳಕುಗೊಂಡು ಗುಹೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ತುಳುಕಿದ್ದವು. ಕೃಷ್ಣ ಹತ್ತಿರ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ದಾಸಿಯು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿದಳು. ಅವಳು ಇಂಥ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೇ ಕಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ''ಬದುಕಿಸಿರಿ, ಕಾಯಿರಿ'' ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೂಗತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ದಾಸಿಯ ಆರ್ತ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಂಬವಂತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಕಿಚ್ಚಾಡಿತ್ತು. ಅದರ ಝಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೆಂಡವಿಡಿದು ಕಿಡಿಯಾಗಿ ಸೂಸಿತ್ತು. ಕೇಳುವುದೇನು! ಸುರುವಾಯಿತು ಕೃಷ್ಣ ಜಾಂಬುವಂತರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ. ಜಾಂಬುವಂತ ಮುಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಬಲ ಕುಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಕರಡಿ. ರಾವಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣರಂಥ ಕಗ್ಗಲಿಗಳ ಮಗ್ಗಲು ಮಡಚಿ ಮೈ ನುಗ್ಗು ಮಾಡಿ ಬಂದ ಬಲವಂತ ಆ ಜಾಂಬುವಂತ. ಇವನಂತೂ ಭಗವಂತ. ಅವನಿಗೂ ಇದೊಂದು ಆಟ. ಭಕ್ತನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಹೂಡಿದ ಹೂಟ.

ಕರಡಿಯೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೋರಾಟ

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನ ಸಾಗಿತು ಈ ಕರಡಿ ಕೃಷ್ಣರ ಹೋರಾಟ. ಇತ್ತ ಹೊರಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಯಾದವರಿಗೆ ಕಾದುಕಾದು ಕಳವಳವಾಯಿತು. ಏಳೆಂಟುದಿನ ಅವರು ಗವಿಯ ಹೊರಗೆ ಕುಳಿತು ಕೃಷ್ಣನ ದಾರಿ ನೋಡಿದರು. ಆ ಮೇಲೆಯೂ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ ಕರಡಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ತ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ''ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಹೊರ ಬರಲು ಇಷ್ಟೇಕೆ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಪಾಪ! ಕರಡಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಅವನು ಸಾವು'' ಎಂದು ಹಳಹಳಿಸುತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಕೃಷ್ಣನ ಜೀವಂತ ಶ್ರಾದ್ಧ

ಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸೂತಕ ಆಚರಿಸಿದರು. ಅವನ ದಿನ ಕರ್ಮಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಜರುಗಿದವು. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲವೇ ಕೃಷ್ಣ! ಅವನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಭೂರಿ ಭೋಜನವಾಯಿತು. ದಿನ ದಿನವೂ ಯಾದವರು ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಪಿಂಡ, ಉಂಡೆ, ಊಟಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಲಬಂದು ಅವನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡತೊಡಗಿದ. ಇತ್ತ ಜಾಂಬವಂತ ಮೊದಲೇ ಮುದುಕ. ಮೇಲಾಗಿ ಊಟವಿಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲ, ಹಗಲಿರುಳು ಹೋರಾಟ,

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹುಡುಗಾಟ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟ, ಭಕ್ತನೆಂದು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಮೆತ್ತಗಾಗಿ ಏಟುಕೊಟ್ಟರೂ ಅವನ ಎಲುಬು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗ ತೊಡಗಿದವು. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನ ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ಮೈಯಲ್ಲ ಮುದ್ದೆಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಓಡಿ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ''ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಾಮನೋ! ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ಅವತಾರನೋ! ನಿಜ ಹೇಳು. ಅವನು ಹೊರತು ಬೇರಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರರು. ನೀನು ಅವನಾದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನನ್ನಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲ್ಲಾರರು. ದೇವ ಗಂಧರ್ವರಿಗೂ ಯಕ್ಷರಕ್ಷರಿಗೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಬಲವಿಲ್ಲ. ನಾನಂತೂ ಅಲ್ಪ, ಪಶು, ಕರಡಿ.'' ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ ಅಂತಃಕರಣ ತುಂಬಿ ಬಂತು. ''ನೀನು ತಿಳಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ರಾಮನೇ ನಾನು. ಭೂಮಿಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳುಹಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೈತುಂಬ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ. ಚಂದನ ಸವರಿದಂತಾಯಿತು. ಕರ್ಪುರ ತೈಲದಿಂದ ಪೂಸಿದಂತಾಯಿತು. ಅವನ ಮೈನೋವೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿ, ಕನ್ಯಾಮಣಿ

ಆಗ ಜಾಂಬವಂತ ಆ ಜಗದೊಡೆಯನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಎಷ್ಟುಸಲ ಅವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟರೂ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕೂಡಿಸಿದ. ಆದರದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯ ಎಂದು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಅದು ಅನರ್ಘ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನೂ ತಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೈಮುಗಿದ. ಅದೇನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ಕನ್ಯಾರತ್ನ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನ ಎರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಾಂಬವತನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡ ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನರಿಗೆ ಆನಂದದ ಉದ್ರೇಕವಾಯಿತು. ಹಿಗ್ಗಿನ ಬುಗ್ಗೆಯೇ ಪುಟಿಯತೊಡಗಿತು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುದುಕರಿಗೆ ಹರೆಯ ತಿರುಗಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಂತೂ ಸಂತಸ ಉಕ್ಕೇರಿತು. ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ''ಓಹ! ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ತೆರೆಯಿತು. ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಒದಗಿತು.'' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಪರವಶರಾಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೊರಟಂದಿನಿಂದ ಅಂದಿನವರೆಗೆ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಕರೆದು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. 'ಕೃಷ್ಣ ಒಬ್ಬ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರ. ಅಂಥ ನಿರ್ದೋಷನಾದ ನರೋತ್ತಮನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇಲ್ಲದ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿದೆ. ಸಲ್ಲದ ಕಳ್ಳತನದ ಆರೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ' ಎಂದು, ಅವನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆದಾಡುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀದೇವಿಯೇ ಅವಳು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಈ ಸುರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಕ್ರೂರ ಮರುಳಾಗಿದ್ದ. ಕೃತವರ್ಮ ಮನಸೋತಿದ್ದ. ಶತಧನ್ವ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದ. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಯಾದವರು ಅವಳ ಸಿರಿಸೊಬಗಿಗೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಮೊದಲು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅವನು ಈಗ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅವಮಾನವಾದಂತಾಯಿತು.

ಆ ರತ್ನದಿಂದ ಯಾದವರು ರಕ್ಕಸರಾದರು

ಒಂದು ದಿನ ಅಕ್ರೂರ ಕೃತವರ್ಮ ಮೊದಲಾದವರು ಶತಧನ್ವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ''ಮಿತ್ರಾ, ಈ ಸತ್ರಾಜಿತನಂಥ ದುಷ್ಟನಿಲ್ಲ. ಆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿದವರು ನಾವು ಮತ್ತು ನೀನು. ಅವನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ. ನಿನ್ನ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಮೂರನೆಯವನಾದ ಮುರಾರಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ ಅವನನ್ನು ನಾವು ಜೀವದಿಂದ ಉಳಿಸಬಾರದು. ಶತಧನ್ವ, ಆ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಈಗ ಕೊಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಲಾಭ. ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ಹೆರುವ ರತ್ನರಾಜ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಆ ಮಹಾರತ್ನವೂ ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರಾ, ನೀನೇ ಏಕೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು ! ನೀನು ಬೇಡಿದರೂ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡದ ಅವನು ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ವೈರಿಯೇ ಸರಿ. ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನೇನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವಿದ್ದೇವಲ್ಲ! ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ನಿನಗೂ ವೈರ ಬೆಳೆದರೆ ನಿನ್ನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಾವಿದ್ದೇವೆ'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರು. ಹುಂಬನಂತಿದ್ದ ಶತಧನ್ವನು ಅವರ ಮಾತಿನಿಂದ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ.

''ಪಂಚಪಾಂಡವರು ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೆಂದು ಹೋದರು'' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಭಗವಂತನಿಗೆ ಗೊತ್ತು ''ಪಾಂಡವರು ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದಾರೆ.'' ಎಂದು. ಆದರೆ 'ಅವರು ಬದುಕಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮತ್ತೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಕೈತೊಳೆದುಬೆನ್ನು ಹತ್ತಬಾರದು' ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವನು ಪಾಂಡವರ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ವಾರಣಾವತಕ ತೆರಳಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಅತ್ತ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ಇತ್ತ ಶತಧನ್ವನು ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದಾಗಲೇ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದನು. ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ದುಃಖವುಕ್ಕಿತ್ತು. ಕೋಪವೂ ಉಕ್ಕಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಓಡುವ ರಥವನ್ನು ಏರಿ ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ

ಕ್ರೂರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದೀನಗಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು. ''ಸ್ವಾಮಿನ್, ನನ್ನನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆ ಶತಧನ್ವನಿಗೆ ಸಹನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಅವನು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು. ಮೂರು ಲೋಕದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಸ್ಯಮಂತಕ ಸಾಕು. ಇಂಥ ರತ್ನವೂ ಹೋಯಿತು. ತಂದೆಯ ಜೀವವೂ ಹೋಯಿತು. ನಾಥ,ಇದು ನಿಮಗೆ ಅವಮಾನವಲ್ಲವೇ? ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ಅವನು ಈ ಕರಾಳ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಮಾಡಿರಿ.''

ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತನ ನರಲೀಲೆ

ಕೃಷ್ಣನು ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತ. ಸ್ಯಮಂತಕದಂಥ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಇದ್ದರೆ ಹಿಗ್ಗು ಇಲ್ಲ. ಹೋದರೆ ಕುಗ್ಗು ಇಲ್ಲ. ಪೂರ್ಣಕಾಮನಲ್ಲವೇ ಅವನು ! ಆದರೂ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ನುಡಿದ. ''ಸತ್ಯೆ, ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇದು ನನಗೆ ಅವಮಾನ. ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾಸ ಮಾಡುವ ಆ ದುರುಳನ ಈ ದುಸ್ಸಾಹಸವನ್ನು ನಾನು ಸೈರಿಸಲಾರೆ. ನಾನೀಗಲೇ ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವೆನು. ಗಿಡವನ್ನು ಏರದೆ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿಯಲಾದೀತು !. ಇದರ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನು ನೀನೂ ಏನು ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನೀನು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಡ. ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.'' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ನೇರವಾಗಿ ಅವನು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದನು. ''ಅಣ್ಣ, ಪ್ರಸೇನನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಸಿಂಹವು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದಿತು. ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಶತಧನ್ವನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದನು. ಈಗ ಇಬ್ಬರೇ ನಾನು ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಈಗ ಈ ತೇರನ್ನು ಏರು ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರೋಣ'' ಅದಕ್ಕೆ ಬಲದೇವನು ಕೂಡಲೇ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಕೃಷ್ಣ-ರಾಮರಿಬ್ಬರೂ ತನ್ನನ್ನೂ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬರಲಿರುವರು ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಶತಧನ್ವ ಕೃತವರ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಕೃತವರ್ಮನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ''ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಕೇಳು. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಕ್ರೂರನ ಕ್ರೂರ ಉತ್ತರ

ಶತಧನ್ವನು ಅಕ್ರೂರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೃಷ್ಣರಾಮರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು ನಡುಗುತ್ತಲೇ ನುಡಿದ ''ಛೇ, ಛೇ, ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧವೇ ! ಅವನ ಕಾಲು ಅಲುಗಿದರೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೇ ನಡುಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅವನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣುಮುಕ್ಕಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ರಕ್ಕಸ

ರಮಣಿಯರ ಮಂಗಳಸೂತ್ರಗಳು ಹರಿದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿವೆ. ಅಂಥ ಭಗವಂತನ ಎದುರು ನಿಂತು ಕಾದುವ ಅದಟು ಅದಾರಿಗಿದೆ? ಇನ್ನು ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತ ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಎದುರಿಸುವವರು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಮಗೆಲ್ಲಿದೆ ! ಆದುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಬೇರಾರಿಗಾದರೂ ಶರಣುಹೋಗು.'' ಇನ್ನು ಬೇರಾರೂ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರರೆಂದು ಶತಧನ್ವನಿಗೆ ಖಾತರಿಯಾಯಿತು. ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಅವನು ನುಡಿದನು. 'ನಿನಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ರೂರ ಅಂಜುತ್ತ, ಉಸುರಿದ ''ಇದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನೀನು ನನಗೊಂದು ವಚನಕೊಡಬೇಕು. 'ಎಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬಾರದು. ನಿನಗೆ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೂ ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಾರದು.' ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.'' ಬೇರೆ ಗತಿಗಾಣದ ಶತಧನ್ವನು ಅಕ್ರೂರನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೂಗುಟ್ಟಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಅಕ್ರೂರನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ ತೇಜಿಯನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈದನು. ಶತಧನ್ವನು ಏರಿದ ಕುದುರೆಯು ಗರುಡನಂತೆ ವೇಗಗಾಮಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ನೂರು ಯೋಜನ ಓಡುವುದೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಆಟ. ಅದನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಅವನು ನಾಗಾಲೋಟ ಬಿಟ್ಟ.

ಕೊಲೆಗಡುಕ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಶಾಸ್ತಿ

ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರು ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಲು ರಥವನ್ನು ಏರಿದರು. ಶೈಬ್ಯ, ಸುಗ್ರೀವ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಬಲಾಹಕ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳು ಅವರ ರಥವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದರು. ಗಾಳಿವೇಗದಿಂದ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬರುವ ಆ ರಥವನ್ನು ಕಂಡ ಶತಧನ್ವನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಓಡಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅದರ ಶಕ್ತಿಯೇ ನೂರು ಯೋಜನ ಓಟದ್ದಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಓಡಿಸಿದಾಗ ಅದು ಮಿಥಿಲಾ ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಅಸು ನೀಗಿತು. ಶತಧನ್ವನು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ಓಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ''ಅಣ್ಣ, ನೀನು ಈ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಓಡುತ್ತ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಕೊಂದು ಬರುತ್ತೇನೆ, ಈ ಅರಣ್ಯಭಾಗದ ತೆಗ್ಗು ತೆವರು, ದರಿ ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕುದುರೆಗಳು ಬೆದರಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ದುರ್ಗಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ರಥವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಬೇಡ.'' ಅದಕ್ಕೆ ಬಲರಾಮನು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಚಪಲ ಚರಣಗಳಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಶತಧನ್ವನನ್ನು

ಎರಡು ಕ್ರೋಶಗಳವರೆಗೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಶತಧನ್ವನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಹರಿಯು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಒಗೆದನು. ಅದರಿಂದ ಶತಧನ್ವನ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಮೈ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದನು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯು ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಬಲರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದನು. ''ಅಣ್ಣ, ನಾವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದಂತಾಯಿತು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವು ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.''

ಕಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಸೋದರರ ಎದೆ ಕಲ್ಲಾಯಿತು

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶತಧನ್ವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯ ರತ್ನವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ತನಗೇ ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಂಶಯವಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಜರಿದು ನುಡಿದನು. ''ಕೃಷ್ಣ, ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಈ ದ್ರವ್ಯದ ಆಶೆಗೆ. ನೀನು ಇಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಇರುವಿಯೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಸರಿ, ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾರಿ ನಿನಗೆ. ನನಗೇನು ನಿನ್ನ ದ್ವಾರಕೆಯೂ ಬೇಡ, ಯಾವ ಬಂಧು ಬಳಗವೂ ಬೇಡ. ಸಾಕಾಗಿದೆ ನನಗೆ ಇಂಥ ಬಂಧುಗಳ ಸಹವಾಸ. ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಯಾವ ಆಣೆ ಚೂರಿಗಳೂ ನಡೆಯವು''. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಖಿನ್ನನಾದ ಮುರವೈರಿಯು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ. ಬಹುಪರಿಯಾಗಿ ಬಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಕೇಳದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಿಥಿಲಾನಗರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಮಿಥಿಲೆಯ ಅರಸನಾದ ಜನಕರಾಜನು ಬಲದೇವನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆದರಿಸಿದನು. ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವನ ಆದರಾತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಬಲಭದ್ರನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ವಾಸುದೇವನು ಮರಳಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು.

ಬಲರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಕಲಹವಾಡಿ ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಮಿಥಿಲಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಲರಾಮನ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನಿಂದ ಗದಾ ಯುದ್ಧದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಬಭ್ರು, ಉಗ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರು ಬಲರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ''ಕೃಷ್ಣನು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಸ್ಯಮಂತಕ ಸಮಾಚಾರವು ಈ ಕೆಲವು ಯಾದವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರು ಬಲಭದ್ರನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಅವನ ಸಂದೇಹವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿ ಕರೆತಂದರು.

ಅಕ್ರೂರನ ಅಂಜಿಕೆ, ಹೊಸ ಹಂಚಿಕೆ

ಶತಧನ್ವನು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಅಕ್ರೂರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸ ಚಿಂತೆಯೊಂದು ತಲೆದೋರಿತು. ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವು ಅನುದಿನವೂ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಈಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸುವುದೆಲ್ಲಿ? ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಿತು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಅವನು ಆ ಸುವರ್ಣದಿಂದ ನಿರಂತರ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಅನ್ನದಾನ, ದ್ರವ್ಯದಾನ, ಸುವರ್ಣದಾನಗಳಿಂದ ಅವನ ಯಜ್ಞಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಈ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಿತು. ''ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕುಳಿತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನಾಗಲಿ, ವೈಶ್ಯರನ್ನಾಗಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾತಕವು ಬರುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಚನವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರೆ ಸ್ಯಮಂತಕವು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟಾದರೂ ಯಾರೂ ತನ್ನನ್ನು ಬಂದು ಕೊಲ್ಲದಿರಲಿ ಎಂದು ಅವನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಡೆದ. ಸ್ಯಮಂತಕದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವನು ಸ್ವಯಂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅವನು ಹೊಸ ಹೊಸ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಡೆದ ಸ್ಯಮಂತಕದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವನು ಸ್ವಯಂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಅರವತ್ತೆರಡು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕವಚ ತೊಟ್ಟು ನಿರಂತರ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದನು. ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ರತ್ನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಬರ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ, ಬೇನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಸಾವು ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ತಾಪ ತೊಂದರೆಗಳು ತಲೆದೋರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಅಕ್ರೂರನ ಪಕ್ಷದವರಾದ ಭೋಜರು ಸತ್ವತನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಉಳಿದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಭೋಜರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಭೋಜರೆಲ್ಲರೂ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಆ ಕುಲಜ್ಞಾತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಕ್ರೂರನೂ ಊರು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಹೋದಕೂಡಲೆ ಕ್ಷಾಮವು ತಲೆದೋರಿತು. ರೋಗ ರುಜಿನಿಗಳು ಹರಡಿದುವು. ಹಾವು ಹುಲಿಗಳು ಹಾಡುಹಗಲೇ ಹರಿದಾಡಿದವು. ಮಳೆಯಿಲ್ಲದ, ಬೆಳೆಬಾರದ, ಜನರಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ನರಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಮಾರೀಬೇನೆಯು ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿತು.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಸಂಶಯ, ಅಭಿನಯ

ಆಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮ ಉಗ್ರಸೇನರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು. ''ಇದೇನು! ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪ್ರಜಾಪೀಡೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ! ಇದೇಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿರಿ.'' ಆಗ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ಯಾದವ ಕುಲದ ಹಿರಿಯನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳಿದನು. ''ಈ ಅಕ್ರೂರನ ತಂದೆಯಾದ ಶ್ವಫಲ್ಕನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬರಗಾಲ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರೋಗ ರುಜಿನಗಳು ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕಾಶೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಭೀಕರವಾದ ಬರ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಕಾಶೀರಾಜನು ಬಂದು ಶ್ವಫಲ್ಕನನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಶ್ವಫಲ್ಕನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುವುದೊಂದೇ ತಡ, ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಜನರ ಕಷ್ಟ ಹರಿಯಿತು. ಈ ಮೊದಲು ಕಾಶೀರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಮೂಡಿತ್ತು. ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕವೂ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಆ ಕೂಸು ತಾಯಿಯ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿತು. ಆಗ ಕಾಶೀರಾಜನು ಗರ್ಭಗತವಾದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕೇಳಿದ-

''ಮಗಳೇ! ನೀನೇಕೆ ತಾಯಿಯ ಉದರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರಲೊಲ್ಲಿ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಪಿಂಡವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಈ ಗರ್ಭಭಾರದಿಂದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು?'' ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮಗುವು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಉತ್ತರಿಸಿತು. ''ಅಪ್ಪಾ! ನೀನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಆಕಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಮೂರು ವರುಷದ ಬಳಿಕ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ''ಕಾಶೀ ರಾಜನು ಆ ಕೂಸಿನ ಕರಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು ದಾನಕೊಡತೊಡಗಿದನು. ಮೂರು ವರುಷದ ಬಳಿಕ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಮಳೆ ತಂದವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ

ದಿನವೂ ಒಂದು ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಗಾಂದಿನೀ ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು. ಅವಳು ಬೆಳೆದು ಉಪವರಳಾದಾಗ ಕಾಶೀರಾಜನು ಬರಗಾಲವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ವಫಲ್ಕನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಆಗಮನದಿಂದಲೇ ಕಾಶೀಖಂಡದ ಕ್ಷಾಮವೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಕ್ಷೇಮವು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾದ ಕಾಶೀಪತಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಗಾಂದಿನಿಯನ್ನು ಶ್ವಫಲ್ಕನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಅಂಥ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷನೇ ನಮ್ಮ ಈ ಅಕ್ರೂರ. ಅವನ ತಂದೆ ನಾಡಿಗೆ ಮಳೆಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತರಿಸುವ ಕಲ್ಯಾಣ ಪುರುಷ. ತಾಯಿ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹಸುವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿಸಿದ ಮಂಗಳದೇವಿ.

ಅವರಿಬ್ಬರಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಈ ಅಕ್ರೂರ. ಇವನೂ ಮಹಾ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ. ನಿರಂತರ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ. ಇಂಥ ಮಹಾಪುರುಷನು ನಮ್ಮ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಬರ ಬೀಳದೇ ಏನು ಮಾಡೀತು ! ರೋಗಾದಿ ಉಪದ್ರವ ಏಳದೇ ಏನು ಮಾಡೀತು ! ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತನ್ನಿರಿ. ಅಂಥ ಗುಣಗಳ ಖಣಿಯಲ್ಲಿ ದೋಷದ ಕಣವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಹುಚ್ಚು ಹವ್ಯಾಸ ಸಾಕು.''

ಆ ಯದುವೃದ್ಧನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣ, ಬಲರಾಮ, ಉಗ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ಧರೀಣರೆಲ್ಲರೂ ಅಕ್ರೂರನ ತಪ್ಪನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅವನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅಭಯದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕರೆ ತಂದರು. ಅಕ್ರೂರನು ಪಟ್ಟಣದ ಅಗಸೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿರಿಸಿದಾಗಲೇ ಧೋ ಧೋ ಧೋ ಮಳೆ ಜನರ ಮುಖದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂತಸದ ಕಳೆ. ಬೇನೆ, ಬೆಸರಿಕೆ, ಹಾವು, ಸಾವು, ನೋವು, ನರಳಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಶಾಂತವಾದವು. ದೇಶದ ತುಂಬ ಸಿರಿಸಂಪದ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ಸಂತಸಗಳು ತುಳುಕಾಡಿದವು. ಅದರ ಗುಟ್ಟು ಅವನಿಗೇ ಗೊತ್ತು.

ಅಕ್ರೂರನ ಪವಾಡಗಳ ಗುಟ್ಟು

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೌತುಕವೆನಿಸಿತು. ''ಇದೇನು ಅಕ್ರೂರನ ಪವಾಡವೋ, ಮತ್ತಾವುದೋ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಭಾವವೋ? ಅಂಧಕ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನಗಂತೂ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಶ್ವಫಲ್ಕ ಗಾಂದಿನಿಯರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಕ್ರೂರನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿಕ್ಕುಂಟೇ ! ಈಗ ಅವನು ತೋರಿದ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಬರೀ ಪುಣ್ಯವಂತರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಸಿದ್ಧಿ ಹೇಗೆ ಬಂದೀತು ? ದುರ್ಭಿಕ್ಷೆ, ಮಾರಿಕಾದಿ ರೋಗರುಜಿನುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಮಹಾ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಭಾವವು ಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ನಾನಂತೂ ಅಕ್ರೂರನಲ್ಲಿ ಕಾಣೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ನಾಡಿನ ಈ ಕ್ಷಾಮ ಕ್ಷೇಮಗಳ ಅನ್ವಯ ವ್ಯತಿರೇಕವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಕ್ರೂರನಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯೇ ಇರಬಹುದು. ಬಹುದೇಕೆ ! ಇರಲೇಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯ. ಈ ಅಕ್ರೂರನು ಎಂದಿನಿಂದಲು ಸುದಾಮನ ಸಹೋದರ. ಆದರೆ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಹಣವನ್ನು ತೂರುತ್ತಲೇ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವನು ಇದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯ ಇವನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ! ಉತ್ತರವು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇದೆ. ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೊನ್ನವನ್ನು ಈಯುತ್ತದೆ. ಆ ಹಣದಿಂದಲೇ ಈ ಅಕ್ರೂರನ ಎಲ್ಲ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಚೆಲ್ಲಾಟವು ನಿರಂತರ, ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ.'' ಎಂದು ಆ ಸರ್ವಜ್ಞಪ್ರಭುವು ಮಾನುಷ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಒಂದು ದಿನ ಕೃಷ್ಣನು ಬೇರೊಂದು ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಸಭೆ ಕರೆದನು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ

ಘೋಷಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆ, ಊಹಾಪೋಹ, ನಿರ್ಣಯಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದವು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅಕ್ರೂರನ ಜೊತೆಗೆ ಲೋಕಾಭಿರಾಮನಾಗಿ ಆ ವಿಷಯ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿ ವಿನೋದವಾಡುತ್ತ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇಂತು ನುಡಿದನು. ''ಅಕ್ರೂರ, ಶತಧನ್ವನು ಈ ಭೂಮಂಡಲದ ಸಾರದಂತಿರುವ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು, ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟದ್ದು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಉಪಕಾರಮಾಡುವ ಆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಹರಳು ಈಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಇರಲಿ. ಅದಕ್ಕೇನೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ನಮ್ಮದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅದರ ಫಲವಾದ ವೃಷ್ಟಿ, ತುಷ್ಟಿ ಪುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದು ನಾನೇ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮನವೂ ಕಲ್ಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣವೇ ಕಹಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸಿಬಿಡು.''

ಅಕ್ರೂರನ ಮಿದು ಮಾತು

ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಕ್ರೂರನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ''ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು ! ನಾನು ರತ್ನವು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇವರು ಈಗ ಕೇಳಲಾರರು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ ಮುಚ್ಚಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಅದು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಂಡುಬಿಡುವುದು. ದೊಡ್ಡವರ ಜೊತೆಗೆ ಅತೀ ವಿರೋಧವೂ ತರವಲ್ಲ'' ಎಂದೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅಕ್ರೂರನು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವಜಗತ್ಕಾರಣನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ''ಭಗವಾನ್ ಶತಧನ್ವನು ನನಗೆ ಈ ರತ್ನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದನು. ಅದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತೆ. ಇಂದು ಬರುವಿರಿ, ನಾಳೆ ಬರುವಿರಿ. ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾದು ಕಾದು ಬೇಸತ್ತೆ. ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಹಗಲಿರುಳೂ ಚಿಂತೆ. ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲ. ಹಗಲು ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಸುಖಸಂಪದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಂತಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನಾನು ಸುಖದ ಮೋರೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಾನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆದರಿಕೆ ''ಇಡೀ ನಾಡಿಗೇ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಬದುಕನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲೂ ನಿನಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?'' ಎಂದು ಎಲ್ಲಿ ನೀವು ಗದರಿಸುವಿರೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹದಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಇದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನನ್ನ ಭಾರ

ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ದಯ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.'' ಅಕ್ರೂರನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು. ಅವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಟ್ಟ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನು ಆ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಜಾಡಿಸಿದನು. ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಅದರ ಕಾಂತಿಯ ಕಿರಣಗಳು ಆಸಭೆಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಗಜಗಿಸಿ ಬೆಳಗಿದವು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು. ''ಮಿತ್ರರೇ, ಇದು ಶತಧನ್ವನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಣಿ.ಇದನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ತಿರುಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಯಾರ ಒಡೆತನದ್ದೋ ಅವರು ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ'' ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಔದಾರ್ಯ, ಸ್ಯಮಂತಕದ ಸಮಸ್ಯಾ ಪರಿಹಾರ

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರನು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಬಲರಾಮನು ''ಈ ಸ್ಯಮಂತಕದ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯನಾದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ನನಗೇ ಬೇಕು'' ಎಂದು ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ''ಇದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಧನ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನನಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದದ್ದೇ ನ್ಯಾಯ'' ಎಂದು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಧರ್ಮ ಸಂಕಟವಾಯಿತು. ಒಂದೆಡೆ ಅಣ್ಣ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಆ ಮಣಿಯ ನಿಜವಾದ ಒಡೆಯನ ಮಗಳಾದ ತನ್ನ ಮಡದಿ, ಈಗ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ! ಯಾರಿಗೆ ಬಿಡುವುದು ! ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಎದುರು ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

''ಅಕ್ರೂರ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನು ಈ ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ತೋರಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದೆನು. ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಎದುರಿಗೆ ಇರಿಸಿ ಮತ್ತು ಇದರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ನನಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಇದು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾದ ಆಸ್ತಿ. ಆದುದರಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಳದೇ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರತ್ನವು ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಧರಿಸುವವರು ಶುಚಿರ್ಭೂತರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಗುಣ ಸಂಪನ್ನರೂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅಂಥ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರು ಈ ರತ್ನವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದವರು ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೂ ಘಾತಕ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಘಾತಕ. ೧೬೧೦೦ಲ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು ! ನಾನು ಅದನ್ನು ಧರಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾದರೂ ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಹೇಗೆ

ಧರಿಸುವಳು! ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನಂತೂ ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಧರಿಸುವುದಾದರೆ ಅವನು ಈ ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಭೋಗವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದು ಅವನಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವನ್ನು ಧರಿಸಲರ್ಹರಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಕ್ರೂರ! ನಾನು, ಬಲರಾಮ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಯಾದವರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ದಿವ್ಯ ಮಣಿಯನ್ನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಧರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಿರುವೆ. ನೀನು ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ ಸಕಾಲವೃಷ್ಟಿ, ಸರ್ವದಾ ತುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಉಪಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದೆಂಬ ಮಾತು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಧರಿಸಿದಂತೆ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ನೀನೇ ಧರಿಸು.''

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆ ಮಹಾರತ್ನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅಕ್ರೂರನು ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೇ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಅವನೊಬ್ಬ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆದಾಡುವ ನೇಸರನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾಗಿದ್ದಿತು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕದ ದಿವ್ಯ ದೀಪ್ತಿ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಕಲಂಕವು ತೊಳೆದು ಹೋದ ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕತೆಯನ್ನು ನೆನೆದವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಅಪವಾದವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಲವು ಕುಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಡುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹದಿಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅನುಮಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಅಂಧಕರ ವಂಶಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೪

ವೃಷ್ಣಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಅನಮಿತ್ರನಿಗೆ ಶಿನಿ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಶಿನಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಕ. ಸತ್ಯಕನಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಯುಯುಧಾನ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮಗನೇ ಸಂಜಯ. ಸಂಜಯನ ಮಗ ಕುಣಿ. ಕುಣಿಯಿಂದ ಯುಗಂಧರ. ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಶೈನೇಯರು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದೇ ಅನಮಿತ್ರನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ಪೃಶ್ನಿಯ ಮಗನೇ ಶ್ವಫಲ್ಕನು. ಇವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನ ಹೆಸರು ಚಿತ್ರಕ ಶ್ವಫಲ್ಕನಿಂದ ಕಾಶೀರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಗಾಂದಿನಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಮಲತಾಯಿಯಿಂದ ಉಪಮದ್ಗು, ಮೃದಾ-ಮೃದ, ವಿಶ್ವಾರಿ, ಮೇಜಯ, ಗಿರಿಕ್ಷತ್ರ, ಉಪಕ್ಷತ್ರ, ಶತಘ್ನ, ಅರಿಮರ್ದನ, ಧರ್ಮದೃಕ್, ದೃಷ್ಟಧರ್ಮ, ಗಂಧಮೋಜ, ವಾಹ, ಪ್ರತಿವಾಹ, ಎಂಬ ಸಹೋದರರಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ದೇವವಾನ್, ಉಪದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಸುತಾರಾ ಎಂಬ ತಂಗಿಯು ಅಕ್ರೂರನಿಗಿದ್ದಳು. ಚಿತ್ರಕನಿಗೆ ಪೃಥು, ವಿಪೃಥು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಅಂಧಕನಿಗೆ ಕುಕುರ, ಭಜಮಾನ, ಶುಚಿಕಂಬಲ, ಬರ್ಹಿಷ ಎಂದು ನಾಲ್ಕುಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಕುಕುರನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟ, ಕಪೋತರೋಮ, ವಿಲೋಮ, ಅನು, ಆನಕದುಂದುಂಬಿ, ಅಭಿಜಿತ್, ಪುನರ್ವಸು, ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಪುನರ್ವಸುವಿಗೆ ಆಹುಕ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಗನೂ, ಆಹುಕೀ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಜನಿಸಿದರು. ಆಹುಕನಿಗೆ ದೇವಕ, ಉಗ್ರಸೇನ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ದೇವಕನಿಗೆ ದೇವವಾನ್, ಉಪದೇವ, ಸಹದೇವ, ದೇವರಕ್ಷಿತ, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಶ್ರೀದೇವಾ, ಶಾಂತಿದೇವಾ, ಸಹದೇವಾ ಮತ್ತು ದೇವಕೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆರೂ ಜನಿಸಿದರು. ಆಹುಕನ ಏಳೂ ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಸುದೇವನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕಂಸ, ನ್ಯಗೋಧ್ರ, ಸುನಾಮ, ಅನಕಾಹ್ವ, ಶಂಕು, ಸುಭೂಮಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪಾರ, ಯುದ್ಧತುಷ್ಟಿ, ಸುತುಷ್ಟಿಮಾನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಮತ್ತು ಕಂಸಾ, ಕಂಸವತೀ, ಸುತನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಜನಿಸಿದರು.

ಕೃಷ್ಣನ ತಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ದೇವ ದುಂದುಭಿ

ಭಜಮಾನನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಿದೂರಥ, ಶೂರ, ಶಮಿ, ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರ, ಸ್ವಯಂಭೋಜ, ಹೃದಿಕ, ಕೃತವರ್ಮ, ಶತಧನು, ದೇವಾರ್ಹ, ದೇವಗರ್ಭ, ಶೂರ ಮುಂತಾದವರೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದರು. ಶೂರನಿಗೆ ಮಾರಿಷಾ ಎಂಬ ಮಡದಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದ ವಸುದೇವನೇ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ವಸುದೇವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಇವನಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವ ನಾಮಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಹುಟ್ಟುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು

ಮೊಳಗಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆನಕದುಂದುಭಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಆ ವಸುದೇವನಿಗೆ ದೇವಭಾಗ, ದೇವಶ್ರವ, ಅಷ್ಟಕ, ಕಕುಚ್ಚಕ್ರ, ವತ್ಸಧಾರಕ, ಸೃಂಜಯ, ಶಮಿಕ ಮತ್ತು ಗಂಡೂಷ ಎಂಬ ಒಂಭತ್ತು ಜನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಪೃಥಾ, ಶ್ರುತಶ್ರವಾ, ಶುತಕೀರ್ತಿ ಶ್ರುತದೇವಾ, ರಾಜಾಧಿದೇವಿ ಎಂದು ಐದು ಸೋದರಿಯರಿದ್ದರು.

ಶೂರನಿಗೆ ಕುಂತಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕುಂತಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಪೃಥೆಯನ್ನು ದತ್ತಕ ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಪೃಥೆಯನ್ನು ಪಾಂಡುರಾಜನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಆ ಪೃಥಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಯಮಧರ್ಮ, ವಾಯು, ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಧರ್ಮ, ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನ ಎಂಬ ತನುಜರು ಜನಿಸಿದರು. ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸೂರ್ಯದೇವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಕರ್ಣ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಕುಂತೀ ದೇವಿಯ ಸವತಿಯಾದ ಮಾದ್ರಿದೇವಿಯಲ್ಲಿ ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಶ್ರುತದೇವಾಳನ್ನು ಕರೂಷದೇಶದ ದೊರೆಯಾದ ವೃದ್ಧಧರ್ಮನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ದಂತವಕ್ತ್ರ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ದೈತ್ಯನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಕಯ ರಾಜನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಸಂತರ್ದನ ಮೊದಲಾದ ಐವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದನು. ರಾಜಾಧಿದೇವಿಯು ವಿಂದ, ಅನುವಿಂದ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಅವರು ಮುಂದೆ ಆವಂತಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಡೆಯರಾದರು. ಶ್ರುತಶ್ರವಾಳನ್ನು ಚೇದಿರಾಜನಾದ ದಮಘೋಷನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಶಿಶುಪಾಲ ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆದನು.

ಕೃಷ್ಣ ಮೂರು ಜನ್ಮದ ವೈರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿತ್ತ

ಆ ಶಿಶುಪಾಲನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ದೈತ್ಯರ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಆಗಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ನೃಸಿಂಹದೇವರು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಶೌರ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಅಕ್ಷಯ ಪರಾಕ್ರಮ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ರಾವಣನಾದನು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ರಾವಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಹುಕಾಲ ಪರ್ಯಂತರ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ರಾಮರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅದೇ ರಾವಣನೇ ಮತ್ತೆ ಈಗ ದಮಘೋಷನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದನು. ಈ ಶಿಶುಪಾಲ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಬಯಸಿದ ಫಲವು ದೊರಕುವಂತೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷೋಪಸರ್ಜನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಜ್ಜೀವರಿಗೂ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ದಿವ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವನು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—೦—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೫

ಮೈತ್ರೇಯ - ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರಾದ ಪೂಜ್ಯ ಪರಾಶರರೇ! ಹರಿಯು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ಅವನು ರಾವಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮೂರು ಲೋಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸುಖ ಸಂಪದಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿದ. ಅವನನ್ನು ರಾಮರೂಪದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವನೇ ಶಿಶುಪಾಲನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅವನಿಂದಲೇ ಹತನಾಗಿ ಸಾಯುಜ್ಯಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ನಿರಂತರವೂ ಹರಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸತಕ್ಕ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ರಾವಣರಿಗೆ ಎರಡು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸುಖಭೋಗ ಭಾಗ್ಯ ಹೇಗೆ! ಮೂರನೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಹೇಗೆ! ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶಿಶುಪಾಲನ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತ

ಪರಾಶರರು - ಶ್ರೀಹರಿಯು ನರಸಿಂಹರೂಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಇವನು ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಉದಿಸಿ ಬಂದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ನರಸಿಂಹದೇವರ ಕೈಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಾವು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವನು ರಾವಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಮಾಡಿದ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದ ಅವನನ್ನು ರಾಮ ರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಕೊಲ್ಲಬಂದಾಗ ಇವನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದಿತು. ಅವನು ವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಭಾವ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗಲೂ ರಾಮನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಪೊಡವಿಯಾಣ್ಮರಿಂದ ಹೊಗಳಲ್ಪಡುವ ಚೇದಿರಾಜರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದ.

ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದವಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಎಂತಾಯಿತು!

ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಶಿಶುವಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ದ್ವೇಷ. ಕೃಷ್ಣನ ಎಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಬೈಗಿನವರೆಗೆ ಬೈಗಿನಿಂದ ಬೆಳಗಾಗುವವರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೈಯುವುದೇ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ. ಹಗಲಿರುಳು ಅವನ ಅನಂತ ನಾಮಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು. ನಿಂದಿಸುವುದು ಅವನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ನಿರಂತರವೂ ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನದೇ ಧ್ಯಾನ. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರೆ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಚ್ಚಲಕ್ಕಿಳಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಚ್ಯುತ. ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆಂದು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಯ ರೂಪ. ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವನದೇ ನೆರಳು. ಬೇಸತ್ತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಶಂಖ ಚಕ್ರಹಿಡಿದು ಕಿರೀಟವಿಟ್ಟ ಅದೇ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕುಲುಕುಲು ನಗುತ್ತ ನಿಂತಿದೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬ ವಿಷ್ಣು ಮೂಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಇದರಿಂದ ಕೆರಳಿದಂತಾದ ಶಿಶುಪಾಲ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು, ಎಲ್ಲ ನಾಮಗಳನ್ನು ನುಡಿದು, ಕೂಗಿ, ಚೀರಿ, ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಶಿಶುಪಾಲನ ದ್ವೇಷದ ಗಾಢತೆಯು ನಿರಂತರವೂ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮ ನೆಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯೂ ಭಗವದ್ರೂಪವು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಸಚ್ಚೇತನವು ಜಾಗ್ರತಾಗಿ ದ್ವೇಷದೋಷವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯ ಬಂದಾಗಲಂತೂ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ದೋಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವನು ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡ. ಬಾಯಿಂದಂತೂ ಭಗವನ್ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಹೀಗೆ ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹರಿ, ಕಣ್ಣೆದುರು ಕೃಷ್ಣ, ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಾವು. ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಗೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಈ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನನಾದನು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಮಾತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ದ್ವೇಷದಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ನೆನೆದು ನಾಮೋಚ್ಚರಣ ಮಾಡಿದರೂ ಭಕ್ತಿ ಪಾಕವನ್ನು ಪಡೆದ ಅವರಿಗೇ ದೇವ ದುರ್ಲಭವಾದ ಫಲವನ್ನು ಅವನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನೆವವರಿಗೆ ಅವನು ದಯಮಾಡಿ ದಿವ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕ ! ಆನಕದುಂಧುಬಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ವಸುದೇವನಿಗೆ ಪೌರವೀ, ರೋಹಿಣಿ, ಮದಿರಾ, ಭದ್ರಾ, ದೇವಕೀ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಜನ ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು. ರೋಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಲರಾಮ, ಶಠ, ಸಾರಣ, ದುರ್ಮದ ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಬಲರಾಮನಿಗೆ ರೇವತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಠ, ಉಲ್ಮುಖ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳೀರ್ವರು ಜನಿಸಿದರು. ಸಾರ್ಷ್ಟಿ, ಮಾರ್ಷ್ಟಿ, ಶಿಶು, ಸತ್ಯ, ಧೃತಿ, ಮುಂತಾದವರು ಸಾರಣನ ಮಕ್ಕಳು, ಮದಿರಾದೇವಿ ಯಿಂದ ನಂದ, ಉಪನಂದ, ಕೃತಕ ಎಂದು ಕಂದರು ಉದಿಸಿದರು. ಉಪನಿಧಿ, ಗದ ಮುಂತಾದವರು ಭದ್ರಾದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳು, ವೈಶಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಕೌಶಿಕ.

ದೇವರ ಅವತಾರ, ಜೀವನ ಉದ್ಧಾರ

ವಸುದೇವನಿಗೇ ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಮಾನ್, ಸುಷೇಣ, ಉದಾಯು, ಭದ್ರಸೇನ, ಋಜುದಾಸ, ಭದ್ರದೇವ ಎಂದು ಆರುಮಕ್ಕಳು ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿದ್ದರೂ ಕಂಸನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದನು. ಅನಂತರ ದೇವಕಿಯು ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಪರಮಾತ್ಮನು ಯೋಗಮಾಯೆಯನ್ನು ಕರೆದು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯ ಆ ಭ್ರೂಣಪಿಂಡವನ್ನು ಸೆಳೆದು ರೋಹಿಣಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯು ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕರ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಸೆಳೆದೊಯ್ದುದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ವೃಕ್ಷದ ಬೇರಿನಂತಿರುವ ತುದಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಜಗದೀಶ್ವರನು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ವಾಸುದೇವನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ವಾಯು, ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳು ಭೂಮಿಯು ಭಾರವನ್ನಿಳಿಸಲು ಅವತಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅತ್ತ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನ ಮಡದಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯ ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯು ಮೂಡಿದ್ದಳು. ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ವಾಸುದೇವನು ಜನಿಸುವಾಗ ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳು ಬೆಳಗಿದವು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತೊಳಗಿದವು. ಭಯಭೀತಿಗಳು ಭೂತಲದಿಂದಲೇ ತೊಲಗಿಹೋದವು. ಜನರ ಹೃದಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯು ಮಂಡಿಸಿತು. ಆ ಮಹಾಪುರುಷ ಮೈದಾಳುವದೊಂದೇ ತಡ. ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಸರಿದಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ನರರು ನೆಲಿಸಿದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರು ಎಂಟು ಕನ್ನೆಯರ ಕೈಗೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣೀ, ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ಜಾಂಬವತೀ, ಚಾರುಹಾಸಿನೀ ಮುಂತಾದ ಎಂಟು ಜನ ಮಡದಿಯರು ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರೆನಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟು ಮಡದಿಯರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆದ ಮಕ್ಕಳು ಅಸಂಖ್ಯ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸಾಂಬ ಮೊದಲಾದ ಹದಿಮೂರು ಜನ ಪುತ್ರರು ಪ್ರಧಾನರಾಗಿದ್ದರು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವ ರುಕ್ಮಿಯ ಕನ್ಯೆಯಾದ ರುಕ್ಮಮತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಅನಿರುದ್ಧನು ರುಕ್ಮಿಯ ಮೊಮ್ಮಗಳಾದ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅನಿರುದ್ಧನ ಮಗ ವಜ್ರ. ವಜ್ರನಿಂದ ಪ್ರತಿಬಾಹು. ಅವನ ಮಗ ಸುಚಾರು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ನೂರು, ಸಾವಿರ, ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಯದುಕುಲದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗಣನೆಯನ್ನು ನೂರು ವರ್ಷ ಹೇಳಿದರೂ ತೀರುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾದವರ ಚಿಕ್ಕದೊಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮೂರು ಕೋಟಿಯ ಮೇಲಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಯಾದವರ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವನು ಮಾಡಬಲ್ಲನು ! ಹಿಂದೆ ಸುರಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹತರಾದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲು ಅವತರಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಗವತ್ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಯದು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರು. ಒಂದು ನೂರಾ ಒಂದು ಕುಲಗಳಾಗಿ ಕವಲೊಡೆದ ಆ ಯದುವಂಶದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾದವ ವಂಶವು ಎಲ್ಲ ವಿಧದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹದಿನೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—○—

ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೬

ಪರಾಶರ - ಯಯಾತಿಯ ಹಿರಿಯಮಗನಾದ ಯದುವಿನ ವಂಶವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಯದುವಿನ ಸೋದರನಾದ ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಹ್ನಿ, ಭಾರ್ಗ, ಭಾನು, ತ್ರಯೀಸಾನು, ಕರಂಧಮ, ಮರುತ್ ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಮರುತ್‌ನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪುರುವಂಶದ ದುಷ್ಯಂತನನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶವು ಪುರುವಂಶವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ದ್ರುಹ್ಯುವಿನ ವಂಶ

ಯಯಾತಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದ್ರುಹ್ಯುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಬಭ್ರು, ಸೇತು, ಆರಬ್ಧ, ಗಾಂಧಾರ, ಧರ್ಮ, ಘೃತ, ದುರ್ದಮ, ಪ್ರಚೇತ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದರು. ಪ್ರಚೇತಸನ ಮಗನಾದ ಶತಧರ್ಮನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮ್ಲೇಂಛರಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಅವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನು.

ಆನುವಿನ ಕುಲ

ಯಯಾತಿಯ ನಾಲ್ಕನೇ ಮಗನಾದ ಆನುವಿಗೆ ಸಭಾನಲ, ಚಕ್ಷು, ಪರಮೇಷು, ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಸಭಾನಲನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನಲ, ಸೃಂಜಯ, ಪುರಂಜಯ, ಜನಮೇಜಯ, ಮಹಾಶಾಲ, ಮಹಾಮನ ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾದರು. ಮಹಾಮನನಿಗೆ ಉಶೀನರ, ತಿತಿಕ್ಷು ಎಂದು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಉಶೀನರನಿಗೆ ಐವರು ಮಕ್ಕಳು. ಶಿಬಿ, ನೃಗ, ನರ, ಕ್ರಿಮಿ, ವರ್ಮ. ಶಿಬಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ವೃಷುದರ್ಭ, ಸುಮತಿ, ಕೇಕಯ, ಮದ್ರಕ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಉಶೀನರನ ತಮ್ಮನಾದ ತಿತಿಕ್ಷುವಿಗೆ ರುಶದ್ರಥ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಹೇಮನಿಗೆ ಸುತಪನು ಪುತ್ರನಾದನು. ಆ ಸುತಪನ ಮಗನೇ ಬಲಿ. ಈ ಬಲಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘತಮ ಎಂಬ ಮುನಿಯ ದಯೆಯಿಂದ ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ಸುಹ್ಮ, ಪೌಂಡ್ರ ಎಂಬ ಐವರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಬಲಿ ಪುತ್ರರು ಆಳಿದ ನಾಡುಗಳಿಗೆ ಈಗಲೂ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅಂಗನಿಂದ ಮುಂದೆ ಅನಪಾನ, ದಿವಿರಥ, ಧರ್ಮರಥ, ಚಿತ್ರರಥ, ರೋಮಪಾದ ಮುಂತಾಗಿ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಆಯಿತು. ರೋಮಪಾದನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಂತತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಮಿತ್ರನಾದ ದಶರಥಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಶಾಂತಾಳನ್ನು ರೋಮಪಾದನಿಗೆ ದತ್ತುಕೊಟ್ಟನು.

ರೋಮಪಾದನ ಮಗನಾದ ಚತುರಂಗನಿಗೆ ಪೃಥುಲಾಕ್ಷ ಮಗ. ಅವನ ಮಗ ಚಂಪ. ಈ ಚಂಪನೇ ಚಂಪಾನಗರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈ ಚಂಪನಿಂದ ಮುಂದೆ ಹರ್ಯಂಗ, ಭದ್ರರಥ, ಬೃಹದ್ರಥ, ಬೃಹತ್‌ಕರ್ಮ, ಬೃಹದ್ಭಾನು, ಬೃಹನ್ಮನ, ಜಯದ್ರಥ ಎಂದು

ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಜಯದ್ರಥನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಾಂಕರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಡದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆದನು. ವಿಜಯನಿಂದ ಧೃತಿ, ಧೃತಾವ್ರತ, ಸತ್ಯಕರ್ಮ, ಅಧಿರಥ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಈ ವಂಶವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅಧಿರಥನು ಒಂದು ದಿನ ಗಂಗಾನದಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತೇಲಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೆರೆದು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ಕನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಡೆದ ಮಗು ಕರ್ಣನು ಕಾಣಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ಅಧಿರಥನು ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಆ ಕರ್ಣನ ಮಗನೇ ವೃಷಸೇನ.

ಪುರುವಿನ ವಂಶ

ಯಯಾತಿಯ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗನಾದ ಪುರುವಿನಿಂದ ಆ ವಂಶವು ಜನಮೇಜಯ, ಪ್ರಚಿನ್ವಾನ್, ಪ್ರವೀರ, ಮನಸ್ಯು, ಅಭಯದ, ಸುದ್ಯು, ಬಹುಗತ, ಸಂಯಾತಿ, ಅಹಂಯಾತಿ, ರೌದ್ರಾಶ್ವ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ರೌದ್ರಾಶ್ವನಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಋತೇಷು, ಕಕ್ಷೇಷು, ಸ್ಥಂಡಿಲೇಷು, ಕೃತೇಷು, ಜಲೇಷು, ಧರ್ಮೇಷು, ಧೃತೇಷು, ಸ್ಥಲೇಷು, ಸನ್ನತೇಷು, ವನೇಷು ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು. ಋತೇಷುವಿಗೆ ಅಂತಿನಾರನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅಂತಿನಾರನಿಗೆ ಸುಮತಿ, ಅಪ್ರತಿರಥ, ಧ್ರುವ ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅಪ್ರತಿರಥನ ಮಗ ಕಣ್ವ, ಕಣ್ವನ ಪುತ್ರ ಮೇಧಾತಿಥಿ. ಆ ಮೇಧಾತಿಥಿಯ ಸಂತತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯಾಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಕಾಣ್ವಾಯನ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದರು. ಅಪ್ರತಿರಥನಿಗೆ ಐಲೀನನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಐಲೀನನಿಗೆ ದುಷ್ಯಂತನೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ದುಷ್ಯಂತನ ಮಗನೇ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಭರತನು. ಶಕುಂತಲಾ ದುಷ್ಯಂತರ ಪ್ರಣಯ ಕತೆಯು ಶ್ಲೋಕಬದ್ಧವಾಗಿ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ನಲಿಯುತ್ತಲಿದೆ.

ದುಷ್ಯಂತ - ಶಕುಂತಲಾ

ದುಷ್ಯಂತನು ಬೇಟೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನೀರಡಿಸಿ ಕಣ್ವರ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಮುನಿಗಳು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಕು ಮಗಳಾದ ಶಕುಂತಲೆಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಲಗ್ನನಾದನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಪರಿಚಾರಕರನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಯಾರನ್ನು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಕುಂತಲೆಗೆ ದುಷ್ಯಂತನಿಂದ ಭರತನೆಂಬ ಮಗನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿದನು. ಆ ಮಗನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಳು ದುಷ್ಯಂತನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ದುಷ್ಯಂತನು ಗುರುತು ಹತ್ತಿದರೂ ಗುರುತೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ ಅವಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಕುಂತಲೆಯು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು ''ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಡದಿ. ಇವನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ಇವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ದೇವತೆಗಳು ಇದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದರು.

''ಮಾತಾ ಭಸ್ತ್ರಾ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರೋ ಯೇನ ಜಾತಃ ಸ ಏವ ಸಃ ।
ಭರಸ್ವ ಪುತ್ರಂ ದುಷ್ಯಂತ ಮಾ ಽ ವಮಂಸ್ಥಾಃ ಶಕುಂತಲಾಮ್ ॥
ರೇತೋಧಾಃ ಪುತ್ರೋ ನಯತಿ ನರದೇವ ಯಮಕ್ಷಯಾತ್ ।
ತ್ವಂ ಚಾಸ್ಯ ಧಾತಾ ಗರ್ಭಸ್ಯ ಸತ್ಯಮಾಹ ಶಕುಂತಲಾ ॥

''ಮಗನು ಹುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಒಂದು ತೊಗಲಿನ ಚೀಲವಿದ್ದಂತೆ. ತಂದೆಯೋ ತಾನೇ ಅವನು. ಆದುದರಿಂದ ದುಷ್ಯಂತನೇ, ಇವನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸು. ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ. ಹೆಂಡತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು ಮಾನವರನ್ನು ನರಕದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ಮಗು. ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.''

ಈ ದೇವವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಷ್ಯಂತನು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಭರತನನ್ನು ತನ್ನ ಅನಂತರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಭರತನಿಗೆ ಮೂವರು ಮಡದಿಯರಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಹಸುಗೂಸುಗಳ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ದಿನ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ''ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗುವೂ ನನಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ನುಡಿದ. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರು 'ಈ ವಿದ್ರೂಪ ಮಕ್ಕಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹಾರಾಜನು ತಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವನೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕತ್ತು ಹಿಚುಕಿ ಹಾಕಿದರು. ಮಡದಿಯರ ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನವಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಅವನು ಸಂತಾನಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮರುತ್ಸೋಮ ಎಂಬ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಉತಥ್ಯಮುನಿಯ ಮಡದಿಯಾದ ಮಮತೆಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಿದ್ದಾಗ ದೀರ್ಘತಮ ಎಂಬ ಮುನಿಯು ಮಮತಾದೇವಿಗೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದನು. ಆ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಮತೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಇರಿಸಿದ ಗರ್ಭವು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಭರದ್ವಾಜ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಭರದ್ವಾಜನೆಂದು ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವಾದ ಪದ್ಯವು ಇಂತಿದೆ.

''ಮೂಢೇ ಭರ ದ್ವಾಜಮಿಮಂ ಭರ ದ್ವಾಜಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇ
ಯಾತೌ ಯದುಕ್ತ್ವಾ ಪಿತರೌ ಭರದ್ವಾಜಸ್ತ ತಸ್ತ್ವಯಂ''

''ಮೂಢಳೇ, ದ್ವಾಜಂ=ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮಗುವನ್ನು ಭರ=ನೀನು ಪೋಷಿಸು'' ಎಂದು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಹೇಳಿದ. ನೀನೇ ಪೋಷಿಸು ಎಂದು ಮಮತೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಭರದ್ವಾಜ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ನೀನು ರಕ್ಷಿಸು, ನೀನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳಿ ವಾದಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಪರದೇಶಿ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ದೇವತೆಗಳು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಮಗನೆಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ಭರತನ ಔರಸ ಸಂತಾನವು ವಿತಥ=ಎಂದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಈ

ಭರದ್ವಾಜನು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವಿತಥ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು. ವಿತಥನಿಗೆ ಮನ್ಯು ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದ. ಮನ್ಯುವಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಕ್ಷತ್ರ, ಮಹಾವೀರ್ಯ, ನರ, ಗರ್ಗ ಎಂಬ ತನುಜರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ನರನಿಗೆ ಸಂಕೃತಿ, ಸಂಕೃತಿಗೆ ಗುರುಪ್ರೀತಿ, ರಂತಿದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಗರ್ಗನಿಂದ ಶಿನಿ, ಶಿನಿಯಿಂದ ಗಾರ್ಗ್ಯ, ಶೈನ್ಯ ಎಂಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಿಶ್ರರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮಹಾವೀರ್ಯನಿಗೆ ದುರಕ್ಷಯ ಎಂಬ ಮಗ. ಅವನಿಗೆ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣಿ, ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯ, ಕಪಿ ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಈ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳೂ ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದರು. ಬೃಹತ್ ಕ್ಷತ್ರನು ಮಗ ಸುಹೋತ್ರನಿಗೆ ಹಸ್ತಿ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನೇ ಹಸ್ತಿನಾವತೀ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದನು.

ಹಸ್ತಿರಾಜನಿಗೆ ಅಜಮೀಢ, ದ್ವಿಜಮೀಢ, ಪುರುಮೀಢ ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅಜಮೀಢನಿಂದ ಕಣ್ವ, ಕಣ್ವನಿಂದ ಮೇಧಾತಿಥಿ, ಅವನಿಂದ ಕಾಣ್ವಾಯನ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮುಂದಾದರು. ಅಜಮೀಢನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗ ಬೃಹದಿಷು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬೃಹದ್ಧನು, ಬೃಹತ್ಕರ್ಮ, ಜಯದ್ರಥ, ವಿಶ್ವಜಿತ್, ಸೇನಜಿತ್ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಆಗಿಹೋದರು. ಸೇನಜಿತನಿಗೆ ರುಚಿರಾಶ್ವ, ಕಾಶ್ಯ, ದೃಢಹನು, ವತ್ಸಹನು ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು. ರುಚಿರಾಶ್ವನ ಮಗ ಪೃಥುಸೇನ, ಅವನ ಮಗ ಪಾರ, ನೀಲ, ಕಾಂಪಿಲ್ಯದೇಶಾಧಿಪತಿ ಸಮರ ಮುಂತಾಗಿ ವಂಶ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆ ಸಮರನಿಗೆ ಪಾರ, ಸುಪಾರ, ಸದಶ್ವ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು. ಸುಪಾರನಿಂದ ಪೃಥು, ಸುಕೃತಿ, ವಿಭ್ರಾಜ, ಅಣುಹ ಮುಂತಾಗಿ ರಾಜ ವಂಶವು ದಾಂಗುಡಿಯಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅಣುಹನಿಗೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಅಣುಹನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಅವನಿಂದ ವಿಷ್ವಕ್‌ಸೇನ, ಅವನ ಮಗ ಉದಕ್ಸೇನ, ಉದಕ್ಸೇನನ ಮಗ ಭಲ್ಲಾಭ. ದ್ವಿಜಮೀಢನಿಗೆ ಯವೀನರ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದ. ಯವೀನರನಿಂದ ಮುಂದೆ ಧೃತಿಮಾನ್, ಸತ್ಯಧೃತಿ, ಧೃಢನೇಮಿ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವ, ಸುಮತಿ, ಸನ್ನತಿಮಾನ್, ಕೃತ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಜನಿಸಿ ಬೆಳಗಿದರು. ಕೃತನಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯನಾಭನು ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಸಿದನು. ಈ ಕೃತನು ಪ್ರಾಚ್ಯಸಾಮಗ ಶ್ರುತಿಯ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈ ಕೃತನಿಂದ ಉಗ್ರಾಯುಧ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿ ನೀಪ ವಂಶದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿದ ಉಗ್ರಾಯುಧನಿಂದ ಕ್ಷೇಮ, ಸುಧೀರ, ರಿಪುಂಜಯ, ಬಹುರಥ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪುರುವಂಶವು ಬಿತ್ತರಗೊಂಡಿತು.

ಅಜಮೀಢನಿಗೆ ನಲಿನೀ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ನೀಲ ಎಂಬ ಮಗನು ಉದಿಸಿದನು. ಆ ನೀಲನಿಂದ ಶಾಂತಿ, ಸುಶಂತಿ, ಪುರಂಜಯ, ಋಕ್ಷ, ಹರ್ಯಶ್ವ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರು ಜನಿಸಿದರು. ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ, ಮುದ್ಗಲ, ಸೃಂಜಯ, ಬೃಹದಿಷು, ಯವೀನರ, ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ಎಂದು ಐದು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ತನ್ನ ಈ ಪಂಚ ಪುತ್ರರು ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚ ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಿರುವರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರು ಎಂದು ಹೆಸರುಬಂದಿತು. ಮುದ್ಗಲನಿಂದ ಮೌದ್ಗಲ್ಯರೆಂಬ ಕ್ಷತ್ರಮಿಶ್ರರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಲವು

ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಮುದ್ಗಲನಿಂದ ಬೃಹದಶ್ವ, ಬೃಹದಶ್ವನಿಗೆ ದಿವೋದಾಸ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ಮಗನೂ ಅಹಲ್ಯೆ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ ಜನಿಸಿದರು. ಆ ಅಹಲ್ಯೆಗೆ ಗೌತಮ ಋಷಿಯಿಂದ ಶತಾನಂದ. ಅವನಿಂದ ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದ ಸತ್ಯಧೃತಿ ಎಂಬ ಮಗನು ಪುಟ್ಟಿದನು.

ಸತ್ಯಧೃತಿ ಒಂದು ಸಲ ಅಪ್ಸರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಶಕ್ತಿಪಾತವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಂದು ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಎರಡು ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಕರೆತಂದನು. ಅದರಿಂದ ಗಂಡುಮಗುವಿಗೆ ಕೃಪ ಎಂದೂ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿಗೆ ಕೃಪೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಕೃಪೀಯನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ದ್ರೋಣರಿಂದ ಕೃಪಿಯು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ಮಿತ್ರಾಯು ಎಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಾಯು, ಚ್ಯವನ, ಸುದಾಸ, ಸೌದಾಸ, ಸಹದೇವ, ಸೋಮಕ, ಜಂತು, ಯವೀಯಾನ್, ಪೃಷತ್, ದ್ರುಪದ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ದೃಷ್ಟಕೇತು ಮುಂತಾಗಿ ರಾಜರು ಜನಿಸಿದರು. ಅಜಮೀಢನಿಗೆ ಋಕ್ಷ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಂವರಣ, ಸಂವರಣನಿಂದ ಕುರುರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಕುರುರಾಜನಿಗೆ ಸುಧನು, ಜನ್ಹು, ಪರೀಕ್ಷಿತ್ ಮೊದಲಾದವರು ತನಯರಾದರು. ಸುಧನುವಿನಿಂದ ಸುಹೋತ್ರ, ಚ್ಯವನ, ಕೃತಕ, ಉಪರಿಚರವಸು ಮುಂತಾಗಿ ಸಂತಾನವು ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆ ಉಪರಿಚರ ವಸುವಿಗೆ ಬೃಹದ್ರಥ, ಪ್ರತ್ಯಗ, ಕುಶಾಂಬು, ಕುಚೇಲ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಬೃಹದ್ರಥನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕುಶಾಗ್ರ,ವೃಷಭ, ಪುಷ್ಪವಾನ್, ಸತ್ಯಹಿತ, ಸುಧನ್ವ,ಜತು ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಜನಿಸಿದರು. ಬೃಹದ್ರಥನಿಗೆ ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನನ್ನು ಜರಾ ಎಂದು ಮುದುಕಿಯು ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಜರಾಸಂಧನೆಂದು ಹೆಸರಾದನು. ಆ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಸಹದೇವ, ಸಹದೇವನಿಂದ, ಸೋಮಪ, ಸೋಮಪನಿಂದ, ಶ್ರುತಿಶ್ರಮ ಮುಂತಾದ ಮಗಧರಾಜರು ಬಾಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹದಿನಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಕುರುವಿನ ವಂಶ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೭

ಕುರವಿನ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಜನಮೇಜಯ, ಶ್ರುತ ಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಭೀಮಸೇನ ಎಂದು ನಾಲ್ವರು ಪುತ್ರರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕುರು ಪುತ್ರನಾದ ಜನ್ಹುವಿಗೆ ಸುರಥ ಎಂಬ ಮಗನಾದ. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ವಿದೂರಥ, ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಜಯಸೇನ, ಆರಾಧಿತ, ಆಯುತಾಯು, ಆಕ್ರೋಧನ, ದೇವಾತಿಥಿ, ಋಕ್ಷ, ಭೀಮಸೇನ, ದಿಲೀಪ, ಪ್ರತೀಪ ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾದರು. ಪ್ರತೀಪನಿಗೆ ದೇವಾಪಿ, ಬಾಲ್ಹೀಕ, ಶಂತನು ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು ದೇವಾಪಿಯು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವನಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಶಂತನುವು ಮಹಾರಾಜನಾದನು. ಶಂತನುವು ಕೈಯಿಂದ ಮೈ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು. ಮುಪ್ಪು ಕಳೆದು ತಾರುಣ್ಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಂತನುವಿನ ಕೀರ್ತಿಯು ಗೀತಗಾಥಾ ರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿತು.

ಒಮ್ಮೆ ಆ ಶಂತನುವಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬರ ಬಿದ್ದಿತು. ಜನರು ನಾಶವಾಗತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಶಂತನುವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ''ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ನನ್ನದೇನು ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು- ''ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನು ಅಧಿಕಾರಿ. ನೀನು ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಣ್ಣ ಮದುವೆಯಾಗದೇ ತಾನೇ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ತಮ್ಮನಿಗೆ 'ಪರವೇತ್ತೃತ್ವ' ಎಂಬ ಪಾಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದ ನಿನಗೆ ಅಂಥ ಪಾಪ ತಟ್ಟಿದೆ. ದೇವಾಪಿಯು ಧರ್ಮದ್ರೋಹಾದಿ ಪಾಪ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಅವನದು ಈಗ ನಿಜವಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನಿಷ್ಟ ಬಡೆದು ಜನರು ಕಷ್ಟ ಪಡುವುದು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ಕರೆತಂದು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸು'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಶಂತನುವಿಗೆ ಆಶ್ಮಸಾರಿ ಎಂಬ ಒಳ್ಳೇ ಚತುರನಾದ ಓರ್ವ ಮಂತ್ರಿಯಿದ್ದ. ಅವನೊಂದು ಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಲವು ವೇದನಿಂದಕರನ್ನು ದೇವಾಪಿ ಇದ್ದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ. ಆ ವೇದನಿಂದಕರು ತಪಸ್ವಿಗಳ ವೇಷವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಗಿಡದ ತೊಗಟಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ, ಶಾಟಿಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನಗಳಂತೂ ಅವರ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಸದಾಸಿದ್ಧ. ಪಾಪ,ಸಾತ್ವಿಕನೂ ನಿಷ್ಕಪಟಿಯೂ ಆದ ದೇವಾಪಿಯು ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಆ ಹೊಸ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳು ಆದ. ವೇದ ನಿಂದಕರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ. ಅವರ ವಕ್ತೃತ್ವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವೇದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ದ್ರೋಹಿಗಳ ನಾಸ್ತಿಕವಾದಕ್ಕೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಒಲಿಯಿತು.

ಇತ್ತ ಶಂತನುವಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜ್ಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನಿತ್ತು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದೇವಾಪಿ ಇದ್ದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೇವಾಪಿಗೆ ಅನೇಕ ವೇದವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ''ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನು ಇರುವಾಗ ಕಿರಿಯವನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಹಿರಿಯನಾದ ನೀನೇ ಬಂದು ರಾಜ್ಯ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ದೇವಾಪಿಗೆ ಅವರ ವೇದವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಗೊಂಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ''ವೇದಗಳು ಅಪ್ರಮಾಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನು ನಂಬಿಗೆ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶಂತನುವಿಗೆ ''ಮಹಾರಾಜ, ಸಾಕು ನಡೆ, ಊರಿಗೆ ಮರಳೋಣ, ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಇನ್ನು ರಾಜನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಲವಂತ ಪಡಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಅವನು ವೇದದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ ಪತಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ನೀನೇ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಿಜವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಕ್ಷಾಮರೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಾವಾಗಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮಾರಾಮಗಳು ಉಂಟಾಗುವುವು. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ನಡೆ ಹೋಗೋಣ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದರಂತೆ ಶಂತನುರಾಜನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸದೇ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಮುಂದೆ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನೂ ವೇದಭಕ್ತನೂ ಆದ ಶಂತನುವಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆಗಿ, ಬೆಳೆ ಬಂದು, ಜನರು ಸುಖ ಸಮಾಧಾನ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸಗಳಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿದರು. ಶಂತನುವಿನ ತಮ್ಮನಾದ ಬಾಹ್ಲೀಕನಿಗೆ ಸೋಮದತ್ತ ಎಂಬ ಪುತ್ರನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಭೂರಿ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ್ಯ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಶಂತನುವಿಗೆ ದೇವ ನದಿಯಾದ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ಬಲ್ಲ ಕೀರ್ತವಂತನಾದ ಭೀಷ್ಮ ಎಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದ, ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಚಿಂತ್ರಾಗದನು ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ಗಂಧರ್ವನ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನು. ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಕಾಶಿರಾಜನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಅಂಬಿಕಾ, ಅಂಬಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ಎರಡು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅತಿ ಕಾಮಿಯಾದ ಅವನು ಸತತ ವಿಹಾರ ಕಾಮಕೇಲಿಯಿಂದ ಕ್ಷಯ ಹತ್ತಿ ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದನು.

ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯು ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ತನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದಳು. ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಬಾರದೆಂದು ವೇದವ್ಯಾಸರು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಹೆಂಡಂದಿರಾದ ಅಂಬಿಕಾ ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪಾಂಡು ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಭಕ್ತಳಾದ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ

ವಿದುರ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರರನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿಯಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನ ದುಶ್ಯಾಸನ ಮೊದಲಾದ ನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಪಾಂಡುರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ತಪ್ಪಿ ಅವನ ಬಾಣವು ಒಬ್ಬ ಋಷಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಬಡೆಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ''ಸ್ತ್ರೀ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಮರಣ ಬರಲಿ'' ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತರು. ಆಗ ಅವನ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಕುಂತೀದೇವಿಯು ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜ ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಳು - ಇದರಂತೆ ವಾಯುದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನೂ ಇಂದ್ರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನ್ನೂ ಹಡೆದಳು. ಅವಳ ಮಲತಂಗಿಯಾದ ಮಾದ್ರಿದೇವಿಯು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಪಾಂಡುರಾಜನ ಒಟ್ಟು ಈ ಐದು ಮಕ್ಕಳಾದ ಪಂಚಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ರೌಪದೀ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಾ, ಶ್ರುತಸೇನ, ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ, ಶ್ರುತಾನೀಕ, ಶ್ರುತಕರ್ಮ ಎಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಐವರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಯೌಧೇಯೀ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ, ದೇವಕ, ಭೀಮನಿಗೆ ಹಿಡಿಂಬೆಯಿಂದ ಘಟೋತ್ಕಚ, ಕಾಶಿಯಿಂದ ಸರ್ವಗ, ಸಹದೇವನಿಗೆ ವಿಜಯೆಯಿಂದ ಸುಹೋತ್ರ, ನಕುಲನಿಗೆ ರೇಣುಮತಿಯಿಂದ ನಿರಮಿತ್ರ ಮುಂತಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಲೂಪಿ ಎಂಬ ನಾಗಕನ್ಯೆಯಿಂದ ಇರಾವಾನ್, ಮಣಿಪುರದ ರಾಜಕುಮಾರಿ (ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ)ಯಿಂದ ಬಭ್ರುವಾಹನ, ಸುಭದ್ರೆಯಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯು ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಬಲ ಬೆಳೆದು ಮೈಗೂಡಿದ ಮಹಾಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಉತ್ತರೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿತ ಮಹಾರಾಜನು ಜನಿಸಿದನು. ಪರೀಕ್ಷಿತನು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆ ಕುರುಪಾಂಡವರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಪಾಂಡವರ ಕುಲವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಿಂದ ಉತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಭ್ರೂಣವು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಉರಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಯಿತು.

ಆಗ ತಾಯಿ ಉತ್ತರೆ ಹಾಗೂ ದ್ರೌಪದಿ ಕುಂತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರುಣೆ ತುಂಬಿದ ನರರೂಪಿಯಾದ ನಾರಾಯಣಾವತಾರಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬದುಕಿಸಿದನು. ಸುರಾಸುರರು ನಮಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದಯೆಯಿಂದ ಬದುಕಿದ ಆ ಉತ್ತರೆಯ ಮಗನೇ ಈಗ ಪರೀಕ್ಷಿತ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಧರ್ಮಶಾಸನದಿಂದ ಈಗ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ——○——

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹದಿನೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಮುಂದಾಗುವ ರಾಜರ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೮

ಪರಾಶರ - ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮುಂದಾಗಲಿರುವ ರಾಜರ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಲಿರುವ ಪರೀಕ್ಷಿತ ರಾಜನಿಗೆ ಜನಮೇಜಯ, ಶತ್ರುಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಭೀಮಸೇನ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿರುವರು. ಅವರಿಗೆ ಮುಂದಾಗುವ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಶತಾನೀಕ. ಈ ಶತಾನೀಕನು ಮಹರ್ಷಿಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಿಂದ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕಲಿಯುವನು. ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಶೌನಕರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವೇದಾಂತ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರನುಸಾರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಅವನು ಸಾಧನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆ ಶತಾನೀಕನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ಪಾಂಡವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧದತ್ತ, ಅಸೀಮಕೃಷ್ಣ, ನಿಚಕ್ನು, ಉಷ್ಣ, ಚಿತ್ರರಥ, ಶುಚಿರಥ, ವೃಷ್ಣಿಮನ್, ಸುಷೇಣ, ಸುನೀಥ, ನೃಪಚಕ್ಷು, ಸುಖಾವಲ, ಪಾರಿಪ್ಲವ, ಸುನಯ, ಮೇಧಾವಿ, ರಿಪುಂಜಯ, ಮೃದು, ತಿಗ್ಮ, ಬೃಹದ್ರಥ, ವಸುದಾನ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶತಾನೀಕ, ಉದಯನ, ಅಹೀನರ, ದಂಡಪಾಣಿ,ನಿರಮಿತ್ರ,ಕ್ಷೇಮಕ, ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವರು. ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನ ಮರಿಮಗನಾದ ಅಸೀಮ ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯು ಗಂಗೆಯ ಮಹಾಪೂರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅವನು ಕೌಶಾಂಬಿಯನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅಸೀಮ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕ್ಷೇಮಕರವರೆಗೆ ಮುಂದಿನ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೌಶಾಂಬಿಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವಾಳುವರು. ಈ ಕ್ಷೇಮಕನ ತಲೆಗೆ ಈ ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ವಂಶವು ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವುದು.

ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಯೋ ಯೋನಿರ್ವಂಶೋ ರಾಜರ್ಷಿ ಸತ್ಕೃತಃ
ಕ್ಷೇಮಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತೇ ಕಲೌ ॥

ಮುಂದಾಗಲಿರುವ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ರಾಜರು

ಪರಾಶರ - ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿರುವ ರಾಜರ ವಂಶ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಬೃಹದ್ಬಲನಿಗೆ ಬೃಹತ್ಕ್ಷಣ, ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಉರುಕ್ಷಯ, ವತ್ಸವ್ಯೋಹ, ಪ್ರತಿವ್ಯೋಮ, ದಿವಾಕರ, ಸಹದೇವ, ಬೃಹದಶ್ವ, ಭಾನುರಥ, ಪ್ರತೀತಾಶ್ವ, ಸುಪ್ರತೀಕ, ಮರುದೇವ, ಸುನಕ್ಷತ್ರ, ಕಿನ್ನರ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಸುಪರ್ಣ, ಅಮಿತ್ರಜಿತ್, ಬೃಹದ್ರಾಜ, ಧರ್ಮಿ, ಕೃತಂಜಯ, ರಣಂಜಯ, ಸಂಜಯ, ಶಾಕ್ಯ, ಶುದ್ಧೋದನ, ಬಾಹುಲ, ಪ್ರಸೇನಜಿತ್, ಕ್ಷುದ್ರಕ, ಕುಂಡಕ, ಸುರತ, ಸುಮಿತ್ರ, ಈ ಸುಮಿತ್ರನ ತಲೆಗೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು.

''ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಮಯಂ ವಂಶಃ ಸುಮಿತ್ರಾಂತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ
ಯತಸ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಸಂಸ್ಥಾಂ ಪ್ರಾಪಸ್ಯತಿ ವೈ ಕಲೌ ॥

ಪರಾಶರ - ಮಗಧ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಜರಾಸಂಧ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದರು. ಮುಂದೆ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಹದೇವ, ಸೋಮ, ಶ್ರುತಶ್ರವ, ಆಯುತಾಯು, ನಿರಮಿತ್ರ, ಸುನೇತ್ರ, ಬೃಹತ್ಕರ್ಮ, ಸೇನಜಿತ್, ಶ್ರುತಂಜಯ, ವಿಪ್ರ, ಶುಚಿ, ಕ್ಷೇಮ್ಯ, ಸುವ್ರತ, ಧರ್ಮ, ಸುಶ್ರವ, ದೃಢಸೇನ, ಸುಬಲ, ಸುನೀತ, ಸತ್ಯದಿತ್, ವಿಶ್ವಜಿತ್, ರಿಪುಂಜಯ, ಮೊದಲಾದವರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬಾಳುವರು. ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಆಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೯

ಮುಂದಾಗಲಿರುವ ಕಲಿಯುಗದ ರಾಜರ ಮತ್ತು ಕಲಿಧರ್ಮಗಳ ಬಣ್ಣನೆ ರಾಜವಂಶಗಳ ವರ್ಣನೆಯ ಉಪಸಂಹಾರ

ಪರಾಶರ - ಮಗಧ ದೇಶದ ಬೃಹದ್ರಥನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯ ಕೊನೆಯ ರಾಜನಾದ ಪುರಂಜಯನಿಗೆ ಸುನಿಕ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು ಇರುವನು. ಅವನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ರಿಪುಂಜಯ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಕೊಂದು ಪ್ರದ್ಯೋತ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವನು. ಆ ಪ್ರದ್ಯೋತನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಲಾಕ, ವಿಶಾಖಯೂಪ, ಜನಕ, ನಂದಿವರ್ಧನ ಎಂದು ಅನೇಕ ರಾಜರು ಒಂದು ನೂರು ಮೂವತ್ತೆಂಟು (೧೩೮) ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಳುವರು. ಅನಂತರ ಶಿಶುನಾಭ, ಕಾಕವರ್ಣ, ಕ್ಷೇಮಧರ್ಮ, ಕ್ಷತೌಜಸ, ವಿಧಿಸಾರ, ಅಜಾತಶತ್ರು, ಅರ್ಭಕ, ಉದಯನ, ನಂದಿವರ್ಧನ, ಮಹಾನಂದಿ ಮುಂತಾದ ಶಿಶುನಾಭ ಮನೆತನದ ಭೂಪತಿಗಳು ಮೂರುನೂರ ಅರವತ್ತೆರಡು (೩೬೨) ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವಾಳುವರು.

ಮಹಾನಂದಿಗೆ ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅತಿ ಜಿಪುಣನೂ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಆದ ಮಹಾಪದ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಂದರಾಜನು ಹುಟ್ಟುವನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಯಾದ ಅವನು ಪರಶುರಾಮನಂತೆ ಆ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವನು. ಈ ಮಹಾಪದ್ಮನಿಂದ ಮುಂದೆ ಶೂದ್ರರಾಜರು ರಾಜ್ಯವಾಳತೊಡಗುವುದು. ಮಹಾಪದ್ಮನು ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ನಿರಂಕುಶವಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಸುವನು. ಈ ಮಹಾಪದ್ಮನ ಸುಮೂಲ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಅನಂತರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವರು. ಕೌಟಿಲ್ಯ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ನವ ನಂದರನ್ನು ನಿಃಪಾತ ಮಾಡುವನು. ನಂದರಾಜನ ಮುರಾ ಎಂಬ ಪ್ರೇಯಸಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವನು.

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನಿಂದ ಮೌರ್ಯವಂಶವು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಮಗ ಬಿಂದುಸಾರ, ಅವನ ಮಗ ಅಶೋಕವರ್ಧನ, ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸುಯಶ, ದಶರಥ, ಸಂಯುತ, ಶಾಲಿಶೂಕ, ಸೋಮಶರ್ಮ, ಶತಧನ್ವ, ಬೃಹದ್ರಥ, ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹತ್ತು ಜನ ಮೌರ್ಯವಂಶದ ರಾಜರು ಒಂದು ನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವಾಳುವರು. ಮೌರ್ಯರ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಶುಂಗವಂಶದ ರಾಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇಯವನಾದ ಪುಷ್ಯ ಮಿತ್ರನು ಮೌರ್ಯರ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಆ ಮೌರ್ಯ ರಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ತಾನೇ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡುವನು. ಅವನ ಮಗ ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸುಜ್ಯೋಷ್ಠ ವಸುಮಿತ್ರ, ಉದಂಕ, ಪುಲಿಂದಕ, ಘೋಷವಸು, ವಜ್ರಮಿತ್ರ, ಭಾಗವತ, ದೇವಭೂಮಿ ಮುಂತಾದ ಶುಂಗ ಭೂಪತಿಗಳು (ಒಂದು ನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು) ವರ್ಷ ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಆಳುವರು. ಅನಂತರ ಕಣ್ವ ಭೂಪತಿಗಳ ಆಳಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ.

ಶುಂಗವಂಶದ ಕೊನೆಯ ಕುಡಿಯಾದ ದೇವಭೂತಿ ಮಹಾವ್ಯಸನಿ. ಅವನ ಅಮಾತ್ಯನಾದ ಕಾಣ್ವ ಕುಲದ ವಸುದೇವನು ದೇವಭೂತಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನವನ್ನು ಅವನಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಭೂಮಿತ್ರ ಎಂಬ ಮಗ. ತತ್ಪುತ್ರ ನಾರಾಯಣ, ಅವನ ತನಯ ಸುಶರ್ಮ. ಈ ನಾಲ್ವರು ಕಾಣ್ವರಾಜರು ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳುವವರು. ಇವರಿಗೆ ಕಾಣ್ವಾಯನರು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಕಾಣ್ವಾಯಣ ವಂಶದ ಸುಶರ್ಮನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಪುಚ್ಛ ಎಂಬ ಸೇವಕನಿರುವ. ಅವನು ಆಂಧ್ರ ಜಾತಿಯವ. ಮಹಾಧೂರ್ತ. ಅವನು ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ಒಡೆಯನನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿ ಪೊಡವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅರಸನಾಗಿ ಮೆರೆಯುವವನು. ಅವನ ಅನಂತರ ಅವನ ತಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನು ಭೂಮಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗುವವನು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಶಾಂತಕರ್ಣಿ, ಪೂರ್ಣೋತ್ಸಂಗ, ಶಾತಕರ್ಣಿ, ಲಂಬೋದರ, ಪಿಲಕ, ಮೇಘಸ್ವಾತಿ, ಪಟುಮಾನ್, ಅರಿಷ್ಟಕರ್ಮ, ಹಾಲಾಹಲ, ಪಲಲಕ, ಪುಲಿಂದಸೇನ, ಸುಂದರ, ಶಾತಕರ್ಣಿ, ಶಿವಸ್ವಾತಿ, ಗೋಮತಿಪುತ್ರ, ಅಲಿಮಾನ್, ಶಿವಶ್ರಿತ, ಶಿವಸ್ಕಂದ, ಯಜ್ಞಶ್ರೀ, ದ್ವಿಯಜ್ಞ, ಚಂದ್ರಶ್ರೀ, ಪುಲೋಮಾಚಿಮುಂತಾಗಿ ಮೂವತ್ತು ಜನ ರಾಜರು (೪೫೭) ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವಾಳುವವರು.

ಅನಂತರ ಏಳು ಅಭೀರವಂಶದವರು, ಹತ್ತು ಗರ್ದಭಿಲ ಮನೆತನದವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವರು. ಆಮೇಲೆ ಹದಿನಾರು ಶಕವಂಶದ ಅರಸರು, ನಂತರ ಎಂಟು ಯವನದೊರೆಗಳು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ತುರುಕರಾಜರು, ಹದಿಮೂರು ಮುಂಡರು, ಹನ್ನೊಂದು ಮೌನಮನೆತನದ ಭೂಪರು ಪೃಥ್ವೀ ಶಾಸನಗೈಯುವರು. ಒಟ್ಟು ಇವರೆಲ್ಲರು ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೌನಕುಲದ ಹನ್ನೊಂದು ರಾಜರ ಶಾಸನದ ಅವಧಿ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷ. ಅವರು ಆಳಿದನಂತರ ಕೈಕಿಲ ಎಂಬ ಯುವನರು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವರು. ಈ ಕೈಕಿಲ ಯವನಕುಲವನ್ನು ವಿಂಧ್ಯ ಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳಗಿಸುವನು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪುರಂಜಯ, ರಾಮಚಂದ್ರ, ಧರ್ಮವರ್ಮ, ವಂಗ, ನಂದನ, ಸುನಂದೀ ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾಗುವರು. ಈ ಸುನಂದಿಗೆ ನಂದಿಯಶ, ಶುಕ್ರ, ಪ್ರವೀರ ಎಂದು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು. ಹೀಗೆ ಕೈಕಿಲ ಕುಲದವರು ಒಂದು ನೂರು ಆರು ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯಶಾಸನ ನಡೆಸುವರು. ಮುಂದೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹದಿಮೂರು ತಲೆಯವರೆಗೆ ಶಾಸನ ಸೂತ್ರಧಾರರಾಗಿರುವರು. ಅನಂತರ ಮೂವರು ಬಾಲ್ಹೀಕ ವಂಶದ ರಾಜರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವರು ಬಳಿಕ ಹದಿಮೂರು ಪುಷ್ಪಮಿತ್ರರು, ಏಳು ಪಟುಮಿತ್ರ ಎಂಬ ಆಂಧ್ರರು ಅಧಿಕಾರಾರೂಢರಾಗುವರು. ಇವರ ನಂತರ ಕೋಶಲ ದೇಶದ ಒಂಭತ್ತು ಜನರು ರಾಜರಾಗಿ ನೈಷಧೇಶ್ವರರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವರು.

ಮಗಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸ್ಪಟಕ ಎಂಬ ರಾಜನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಪ್ರವೃತ್ತಗೊಳಿಸುವನು.ಕೈವರ್ತ, ವಟು, ಪುಲಿಂದ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವನು. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿ ಒಂಬತ್ತು ನಾಗವಂಶದ ರಾಜರು ಪದ್ಮಾವತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವವರು. ಮತ್ತು ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯ ನೆರೆಹೊರೆಯ ನಾಡನ್ನೂ ಗಯಾ ಪ್ರಯಾಗ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು

ಗುಪ್ತರಾಜರು ಶಾಸನಗೈಯ್ಯುವರು. ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರ, ಮಾಂಡ್ರ, ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರತೀರದ ನಗರಗಳನ್ನೂ ದೇವರಕ್ಷಿತನುಪಾಲಿಸುವನು. ಕಲಿಂಗ, ಮಾಹಿಷ, ಮಹೇಂದ್ರ, ಭೌಮ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗುಹ ಎಂಬ ರಾಜರು ಭೋಗಿಸುವರು. ನೈಷಧ ನೈಮಿಷಕ, ಕಾಲಕೋಶಕ ವಂಶದ ರಾಜರು ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯೈಶರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ತ್ರೈರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಷಿಕ ದೇಶಗಳನ್ನು ಕನಕ ಎಂಬ ದೊರೆ ಆಳುವ. ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಆವಂತೀ, ಶೂದ್ರ, ಆಭೀರ ಮತ್ತು ನರ್ಮದೆಯ ಸುದೂರತೀರದ ಮರುಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಪತಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಗೊಲ್ಲರೂ, ಶೂದ್ರರೂ ಆಳುವರು. ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾಂತದ ದಾವಿನಕೋರ್ವಿ ಚಂದ್ರ ಭಾಗ, ಹಾಗೂ ಕಾಶ್ಮೀರ ದೇಶಗಳನ್ನು ವ್ರಾತ್ಯರಾದ ಮ್ಲೇಂಛರೂ, ಶೂದ್ರರೂ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು.

''ತತಶ್ಚ ಅನುದಿನ ಮಲ್ಪಾಲ್ಪ ಹ್ರಾಸ ವ್ಯವಚ್ಛೇದಾ ದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರ್ಜಗತಃ ಸಂಕ್ಷಯೋ ಭವತಿ ॥ ತತಶ್ಚಾರ್ಥಮೇವಾಭಿಜನ ಹೇತುಃ । ಬಲಮೇವಾಶೇಷ ಧರ್ಮಹೇತುಃ । ಸ್ತ್ರೀತ್ವಮೇವ ಉಪಭೋಗ ಹೇತುಃ । ಅನೃತಮೇವ ವ್ಯವಹಾರ ಜಯ ಹೇತುಃ । ಉನ್ನತಾಂಬುತ್ವೈವ ಪೃಥಿವೀ ಹೇತುಃ । ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರತ್ವೈವ ವಿಪ್ರತ್ವ ಹೇತುಃ । ರತ್ನಧಾತುತ್ವೈವ ಶ್ಲಾಘ್ಯತಾ ಹೇತುಃ । ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮೇವಾಶ್ರಮ ಹೇತುಃ । ಅನ್ಯಾಯ ಏವ ವೃತ್ತಿ ಹೇತುಃ । ದೌರ್ಬಲ್ಯಮೇವ ಅವೃತ್ತಿ ಹೇತುಃ । ಅಭಯ ಪ್ರಗಲ್ಭೋಚ್ಚಾರಣಮೇವ ಪಾಂಡಿತ್ಯಹೇತುಃ । ಅನಾಢ್ಯತ್ವೈವ ಸಾಧುತ್ವಹೇತುಃ । ಸ್ನಾನ ಮೇವ ಪ್ರಸಾಧನ ಹೇತುಃ । ದಾನಮೇವ ಧರ್ಮ ಹೇತುಃ । ಸ್ವೀಕರಣಮೇವ ವಿವಾಹ ಹೇತುಃ । ಸದ್‌ವೇಷಧಾರ್ಯೇವ ಪಾತ್ರಮ್ । ದೂರಾಯತನೋದಕಮೇವ ತೀರ್ಥ ಹೇತುಃ । ಕಪಟವೇಷ ಧಾರಣಮೇವ ಮಹತ್ವ ಹೇತುಃ । ಇತ್ಯೇವಮನೇಕ ದೋಷೋತ್ತರೇ ತು ಭೂಮಂಡಲೇ ಸರ್ವವರ್ಣೇಷ್ವೇವ ಯೋ ಯೋ ಬಲವಾನ್ ಸ ಭೂಪತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

ಇವರೆಲ್ಲರ ಶಾಸನಕಾಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ. ಈ ಎಲ್ಲ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚು, ವಿವೇಕ ಕಡಿಮೆ, ದುಡುಕು ಜಾಸ್ತಿ, ದಯೆ ಕಮ್ಮಿ, ನಿಗ್ರಹ ಅಧಿಕ, ಅನುಗ್ರಹ ಶೂನ್ಯ, ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಹುಸಿನುಡಿವಲ್ಲಿ ಹೌಸು, ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಹ, ಅಲ್ಪ ಬಲ, ಅಪದ್ಧ ವಿಚಾರ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಾಪಲ್ಯ. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಹೇಸರು. ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನಲು ಹಿಂಜರಿಯರು. ಹೆರವರ ಹಣವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹುರುಪು, ಹವ್ಯಾಸ. ಮಹಾ ತಾಮಸ ಸ್ವಭಾವ. ಇಂಥವರು ಏಳುವದೂ ತಡವಿಲ್ಲ. ಬೀಳುವುದೂ ತಡವಿಲ್ಲ. ಆಶೆ ಬಹಳ, ಆಯುಷ್ಯ ಅಲ್ಪ. ಎಲ್ಲರೂ ಕಡುಲೋಭಿಗಳು. 'ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ' ಎಂಬಂತೆ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡ ರಾಜರಂತೆ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಹೀನರೂ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳೂ ಆಗುವರು. ಆರ್ಯರೂ ಮ್ಲೇಂಛರೂ ಜಾತಿ ಸಾಂಕರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಧರ್ಮಾತೀತವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ದಿನ ದಿನವೂ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಾಶದೆಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಲೀನತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗಮಕ ದುಡ್ಡೇ ಆಗುವುದು. ಮುಂಗೈ ಜೋರು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗುವುದು.

ಇಂದ್ರಿಯ ಲೌಲಪ್ಯವೇ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕಾರಣ, ಹೆಣ್ಣೆಂದರೆ ಸಾಕು ಭೋಗಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಸುಳ್ಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವಿನ ಬಾವುಟವನ್ನೇ ಎತ್ತುವರು. ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದರೆ ತೀರಿತು. ಜನ ನೆಲಿಸಿಬಿಡುವರು. ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರ ಒಂದೂ ವಿಚಾರಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಜನಿವಾರವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಬಿಡುವ. ದುಡ್ಡಿದ್ದವನೇ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಕಪನಿ ಹೊದ್ದರೆ ಸಾಕು ಸ್ವಾಮಿಗಳಾಗಿ ಬಿಡುವರು. ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ಸುಳ್ಳಾಡುವುದೇ ಸಾಧನವಾಗುವುದು. ಬಲವಿಲ್ಲದವರು ಬದುಕಲಾರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದು. ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಮಹಾಪಾಂಡಿತ್ಯ ಎನಿಸುವುದು. ಬಡತನವೇ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ದುಡ್ಡಿರುವವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೇತನಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಒಲಿಯರು. ಮೈಯನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು. ಮಡಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ದೇವರಪೂಜೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಮದುವೆಯಾದಂತೆಯೇ. ಯಾವ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳೂ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ, ಪಂಡಿತರ, ವೇಷ ಹಾಕಿದರೇ ಸತ್ಪಾತ್ರರಾಗುವರು. ದಿನಕ್ಕೊಂದು ವೇಷ, ಕ್ಷಣಕ್ಕೊಂದು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಳೆದಾಡುವವರೇ ಮಹಾ ಪುರುಷರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವರು. ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದೋಷದೂಷಿತರಾದ ಜನರು ತುಂಬಿದ ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬಲವಿದ್ದವನೇ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದು ಉಳಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಿಸಿಗೊಂಡು ರಾಜನಾಗಿ ಬಿಡುವನು.

ಲೋಲುಪರಾದ ಈ ರಾಜಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ತಣಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ವ್ಯಸನಿಗಳಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುವರು. ಎಷ್ಟು ಹಣವಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಲದು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಕರ ಹೇರಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹೀರಿ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮಾಡುವರು. ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡುವರು. ಇವರ ಅತಿಶಯವಾದ ಕರಭಾರದಿಂದ ರೋಸಿ ಹೋದ ಜನ ಊರು ಮನೆ ಮಾರು ಬಿಟ್ಟು ಅಡವೀಪಾಲಾಗುವರು. ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಪ್ಪಲ ತರಕಾರಿ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು-ಕಾಯಿ, ಜಲ-ಜೇನು, ತಿಂದು ಹೇಗೋ ಜೀವಿಸುವರು. ಗಿಡಗಳ ತೊಗಟೆ, ತೊಪ್ಪಲು, ನಾರು, ಜಡೆ, ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಗಾಗಿ ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಚಳಿ ಮಳೆ ಗಾಳಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಗೊಂಡು ಬಿಸಿಲ್ಬಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತ ಕಷ್ಟ ಪಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸರಾಸರಿ ಆಯುರ್ಮಾನ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತೂರು. ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಆಯುಷ್ಯ. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೂರರ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೂ ಆಗ ವಿರಳರೇ ಸರಿ. ಇದ್ದವರು ಶತಾಯುಷಿಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಉಳಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅರ್ಥಾತ್ ಬಾಲ್ಯ ತಪ್ಪಿದರೆ ಏರುಂಜೌವ್ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಹಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುವರು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳು ಲೋಪವಾಗವುವು. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಂತೂ ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವನತಿಯ ಕಾಲ. ಇಂತು ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯು ಪೂರ್ಣವಾದಾಗ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಚರಾಚರಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶಂಬಲ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯ ವಿಷ್ಣುಯಶ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ಅದೇ ಭಗವಂತನ ಕಲ್ಕಿ ಅವತಾರ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ತುದಿ ಮೊದಲುಗಳು

ಅವಗೆಲ್ಲಿ! ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವವನು ಅವನೇ ಅಲ್ಲವೇ!

ಪರಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಆ ಕಲ್ಕಿಯು ಆ ಕಾಲದ ಕೀಳುರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕುವನು. ಮ್ಲೇಂಛರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಆಯುಧಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವರು. ದುಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈ ದಶಮಾವತಾರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಯಾವನು ತಿಳಿದು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರನು! ಹೀಗೆ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಟ ಸಮ್ಮತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮದ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೈಯುವನು ಆ ಕಲ್ಕಿರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ. ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗವು ಕೊನೆಗೊಂಡು ಪ್ರಳಯರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಎಚ್ಚತ್ತ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಫಟಿಕದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವುದು. ಮಾನವಕುಲದ ಬೀಜದಂತಿರುವ ಆ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯರು ವಯಸ್ಸಾದವರಿದ್ದರೂ ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸತ್‌ಸಂತಾನವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು. ಅವರ ಆ ಸಂತತಿಯ ಕೃತಯುಗದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನವೂ ಸದ್ವಿಚಾರ ಪ್ರಸನ್ನವೂ ಆಗಿರುವುದು.

"ಯದಾ ಚಂದ್ರಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ತಥಾ ತಿಷ್ಯೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ।
ಏಕರಾಶೌ ಸಮೇಷ್ಯಂತಿ ತದಾ ಭವತಿ ವೈ ಕೃತಮ್॥

ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಗುರು ಮೂವರು ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಮಿಲಿತರಾದಾಗ ಕೃತಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

ಮುನಿವರ್ಯ, ಈ ವರೆಗೆ ನಿನಗೆ ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದ, ಇಂದು ಇರುವ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಆಗಲಿರುವ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ.

"ಯಾವತ್ ಪರೀಕ್ಷಿತೋ ಜನ್ಮ ಯಾವನ್ನಂದಾಭಿಷೇಚನಮ್
ಏತದ್ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಂ ತು ಜ್ಞೇಯಂ ಪಂಚಶತೋತ್ತರಮ್

ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ನಂದರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದವರೆಗೆ ಒಂದುಸಾವಿರದ ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲವಾಗಿದೆ.

"ಸಪ್ತರ್ಷೀಣಾಂ ತು ಯೌ ಪೂರ್ವೌ ದೃಶ್ಯೇತೆ ಹ್ಯುದಿತೌ ದಿವಿ
ತಯೋಸ್ತು ಮಧ್ಯೇ ನಕ್ಷತ್ರಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ಸಮಂ ನಿಶಿ
ತೇನ ಸಪ್ತರ್ಷಯೋ ಯುಕ್ತಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಬ್ದ ಶತಂ ನೃಣಾಂ
ತೇ ತು ಪಾರೀಕ್ಷಿತೇ ಕಾಲೇ ಮಘಾಸ್ವಾಸನ್ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ತದಾ ಪ್ರವೃತ್ತಶ್ಚ ಕಲಿರ್ದ್ವಾದಶಾಬ್ದಶತಾತ್ಮಕಃ।

ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ನಕ್ಷತ್ರಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕಂಡು ಬರುವ ಎರಡು ನಕ್ಷತ್ರ (ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ರತು) ಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮಾನವಾದ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಶ್ವಿನೀ ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ನೂರು ವರ್ಷ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಮಘಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ಹನ್ನೆರಡು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯುಳ್ಳ ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

''ಯದೈವ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣೋರಂಶೋ ಯತೋ ದಿವಂ ದ್ವಿಜ
ವಸುದೇವ ಕುಲೋದ್ಭೂತಸ್ತದೈವಾತ್ರಾಗತಃ ಕಲಿಃ ॥
ಯದಾ ಸ ಪಾದಪದ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ಪಸ್ಪರ್ಶೇಮಾಂ ವಸುಂಧರಾಂ
ತಾವತ್ಪೃಥ್ವೀ ಪರಿಷ್ವಂಗೇ ಸಮರ್ಥೋ ನಾಭವತ್ಕಲಿಃ''

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂರ್ಣಾವತಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಸುದೇವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಗೈದಾಗಲೇ ಕಲಿಯು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದವು ಪೃಥ್ವಿಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಕಲಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಧರ್ಮರಾಜನೂ ಅವನ ಸಹೋದರರೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದರು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಅಪಶಕುನಗಳು ತೋರತೊಡಗಿದವು. ಭಗವಂತನ ವೈಕುಂಠ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ತಾವೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದರು. ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಂದರ ಆಳಿಕೆ ನಡೆದು ಅಂದಿನಿಂದ ಕಲಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು.

''ಪ್ರಯಾಸ್ಯಂತಿ ಯದಾ ಚೈತೆ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾಂ ಮಹರ್ಷಯಃ
ತದಾ ನಂದಾತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯೇಷ ಗತಿವೃದ್ಧಿಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೆಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ದಿನವೇ ಕಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ಈ ಕಲಿಯುಗದ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮನುಷ್ಯ ಮಾನದಂತೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕಲಿಯುಗ. ಪ್ರತಿಯೊಂದುಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಸತ್ಪುಷರು ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಹೆಸರು ದೇಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಬಿತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪುರುವಂಶದ ದೇವಾಪಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಮರುರಾಜ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕಲಾಪ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವರು. ಇವರೀರ್ವರು ಮಹಾಯೋಗ ಸಂಪನ್ನರು. ಸತ್ಯಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಬಳಿಕ ಈ ಉಭಯ ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಮುಂದಾಗಲಿರುವ ಮಾನವ ವಂಶಕ್ಕೆ ಇವರಿಬ್ಬರು ಬೀಜದಂತಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಲಗಳ ವಂಶ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಾಲದು. ನಶ್ವರವಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯದೇಹದ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರ ಮೋಹವನ್ನು ತಾಳಿದ ಆ ರಾಜರೆಲ್ಲ ಇಂದು ಯಾರಾದರೂ ಉಳಿದಿರುವರೋ ! ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲರು ಅಳಿದಿರುವರು. ಈ ರಾಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಂಥ ಮೋಹ ! ಈ ಭೂಮಂಡಲವು ನನ್ನದೇ ಹೇಗಾದೀತು! ನನ್ನ ಅನಂತರ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೇ ಹೇಗೆ ದೊರಕೀತು ಎಂದು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಆ ಎಲ್ಲ ಭೂಪರು. ಆದರೆ ಅವರ ಮೋಹ ಮಮತೆ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಭೂದೇವಿ.

"ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಭೂಪಾಲಾ ಯೈರತ್ರ ಕ್ಷಿತಿಮಂಡಲೇ ।
ಕೃತಂ ಮಮತ್ವಂ ಮೋಹಾಂಧೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಹೇಯಕಲೇವರೇ ॥

ಕಥಂ ಮಮೇಯಮಚಲಾ ಮತ್ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕಥಂ ಮಹೀ ।
ಮದ್ವಂಶಸ್ಯೇತಿ ಚಿಂತಾರ್ತಾ ಜಗ್ಮುರಂತಮಿಮೇ ನೃಪಾಃ ॥

ತೇಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವತರಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ತೇಭ್ಯ ಸ್ತೇಭ್ಯಸ್ತಥಾಪರೇ ।
ಭವಿಷ್ಯಶ್ಚೈವ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ತೇಷಾಮನ್ಯೇ ಚ ಯೇಪ್ಯನು ॥

ವಿಲೋಕ್ಯಾತ್ಮಜಯೋದ್ಯೋಗಂ ಯತ್ರಾವ್ಯಗ್ರಾನ್ನರಾಧಿಪಾನ್ ।
ಪುಷ್ಪಪ್ರಹಾಸೈಃ ಶರದಿ ಹಸತೀವ ವಸುಂಧರಾ ॥

ಹಿಂದಿನ ರಾಜರು ಅವರ ಹಿಂದಿನವರು, ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದು ಹಿಂದಿನ ರಾಜರು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾವು ಮಾತ್ರ ಸತ್ತು ಹೋದರು. ತನ್ನನ್ನು (ಈ ಪೃಥ್ವೀಯನ್ನು) ಜಯಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡೆಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ ರಾಜರನ್ನು ಕಂಡು ಭೂಮಿಯು ನಗುತ್ತಲಿದೆ. ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿರಿದ ಹೂಗಳೇ ಭೂದೇವಿಯ ಈ ನಗೆಯ ಸಂಕೇತ. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಹೋದ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಗತಿಯನ್ನೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ವಸ್ತುಗತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತ ಧರಿಣೀದೇವಿಯು ನುಡಿದು ನೀಡಿದ ಉಪದೇಶದ ನುಡಿಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ.

ಭೂದೇವಿಯ ಬುದ್ಧಿವಾದ

ಪೃಥ್ವೀ ಉವಾಚ

ಕಥಾಮೇಷ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಮೋಹೋ ಬುದ್ಧಿಮತಾಮಪಿ
ಯೇನ ಫೇನಸಧರ್ಮಾಣೋಽಪ್ಯತಿ ವಿಶ್ವಸ್ತಚೇತಸಃ ॥

ಅಬ್ಬ ಏನು ಮೋಹ ಈ ರಾಜರಿಗೆ! ಇವರೇನೋ ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಂತೆ! ಇವರ ಜೀವನವೂ ನೀರ ಮೇಲಿನ ಗುಳ್ಳೆ. ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಂತೆ ತಾವು ಶಾಶ್ವತರು, ಚಿರಂಜೀವಗಳೆಂದೇ ಭಾವನೆ. ಅವರ ಸ್ಥಿರತಾ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

"ಕ್ರಮೇಣಾನೇನ ಜೇಷ್ಯಾಮೋ ವಯಂ ಪೃಥ್ವೀಂ ಸಸಾಗರಾಂ ।
ಇತ್ಯಾಸಕ್ತಧಿಯೋ ಮೃತ್ಯುಂ ನ ಪಶ್ಯಂತ್ಯವಿದೂರಗಂ ॥

ಮೊದಲು ಆತ್ಮೀಯರನ್ನು ಅನಂತರ ಮಂತ್ರಿ ಪರಿವಾರವನ್ನು, ನಂತರ ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನೂ ಅವರ ನಾಡನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಗೆದ್ದು ಆಳಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಹಂಬಲ. ಆದರೆ ಬದುಕಿನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದಿರುವ ಹಾವು-ಸಾವು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಅದೇಕೋ ಅದೆಂತೋ!

''ಸಮುದ್ರಾವರಣಂ ಯಾತಿ ಭೂಮಂಡಲಮಥೋ ವಶಂ
ಕಿಯದಾತ್ಮಜಯಸ್ಯೈತನ್ಮುಕ್ತಿರಾತ್ಮಜಯೇ ಫಲಂ

ಕಡಲಿನ ತಡಿಯೇ ಗಡಿಯಾಗಿರುವ ಪೊಡವಿಯೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆದರೆ ಇದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೋಜಯದ ಮುಂದೆ ಏನು ಅಲ್ಲ. ಮನೋಜಯದ ಫಲ ಮೋಕ್ಷ. ಭೂಮೀ ಜಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯಲಾರದು.

''ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ಪೂರ್ವಜಾ ಯಾತಾ ಯಾಂ ನಾದಾಯ ಗತಃ ಪಿತಾ
ತಾಂ ಮಾಮತೀವ ಮೂಢತ್ವಾಜ್ಜೇತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ

ಯಾವದನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ತಾತಮುತ್ತಾತರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೋ, ಯಾವುದನ್ನು ಇವನಪ್ಪನು ಜೊತೆಗೆ ವೈಯ್ಯಲಿಲ್ಲವೋ ಅದೇ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಈ ಭೂಪಗೆಲ್ಲಬೇಕು, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾಮೂಢತನ ಎನ್ನದೆ ಬೇರೆ ಏನೆನ್ನಬೇಕು !.

''ಮತ್ಕೃತೇ ಪಿತೃಪುತ್ರಾಣಾಂ ಭ್ರಾತ್ರೂಣಾಂ ಚಾಪಿ ವಿಗ್ರಹಃ
ಜಾಯತೇಽತ್ಯಂತ ಮೋಹೇನ ಮಮತ್ವಾದೃಪ್ತಚೇತಸಾಂ॥

ನನಗಾಗಿ (ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ) ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ. ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಬಡೆದಾಟ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ದ್ವೇಷ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಮಮತೆ. ಇದು ನನ್ನದಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ಹಂಬಲ

''ಪೃಥ್ವೀ ಮಮೇಯಂ ಸಕಲಾ ಮಮೈಷಾ।
ಮದನ್ವಯಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಶಾಶ್ವತೀಯಂ ॥

ಯೋ ಯೋ ಮೃತೋ ಹ್ಯತ್ರ ಬಭೂವ ರಾಜಾ
ಕುಬುದ್ಧಿರಾಸೀದಿತಿ ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ॥

ಈ ಧರಾಮಂಡಲವೇ ನನ್ನದು. ಇದು ನನ್ನ ಮನೆತನದವರಿಗೇ ಶಾಶ್ವತ. ಅವರಿಗೇ ಇದರ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಹಿಂದಿನ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಇದರಿಂದ ಇದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಎಂದು ತಾನೇ ಸಿದ್ಧಿ ತಾನೇ !

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಮತ್ವಾದೃತ ಚಿತ್ತಮೇಕಂ ।
ವಿಹಾಯ ಮಾಂ ಮೃತ್ಯುವಶಂ ವ್ರಜಂತಂ ॥

ತಸ್ಯಾನು ಯಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಮಮತ್ವಂ ।
ಹೃದ್ಯಾಸ್ಪದಂ ಮತ್ಪ್ರಭವಂ ಕರೋತಿ ॥

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಮತೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿದ ಒಬ್ಬನು ಸಾವಿನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕವೂ ಅವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬೆಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ ಇದು ಹೇಗೆ !.

''ಪೃಥ್ವೀ ಮಮೈಪಾಶು ಪರಿತ್ಯಜೈನಾಂ ।
ವದಂತಿ ಯೇ ದೂತ ಮುಖೈಃ ಸ್ವಶತ್ರೂನ್ ॥
ನರಾಧಿಪಾಸ್ತೇಷು ಮಮಾತಿಹಾಸಃ ।
ಪುನಶ್ಚ ಮೂಢೇಷು ದಯಾಭ್ಯುಪೈತಿ ॥

''ಈ ಭೂಮಿಯು ನನ್ನದು. ಇದನ್ನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡು.'' ಎಂದು ವೈರಿಗಳಿಗೆ ದೂತರಿಂದ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸುವ ರಾಜರನ್ನು ನೋಡಿದರಂತೂ ನನಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗಬೇಕೆನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಮೂಢತನವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮರುಕವು ಮೂಡವುದು. ಮೈತ್ರೇಯ, ಈ ಭೂಮಿಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು ಹೋಗುವುದು. ಸೂರ್ಯನು ತೊಳುಗುವಾಗ ಮಂಜು ಹೇಗೆ ನಿಂತೀತು ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನುಕುಲದ ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಬಗೆಯನ್ನು ಈ ವರೆಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಭೂತಿರೂಪರೇ ಸರಿ. ಈ ಎಲ್ಲ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ವಂಶಗಳ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಜನ್ಹು, ಮಾಂಧಾತೃ, ಸಗರ, ಆವಿಕ್ಷಿತ ರಘು, ಯಯಾತಿ, ನಹುಷ ಮುಂತಾದ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ರಾಜರು ಕಾಲದಿಂದ ಕಬಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಉಳಿದದ್ದು ಅವರ ಕತೆ ಮಾತ್ರ. ಇಂತಿಂಥ ಅತಿರಥ ಮಹಾರಥಿಕರಾದ ರಾಜರೇ ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮಿಕ್ಕ ಮಾನವರ ಪಾಡೇನು ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಮನೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಮಡದಿ, ಹೊಲ ನೆಲ, ಹೊನ್ನು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೋಹದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಂಟಿಗಾಲಿನಿಂದ ಎರಡೂ ಕೈ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನಿಂತು ತಪಂಗೈದ ಮಹಾ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಪುಣ್ಯ ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ವೀರಾಧಿ ವೀರರೂ, ಶೂರ ಧೀರರೂ ಕೂಡ ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ಕಥಾಶೇಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

''ಪೃಥುಸ್ಸಮಸ್ತಾನ್ ವಿಚಚಾರ ಲೋಕಾನ್ ।
ಅವ್ಯಾಹತೋ ಯೋ ವಿಜಿತಾರಿ ಚಕ್ರಃ ॥
ಸ ಕಾಲವಾತಾಭ್ರಹತಃ ಪ್ರಣಷ್ಟಃ ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯಥಾ ಶಾಲ್ಮಲಿ ತೂಲಮಗ್ನೌ ॥

ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸದೆಬಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳ್ಲೂ ಯಾವ ಅಡತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದ ಪೃಥುರಾಜನೂ ಕೂಡ ಕಾಲದ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹಾವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಕಿದ ಅರಳಿಯ ಸುರುಳಿಯಂತೆ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋದನು.

''ಯಃ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯೋ ಬುಭುಜೇ ಸಮಸ್ತಾನ್ ।
ದ್ವೀಪಾನ್ ಸಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಹತಾರಿ ಚಕ್ರಃ ॥
ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗೇಷ್ವಭಿಧೀಯಮಾನಃ ।
ಸ ಏವ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪ ಹೇತುಃ ॥

ಅಂದು ಎಲ್ಲ ಧರಣೀ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಗ್ಗು ಬಡಿದು, ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲದ ಏಕಮಾತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಟನೆಂದು

ಮೆರೆದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ಎಂದಾದರೂ ಇದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಇಂದು ಸಂದೇಹಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

''ದಶಾನನಾವಿಕ್ಷಿತ ರಾಘವಾಣಾಮ್ ।
ಐಶ್ವರ್ಯಮುದ್ಭಾಸಿತ ದಿಙ್ಮುಖಾನಾಂ ॥
ಭಸ್ಮಾವಶಿಷ್ಟಂ ನ ಕಥಂ ಕ್ಷಣೇನ ।
ಭ್ರೂಭಂಗ ಪಾತೇನ ಧಿಗಂತಕಸ್ಯ ॥

ದಶದೆಶೆಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿದ ರಾಮ, ರಾವಣ, ಆವಿಕ್ಷಿತ ಮುಂತಾದ ಸಾಮ್ರಾಟ ಸಾರ್ವಭೌಮರೆಲ್ಲರೂ ಅಯ್ಯೋ ಆ ಮೃತ್ಯು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಹಾಕಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಹೋದರು. ಇಂಥ ವೀರಾಧಿವೀರರು ಬೂದಿಯಾದರೂ ಇಂದು ಉಳಿದಿದೆಯೇ ! ಇಂಥ ಅಸ್ಥಿರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ.

''ಕಥಾ ಶರೀರತ್ವಮವಾಪ ಯದ್ವಾ ।
ಮಾಂಧಾತೃ ನಾಮಾ ಭುವಿ ಚಕ್ರವರ್ತೀ ॥
ಶ್ರುತ್ವಾಪಿ ತತ್ಕೋಽಹಿ ಕರೋತಿ ಸಾಧುಃ ।
ಮಮತ್ವಮಾತ್ಮನ್ಯಪಿ ಮಂದಚೇತಾಃ॥

ಹಿಂದೆ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಾಂಧಾತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ರಾಜ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಇಂಥ ಸಮ್ರಾಟನು ಇಂದು ಕಥಾಶೇಷನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಎಂಥ ಮೂಢನಿಗೆ ತಾನೇ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮೂಡೀತು !

''ಭಗೀರಥಾದ್ಯಾ ಃ ಸಗರ ಃ ಕಕುಸ್ಥೋ ।
ದಶಾನನೋ ರಾಘವ ಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ಚ।
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಬಭೂವುರೇತೇ ।
ಸತ್ಯಂ ನ ಮಿಥ್ಯಾ ಕ್ವ ನು ತೇನ ವಿದ್ಮಃ ॥

ಭಗೀರಥ, ಸಗರ, ಕಕುಸ್ಥ, ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಧರ್ಮರಾಜ, ಒಬ್ಬರೇ ! ಇಬ್ಬರೇ ! ಅಸಂಖ್ಯ ರಾಜರು ಆಗಿ ಹೋದದ್ದು ನಿಜ. ಇದಾವದೂ ಕಟ್ಟುಕತೆಯಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು.

ಏತದ್ವಿದಿತ್ವಾ ನ ನರೇಣ ಕಾರ್ಯಂ ।
ಮಮತ್ವಮಾತ್ಮನ್ಯಪಿ ಪಂಡಿತೇನ ॥
ತಿಷ್ಠಂತು ತಾವತ್ತನಯಾತ್ಮಜಾದ್ಯಾಃ ।
ಕ್ಷೇತ್ರಾದಯೋ ಯೇ ಚ ಶರೀರಿಣೋಽನ್ಯೇ ॥

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿಜವಾದ ಜಾಣ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಮತ್ವ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಹೊಲ, ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ, ಮಡದಿ, ಬಂಧುಬಳಗದ ಮಾತಂತೂ ಹಾಗಿರಲಿ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕೂಡ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬಿಡಬೇಕು.

—o—

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಾಂಶದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ.

ಪಂಚಮಾಂಶ

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಚರಿತ್ರೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧

ಮೈತ್ರೇಯ - ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೇ ! ತಾವು ನನಗೆ ರಾಜರ ವಂಶ ಹಾಗೂ ಆ ವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಈವರೆಗೆ ನಿರೂಪಣೆಗೈದಿರಿ. ಆದರೆ ನನಗೀಗ ಯದು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾಂಶದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಜಗದೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ವಿಸ್ತಾರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.

ಪರಾಶರ - ಮೈತ್ರೇಯ, ನೀನು ಕೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತ್ರೆ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಕ್ಷೇಮಂಕರ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವತಾರದ ಸುಂದರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸು.

ಹಿಂದೆ ದೇವಕನ ಮಗಳಾದ ದೇವಕಿಯನ್ನು ವಸುದೇವನು ಮದುವೆಯಾದ. ಆ ದೇವಕಿಯ ಮನಸ್ಸು ದೊಡ್ಡದು. ಅವಳ ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಸತೀ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತಿದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಸರಿದೊರೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ನೆಲದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಮದುವೆಯ ಮಂಗಳ ಮಹೋತ್ಸವವು ಮುಗಿಯುವಾಗ ವಧೂವರರ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ರಥವನ್ನು ಕಂಸ ತಾನೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಭೋಜರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನ ಮಗನೇ ಕಂಸ. ದೇವಕಿಯ ಸಹೋದರ. ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಸೋದರಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನು ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ವಿವಾಹಮಂಗಳದ ರಥೋತ್ಸವದ ಶೋಭಾಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದ. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬಾನುಲಿಯ ದನಿ. ''ಮೂರ್ಖ ಕಂಸ, ಯಾವ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅವಳ ನಲ್ಲನೊಂದಿಗೆ ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ನೀನು ಮೆರೆಸುತ್ತಲಿರುವಿಯೋ ಅವಳ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭ ನಿನಗೆ ಗಂಟಲಗಾಣ ವಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯು'' ಮೇಘ ಗುಡುಗಿದಂತಿತ್ತು ಆ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿ.

ಈ ನಭೋವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚೆಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗ ಹಿರಿದ ಕ್ರೂರ ಕಂಸ. ದೇವಕಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿ ಬಿಡಲು ಅವನ ಕೈ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿತ್ತು. ಕೂಡಲೇ ವಸುದೇವ ದೀನ ಮುಖದಿಂದ ಅಂಗಲಾಚಿದ.- ''ನಿನ್ನ ಸೋದರಿಗೆ ಜೀವದಾನ ನೀಡು. ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಎಲ್ಲ ಕೂಸುಗಳ್ನೂ ನಿನಗೇ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಂದಷ್ಟೇ ನಿನ್ನ ಮರಣ ! ಅದು ತಾನೇ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಉಸುರಿದ್ದು! ಇವಳಿಂದಲ್ಲ. ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನಂತೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಡುವೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇವಳನ್ನೇಕೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವಿ ?'' ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ವಸುದೇವನು ಸಟೆಯನ್ನಾಡಲಾರನೆಂದು ಕಂಸನಿಗೆ ಖಾತರಿಯಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ದೋಷಕ್ಕೆ

ತಾಯಿಯನ್ನೇಕೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ! ಎಂದಿತು ಅವನ ವಿವೇಕವಾಣಿ. ವಸುದೇವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿತು. ಅವನು ದೇವಕಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟ. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರೆಗೆ ಹೊರಲಿಕ್ಕಾಗದಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದುಷ್ಟ ರಾಜರ ಅಸಂಖ್ಯ ಗುಂಪುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಭೂದೇವಿಯು ಕುಸಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಲಾರದೇ ಅವಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದಳು. ಮೇರುಗಿರಿಯ ತುದಿಯ ಬದುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಅಮರ ಗಣಗಳ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ನೆರೆದಿತ್ತು. ಭೂದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಸುರಸತ್ತಮರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಳು.

ಭೂದೇವೀ ಉವಾಚ

''ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಗುರು. ಬೆಳಕಿಗೆ ಸೂರ್ಯ ಗುರು. ಅದರಂತೆ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಹರಿಯೇ ಗುರು. ಅವನೇ ಜಗದ್ಗುರು. ನನಗಾದರೂ ಅವನೇ ಗತಿ, ಅವನೇ ಗುರು. ಅವನೇ ತಂದೆ. ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಮೂಲಪುರುಷ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ. ಅವನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ವಿಷ್ಣು ರೂಪವೆ. ಕಲಾ ಕಾಷ್ಠಾ ನಿಮೇಷಾದಿ ಕಾಲನಿಯಾಮಕನೂ ಅವನೇ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಒಂದೊಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿತ್ಯರೂ, ಮರುತರೂ, ಸಾಧ್ಯರೂ, ರುದ್ರರೂ, ಅಶ್ವಿನಿಗಳೂ, ಪಿತೃಗಳೂ, ಅತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳೂ ಅಪ್ರಮೇಯನಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಸನ್ನಿಧಾನೋಪೇತರಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ಜನ ಪಾಲನಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಹ. ನಕ್ಷತ್ರ, ತಾರಕೆಗಳಿಂದ ನಿಚಿತವಾದ ಆಕಾಶ, ಬೆಂಕಿ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ನೆಲ (ನಾನು) ಹೆಚ್ಚೇನು - ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿವೆ. ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ಣುಮಯವೇ. ಸಾಗರದ ತೆರೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಾಕಲಾಡುವಂತೆ ಅನಂತರೂಪಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ನೇಹ ನಂಟುಗಳು ಎಸಗುತ್ತವೆ. ದ್ರೋಹ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಮುಸಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ - ಕಾಲನೇಮಿ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ಕಾಲನೇಮಿಯೇ ಈಗ ಕಂಸನಾಗಿ ಉಗ್ರಸೇನನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ರಕ್ಕಸ.

ಇದರಂತೆ ಧೇನುಕ, ಕೇಶಿ, ಪ್ರಲಂಬ, ನರಕ, ಸುಂದ, ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗನಾದ ಬಾಣಾಸುರ, ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರು ಭೂಲೋಕದ ಅನೇಕ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರ ಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಭಯಂಕರ ಭಾರ. ಇಂಥ ಅನೇಕಾನೇಕ ದುರುಳ ದಾನವರ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಬಲ ಇಂದು ನನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಜಾತ್ಯಾ ಅವರು ದೈತ್ಯರಾದರೂ ಈಗ ಭವ್ಯ ದೇಹಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿ ಕಣ್ಣೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮದೋದ್ಧತರಾದ ಈ ದರ್ಪಿಷ್ಠ ದೈತ್ಯರ ತೊತ್ತುಳಿದಾಟದಿಂದ ನನ್ನ ಮೈ ಗಾಸಿಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಭೂರಿ ಭೀಕರ ದಾನವರ ಭಾರವನ್ನು

ನಾನು ಹೊರಲಾರೆ. ಈ ರಾಜ ರಕ್ಕಸರ ಭೂರಿ ಭಾರದಿಂದ ನಾನು ತತ್ತರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತೂಕವೇ ತಪ್ಪುತ್ತಲಿದೆ. ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಲಾರದವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಭಯಂಕರ ಭಾರದಿಂದ ಭಗ್ನ ಭುಗ್ನಳಾದ ನಾನು ಇನ್ನು ಕುಸಿದು ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸಿರಿ.''

ಭೂದೇವಿಯ ಈ ಕರುಣಾಕ್ರಂದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರಗಿದ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರನ್ನು ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು ಆಗ ಆ ಶಾರದಾ ಪತಿಯು ಇಂತು ನುಡಿದರು.

''ಸುರಪುಂಗವರೇ, ಈ ಧರಣೀ ದೇವಿಯು ನುಡಿದಂತೆ ನಾನು ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಆ ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರತಿರೂಪರೇಸರಿ. ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೇ ಏನನ್ನೂ ನಾವು ಮಾಡಲಾರೆವು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲೂ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗೋಣ. ಭೂದೇವಿಯು ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಈ ಬವಣೆ ಬೆಸನಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಳ್ಳೋಣ. ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗೆ ಒಲಿದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜಗದೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣ ಮಾಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಬಳಿಗೇ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು.

ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ

ದ್ವೇ ವಿದ್ಯೆ ತ್ವಮನಾಮ್ನಾಯಃ ಪರಾಚೈವಾಪರಾ ತಥಾ ।
ತವೈವ ಭವತೋ ರೂಪೇ ಮೂರ್ತಾಽ ಮೂರ್ತಾತ್ಮಿಕೇ ಪ್ರಭೋ ॥

ವೇದವಾಣಿಗೆ ಅಗೋಚರನಾದ ಪ್ರಭೋ ಪರವಿದ್ಯೆ ಅಪರವಿದ್ಯೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು ನೀನೇ. ನಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಆ ಪರಾಪರ ವಿದ್ಯೆಗಳು ತ್ವದ್ರೂಪ - ತ್ವತ್ಪರಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

''ದ್ವೇ ಬ್ರಹ್ಮಣೀ ತ್ವಣೀಯೋಽತಿಸ್ಥೂಲಾತ್ಮನ್ ಸರ್ವಸರ್ವವಿತ್ ।
ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಂ ಚೈವ ತವ ಬ್ರಹ್ಮಮಯಸ್ಯ ಯತ್ ॥

ಅಣೋರಣೀಯನೂ ಮಹತೋ ಮಹೀಯನೂ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನೂ ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಶಬ್ದ ವಾಚ್ಯನೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಆದ ಪ್ರಭುವೇ! ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೂ ನೀನೇ ವಾಚ್ಯನಾಗಿರುವೆ. ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ನೀನೇ ನಿಗಮಾಗಮಗಳಿಂದ ಪರಮ ಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತನಾಗಿ ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವೆ. ವೇದಾದಿ ಶಬ್ದ ರಾಶಿಯೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಸರ್ವಗುಣಾತ್ಮಕನಾದುದರಿಂದಲೂ ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮಮಯ.

ಋಗ್ವೇದಸ್ತ್ವಂ ಯಜುರ್ವೇದಸ್ಸಾಮವೇದಸ್ತ್ವಥರ್ವಣಃ
ಶಿಕ್ಷಾಕಲ್ಪೋ ನಿರುಕ್ತಂ ಚ ಛಂದೋ ಜ್ಯೋತಿಷಮೇವ ಚ !

ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣೇ ಚ ತಥಾ ವ್ಯಾಕರಣಂ ಪ್ರಭೋ !
ಮೀಮಾಂಸಾ ನ್ಯಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಧೋಕ್ಷಜ !

ಆತ್ಮಾತ್ಮ ದೇಹಗುಣವದ್ವಿಚಾರಾಚಾರಿ ಯದ್ವಚಃ !
ತದಪ್ಯಾದ್ಯಪತೆ ನಾನ್ಯದಧ್ಯಾತ್ಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವತ್''

ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವಣವೇದ ಮುಂತಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ನಿರುಕ್ತ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮುಂತಾದ (ಆರು) ಷಡಂಗಗಳೂ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ಮೀಮಾಂಸಾ, ಬ್ರಹ್ಮತರ್ಕ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹಾಗೂ ಇವಲ್ಲದೇ ದೇಹ, ಜೀವ, ಪರಮಾತ್ಮ ಮುಂತಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೇ ಬೇರಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ತ್ವನ್ಮಯವಾಗಿವೆ ತ್ವದ್ಬೋಧಕವಾಗಿದೆ.

ಶೃಣೋಷ್ಯಕರ್ಣಃ ಪರಿಪಶ್ಯಸಿ ತ್ವಮ್!
ಅಚಕ್ಷುರೇಕೋ ಬಹುರೂಪ ರೂಪಃ॥

ಅಪಾದ ಹಸ್ತೋ ಜವನೋ ಗ್ರಹೀತಾ ।
ತ್ವಂ ವೇತ್ಸಿ ಸರ್ವಂ ನ ಚ ಸರ್ವವೇದ್ಯಃ॥

ಅಣೋರಣೀಯಾಂಸಮಸತ್ಸ್ವರೂಪಂ ।
ತ್ವಾಂ ಪಶ್ಯತೋಽಜ್ಞಾನ ನಿವೃತ್ತಿರಗ್ರ್ಯಾ ॥

ಧೀರಸ್ಯ ಧೀರಸ್ಯ ಬಿಭರ್ತಿ ನಾನ್ಯದ್
ವರೇಣ್ಯ ರೂಪಾತ್ಪರತಃ ಪರಾತ್ಮನ್ ॥

ಅಣುವಿಗಿಂತ ಅಣುವೂ ಅವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ಅಂಥ ಜ್ಞಾನವಂತನ ಕುಶಲ ಬುದ್ಧಿಯು ಪರಾತ್ ಪರನಾದ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪದ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದೇ ಕೇಳುವಿ. ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೇ ನೋಡುವಿ. ನಿನ್ನ ಯಾವ ಜ್ಞಾನವೂ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳ ಅಧೀನವಲ್ಲ. ಪ್ರಾಕೃತದೇಹ ನಿನಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ನಮ್ಮಂತೆ ಪ್ರಾಕೃತವಲ್ಲ. ಪಾದದಿಂದಲ್ಲದೇ ವೇಗ ಗತಿಯುಂಟು ನಿನಗೆ. ನೀನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಅರಿಯಲಾರರು''. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಇಂತು ನುಡಿದನು - ''ಬ್ರಹ್ಮನ್, ನೀನು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕೆಂದು

ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ತಿಳಿಸು. ನೀವು ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತೆಂದೇ ತಿಳಿಯಿರಿ.'' ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯವಾದ ಆ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವಾಯಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಭಗವಂತನ ಆ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೃದಯತುಂಬಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸುತ್ತಿಸಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ

''ನಮೋ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಸಹಸ್ರಕೃತ್ವಃ ಸಹಸ್ರ ಬಾಹೋ ಬಹು ವಕ್ತ್ರಪಾದ ।
ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಜಗತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿನಾಶ ಸಂಸ್ಥಾನಕರಾಪ್ರಮೇಯ ॥''

''ಸ್ವಾಮಿನ್, ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ವಂದನೆ. ಅಸಂಖ್ಯ ಮುಖಪಾದಗಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಪ್ರಣಾಮ. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ - ಪ್ರಣಾಶ - ಪಾಲನಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಪ್ರಮೇಯನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಂತಾನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಭೂಭಾರ ಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಿನ್ನಹ

ಪ್ರಭೋ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನೀಚರಕ್ಕಸರಿಂದ ಈ ಭೂದೇವಿಯು ಪೀಡಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದರ್ಪೋದ್ಧತರಾದ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರ ಉಪಟಳದಿಂದ ಚರಾ ಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪೃಥ್ವೀಮಂಡಲವೇ ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತವಾಗಿದೆ. ಆ ದುರುಳ ದಾನವರ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಭಾರದಿಂದ ಭಗ್ನಳೂ ಉದ್ವಿಗ್ನಳೂ ಆದ ಈ ಭೂದೇವಿಯು ನಿನಗೆ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ಆ ಹೊರಲಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಭೂಭಾರ ಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ನಿನ್ನ ಲೀಲಾವತಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡು. ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಈ ಇಂದ್ರ, ಆ ವರುಣ, ಈ ಸೂರ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರು, ಅಷ್ಟವಸುಗಳು, ಈ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು.''

ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಶುಕ್ಲಕೇಶ, ಕೃಷ್ಣಕೇಶ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಬೆಸಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ಪ್ರೀತನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಕರಿ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಎರಡು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಎದುರು ಹಿಡಿದನು ಮತ್ತು ನುಡಿದನು. ''ಸುರಪುಂಗವರೇ, ಈ ನನ್ನ ಶುಕ್ಲಕೇಶ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಕೇಶಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಧರಣಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತವೆ. ಜನರ ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮಹೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ

ಹುಟ್ಟಿದ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಪಾತದಿಂದಲೇ ಅವರ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಹರಣ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಗೆಲುವು ನಿಶ್ಚಿತ. ವಸುದೇವನ ಮಡದಿಯಾದ, ದೇವತೆಗೆ ಸಮಾನಳಾದ ದೇವಕೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವೆನು. ಕಂಸನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಕಾಲನೇಮಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವೆನು.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಅದೃಶ್ಯನಾದ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಅಮರರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇರು ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹೀತಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರು.

ಚಾಡಿಕೋರನಾದ ನಾರದನಿಂದ ವಸುದೇವನು ಜೇಲು ಸೇರಿದ

ನಾರದರು ಕಂಸನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ''ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಅವತಾರ ಮಾಡುವನು'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಅವನು ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರನ್ನು ಹಿಡಿತರಿಸಿ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದನು. ವಸುದೇವನು ಕಂಸನಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ವಚನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವುದೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಹಿಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಿಪುವಿಗೆ ಷಡ್ಗರ್ಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯು ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ತಂದು ಇರಿಸಬೇಕು. ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಎಲ್ಲ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಸುದೇವನು ಕಂಸನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಂಸನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುವನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಕಾರಸ್ಥಾನ

ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ವೈಷ್ಣವೀ ಮಾಯೆಗೆ ಯೋಗನಿದ್ರಾ ಅಥವಾ ಮಹಾಮಾಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ ಉವಾಚ

''ನಿದ್ರೇ ಗಚ್ಛ ಮಮಾದೇಶಾತ್ ಪಾತಾಲ ತಲ ಸಂಶ್ರಯಾನ್ ।
ಏಕೈಕತ್ವೇನ ಷಡ್ಗರ್ಭಾನ್ ದೇವಕೀ ಜಠರಂ ನಯ'' ॥

''ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೇ, ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನೀನು ಪಾತಾಲ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಷಡ್ಗರ್ಭರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೂಡಿಸು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಸನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವನು. ಹೀಗೆ ಆರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಸನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಶೇಷ ಎಂಬ ಏಳನೇಯ ಗರ್ಭವು ನನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುವುದು. ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣೀ ಎಂಬ ವಸುದೇವನ ಬೇರೊಬ್ಬ ಭಾರ್ಯೆ ಇರುವಳು. ದೇವಕಿಯ ಈ ಏಳನೇ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೆಳೆದು ರೋಹಿಣಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬಸಿರು ಬಾಣಂತಿತನಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ನೀನು ತಂದು ಒಯ್ದಿರಿಸಬೇಕು. ದೇವಕಿಯ ಈ ಏಳನೇಯ ಗರ್ಭವು ಬಂದೀಖಾನೆಯ

ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಕಂಸನ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಗರ್ಭಸ್ರಾವವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಜನರು ಮಾತನಾಡುವರು. ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೆಳೆದು ತಂದದ್ದರಿಂದ ರೋಹಿಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರುವುದು. ತನ್ನ ದೇಹದ ಶುಭ್ರಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅವನೊಂದು ಬಿಳಿ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳಗುವನು. ಅನಂತರ ನಾನು ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಅವತರಿಸುವೆನು. ಯೋಗ ಮಾಯೆ, ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಶೋದೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬರಬೇಕು. ವರ್ಷಾಕಾಲ, ಶ್ರಾವಣಮಾಸ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಅಷ್ಟಮಿಯ ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟನಾಗುವೆನು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಜನಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಜನನವು ನವಮೀ ತಿಥಿಗೆ ಬೀಳುವುದು. ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ವಸುದೇವನು ದೇವಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸುವನು. ಯಶೋದೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕೂಸಾಗಿ ಪವಡಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ದೇವಕಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿರಿಸುವನು.

ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಂಸನು ದೇವಕಿಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೆಟ್ಟದ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗೆ ಜೋರಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸುವನು. ಆಗ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ನೀನು ಜಾರಿ ಜಿಗಿದು ಮುಗಿಲಿಗೇರುವಿ. ಆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ, ವಿಶೇಷ ಮಾನಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು. ದೇವೇಂದ್ರನು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಗೌರವದಿಂದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತಂಗಿ ಎಂದು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು. ನೀನಾದರೂ ಶುಂಭ, ನಿಶುಂಭ ಮೊದಲಾದ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಂದು ನಿನ್ನ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನ ಮಂದಿರಗಳಿಂದ ಪೃಥ್ವೀಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲಂಕರಿಸುವಿ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಕಥಿತ ದೇವೀ ಸ್ತೋತ್ರ

''ತ್ವಂ ಭೂತಿಃ ಸನ್ನತಿಃ ಕ್ಷಾಂತಿಃ ಕಾಂತಿರ್ದ್ಯೌಃ ಪೃಥಿವೀ ಧೃತಿಃ ।
ಲಜ್ಜಾ ಪುಷ್ಟಿರುಷಾ ಯಾ ತು ಕಾಚಿದನ್ಯಾ ತ್ವಮೇವ ಸಾ ॥
ಯೇ ತ್ವಾಮಾರ್ಯೇತಿ ದುರ್ಗೇತಿ ವೇದಗರ್ಭಾಽಂಬಿಕೇತಿ ಚ ।
ಭದ್ರೇತಿಭದ್ರ ಕಾಲೀತಿ ಕ್ಷೇಮದಾ ಭಾಗ್ಯದೇತಿ ಚ ॥
ಪ್ರಾತಶ್ಚೈವಾಪರಾಹ್ನೇ ಚ ಸ್ತೋಷ್ಯಂತ್ಯಾನಮ್ರ ಮೂರ್ತಯಃ।
ತೇಷಾಂ ಹಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಮತ್ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥
ಸುರಾಮಾಂಸೌ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯೈಶ್ಚ ಪೂಜಿತಾ ।
ನೃಣಾಮಶೇಷ ಕಾಮಾಂಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಸನ್ನಾ ಸಂಪ್ರದಾಸ್ಯಸಿ'' ॥

ಜನರಿಗೆ ಭೋಗೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಉನ್ನತಿ ಸನ್ಮತಿಗಳನ್ನೂ, ಕ್ಷಾಂತಿ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥೈರ್ಯಧೈರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ತುಷ್ಟಿಪುಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ, ಲಜ್ಜೆ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೂ

ಕೊಡುವವಳು ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಿರಿಸೌಭಾಗ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿ ಅವರ ಭಾಗ್ಯೋದಯದ ಉಷಃ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣಳಾಗುವಿ. ಆರ್ಯಾ, ದುರ್ಗಾ, ವೇದಗರ್ಭಾ, ಅಂಬಿಕಾ, ಭದ್ರಾ, ಭದ್ರಕಾಳೀ, ಕ್ಷೇಮದಾ, ಭಾಗ್ಯದಾ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನಿನ್ನ ಶುಭ ನಾಮಗಳನ್ನು ಬೈಗು ಬೆಳಗುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಭರಿತರಾಗಿ ಯಾರು ಪಠಿಸುವರೋ ಅವರು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಜನರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಡೇರುತ್ತವೆ. ಶೆರೆ, ಮಾಂಸ, ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಜನರ ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಸುಪ್ರಸನ್ನಳಾದ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಿ. ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಬೇಡ. ದೇವಿ, ನೀನು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ನಡೆ, ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨

ಪರಾಶರ - ಆ ದೇವದೇವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಜಗದ ತಾಯಿಯಾದ ಆ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯು ಪಾತಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಷಡ್ಗರ್ಭ ಕುಮಾರರನ್ನು ತಂದು ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದಳು. ದೇವಕಿಯ ಆ ಆರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಸನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಸಿದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಆ ಆರು ಮಕ್ಕಳ ಅನಂತರ ದೇವಕಿಯು ಮತ್ತೆ ಬಸಿರಾದಳು. ಈ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಯೋಗಮಾಯೆಯು ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ದೇವಕಿಯ ಉದರದಿಂದ ಸೆಳೆದು ರೋಹಿಣಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಯ್ದಿಟ್ಟಳು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉಪಕಾರ ಗೈಯಲು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅದೇ ದಿನ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯು ಯಶೋದೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಳಾದಳು.

ತದೇವ ಲಗ್ನಂ ಸುದಿನಂ ತದೇವ

ಭಗವಂತನ ಅವತಾರವಾಗುವಾಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಹಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಲಿಸಿದವು. ಋತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶುಭಕರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದವು. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದಾಗ ದೇವಕಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಕಾಂತಿ, ತೇಜಸ್ಸುಗಳು ಉಕ್ಕತೊಡಗಿದವು. ಅತ್ಯುಜ್ವಲವಾದ ಪ್ರಭಾ ಪುಂಜದಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನಳಾದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಜನರಿಗೆ ಶಕ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಲೋಕ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ತೇಜಃಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ದೇವತೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಆ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿದ ದೇವಕೀ ಸ್ತೋತ್ರ

"ಸಮುದ್ರಾದ್ರಿನದೀದ್ವೀಪ ವನ ಪತ್ತನ ಭೂಷಣಾ ।
ಗ್ರಾಮಖರ್ವಟ ಖೇಟಾಢ್ಯಾ ಸಮಸ್ತಾ ಪೃಥಿವೀ ಶುಭೇ ॥

ಗೃಹರ್ಕ್ಷ ತಾರಕಾಚಿತ್ರಂ ವಿಮಾನ ಶತಸಂಕುಲಂ ।
ಅವಕಾಶಮಶೇಷಸ್ಯ ಯುದ್ದದಾತಿ ನಭಸ್ಥಲಂ ॥

ಭೂರ್ಲೋಕಶ್ಚ ಭುವರ್ಲೋಕಃ ಸ್ವರ್ಲೋಕೋಥ ಮಹರ್ಜನೌ ।
ತಪಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಖಿಲಂ ಶುಭೇ ॥

ತದಂತರೇ ಸ್ಥಿತಾ ದೇವಾಃ ದೈತ್ಯ ಗಂಧರ್ವ ಚಾರಣಾಃ ।
ಮಹೋರಗಾಸ್ತಥಾ ಯಕ್ಷಾ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಪ್ರೇತಗುಹ್ಯಕಾಃ ॥

ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಯೇಚ ಜೀವಾ ಯಶಸ್ವಿನಿ ।
ತೈರಂತಸ್ಥೈ ರನಂತೋಽಸೌ ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವ ಭಾವನಂ ॥

ರೂಪ ಕರ್ಮ ಸ್ವರೂಪಾಣಿ ನ ಪರಿಚ್ಛೇದ ಗೋಚರೇ ।
ಯಸ್ಯಾಖಿಲ ಪ್ರಮಾಣಾನಿ ಸ ವಿಷ್ಣುರ್ಗರ್ಭಗಸ್ತವ ॥

ತ್ವಂ ಸ್ವಾಹಾ ತ್ವಂ ಸ್ವಧಾ ವಿದ್ಯಾ ಸುಧಾ ತ್ವಂ ಜ್ಯೋತಿರಂಬರೇ ।
ತ್ವಂ ಸರ್ವ ಲೋಕರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಅವತೀರ್ಣಾ ಮಹೀತಲೇ ॥

ಪ್ರಸೀದ ದೇವಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಶಂ ಶುಭೇ ಕುರು ।
ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತಂ ಧಾರಯೇಶಾನಂ ಧೃತಂ ಯೇನಾಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥

ತಾಯಿ ! ಸಮುದ್ರ, ಬೆಟ್ಟ, ತೊರೆ, ನಡುಗಡ್ಡೆ, ಗಾಳಿ, ನಗರ, ಹಳ್ಳಿ -ಪಳ್ಳಿ ಗೃಹ, ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಈ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉದರದಲ್ಲಿದೆ. ಗೃಹ ನಕ್ಷತ್ರ ನೀಹಾರಿಕೆಗಳಂದ ನಿಚಿತವಾದ, ನೂರಾರು ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಕಾಶವೂ ಅವನ ಉದರದಲ್ಲಿದೆ. ಭೂಲೋಕ, ಭುವರ್ಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಲೋಕ, ಮಹೋರ್ಲೋಕ, ಜನಲೋಕ, ತಪೋಲೋಕ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ, ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉದರದ ಏಕದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೇವದಾನವರೂ, ನಾಗ - ಗಂಧರ್ವರೂ, ಯಕ್ಷ - ರಾಕ್ಷಸರೂ, ಮನುಷ್ಯ ಪಶುಗಳೂ ಮತ್ತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳೂ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲರ ಅಂತಸ್ಥನಾದ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಆ ಅನಂತನು ನಿನ್ನ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವನು. ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಶ್ರೀಗರ್ಭದ ರೂಪಕರ್ಮ ಸ್ವರೂಪಗಲು ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ-ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಲಾರವು. ಅಂಥ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉದರದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತ ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯಳಲ್ಲ. ನೆಲದ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕು ನೀನು. ಮುಗಿಲ ಮಣಿಗಳ ಜ್ಯೋತಿ ನೀನು. ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದ ಅಮೃತಧಾರೆಯೇ ನೀನು. ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೀನು ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿರುವೆ. ದೇವಿ, ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೀನು ಧರಿಸು. ಬ್ರಹ್ಮಗರ್ಭಾ, ವೇದಗರ್ಭಾ, ದೇವಗರ್ಭಾ ಬೋಧಗರ್ಭಾ, ಧೈರ್ಯಗರ್ಭಾ, ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಸಹಸ್ರಾರು ವಿಭೂತಿರೂಪಗಳಾಗಿವೆ.''

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—○—

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩

ದೇವತೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ಪುಂಡರೀಕಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಕಿಯ ಜಠರದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದನು. ಜನಾರ್ದನನು ಜನಿಸುವಾಗ ಜಗತ್ತೇ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದಿತು. ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ತಿಳಿಗಟ್ಟಿದವು. ಬಿರುಗಾಳಿಗಳೆಲ್ಲ ತಂಗಾಳಿಗಳಾಗಿ ತಂಪಿಂಪು ನೀಡತೊಡಗಿದವು. ಸಜ್ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಸವುಕ್ಕಿ ಹರಿಯಿತು. ಸಾಗರಗಳು ತಮ್ಮ ತರಂಗಗಳಿಂದಲೇ ಜಲತರಂಗ ಬಾರಿಸಿದವು. ಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು. ಹೋಮ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದವು. ಮೋಡಗಳು ಮಂದ್ರ ದನಿಯಿಂದ ಮಧುರವಾಗಿ ಗುಡುಗಿದವು. ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಹೂಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಸುಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜಗನ್ನಾಥನನ್ನು ವಸುದೇವ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡಿದ. ತಾವರೆಗಣ್ಣು, ನೈದಿಲೆಯ ಬಣ್ಣ, ನಾಕು ತೋಳು, ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸದ ಗುರುತು. ಸುಂದರ ಮುಖ. ಆ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವಸುದೇವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಪರಮಾನಂದ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆದರಿಕೆ. ಕಂಸನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನ ವಚನಗಳಿಂದ ಆ ಮಧುರ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಭೀತಭೀತನಾಗಿ ನುಡಿದ. ''ಓಹ! ಏನಿದು ಅದ್ಭುತರೂಪ! ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಈ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿರುವ ಎಂದೆನಿಸುವುದು: ಸ್ವಾಮಿ, ನೀನಿಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಂದಿಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವಿ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಕಂಸನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಭಗವನ್, ದಯವಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಈ ಶಂಖ ಚಕ್ರೋಪೇತವಾದ ದಿವ್ಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸು.'' ಭಗವಂತನ ವಿಶ್ವಮೋಹಕವಾದ ಆ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಕಿಗೂ ಬಾಯಿ ಬಂದಿತು. ಭಕ್ತಿ ಉಕ್ಕಿತು. ಭಯ ನುಡಿಸಿತು.

''ಯೋಽ ನಂತರೂಪೋಽಖಿಲ ವಿಶ್ವರೂಪೋ ।
ಗರ್ಭೆಽಪಿ ಲೋಕಾನ್ ವಪುಷಾ ಬಿಭರ್ತಿ ॥

ಪ್ರಸೀದತಾಮೇಷ ಸ ದೇವದೇವೋ।
ಯೋ ಮಾಯಾಯಾಽವಿಷ್ಕೃತ ಬಾಲರೂಪ : ॥

ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ರೂಪಿಸಿದ ಅನಂತರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಅಂಥ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಾಲರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ

ಕಾಪಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವ ಈ ದೇವದೇವನು ನನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನಲ್ಲ. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಜಗದೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಬಾಲರೂಪದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಾಮಿನ್, ಇಂಥ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ತಳೆದ, ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ಈ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸು. ಕಂಸ ರಕ್ಕಸನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಅವತಾರದ ಸಮಾಚರವು ಗೊತ್ತಾಗದಂತಿರಲಿ.'' ದೇವಕಿಯ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಗವಂತನು ಮಾರ್ನುಡಿದ ''ದೇವಿ, ಹಿಂದೆ ನೀನು ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಬಯಕೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ತಪಿಸಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯು ಈಡೇರಿದಂತಾಯಿತಲ್ಲವೇ !''

ಇಂತು ನುಡಿದು ಭಗವಂತನು ಮೌನವಾದನು. ವಸುದೇವನು ಮಗುವಾಗಿ ಪವಡಿಸಿದ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆ ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರನಡೆದನು. ಬಂದೀಖಾನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಗಾಢನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಢರಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ವಸುದೇವನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಅಗಸೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ದ್ವಾರಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸುದೇವ ಮುನ್ನಡೆದ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ. ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪಾಗಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವ ಗಾಢಾಂಧಕಾರ. ಮೇಲೆ ಒನಕೆಯಾಕಾರದಿಂದ ಘೋರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗು. ಕಂಗೆಡಿಸುವ ಮಿಂಚು. ಇಂಥ ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯನ್ನು ಶಿರದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ವಸುದೇವ ಗೋಕುಲದೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ.

ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ದಾರಿಗುಂಟ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಬೆಳಕು ತೂರಿ ಬಂತು ಸಂತತ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತ ಮಗುವಿಗೆ ಮೇಲಾಗಲೀ, ವನ ಮೈ ಮೇಲಾಗಲೀ ಒಂದು ಹನಿ ಮಳೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆ ಕೂಡ ತೊಯ್ಯಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಗುಟ್ಟು ಪಾಪ ವಸುದೇವನಿಗೇನು ಗೊತ್ತು! ಈ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಈ ಏಕಾಂತ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಆದಿಶೇಷನು ಹೇಗೋ ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ವಸುದೇವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತ ತನ್ನ ಹೆಡೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡೆಯಂತೆ ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದನು. ಅವನ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿಯ ಉಜ್ವಲ ರತ್ನಗಳು ವಸುದೇವನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಬೀರಿ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿ ತೋರಿದವು. ಮಳೆ ಹನಿಗಳೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ವಸುದೇವನಿಗೂ ಇತ್ತ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮಗುವನ್ನು ಮಥುರೆಯ ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೊಂದೇ ಅವನ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವನು ಒತ್ತರದಿಂದ ಧಾಪುಗಾಲಿಡುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದ. ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಯಮುನಾ ನದಿ

ಬಂದಿತು. ಶ್ರಾವಣಮಾಸವಾದುದರಿಂದ ನದಿಯು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಭಯಂಕರ ಸೆಳವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಳಿವುಗಳು. ಈ ಘೋರ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಇವನ ಮುಂದಿನ ಯಮುನೆಯ ಪಾತ್ರವು ಮೊಣಕಾಲಿನವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀರುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತು. ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿರುವ ಆ ತಿಳಿನೀರಿನ ಅಲ್ಪ, ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಡೆದು ವಸುದೇವನು ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಸೇರಿದ. ಯಮುನೆಯ ಆಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುಡಿಸಲುಗಳು ಕಂಡವು. ನಂದನೇ ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯ ತುರುಗಾಹಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಂಸನಿಗೆ ಕರಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗೋಕುಲದಿಂದ ಹೊರಟು ಯಮುನೆಯ ಆ ದಡದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿನದ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಶೋದೆಯ ಆ ಯಮುನಾ ತೀರದ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹಡೆದಿದ್ದಳು. ಯೋಗನಿದ್ರೆಯ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸುಖಪ್ರಸವವಾದ ನಂತರ ಅವಳಿಗೂ ಅವಳ ಎಲ್ಲ ಪರಿವಾರದವರಿಗೂ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯು ಆವರಿಸಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿದ್ದೆಯ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ವಸುದೇವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ವಸುದೇವನು ಇನಿತೂ ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಯಶೋದೆಯು ಹಡೆದು ಮಲಗಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ತಂದಂಥ ತನ್ನ ಚಿನ್ನನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ತಾನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಭರದಿಂದ ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟನು. ಯಶೋದೆಯು ಎಚ್ಚರಾದ ಬಳಿಕ ಕೂಸಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುವಂತಾಯಿತು. ತಾನು ಹಡೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಗಂಡಾಗಿ ಮುತ್ತಿನ ಚಂಡಾಗಿ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿತ್ತು. ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ಕಾಂತಿ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಇತ್ತ ವಸುದೇವನು ಯಶೋದೆಯ ಆ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೀಮನೆಯ ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದನು. ದೇವಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಯ ಕಂದಮ್ಮನನ್ನು ತಂದು ಮಲಗಿಸಿದನು. ತಾನು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆ ಕೂಸು ಅಳತೊಡಗಲು ಕಾವಲುಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಗಡಬಡಿಸಿ ಎದ್ದರು. ಕಂಸನಿಗೆ ದೇವಕಿಯು ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದ ಸಮಾಚರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೂಡಲೇ ಕಂಸನು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಕಾರಕೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ದೇವಕಿಯ ಹಡೆಯವ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು. ಆ ಎಳೆ ಕೂಸನ್ನು ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ದೇವಕಿಯು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಕೊರಳ ತುದಿಗೆ ತಂದು, 'ಅಣ್ಣಾ, ಬೇಡ. ಈ ನನ್ನ ಕರುಳಿನ ಕಂದಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಅಲ್ಪರಿದಳು. ಕ್ರೂರನಾದ ಆ ರಕ್ಕಸನು ಅವಳ ಆ ಕರುಣೆಯ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡದೇ ಆ ಕೂಸನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯ ತುದಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಎಳೆ ಕೂಸು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ, ಮುಗಿಲಿಗೆ ಏರಿ, ಮಹಾರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ಎಂಟು ತೋಳು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೀಳ್ದೋಳಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ

ಹೊಳೆ - ಹೊಳೆಯುವ ಆಯುಧಗಳು. ಉಗ್ರವಾದ ದೇವೀರೂಪವು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಕೆರಳಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿಯಿತು - ''ಮೂರ್ಖಾ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ಕಗ್ಗಲ್ಲಿನ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೆ ಏನು ಬಂತು? ಕಂಸಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ದೇವತೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಸೊತ್ತು. ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅವನಿಂದಲೇ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ್ದಿ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆ. ನಿನಗೆ ಹಿತವಾಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿ.''

ಅಷ್ಟಭುಜಳಾದ ಉಗ್ರಕಾಲಿಯ ರೂಪ ಧರಿಸಿದ ಆ ದೇವಿಯ ಅಟ್ಟಹಾಸವು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಯಿತು. ಅವಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕದ ಹೂಮಾಲೆಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಮೈತುಂಬ ಬಳಿದ ಚೆಂದನದ ಗಂಧವು ಕಂಪನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಧರಿಸಿದ ಆಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿದ್ಧರು ಅವಳನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಂಸನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅವಳು ಮುಗಿಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ನಡೆದಳು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಬಂದಿಮನೆಯಿಂದ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಬಿಡುಗಡೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪

ಯೋಗಮಾಯೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸ ಒಳಗೊಳಗೇ ಹೆದರಿದ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆದರಿದ. ಕೇಶಿ ಪ್ರಲಂಬ ಮುಂತಾದ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕರೆಕಳಿಸಿದ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ಅಬ್ಬರದಿಂದಲೇ ನುಡಿದ ಆ ಕಪಟಿ ಕಂಸ.

''ಎಲೈ ಪ್ರಲಂಬ, ಧೇನುಕ, ಕೇಶಿ ಹಾಗೂ ಸೋದರಿಯಾದ ಪೂತನಿಯೇ! ಮತ್ತು ಅರಿಷ್ಟ ಮೊದಲಾದ ವೀರ ದಾನವರೇ ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸಿರಿ. ದುರುಳರಾದ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಘಾತಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಬಲ ಬೀರಗಳಿಂದ ಹುರಪಳಿಸಿ ಹೋದ ಆ ದೇವತೆಗಳೆಂದರೆ ನನಗೇನು ಗಣನೆ ಇಲ್ಲ. ಬಲಹೀನನಾದ ಇಂದ್ರನಾಗಲೀ, ಒಂಟಿಯಾಗಿ ತಿರುಗುವ ಆ ಶಂಕರನಾಗಲೀ, ಸಂಧಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ ದೈತರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವ ಆ ವಿಷ್ಣುವಾಗಲೀ ನನಗೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು! ಈ ಆದಿತ್ಯರದಂತೂ ನನಗೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ವೀರ್ಯವೆಲ್ಲ ತಣ್ಣಗಾದ ಈ ಅಗ್ನಿಗಳಿಂದ ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ? ನನ್ನ ನೀಲ್ದೋಳುಗಳಿಂದ ಸೋತು ನಿರ್ವಿಣ್ಣರಾದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಈ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನನಗೇನು ಅಂಜಿಕೆ?

ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ಸುರರಾಜನ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ನೀವೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತವನ್ನು ಎದೆಯೊಡ್ಡಿ ಎದುರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದೇ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಸಹಿಸಿ, ಸೋತುಹೋದ ಆ ಇಂದ್ರನ ಅಪಜಯವು ನಿಮಗೆ ಕಂಡದ್ದೇ ಇದೆ. ಈ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಮಳೆಯನ್ನೇ ತಡೆದು ಹಿಡಿದಾಗ ಮೋಡ ಪಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟೆ; ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟೆ. ಆಗ ಮೇಘಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಲೇ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ! ನನ್ನ ಬಾಹು ಬಲಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೂ ನನ್ನ ಎದುರು ಹಣೆ ಮಣೆದಿದ್ದಾರೆ; ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಜರಾಸಂಧನ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ನನಗೆ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರು. ದೈತ್ಯ ಬಂಧುಗಳೇ, ನನಗೆ ಇಂದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇವತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ಮೂಡಿದೆ. ಅವರು ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ನಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಿತ್ರರೇ, ಈ ದೇವತೆಗಳು ಜಾತ್ಯಾ ದುಷ್ಟರು; ಕಪಟಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದು. ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಕ್ರಮವಿದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞಗಳ ಆಹುತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ. ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅವರ ಪ್ರಾಣ ನಾಡಿಯ ಮಿಡಿತವನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿರಿ. ಇಲ್ಲವೇ

ಕಡಿದು ಬನ್ನಿರಿ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಪಕಾರಗೈಯಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಈ ಯಾಜ್ಞಿಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಬೇಕು. ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಹಸುಳೆಯು ನನ್ನ ಮೃತ್ಯುವು ಈ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಕಣಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಊರೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲವು ಕಂಡು ಬರುವುದೋ ಅಂಥ ಬಾಲಕರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಂದು ಬನ್ನಿರಿ.'' ಹೀಗೆ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ವಸುದೇವ - ದೇವಕಿಯರನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ದೇವಕೀ - ವಸುದೇವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಬೆರತ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

''ನಾನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದಂತಾಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ ಆದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ. ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು ಆಗಿಯೇ ತೀರುವದು.'' ಹೀಗೆ ದೇವಕಿ - ವಸುದೇವರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನಡೆದನು. ಆದರೆ ಹೆದರಿಕೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಂಶದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಪೂತನಿಯ ವಧೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫

ಕಂಸನ ಕಾರಾಗೃಹದ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ವಸುದೇವನು ಯಮುನಾನದಿಯ ಆಚೆಗೆ ನಂದಗೋಪನು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಂದನಾರಿಯ ಬಾಣಂತಿತನವು ನಡೆದಿತ್ತು. ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ನಂದಗೋಪನು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡ. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತ, ''ನಂದ, ನೀನು ಒಳ್ಳೆ ದೈವಶಾಲಿ. ಮಹಾಭಾಗ್ಯವಂತ. ಇಂಥ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಚಿನ್ನದಂಥ ಗಂಡು ಮಗನು ನಿನಗೆ ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೈವವು ನಿನ್ನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಿದೆ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವು ಕೊನೆಗೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀವು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಮತ್ತೇಕೆ ನೀವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು? ನಂದ, ನೀವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ನಿಲ್ಲಕೂಡದು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲೇ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನನ್ನ ಮಗನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನಂತೆಯೇ ನೀನು ಆ ನನ್ನ ರೋಹಿಣಿಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪುತ್ರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸಾಕಿ ಸಲುಹಬೇಕು. ಜೋಕೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗನೇ ಈ ಹೊಳೆದಂಡೆಯ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಬಿಡು. ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ನಡೆ.''

ವಸುದೇವ ಈ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನಂದಗೋಪ ಮೊದಲಾದ ಗೊಲ್ಲರೆಲ್ಲರೂ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಕಂಸನಿಗೆ ತುಪ್ಪ-ಬೆಣ್ಣೆ, ಹಾಲು-ಮೊಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಖಾಲಿಯಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲಸಿದರು. ಗೋಪ-ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಮಗುಗಳ ಮಾರಿಯಾದ ಪೂತನಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಬಂದಾಗ ನಂದಗೋಕುಲವೆಲ್ಲವೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ನಿದ್ರಾದೇವಿಯ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಒರಗಿತ್ತು. ಆಗ ಆ ಹೆಮ್ಮಾರಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊಲೆಯೂಡಿಸಿದಳು. ಕಾಳಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸಿಯು ಯಾವ ಮಗುವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊಲೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಆ ಕೂಸು ತಕ್ಷಣವೇ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಅನುಭವದ ಗರ್ವದಿಂದ ಆ ದುರುಳ ದಾನವಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ತನವನ್ನು ಇಟ್ಟಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆರಳಿ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವಳ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಚುಕಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಹೀರಿದನು. ಅವಳ ಜೀವ ರಸವನ್ನೇ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ತನಪಾನದ ಕಚ್ಚಾಟ ಕೊಸರಾಟದಿಂದ ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿಯ ನರನಾಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹರಿದು ಕಿತ್ತಿ ಬಂದವು. ಕೆಟ್ಟ ದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಆ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸಿಯು ಭೀಕರವಾದ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸತ್ತು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದಳು.

ಸಾಯುವ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸಿಯ ಘೋರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚರಾದರು. ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಭೀಷಣ ಧ್ವನಿ ಎಂದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೂತನಿಯ ವಿಕರಾಳ ಶರೀರವು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವಳ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತಂದು ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆದರು. ಹಸುವಿನ ಬಾಲವನ್ನು ಆ ಶಿಶುವಿನ ಮುಖದ ಮೇಲಾಡಿಸಿದರು. ನಂದಗೋಪನಾದರೂ ಗೋಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೋರಿದನು.

ನಂದಗೋಪ ಉವಾಚ

ರಕ್ಷತು ತ್ವಾಮಶೇಷಾಣಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವೋ ಹರಿಃ ।
ಯಸ್ಯ ನಾಭಿ ಸಮುದ್ಭೂತ ಪಂಕಜಾದಭವಜ್ಜಗತ್ ॥
ಯೇನ ದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರವಿಧೃತಾ ಧಾರಯತ್ಯವನಿರ್ಜಗತ್ ।
ವರಾಹರೂಪಧೃಗ್ ದೇವಸ್ಸ ತ್ವಾಂ ರಕ್ಷತು ಕೇಶವಃ ॥
ನಖಾಂಕುರವಿನಿರ್ಭಿನ್ನ ವೈರಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಲೋ ವಿಭುಃ ।
ನೃಸಿಂಹ ರೂಪೀ ಸರ್ವತ್ರ ರಕ್ಷತು ತ್ವಾಂ ಜನಾರ್ದನಃ ॥
ವಾಮನೋ ರಕ್ಷತು ಸದಾ ಭವಂತಂ ಯಃ ಕ್ಷಣಾದಭೂತ್ ।
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ ಕ್ರಮಾಕ್ರಾಂತ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಃ ಸ್ಫುರದಾಯುಧಃ ॥
ಶಿರಸ್ತೇ ಪಾತು ಗೋವಿಂದಃ ಕಂಠಂ ರಕ್ಷತು ಕೇಶವಃ ।
ಗುಹ್ಯಂ ಚ ಜಠರಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಜಂಘೇ ತಾಲೂ ಜನಾರ್ದನಃ ॥
ಮುಖಂ ಬಾಹು ಪ್ರಬಾಹೂ ಚ ನಮಃ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ।
ರಕ್ಷತ್ವವ್ಯಾಹತೈಶ್ವರ್ಯಃ ತವ ನಾರಾಯಣೋಽವ್ಯಯಃ ॥
ಶಾರ್ಙ್ಗ - ಚಕ್ರ - ಗದಾ - ಪಾಣಿ ಶಂಖನಾದಹತಾಃ ಕ್ಷಯಂ ।
ಗಚ್ಛಂತು ಪ್ರೇತ ಕೂಷ್ಮಾಂಡ ರಾಕ್ಷಸಾ ಯೇ ತವಾಽ ಹಿತಾಃ ॥
ತ್ವಾಂ ಪಾತು ದಿಕ್ಷು ವೈಕುಂಠೋ ವಿದಿಕ್ಷು ಮಧುಸೂದನಃ ।
ಹೃಷಿಕೇಶೋಽಂಬರೇ ಭೂಮೌ ರಕ್ಷತು ತ್ವಾಂ ಮಹೀಧರಃ ॥

''ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಅವನ ನಾಭಿಪದ್ಮ ದಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು.

ಕೋರೆದಾಡೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಾಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಧರಿಸಿದ ವರಾಹ ರೂಪಿ ಕೇಶವನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಉಗುರಿನಿಂದ ವೈರಿಯ ಎದೆಯನ್ನು ಹರಿದ ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನ್ನನ್ನುಕಾಪಾಡಲಿ. ವಾಮನನಾದವನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ನಿಂತ ಆ ಉಪೇಂದ್ರನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಯಲಿ. ಗೋವಿಂದನು ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಕೇಶವನು ಕಂಠವನು ಕಾಯಲಿ.

ವಿಷ್ಣುವು ನಿನ್ನ ಗುಹ್ಯಾಂಗವನ್ನೂ, ಉದರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಜನಾರ್ದನನು ನಿನ್ನ ಕಾಲು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಾಯಲಿ. ನಿನ್ನ ಮುಖ. ತೋಳು, ಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಾರಾಯಣನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಚಕ್ರಪಾಣಿಯಾದ ಆ ಗದಾಧರನ ದಿವ್ಯವಾದ ಶಂಖಧ್ವನಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಗೆಯುವ ಭೂತಪ್ರೇತಗಳೂ, ಕೂಷ್ಮಾಂಡ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಹತರಾಗಿ ಹೋಗಲಿ.

ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನನ್ನು ವೈಕುಂಠನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಸೂದನನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೃಷೀಕೇಶನು ಪಾಲಿಸಲಿ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತ ಕೂರ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಿ.'' ಹೀಗೆ ನಂದಗೋಪನು ರಕ್ಷಾ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಶುಭಾಶಂಸನೆಗೈದು ಬಂಡಿಯ ಕೆಳಗೆ, ಚಿಕ್ಕ ಹೊರಿಸಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಪೂತನಿಯ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದ ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆಕ್ಕಸಬೆರಗಾದರು. ಮತ್ತು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಶಕಟಾಸುರಸಂಹಾರ, ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬

ಪರಾಶರ - ಒಂದು ದಿನ ಚಕ್ಕಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಹಸಿವೆಯಾಗಿ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಅಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಪುಟ್ಟ ಕಾಲಿನ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆ ಚಕ್ಕಡಿಯು ಹೊರಳಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯಿಟ್ಟ ಕೊಡ, ಪಾತ್ರೆ. ಪರಹೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದವು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಗೊಲ್ಲರೂ, ಗೊಲ್ಲತಿಯರೂ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದರು. ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಚರಣದ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಚಕ್ಕಡಿಯನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲಿ ಮಾಡಿ ಉರುಳಿಸಿ ಒಗೆದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಕಾತರತೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಆ ದನಗಾಹಿಗಳು ''ಏನು? ಏನು? ಈ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಉರುಳಿಸಿದವರಾರು?'' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಡುವ ಬಾಲಕರು ''ಈ ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನೇ ಈ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಒದ್ದು ಕೆಡವಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಕಾಲಿನ ತುದಿ ತಾಗಿ ಆ ಚಕ್ಕಡಿಯು ಹೊರಳಿದನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಗ ದೊಡ್ಡವರಾರೂ ಈ ಬಂಡಿಯ ಬಳಿಯಿರಲಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ತಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕಂತೂ ಗೋಪಾಲಕರ ಕೌತುಕಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಟ್ಟಿತು. ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆಪ್ಪಾದ ಅಪ್ಪ ನಂದಗೋಪನು ಆ ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಗನನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಮೈಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಯಶೋದೆಯಾದರೂ ಆ ಚಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಒಡಕ ಮಡಿಕೆ, ಕುಡಿಕೆ ತುಂಡುತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಚಕ್ಕಡಿಯನ್ನೂ ಹೂ-ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆದಳು.

ಇತ್ತ ವಸುದೇವನು ಗವಳಿಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ತನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುತ್ರರಾದ ಸಂಕರ್ಷಣ ಹಾಗೂ ವಾಸುದೇವರಿಗೆ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರು ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ಆ ವಸುದೇವನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ರೋಹಿಣಿಯ ಮಗನಿಗೆ 'ರಾಮನೆಂದು' ಚಿಕ್ಕವನಾದ ಯಶೋದೆಯ ಪುತ್ರನಿಗೆ 'ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಸರಿದು, ನೆಲದಿ ಹರಿದು, ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ಓಡಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮೈಗೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿ ಬೂದಿ ಬಳಿದು, ಧೂಳಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರಿದಾಡುವ ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಯಶೋದೆಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು.

ತುಸು ದೊಡ್ಡವರಾದಾಗ ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಮರುಚಣದಲ್ಲಿ ಕರುಕಟ್ಟಿದ ಗೋದಲೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಕಳ ಕರುಗಳ ಬಾಲಗಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿ ಎಳೆದಾಡಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಜೋಡಾಗಿಯೇ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೋಡಾಗಿಯೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಚಪಲರು. ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ

ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಯಶೋದೆಯು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಂದು ಒರಳಿಗೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದಳು. ''ಕಿಡಿಗೇಡಿಯೇ, ಇನ್ನು ಹೋಗು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿವಿಯೋ ನೋಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದು ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದುದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕಮಲಗಣ್ಣಿನ ಕುಮಾರನು ಮೆಲ್ಲನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು. ಯಶೋದೆಯು ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಕಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಒರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರನು ಅಂಬೇಗಾಲಿಡುತ್ತ ಆ ಒರಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿಕೊಂಡೇ ನಡೆದನು. ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ದಾಟಿ ಅವನು ಬೀದಿಗೆ ಇಳಿದು ಆ ಒರಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತ ನೇರವಾಗಿ ಊರ ಹೊರಗಿರುವ ಎರಡು ಅವಳಿ ಗಿಡಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಅವಳಿ - ಜವಳಿ ವೃಕ್ಷಗಳ ಎರಡರ ನಡುವೆ ಹಾದು ಕೃಷ್ಣನು ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಒರಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿದನು. ಆ ಕವಲು ಗಿಡಗಳ ಬೊಡ್ಡೆಗೆ ಅಡ್ಡ ಸಿಕ್ಕ ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಒರಳನ್ನು ಆಚೆಗೆ ಹೋದ ಕೃಷ್ಣನು ಜೋರಿನಿಂದ 'ಝೂಟನಿ' ಹೊಡೆದು ಜಗ್ಗಿದಾಗ ಆ ಜೋಡು ಮರಗಳು 'ಭಟ, ಭಟ' ಎಂದು ಭಯಂಕರ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡುತ್ತ ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು. ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬೀಗಿ ನಿಂದು ಭೂಮಿಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಆ ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಮುರಿದು ಉರುಳಿ ಬೀಳುವ 'ಖಟ್ ಖಟಲ್, ಖಟಿಲ್ - ಛಿಟಿಲ್' ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಕುಲದ ಗವಳಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಎರಡೂ ಜೋಡುಗಿಡಗಳು ಮುರಿದು ತಾಯಿ ಬೇರನ್ನು ತೋರುತ್ತ ಧರೆಗುರುಳಿ ಬಿದ್ದವು. ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅರೆಹುಟ್ಟಿದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ಆ ಎರಡೂ ಅರ್ಜುನ ಗಿಡಗಳ ನಡುವೆ ನಗುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವು ಒರಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿ ಜಗ್ಗಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಆ ಎಳೆ ಉದರದ ಮೇಲೆ ಬಾರುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತ್ತು. ಈ ಹಗ್ಗದ ಜಗ್ಗಾಟದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಗೆರೆಕೊರೆಗಳಿಂದ 'ದಾಮೋದರ' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೆಸರಾಯಿತು. ''ತತಶ್ಚ ದಾಮೋದರತಾಂ ಸ ಯಯೌ ದಾಮಬಂಧನಾತ್।''

ಗೋಕುಲದಿಂದ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ

ಅನಂತರ ನಂದಗೋಪನೇ ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದರು. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ನಡೆದ ಈ ಉತ್ಪಾತ ಅನಾಹುತಗಳಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ''ಈ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಾವುದಾದರೂ ಕಾಡು ಬೀಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ. ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳು ಬಹಳ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಪೂತನಿಯ ದುರಂತ, ಆ ಹೆಬ್ಬಂಡಿಯ ಹೊರಳುವಿಕೆ. ಈ ಹೆಮ್ಮರಗಳ ಉರುಳುವಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಏನೋ ಮಹಾ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನಾಹುತವು ತಲೆದೋರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋಣ. ವೃಂದಾವನವು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸೋಣ.''

ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಎಲ್ಲ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎತ್ತು ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬರಿದಾದ ಆ ಗೋಕುಲವು ಹರಕು-ಮುರುಕು ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಅನುಪಯುಕ್ತ ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು. ಕಾಗೆ - ಗೂಗೆ , ನರಿ - ನಾಯಿಗಳೂ ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದವು. ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದಲೇ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು-ಹಸಿರು, ಜಲ-ಸ್ಥಲ ಎಲ್ಲವೂ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಎಂಥ ಉರಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಹಸಿರು, ಹುಲ್ಲು, ತಳಿರು, ತಣ್ಣೀರು, ತಂಬೆಲರು ತಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಅಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಇರತೊಡಗಿದರು. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಚಕ್ಕಡಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸತಿ - ವೀಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಗೋಪಾಲಕರು ಅದನ್ನೊಂದು ಸುಂದರವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಾಯತೊಡಗಿದರು. ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅನೇಕ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹರಿಯ ಹುಡುಗಾಟ

ತಲೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗರಿ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಹೂಗಳ ಹಾರ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲು, ಮುಂಗುರುಳಿನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಪುಚ್ಚ. ನೋಡುವವರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ಬಾಲರೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಆಟ, ಹುಡುಗಾಟ, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ನಗೆ, ಬೇಸರವರಿಯದ ಬಗೆ, ಇವರ ಲೀಲಾವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಇಡೀ ವೃಂದಾವನವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವ ತುಂಬಿ ಕುಲುಕುಲುಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ವೀಣೆಯ ದನಿಯನ್ನೂ, ಕೊರಳಿನ ಉಲಿಯನ್ನೂ, ಕೋಗಿಲೆಯ ಇಂಚರವನ್ನೂ, ನವಿಲಿನ ಕೇಕೆಯನ್ನೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ದನಿಯನ್ನೂ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳ ಮಂಜುಳನಾದವನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಸ್ವರವೆತ್ತಿ, ಹಾಡಿಪಾಡಿ, ಆಟವಾಡಿ, ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ನಕ್ಕು ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೂಗಾಡಿ ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರುಗಳನ್ನು ಹುರಡುಗಟ್ಟಿ ಆಡಿಸಿ, ಓಡಿಸಿ, ತಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಲೀಲೆಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಇಂತು ತುರುಕರುಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಏಳು ವರುಷದವರಾದರು. ಜಗತ್ಪಾಲಕರಾದ ಅವರು ಪಶು-ಪಾಲಕರಾದುದು ಒಂದು ಲೀಲಾ ವಿಡಂಬನೆಯಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರಾವಣದ ವೈಭವ

ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಕೈಶೋರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಮಳೆಗಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಮೋಡ ಪಡೆಗಳಿಂದ ಮುಗಿಲೆಲ್ಲವೂ

ಸ್ಥಗಿತವಾದಂತಾಯಿತು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ಸಂತತ ಧಾರೆಗಳು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವೈಕ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಹೊರಟಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಸಿರು ಹಾಸಿದಂತಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಪಚ್ಚೆ ಮಣಿಗಳಿಂದ ನೆಲಗಟ್ಟಣೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ನೀರು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಮಹಾಪೂರದಿಂದ ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು, ಅವನೀತಲದಲ್ಲಿ ಹಣದ ಉಬ್ಬರವಾದಾಗ ನಡೆಯುವ ಉಚ್ಛೃಂಖಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿರ್ಮಲನಾದ ಚಂದ್ರನು ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮೂಲೆಗುಂಪಾದನು. ಮೂರ್ಖರ ವಾಗಾಡಂಬರದ ಸದ್ದು ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ? ಅತ್ಯಂತ ಚಂಚಲವಾದ ಮಿಂಚು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳಸಿದ ದುರ್ಜನರ ಗೆಳೆತನದಂತಿತ್ತು ಈ ಮಿಂಚಿನಾಟ. ಯಾವ ಗುಣವೂ ಇಲ್ಲದ, ಯಾರಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿ ಮಿನುಗತೊಡಗಿತು. ಅವಿವೇಕಿ ರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ವಶೀಲಿ' ಯಿಂದ ಎಂಥ ದಡ್ಡರಿಗೂ ಮೆರೆಯುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೇ!

ಈ ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗಳಂತೆ ಗರಿಗೆದರಿ ದನಿಗೈಯುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತುರು-ಕರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವೂ ಗಾನತಾನಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕದಂಬ ಹೂಗಳ ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ನವಿಲು ಗರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರ್ವತದ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಮೈಗೆ ಲೇಪವಾಗಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಗಿಡದಡಿಯ ತಳಿರುತಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಹಸಿರು ಹಾಸಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪವಡಿಸಿ, ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೋಡವು ಗುಡುಗಿದಾಗ ತಾವು ಜಿಗಿದು ನಿಂತು, ಅದರಂತೆಯೇ ಗರ್ಜನೆಗೈದು ನವಿಲುಗಳನ್ನು ಕುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗೋಪಾಲಕ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಗಾಯನ ಮಾಡುತ್ತ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು 'ಅಹೋರೂಪಮಹೋಧ್ವನಿಃ' ಎಂದು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿ ನಕ್ಕು ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೆ ಹಚ್ಚಹಸಿರು ಹಾಸಿದ ವೃಂದಾವನದ ಬಯಲು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ತುರು - ಕರುಗಳನ್ನು ತಿನಿಸಿ ತಿರುಗಾಡಿಸಿ, ತಾವೆಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕ ಗೆಳೆಯರು ಆಟಪಾಟಗಳನ್ನಾಡಿ, ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ವ್ರಜಭೂಮಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಗೋವುಗಳಿಂದಲೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ದೇವಕುಮಾರರಂತೆ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಶ - ದಿಶೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತ ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಅಂಶದ ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಕಾಲಿಯ ಮರ್ದನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕುಸುಮಗಳ ಸರಗಳನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಗೋಪಾಲಕರೊಂದಿಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದನು. ತೆರೆಗಳನ್ನು ತೂರಿ ತುಳುಕಾಡುವ ಯಮುನೆಯ ತಡಿಗೆ ಬಂದನು. ದಂಡೆಯ ಬದಿಯ ಬುರುಗಿನಿಂದ ನದಿಯು ಹುಚ್ಚುನಗೆ ನಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನ ಘೋರ ಮಡುವು ಕೃಷ್ಣನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ನೀರೆಲ್ಲವೂ ವಿಷವಾಗಿದ್ದಿತು. ಉಗ್ರವಾದ ಆ ವಿಷದ ಝಳದಿಂದ ದಂಡೆಯ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಮರಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಆ ತೊರೆಯ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯು ಸೋಕಿದರೂ ಸಾಕು. ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿಗಳು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದೊಂದು ನೆಲದ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆರೆದ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮುಖವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಇಂತು ಆಲೋಚನೆಗೈದನು.

''ನನ್ನ ವಾಹನನಾದ ಗರುಡನಿಂದ ಏಟು ತಿಂದು ಓಡಿ ಬಂದ ದುಷ್ಟ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನು ಸಮುದ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದ ಈ ಯಮುನೆಯ ನೀರೆಲ್ಲವೂ ವಿಷದೂಷಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಯಮುನಾನದಿಯ ನೀರನ್ನು ನರರು ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಮೂಸುವಂತಿಲ್ಲ, ನೀರಡಿಸಿದರೆ ಯಾರೂ ಕುಡಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಈ ಕ್ರೂರ ಹಾವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಈ ನಾಡಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿಕೆ ಕಳೆದು ಹಾಯಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವರು. ನಾನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಇದಕ್ಕಲ್ಲವೇ! ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದ ದುರಾತ್ಮರ ದಮನವು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದ ಈ ಕದಂಬ ಮರವನ್ನು ಏರಿ ಗಾಳಿ ಕುಡಿಯುವ ಈ ಘೋರ ಸರ್ಪದ ಮಡುವಿನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಧುಮುಕುವೆನು.''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕಚ್ಚೆ ಬಿಗಿದು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಕದಂಬ ಗಿಡದ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿಂದ ನಾಗ ಮಡುವಿನ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದು ಧೀಂಕಿಟ್ಟು ಧುಮುಕಿದನು. ಎತ್ತರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಹಾರಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮಡುವು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಮೇರೆಮೀರಿ ಉಕ್ಕಿ ದೂರ ದೂರದ ಗಿಡಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ನೀರನ್ನು ಹನಿಸಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿದನು. ಅವನ ಭುಜಗಳ ಆಸ್ಫಾಲನದ ಸದ್ದನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾಗನಾಯಕನಾದ ಕಾಲಿಯನು ಎದ್ದು ಬಂದನು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಕೂಡಲೇ ವಿಷದ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಕ್ಕುವ ಗೋರ ಮುಖವುಳ್ಳ ಬೇರೆ ಹಾವುಗಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಮುತ್ತಿದವು. ನೂರಾರು ನಾಗಪತ್ನಿಯರು ಅನೇಕ ಕೊರಳ ಪದಕಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ತಮ್ಮ ಬಳ್ಳಿ ಮೈಗಳನ್ನು ಬಳುಕಿಸುತ್ತ ಜೋಲಾಡುವ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಸೂಸುತ್ತ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸುತ್ತಿದರು;

ಮುತ್ತಿದರು; ತಮ್ಮ ನಾಗಪಾಶಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದರು; ವಿಷಯ ಉರಿಗಳನ್ನು ಉಗುಳುವ ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳಿಂದ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿದರು. ಸೂಜಿ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದರು. ಆ ಕಾಲಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹಾವುಗಳ ಮೈಯಿಂದ. ಸರ್ಪಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಒದರಿ ಹೇಳಿದರು. ''ಅಯ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಲಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಹಾವುಗಳು ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿವೆ. ನಾಗಗಳ ನಾಯಕನಾದ ಕಾಲಿಯನು ಅವನನ್ನು ಕಬಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ.''

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಿಡಿಲು ಎರಗಿದಂತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ, ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಯಶೋದೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಮುನೆಯ ನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ''ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿ? ನಮ್ಮ ಕಂದನೆಲ್ಲಿ? ಆ ನಂದಕುಮಾರನೆಲ್ಲಿ?'' ಎಂದು ಗೋಳಿಡುತ್ತ ಗೊಲ್ಲತಿಯರೆಲ್ಲ ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಏಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ ನದಿಯ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿ ನಡೆದರು. ನಂದಗೋಪನೂ, ಕದನಕಲಿಯಾದ ಬಲರಾಮನೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ಕಾತರರಾಗಿ ಕಾಲಿಯ ಮಡುವಿಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಂದಾಗ ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪನು ತನ್ನ ಹೆಬ್ಬಾವಿನ ಹರವು ಮೈಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಶರೀರವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಿಗಿದು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ವಿಫಲವಾಗಿ ಅವನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ಆ ಸರ್ಪರಾಜನ ಸ್ವಾಧೀನನಾಗಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಂದಗೋಪನೂ ಯಶೋದೆಯೂ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದರು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಿಯರೂ ಆರ್ತರಾಗಿ ದೀನ ದನಿಯಿಂದ ಗದ್ಗದ ಕಂಠರಾಗಿ ಶೋಕ ಮಾಡಿದರು.

''ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾಲಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಡೋಣ. ನಾವು ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ವ್ರಜಭೂಮಿಗೆ ಮರಳಿ ಹೋಗುವುದೇ ಬೇಡ. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದ ಹಗಲು ಎಂಥದು ! ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿ ಎಂಥದು ! ಹೋರಿ ಇಲ್ಲದ ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡು ಎಂಥದು ! ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದ ವೃಂದಾವನ ಎಂಥದು ! ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗಲಾರೆವು. ನೀರಿಲ್ಲದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೋಗುವರು ! ನಾವಂತೂ ಈ ತಾವರೆ ಕಣ್ಣಿನ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಮರಳಲಾರೆವು.'' ಗೋಪಿಕೆಯರ ಈ ದೀನ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಬಲರಾಮನು ತಮ್ಮ ಜನರೆಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದನು. ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದರು. ನಂದಗೋಪನು ದೀನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ತನ್ನ ಹಸುಳೆಯ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಯಶೋದೆಯಂತೂ ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದಳು.

ಕಾಲಿಯನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ನಾಗೇಶ ಬಲರಾಮನ ಕರೆ

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಕರಗಿದ ಬಲದೇವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿದನು. ''ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯನೇ, ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಮಾನುಷಭಾವದ ಪ್ರಕಟನೆ ! ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ ? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನಾದ ನೀನು ಭೂಭಾರ

ಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವನಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅವತರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಸುರಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಮೊದಲು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ರೂಪದಿಂದ ಅವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿರುವಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಂಶದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿರುವ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಈ ಗೋಪ - ಗೋಪಿಯರೇ ಬಾಂಧವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತರಾದ ಈ ಬಂಧು-ಬಳಗವನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೀ! ನೀನು ಈಗ ಮಾನುಷಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಬಾಲ ಚಾಪಲ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಕಾರಣ ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಕೃಷ್ಣ ಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಈ ದುಷ್ಟ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನನ್ನು ದಮನ ಮಾಡು.''

ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನ ನಾಟ್ಯ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಲರಾಮನು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕರೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಪಕಳೆ ದುಟಿದೆರೆದು ಮಿದುವಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಮೈಒಡ ಮುರಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದನು. ಅವನು ಬಿರುಸಾಗಿ ಕೈ ಕೊಡವಿ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪ ಕುಟುಂಬದವರ ಬಿಗಿದ ನಾಗಪಾಶ ಬಂಧನವು ತಾನಾಗಿ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ನಾಗನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಣಿಸಿ ಆತನ ನಡುವಿನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ತನ್ನ ಅಡಿಯನ್ನಿರಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪಾತದಿಂದ ಅವನ ಬಲ ಕುಗ್ಗಿ, ತಲೆ ತಗ್ಗಿ ಹೋಯಿತು. ಬಾಗಿದ ಆ ನಾಗಪತಿಯ ಫಣಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲಗೋಪಾಲನ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಲೀಲಾತಾಂಡವವು ನಡೆಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಬೇಕೆಂದು ಎತ್ತಿದ ಹೆಡೆಯಮೇಲೆಯೇ ತನ್ನ ಚರಣವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ಒತ್ತಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರಿಂದ ಅದು ನೆತ್ತರ ಕಾರುತ್ತ ನಮ್ರವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಆ ಪನ್ನಗಪತಿಯ ಫಣಾಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಕುಣಿದನು. ದಂಡಪಾತವೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡ ನವನಾಟ್ಯವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದನು. ಅವನ ಚಪಲ ಚರಣಗಳ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯದ ತೊತ್ತುಳಿದಾಟ ಹಾಗೂ ಲತ್ತಾ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಕಾಲಿಯನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು. ಅವನ ಎಲ್ಲ ಹೆಡೆಗಳಿಂದಲೂ ರಕ್ತದ ಕೋಡಿ ಹರಿಯಿತು. ಅವನ ಹೆಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಡೆದು ಸಿಡಿದು ಹೋದವು. ಮುಖ ಮೈಗಳಿಂದ ನೆತ್ತರ ಬಸಿಯಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಈ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಮಡದಿಯರಾದ ನಾಗನಾರಿಯರು ಓಡಿ ಬಂದು ಭಯ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಹತ್ತಿದರು.

ನಾಗಪತ್ನ್ಯಃ ಊಚುಃ

''ಜ್ಞಾತೋಽಸಿ ದೇವದೇವೇಶ ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ತ್ವ ಮನುತ್ತಮ ।
ಪರಂಜ್ಯೋತಿರಚಿಂತ್ಯಂ ಯತಃ ತದಂಶಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥

ನ ಸಮರ್ಥಾಃ ಸುರಾಸ್ತೋತುಂ ಯಮನನ್ಯ ಭವಂ ವಿಭುಂ ।
ಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನಂ ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಯೋಷಿತ್ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥
ನ ಯಸ್ಯ ಜನ್ಮನೇ ಧಾತಾ ಯಸ್ಯ ಚಾಂತಾಯ ನಾಂತಕಃ ।
ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತಾ ನ ಚಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ಸದಾ ॥
ಕೋಪಃ ಸ್ವಲ್ಪೋಽಪಿ ತೇ ನಾಸ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಪಾಲನಮೇವ ತೇ ।
ಕಾರಣಂ ಕಾಲಿಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ದಮನೇ ಶ್ರೂಯತಾಂ ವಚಃ ॥
ಸ್ತ್ರಿಯೋಽನುಕಂಪ್ಯಾಃ ಸಾಧೂನಾಂ ಮೂಢಾ ದೀನಾಶ್ಚ ಜಂತವಃ ।
ಯತಸ್ತತೋಽಸ್ಯ ದೀನಸ್ಯ ಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ ಕ್ಷಮತಾಂ ವರ ॥
ಸಮಸ್ತ ಜಗದಾಧಾರೋ ಭವಾನ್ ಅಲ್ಪಬಲಃ ಫಣೀ ।
ತ್ವತ್ಪಾದ ಪೀಡಿತೋ ಜಹ್ಯಾತ್ ಮೂಹೂರ್ತಾರ್ಧೇನ ಜೀವಿತಮ್ ॥
ಕ್ವ ಪನ್ನಗೋಽಲ್ಪವೀರ್ಯೋಽಯಂ ಕ್ವ ಭಗವಾನ್ ಭುವನಾಶ್ರಯಃ ।
ಪ್ರೀತಿದ್ವೇಷೌ ಸಮೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಗೋಚರೌ ಭವತೋಽವ್ಯಯ ॥
ತತಃಕುರು ಜಗತ್ಸ್ವಾಮಿನ್ ಪ್ರಸಾದಮವಸೀದತಃ ।
ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಜತಿ ನಾಗೋಯಂ ಭರ್ತೃ ಭಿಕ್ಷಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ನಃ ॥
ಭುವನೇಶ ಜಗನ್ನಾಥ ಮಹಾಪುರುಷ ಪೂರ್ವಜ।
ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಜತಿ ನಾಗೋಽಯಂ ಭರ್ತೃ ಭಿಕ್ಷಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ನಃ ॥
ವೇದಾಂತ ವೇದ ದೇವೇಶ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯ ನಿಬರ್ಹಣ ।
ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಜತಿ ನಾಗೋಽಯಂ ಭರ್ತೃಭಿಕ್ಷಾ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ॥

''ಸ್ವಾಮಿ, ನಮಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು, ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರ ಎಂದು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನೀನು ದೇವರು. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು ನೀನು. ನಿನಗಿಂತ ಉತ್ತಮರು ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಅರಿಯಲಾರದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅವತಾರನೇ ನೀನು. ದೇವತೆಗಳೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಆರರು. ನೀನು ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂಭೂ. ಇಂಥ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಮ್ಮಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿತು ! ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಬೇರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಲ್ಲ. ಕೊಲ್ಲಲು ಯಮನೂ ಇಲ್ಲ ರಕ್ಷಿಸುವವನೂ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ ಈ ಕಾಲಿಯನನ್ನು ನೀನು ದಮನ ಮಾಡ ಹೊರಟದ್ದು ಲೋಕಪಾಲನೆಗಾಗಿಯೇ. ದಯಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಬಿನ್ನಪವನ್ನಾಲಿಸು. ದೊಡ್ಡವರು ಹೆಂಗಳೆಯರ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರುವವರು. ಮೂಢ ದೀನರ ಮೇಲೆಯೂ ಬುದ್ಧಿ ಹೀನರ ಮೇಲೆಯೂ ಕರುಣೆ ಬೀರುವವರು ಆದುದರಿಂದ ಈ ದೀನದಲಿತನಾದ ಈ ಕಾಲಿಯನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಕ್ಷಮೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲವೇ ? ಭಗವನ್, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹರಿ ನೀನು. ಈ ಕಾಲಿಯನೋ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಬಲವುಳ್ಳ ಒಂದು ಹೀನ ಹಾವು. ನಿನ್ನ ಚರಣಾಘಾತಗಳಿಂದ ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ

ಜಗದೊಡೆಯ ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪಲಿರುವ ಈ ಹಾವಿಗೆ ಕರುಣೆದೋರು. ಈ ಪನ್ನಗವು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಲಿದೆ. ಅವನ ಸರ್ವ ಕುಟುಂಬಿನಿಯರಾದ ನಮಗೆ ಪತಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕರುಣಿಸು. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರಭುವಾದ, ಜಗದಾದಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ, ನೀನು ಮಹಾಪುರುಷನಲ್ಲವೇ ! ಜೀವ ಬಿಡುವ ಈ ಹಾವಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ಅವನ ಮಡದಿಯರಾದ ನಮಗೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ವೇದಾಂತ ವೇದ್ಯನೂ, ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಆದ ದೇವ ದೇವ, ಈ ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪನು ಸಾಯಲಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಮಗೆ ಪತಿಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕರುಣಿಸು''.

ಇಂತು ನಾಗ - ಪತ್ನಿಯರು ಬಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಕಾಲಿಯನೂ ಕೂಡ ದಣಿದು, ಮಣಿದು, ಗಾಯಗೊಂಡ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಹೇಗೋ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನ ಎದುರು ಬಾಗಿ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತು ಉಸುರಿದನು. ''ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯ, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು.'' ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಕಾಲಿಯನ ಜರ್ಜರವಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತುಸು ಬಲ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತಾಡಲೂ ಬಾಯಿ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸತೊಡಗಿದ.

ಕಾಲಿಯ ಉವಾಚ

''ತವಾಷ್ಟಗುಣಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ನಾಥ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಂ ಪರಂ ।
ನಿರಸ್ತಾತಿಶಯಂ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ತೋಷ್ಯಾಮಿ ಕಿಂ ನ್ವಹಮ್ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯೈರರ್ಚಿತೋ ಯಸ್ತು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾನು ಲೇಪನೈಃ ।
ನಂದನಾದಿ ಸಮುದ್ಭೂತೈಃ ಸೋಽರ್ಚ್ಯತೇ ನು ಕಥಂ ಮಯಾ ॥
ಯಸ್ಯಾವತಾರ ರೂಪಾಣಿ ದೇವರಾಜಃ ಸದಾರ್ಚತಿ ।
ನ ವೇತ್ತಿ ಪರಮಂ ರೂಪಂ ಸೋಽರ್ಚ್ಯತೇ ವಾ ಕಥಂ ಮಯಾ ॥
ಹೃದಿ ಸಂಕಲ್ಪ್ಯ ಯದ್ರೂಪಂ ಧ್ಯಾನೇನಾರ್ಚಂತಿ ಯೋಗಿನಃ ।
ಭಾವಪುಷ್ಪಾದಿನಾ ನಾಥಃ ಸೋಽರ್ಚ್ಯತೇ ವಾ ಕಥಂ ಮಯಾ ॥
ಸರ್ಪಜಾತಿರಿಯಂ ಕ್ರೂರಾ ಯಸ್ಯಾ ಜಾತೋಽಸ್ಮಿ ಕೇಶವ ।
ತತ್ಸ್ವ ಭಾವೋಽಯಮತ್ರಾಸ್ತಿ ನಾಪರಾಧೋ ಮಮಾಚ್ಯುತ ॥
ಸೃಜ್ಯತೇ ಭವತಾ ಸರ್ವಂ ತಥಾ ಸಂಹ್ರಿಯತೇ ಜಗತ್ ।
ಜಾತಿರೂಪ ಸ್ವಭಾವಶ್ಚ ಸೃಜ್ಯಂತೇ ಸೃಜತಾ ತ್ವಯಾ ॥
ಯಥಾಹಂ ಭವತಾ ಸೃಷ್ಟೋ ಜಾತ್ಯಾ ರೂಪೇನ ಚೇಶ್ವರ ।
ಸ್ವಭಾವೇನ ಚ ಸಂಯುಕ್ತಃ ತಥೇದಂ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ಮಯಾ ॥
ಯದ್ಯನ್ಯಥಾ ಪ್ರವರ್ತೇಯಂ ದೇವ ದೇವ ತತೋ ಮಯಿ ।
ನ್ಯಾಯೋ ದಂಡನಿಪಾತೋ ವೈ ತವೈವ ವಚನಂ ಯಥಾ ॥

ತಥಾಪ್ಯಜ್ಞೇ ಜಗತ್ಸ್ವಾಮಿನ್ ದಂಡಂ ಪಾತಿತವಾನ್ಮಯಿ ।
ಸ ಶ್ಲಾಘೋಽಯಂ ವರೋ ದಂಡ: ತ್ವತ್ತೋಮೇ ನಾನ್ಯತೋ ವರಃ ॥

ಹತವೀರ್ಯೋ ಹತವಿಷೋ ದಮಿತೋಽಹಂ ತ್ವಯಾಚ್ಯುತ ।
ಜೀವಿತಂ ದೀಯತಾಮೇಕಮಾಜ್ಞಾಪಯ ಕರೋಮಿ ಕಿಂ ॥''

''ಸ್ವಾಮಿನ್, ಜನ್ಮಾದ್ಯಷ್ಟ ಕರ್ತೃತ್ವ ರೂಪವಾದ ನಿನ್ನ ಗುಣಸಂಪದವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದು. ನಿನಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನೆಂತು ಸ್ತುತಿಸಬಲ್ಲೆ! ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ನಂದನ ವನದ ಹೂಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ, ನಾನೆಂತು ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲೆ? ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಗೊಂಡು ಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾವಪುಷ್ಪದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಾನಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ನಾನಾವ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಲಿ! ಕೇಶವ, ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಕ್ರೂರವಾದ ಹಾವಿನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪಿದೆ?

ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವೆ. ನೀನೇ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವೆ. ಆ ಜಾತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವನೂ ನೀನೇ. ನೀನು ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಯಾವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾನೇನಾದರೂ ಆಚರಣ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಆದರೂ ಅಜ್ಞನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಈಗ ದಮನ ಮಾಡಿದ್ದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ಲಾಘ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಶಾಸನವಾಗುವುದೇ ನನಗೊಂದು ವರವಿದ್ದಂತೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಅಚ್ಯುತ, ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ ವೀರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಉಡುಗಿವೆ. ವಿಷದ ಉಲ್ಬಣತೆಯೂ ಅಡಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಮನ ಮಾಡಿರುವೆ. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಜೀವದಾನಕೊಡು. ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅಪ್ಪಣೆಯೇನು ತಿಳಿಸು'' ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಇಂತು ನುಡಿದನು.

''ಕಾಲಿಯ, ನೀನಿನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿವಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಇದೀಗ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೆಡೆಮುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಡಿಗಳನ್ನರಿಸಿ ಕುಣಿದಾಡಿದ್ದೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ನಿನ್ನ ಫಣಾಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ ನನ್ನ ಪಾದಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ವೈರಿಯಾದ ಗರುಡನು ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಬಾಧಕ ಮಾಡಲಾರ. ನೀನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ನನ್ನ ಚರಣ ಚಿಹ್ನವನ್ನು ಕಂಡು ಸರ್ಪಶತ್ರುವಾದ ಗರುಡನು ಹೊಡೆಯಲಾರ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೂ ಆರ.'' ಭಗವಂತನು ಕಾಲಿಯನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆದೇಶವಿತ್ತು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಕಾಲಿಯ

ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪನು ಕೃಷ್ಣನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಕಡಲಿನೆಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ಅವನ ಎಲ್ಲ ನಾಗನಾರಿಯರೂ, ಪನ್ನಗ ಪುತ್ರರೂ, ನಾಗಭೃತ್ಯರೂ ಅವನೊಡನೆಯೇ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಕಾಲಿಯನು ಕಾಣೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಗೋಪಾಲಕರು ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಂತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಕಾಲಿಯಮರ್ದನದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೌತುಕವೆನಿಸಿತು. ಗೋವಿಂದನ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಯಮುನೆಯ ನೀರು ವಿಷವಳಿದು, ಕಹಿ ಕಳೆದು, ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮತ್ತೆ ತಿಳಿಗಟ್ಟಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ಸವಿ ಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊಳೆಯಿತು. ಗವಳಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಈ ಗೈಮೆಯನ್ನು ಗಾನರೂಪದಿಂದ ಹಾಡಿದರು. ಗೋಪವನಿತೆಯರು ಗೀತಗಾಥಾರೂಪವಾಗಿ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಪಾಡಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಐದನೇ ಅಂಶದ ಏಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಬಲರಾಮನಿಂದ ಧೇನುಕಾಸುರನ ವಧೆ ಅಧ್ಯಾಯ - ೮

ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಾಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಅನುದಿನವು ವನ-ವನ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಸಿರು ಕುಸುರೊಡೆದು ಕಸುವಿನಿಂದ ಬೆಳೆದ ಹಚ್ಚಗಿನ ಹುಲ್ಲು ಪಯರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ದನಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ವೃಂದಾವನದಿಂದ ತುಸು ದೂರ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಫಲಭರಿತವಾದ ಒಂದು ತಾಲ - ವನವಿದ್ದಿತು. ಧೇನುಕ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ಕತ್ತೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಮೃಗಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಅದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ರಸ ತುಂಬಿದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿನಿಂದ ಆ ತಾಳೆ ಬನವನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಆಶೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪಕ್ವಫಲಗಳನ್ನು ಹರಿದು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಚಪಲ ಉಂಟಾದ ಆ ಗೋವಳ ಬಾಲಕರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು.

''ಸೋದರರೆ, ಈ ತಾಳೆ ಬನವನ್ನು ಧೇನುಕಾಸುರನು ಹಗಲಿರುಳೂ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಳಿತ ಹಣ್ಣುಗಳ ಮಧುರ ವಾಸನೆಯು ನಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಊರಿಸಿದೆ. ಈ ಹಣ್ಣುಗಳ ತನಿರಸದ ಸುಗಂಧವು ದಶೆದಸೆಗೂ ಹರಡಿದೆ. ನಮಗೇನೋ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಲಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಮಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದಲ್ಲಿ ಈ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿರಿ'' ಗವಳಿಗ ಗೆಳೆಯರ ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲರಾಮನು ಎದ್ದು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಂದಾಡಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಕೆಲವು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಕೆಲವು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಳಬಳ ಉದುರಿಸಿದನು. ರಸದುಂಬಿದ ಹಣ್ಣುಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ 'ಪಟಪಟ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೇನಕಾಸುರನು ಇದ್ದಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದನು. ಕಾಡುಕತ್ತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ದುಷ್ಟನು ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬಲರಾಮನ ಎದೆಗೆ ಒದ್ದನು.

ಎತ್ತರ ನಿಲುವಿನ ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಲತ್ತಾ ಪ್ರಹಾರವನ್ನಿತ್ತ ಆ ಕತ್ತೆ ದೈತ್ಯನ ಉನ್ಮತ್ತ ಕೃತ್ಯವನ್ನುಕಂಡು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದಿತು. ತನಗೆ ಏಟುಹಾಕಿದ ಆ ಕತ್ತೆಯ ಎರಡೂ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಗಿಮಿ ಗಿಮಿ ತಿರುಗಿಸಿದನು. ಅವನ ಈ ವೇಗದ ತಿರುಗಿಸುವಿಕೆಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಉಸುರುಗಟ್ಟಿ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನ ಜೀವ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಬಲದೇವನು ಶವಪ್ರಾಯವಾದ ದೈತ್ಯ ಕತ್ತೆಯ ಶರೀರವನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಾಳೆಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಒಗೆದನು. ಅವನ ಒಳ್ಳೆ ವೇಗದ ಎಸೆತದಿಂದ ಆ ತಾಳೇ ಗಿಡವು ಅದರ ಮುಂದಿನ ಇನ್ನೊಂದು ತಾಳೇಗಿಡಕ್ಕೆ ಅದು ಅದರ ಮುಂದಿನ ಮರಕ್ಕೆ, ಅದು ಮತ್ತೊಂದು,

ಮತ್ತೊಂದು ಮಗದೊಂದು, ಬಡಿದು ಬಾಗಿ ತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಗಿಡಗಳೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಡೆದು ತಾಕಲಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಗಿಡಗಳ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಪಳಪಳ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉದುರಿಬಿದ್ದವು. ಆ ಧೇನುಕಾಸುರನು ಪರಿವಾರದ ಅನೇಕ ಕತ್ತೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಈ ವನ ವಿಧ್ವಂಸನದ ಕೃತ್ಯವನ್ನ ಕಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಡದಂತಾಗಿ ಗೋಪಕುಮಾರರ ಮೇಲೇರಿಬಂದವು. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳೆ-ಮಿಳ್ಳೆ ಆಡಿಸಿ ಮರಗಳ ಮೇಲೆಸೆದರು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಆ ತಾಳೇವನದ ತುಂಬ ಒಂದೆಡೆ ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಉದುರಿಬಿದ್ದ ತಾಳೇ ಹಣ್ಣುಗಳು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸತ್ತುಬಿದ್ದ ಮತ್ತ ಕತ್ತೆಗಳು. ಅದೊಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ದೃಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಗೋಪಾಲಕರು ಆ ತನಿವಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದರು. ಮಾದಕವಾದ ಆ ತಾಡೀಫಲದ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿದರು. ಮೀಸಲು ಮುರಿಯದ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೊಸ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ರಸಕವಳಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಸುಗಳಿಗೆ ತಿನಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಎಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಲೀಲಾ ಖೇಲಾ ಕುತೂಹಲ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯

ಧೇನಾಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕತ್ತೆಯ ರೂಪದಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯುಮುಖವನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಳಿಕ ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ತಾಳೆ ಬನವು ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರಿಗೂ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಮನದ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಡುಂಬೊಲವಾಯಿತು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ದುಷ್ಟಧೇನುಕ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಭಾಂಡೀರ ಎಂಬ ಆಲದ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಶಾಖೋಪ ಶಾಖವಾಗಿ ಹಮ್ಮಿ ಬಾನಗಲ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಆ ಹೆಮ್ಮರದ ದಟ್ಟ ನೆರಳಿನ ಕೆಳಗೆ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ವನ-ವನ ಅಲೆದರು. ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಮುರಿಯುವ ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಬಿಟ್ಟರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರುವಿಗೂ ಅವರು ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರುವಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ತುರು-ಕರುಗಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದು ನೇಹದಿಂದ ಇವರ ಅಡಿತಡಿಗಳನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಿದ್ದವು. ವನಮಾಲೆಯಿಂದ ಭೂಷಿತರಾದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಯಮುನಾ ತೀರದ ವಿಪಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಕೋಡುಗಳುಳ್ಳ ಹೋರಿಗಳಂತೆ, ಇಂದ್ರಚಾಪದಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಕರಿಬಿಳಿ ಮೋಡಗಳಂತೆ, ವನಭೂಮಿಯ ಹಸಿರು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಗೆಸೆದರು. ವಿಶ್ವದ ಒಡೆಯರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾನವರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಆಟಗಳನ್ನಾಡಿ ನಲಿದರು. ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮರಬಳ್ಳಿಗಳ ಜೋಕಾಲಿ ಜೀಕಿದರು. ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಗುದ್ದಾಡಿದರು. ಕಲ್ಲುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಾಡಿದರು. ಕಾಷ್ಠ-ಶಿಲಾಯುಧಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಎಸೆದಾಡಿದರು. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಟ-ಪಾಟಗಳನ್ನು ಆಡಿ ದಣಿದರು. ಕೂಗಿ ಕುಣಿದರು. ಬಗೆಬಗೆಯ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಿ ತಣಿದರು.

ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ವಿವಿಧ ಖೇಲಾಕುತೂಹಲವನ್ನೂ, ಲೀಲಾವಿಲಾಸವನ್ನೂ, ಕಂಡ ಪ್ರಲಂಬನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಇದೇ ಆಟದ ನೆವದಿಂದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚು ಹಾಕಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಗುರುತಾಗಬಾರದೆಂದು ಅವನು ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರ ವೇಷವನ್ನೇ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಗೋವಳ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಆ ವಸುದೇವಕುಮಾರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಇದೇ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಆ ದೈತ್ಯನು ಭಾವಿಸಿದನು.

ಹರಿಯ ಹರಿಣಾಕ್ರೀಡ

ಆ ಗೋಪಬಾಲರೆಲ್ಲರೂ 'ಹರಿಣಾಕ್ರೀಡ' ಎಂಬ ಜಿಂಕೆಯ ಆಟವನ್ನು ಸುರು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಚಿಗರೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಬಾಲಕರು ಜೋಡಾಗಿ ಚಿಗರೆಯಂತೆ

ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮುಟ್ಟಿದವರು ಗೆದ್ದಂತೆ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸೋತ ಹುಡುಗನು ಗೆದ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಾವು ಹೊರಟಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಓಡುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಹರಿಣಾಕ್ರೀಡ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಆಟವನ್ನಾಡಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ಜೋಡಿ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀದಾಮ ಎಂಬ ಗೋಪಕುಮಾರನು, ಬಲರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಗೋಪವೇಷದಲ್ಲಿ ಗೂಢನಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಲಂಭಾಸುರನೂ, ಜತ್ತಾಗಿ ಜಿಗಿಯತೊಡಗಿದರು. ಈ ಚಿಗರೆ ಜಿಗಿತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಶ್ರೀದಾಮನನ್ನೂ, ಬಲರಾಮನು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಗೆದ್ದರು. ಇದರಂತೆ ಉಳಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಪಕ್ಷದವರು ಬಲರಾಮನ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಸೋತವರು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕುದುರೆಯಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತು ಭಾಂಡೀರ ಎಂಬ ಆಲದ ಮರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಸೋತವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ತಾವು ಮೊದಲು ಹೊರಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೇ ಬಂದು ತಲುಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಶ್ರೀದಾಮನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬಲರಾಮನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ್ದ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಭಾಂಡೀರ ಮರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿದ ಶ್ರೀದಾಮನು ಹೊರಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ. ಆದರೆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊತ್ತ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತ ಬಾರದೆ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗಕ್ಕನೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ. ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಜಿಗಿದ ಆ ರಕ್ಕಸನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಮುಗಿಲಿನ ತುಂಡಿನಂತೆ ತೋರಿದ. ಬಲರಾಮನ ಭಯಂಕರವಾದ ಭಾರವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ಆ ರಕ್ಕಸನು ಆ ಗೋಪವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರಾಳವಾದ ದೈತ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಾನಗಲ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ. ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಾದ ಬೆಟ್ಟದ ತುಟ್ಟತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಂತೆ ಎನಿಸಿತು ಆ ಬಲರಾಮನಿಗೆ. ಚಂಡುಹೂವಿನ ದುಂಡು ಮಾಲೆಗಳು ಅವನ ರುಂಡದಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶಿಖರದಂಥ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ. ಬಂಡಿಯ ಗಾಲಿಯಂತೆ ಗರಗರ ತಿರುಗುವ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಕಾಲೂರಿದರೆ ನೆಲ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಭೀಮ ಭೈರವನಾದ ದಾನವನಿಂದ ಆಗಸದ ಅಂತರಾಳಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲರಾಮನು ಗಗನ ಗೋಪುರದಿಂದಲೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು- ''ಕೃಷ್ಣಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಕಪಟದಿಂದ ಗೋಪಾಲನ ವೇಷವನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಇವನಾವನೋ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮೇಲೋಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಇವನು ಗುಡ್ಡದಂಥ ದೊಡ್ಡ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮುಗಿಲಿಗೆ ನೆಗೆಗಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು. ಇವನು ಮರಳಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬರಲು ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯವುಂಟೇ ತಿಳಿಸು.'' ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ತುಟಿಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ತುಂಟನಗೆ ತಾಂಡವಾಡಿತು. ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು, ಬಲರಾಮನ ಬಲವೀರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಎಂದು. ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತ ಧೈರ್ಯ ತರಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒದರಿ ಹೇಳಿದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ.-

ಮಾನವನಂತೆ ಹೆದರದೆ ದಾನವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸು

''ಅಣ್ಣ, ಹೀಗೇಕೆ ಮಾನವರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ? ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ನೀನು ಥೇಟ ಮನುಷ್ಯನೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುವೆಯಾ ! ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ರೂಪವನ್ನು ನೆನೆದುಕೋ. ನಿನ್ನ ಮೂಲರೂಪದ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಈ ದೈತ್ಯಾಧಮನು ಎಷ್ಟರವನು ! ಸಮಸ್ತ ಜಗದಾಧಾರವಾದ ನಿನ್ನ ಆ ಅನಂತರೂಪವು ಸಾಮಾನ್ಯವೇ? ಮೇಲೆ ನೀನು ಸರ್ವ ಜಗತ್ಕಾರಣನಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಂಶ ಸಂಭೂತನೇ ಆಗಿರುವೆ. ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಹ್ಯಾತ್ ಗುಹ್ಯತರವಾದ ಜಗತ್ಕಾರಣವಾದ ಆ ಪರತತ್ವದ ಅಣ್ಣನಾಗಿಯೇ ನೀನು ಜನಿಸಿರುವೆ. ಪ್ರಳಯಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನೀನು ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿದ್ದೆ. ಭೂಭಾರವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು, ನೀನು ಇಬ್ಬರೂ ಮಾನವರಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡಿರುವೆವು. ಇದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಆದುದರಿಂದ ಅಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ನೆನೆದುಕೊ. ಈ ಮಾನವರೂಪದಿಂದಲೇ ಈ ದಾನವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು. ಬಂಧುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡು. ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ವಿರಾಟ್ ರೂಪಿಯೂ ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷನೂ ಸಹಸ್ರಪಾದನೂ ಸಹಸ್ರಬಾಹುವೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಶುಕ್ಲಕೇಶದ ಆವೇಶಾವತಾರಿಯೇ ನೀನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಸ್ಮರಿಸು'' ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಈ ಸ್ಮಾರಕೋಪನ್ಯಾಸದಿಂದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮದ ಅರಿವು ಮೂಡಿ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಬಲರಾಮನೂ ನಕ್ಕು ತನ್ನ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರರನ್ನು ಹಿಚುಕಿದನು. ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ಆ ದುಷ್ಟನ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಏಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ನರಗಳು ಸಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ಬಂದವು. ಬಾಯಿಯಿಂದ ನೆತ್ತರವನ್ನು ಕಕ್ಕುತ್ತ ಆ ದುರಳದಾನವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಪಕ್ಷಿಯು ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಬಲದೇವನು ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನು ವಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋವಳರು ಹಿಗ್ಗಿ ಹಾರಾಡಿದರು. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಾಯಿತು ಎಂದು ನುಡಿದು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಗೋಪಾಲಕರ ಬಣ್ಣನೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸಂತಸದಿಂದ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಂಶ ಒಂಬತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಬಂತಿದೋ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಸ ।

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦

ರಾಮ - ಕೃಷ್ಣರು ವೃಂದಾವನದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ, ಕಾಲಿಂದಿಯ ನೀರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಸುದೂರ ವನಾಂತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕಾಡು - ಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಮಳೆಗಾಲವು ಕಳೆಯಿತು. ಶರತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಕಮಲಗಳು ಅರಳಿದವು. ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲವೂ ಅಸಾರವೆಂದರಿತ ಯೋಗಿಗಳಂತೆ ನವಿಲುಗಳು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತೊರೆದವು. ಮೌನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವು. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮನೆ-ಮಾರುಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುವಂತೆ ಮೋಡಗಳು ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವಾದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನವಿತ್ತು ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ನಿರ್ಮಲ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವು. ನಕ್ಷತ್ರನಿಚಿತವಾದ ನೀಲಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಯೋಗಸಿದ್ಧನು ತನ್ನ ಚರಮದೇಹದಿಂದ ಮೆರೆಯುವಂತೆ. ಜಲಾಶಯಗಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟವು ಹೊಲ-ಮನೆ-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಮಮತೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಬಿಡುವಂತೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮೇಧಾವಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲವಾಗುವಂತೆ, ಶರತ್ಕಾಲದಿಂದ ಜಲಾಶಯಗಳ ನೀರು ನಿರ್ಮಲವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದಾಗುವ ತಾಪವನ್ನು ಚಂದ್ರನು ಅಹಂಕಾರ ಮೂಲಕವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ವಿವೇಕವು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಶಮನಗೊಳಿಸಿದನು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರುಗಳು ಬಂದು ತುಂಬಿಹೋದ ಸರೋವರಗಳು ಪೂರಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈಗ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೀರನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟು ತುಸು ಭಾಗವು ಒಣಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದರಿಂದ, ರೇಚಕ - ಕುಂಭಕಾದಿ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ತೊಳೆದಿಟ್ಟಂತಿರುವ ತಿಳಿ-ಆಕಾಶ, ಹೊಳೆ-ಹೊಳೆಯುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಪ್ರಸನ್ನ ವಾತಾವರಣ. ಇಂಥ ಮನೋಹರವಾದ ಶರತ್ಕಾಲವು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಇಂದ್ರ ಸಮಾರಂಭದ ತಯಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಉತ್ಸವದ ಆಗಮನವು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತ್ತು. ಈ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೌತುಕವೆನಿಸಿತು. ಅವನು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ ಹಿರಿಯತುರುಗಾಯಿಗಳನ್ನು ''ಇದೇನು ಉತ್ಸವ? 'ಇಂದ್ರ ಯಜ್ಞ' ಎಂದರೇನು? ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಇಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ?'' ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಂದನನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

''ಮೋಡ ಮಳೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯ ದೇವರಾಜನಾದ ಇಂದ್ರ. ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಮೇಘಗಳು ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ಮಳೆಯಿಂದ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ನಾವೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಬದುಕುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಆ

ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾವು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲು-ಹಸಿರುಗಳಿಂದ ಹಸುಗಳು ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಲು ಕರೆಯುತ್ತವೆ. ಹಳ್ಳಿ-ಪಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೈನವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಕರು - ಮರಿಗಳಿಂದ ಹೋರಿ-ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ಗೋಧನವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಗೋಧನದಿಂದ ಹೊಲ-ನೆಲಗಳನ್ನು ಉತ್ತಿ-ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಮಾಡುವ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯವು ಸುಸಂಪನ್ನವಾಗಿ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ - ಸಂತಸ, ಸಂಪದ - ಸೌಭಾಗ್ಯ, ತುಷ್ಟಿ-ಪುಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಜನರು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಾಳುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ - ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ, ಮೋಡ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಈ ಇಂದ್ರಯಜ್ಞದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಇಂದ್ರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು''.

ಇಂದ್ರಯಜ್ಞದ ಬದಲು ಜೀವನಯಜ್ಞ ಮಾಡಿರಿ.

ನಂದಗೋಪನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾಮೋದರನು ಆ ಗೋಪವೃದ್ಧರ ಇಂದ್ರಯಾಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಇಂತು ತಿಳಿಸಿದ.

''ನ ವಯಂ ಕೃಷಿಕರ್ತಾರಃ ವಾಣಿಜ್ಯೋ ಜೀವಿನೋ ನ ಚ ।
ಗಾವೋಽಸ್ಮದ್ದೈವತಂ ಪೂಜ್ಯಂವಯಂ ವನಚರಾ ಯತಃ'' ॥

''ಅಪ್ಪ, ಬೇಸಾಯವು ನಮ್ಮ ಕಸುಬು ಅಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರವು ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವಲ್ಲ, ಹಸುಗಳೇ ನಮ್ಮ ದೇವರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವು ವನಚರರು. ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀ, ತ್ರಯೀ, ದಂಡನೀತಿ ಮತ್ತು ವಾರ್ತಾ ಎಂಬ ವಿದ್ಯೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ಇವೆ. ಅನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀ ಎಂದರೆ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ. ತ್ರಯೀ ಅಂದರೆ ವೇದ, ದಂಡನೀತಿ ಎಂದರೆ ರಾಜಕಾರಣ. ಕೊನೆಯದೇ ವಾರ್ತಾ. ಈ ವಾರ್ತಾ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿದ್ಯೆಯು ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗೋರಕ್ಷಣ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿಯೇ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ. ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೋವು. ಈ ಪಶುಪಾಲನವೇ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ವೃತ್ತಿ. ಪ್ರಧಾನ ವಿದ್ಯೆ. ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾನವನು ಬದುಕಿ ಬಾಳುವನೋ ಅದೇ ಅವನಿಗೆ ದೇವರು. ತನಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಇತ್ತು ಉಪಕರಿಸುವ ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅವನು ದೈವವೆಂದು ಬಗೆದು ಅದನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಉಣ್ಣುವುದು ಒಂದು ದೈವದ ಫಲ. ನಾವು ಪೂಜಿಸುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ದೈವ ಎಂತಾದರೆ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಪರತ್ರ ಸದ್ಗತಿಯಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಬದುಕುವುದು ಗೋಗಳಿಂದ. ಆ ಗೋಗಳು ಬದುಕುವುದು ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ. ಈ ಗಿರಿಗಳು ಹುಲ್ಲು, ನೀರು, ನೆಲ, ಮಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ನಮಗೂ ನಮ್ಮ ಹಸುಗಳಿಗೂ ಉಪಕಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ನೆಲಹೊಲಗಳ ಹಾಸಿಗೆ

ಚಾಚಿರುವವರೆಗೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೀಮೆ. ಅದರಾಚೆಗೆ ವನರಾಜ್ಯ. ವನಗಳ ಸೀಮೆಯ ಆಚೆಗೆ ಗಿರಿಗಳ ಗಡಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಈ ವನಗಿರಿಗಳೇ ಗತಿ. ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಾಗಿಲ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂಕಲ್ಪಿತವಾದ ಗೃಹ ಬಂಧನದ ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಮನೆ, ಹೊಲ, ಊರು ಎಂದು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಯೂರಿ ನಿಂತವರಿಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಸುಖಿಗಳೆಂದರೆ ಚಕ್ರಚಾರಿಗಳಾದ ಸಂಚಾರೀ ಜನಾಂಗ. ಪಶುಪಾಲನೆಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಗೊಲ್ಲ-ಭಿಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾದ ಈ ಗಿರಿದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಮಾನವರನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು 'ಗಿರಿಯಜ್ಞ'ವನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಗೋಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಇಂದ್ರನಿಂದ ನಮಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ! ಗೋ ಮತ್ತು ಗಿರಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ದೇವರು.

''ಮಂತ್ರಯಜ್ಞ ಪರಾ ವಿಪ್ರಾಃ ಸೀರಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಕರ್ಷಕಾಃ ।
ಗಿರಿಗೋಯಜ್ಞ ಶೀಲಾಶ್ಚ ವಯಮದ್ರಿವನಾಶ್ರಯಾಃ ॥
''ತಸ್ಮಾತ್ ಗೋವರ್ಧನಃ ಶೈಲೋ ಭವದ್ಭಿಃ ವಿವಿಧಾರ್ಹಣೈಃ ।
ಅರ್ಚ್ಯತಾಂ ಪೂಜ್ಯತಾಂ ವಿಪ್ರಾ ಭೋಜ್ಯಂತಾಂ ಚ ವಿಧಾನತಃ ॥

''ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಂತ್ರ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ನೇಗಿಲ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಬೇಕು. ವನ-ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಗಿರಿಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಗೋಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಕೂಡಿ ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿರಿ. ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಬೇಡ. ಘೋಷವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಗೂಡಿ ಈ ಗಿರಿಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಾಂಗ ಮಾಡಿರಿ. ಬಂದ ಯಾಚಕರಿಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡಿರಿ. ಹೋಮ ಹವನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ಹೊಸ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹಸುಗಳು ಈ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಲಿ. ಇದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನು ನೀವು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಗಿರಿರಾಜನಿಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಗೋಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ನನಗೂ ತೃಪ್ತಿ''.

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದನೇ ಮೊದಲಾದ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದವಾಗಿ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳೂ ಅರಳಿ ಅರವಿಂದವಾದವು. ''ಸರಿ,ಸರಿ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತು. ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ವಚನ'' ಎಂದೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಶಂಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನಾವು ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸೋಣ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅವರು ಗಿರಿಯಜ್ಞವನ್ನೇ ಸುರು ಮಾಡಿದರು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಮಾಂಸ,

ಪಾಯಸ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಿತ್ತರು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿದರು. ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ಆ ಗೋವುಗಳು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಆ ಗಿರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದವು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡಗಳು ಗುಡುಗಿದಂತೆ, ಮದ ತುಂಬಿದ ಎತ್ತುಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲದ ಚಾಮರ ಎತ್ತಿ ಡುರಿಕೆ ಹಾಕಿದವು.

ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮಂತನಾಗಿ ನಿಂತು ''ನಾನೇ ಈ ಶೈಲಸ್ವಾಮಿ, ಶೈಲಾಂತರ್ಯಾಮಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಗೋಪ ವರೇಣ್ಯರು ತಂದಿತ್ತ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಪಕ್ವಾನ್ನ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವಾದ ಕೃಷ್ಣ ರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲರೊಡನೆ ಆ ಗಿರಿ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿ ಶೈಲರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ವರಗಳನಿತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಹೀಗೆ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಗಿರಿಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಥಾ ಸಾಂಗ ನೆರವೇರಿಸಿ ಗಿರಿಧಾರಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ಸ್ವಗೋಷ್ಠಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ತರಳ ಕೃಷ್ಣ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧

ಇಂದ್ರಯಜ್ಞವು ಕೃಷ್ಣನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿಂತು ಹೋಗಲು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಸಂವರ್ತಕ ಎಂಬ ಮೋಡಗಳ ಪಡೆಗೆ ಅವನು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದ ''ಎಲೋ ಮೋಡಗಳೇ, ನಂದವ್ರಜದ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಳೆಗರೆಯಿರಿ. ಕೃಷ್ಣನ ಆಶ್ರಯದ ಬಲದಿಂದ ಆ ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ಮಗನ ಬಲದ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಮಂದಮತಿಯಾದ ಆ ನಂದಗೋಪನು ಈ ವರ್ಷ ಇಂದ್ರಯಜ್ಞವನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಗೋವಳರಿಗೆಲ್ಲ ಗೋವುಗಳೇ ಜೀವನಾಧಾರ. ಆ ಗೋಗಳನ್ನು ನೀವೀಗ ನನ್ನ ಆದೇಶದಂತೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೀಕರವಾದ ಜಡಿಮಳೆಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಿರಿ. ನಾನಾದರೂ ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಎತ್ತರವಾದ ನನ್ನ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿ ಬಂದು ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.''

ದೇವೇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮೋಡಗಳು ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೈದವು. ಮುಗಿಲೆಲ್ಲವೂ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಭಯಂಕರ ಚಂಡಮಾರುತದೊಡನೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಯು ''ಧೋಧೋ'' ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಆ ನಿರಂತರ ವೃಷ್ಟಿಧಾರೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿ- ಆಕಾಶ- ದಿಕ್ಕು ಎಲ್ಲವೂ ಏಕವಾದವು. ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳೆಂಬ ಚಾವಟಿಯ ಏಟಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹೆದರಿದಂತಿರುವ ಮೋಡಗಳು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಓಡಿ ಭಯಂಕರ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಜಡಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಹತ್ತಿದವು. ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಢಾಂಧಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದು ನಿರಂತರ ಮಳೆಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಜಲಮಯವಾಯಿತು. ಇಂಥ ಭೀಕರವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಸತತ ಜಡಿಮಳೆಗಳಿಂದ ಆಕಳುಗಳು ಮೂರ್ಛಿತವಾದವು. ಹಲವು ಹಸುಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಸಿಡಿತವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ದನಗಳು ನಡು ಮುರಿಯಿತು. ತಮ್ಮ ಕರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಹಸುಗಳು ಪ್ರಾಣಾಂತಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡವು. ಕರುಗಳಂತೂ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಗೋಣು ತಿರುವಿದಂತಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ದೀನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದವು. 'ಸ್ವಾಮೀ, ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು' ಎಂಬ ಕಾತರತೆ ಇತ್ತು ಆ ಮೂಕ ನೋಟದಲ್ಲಿ. ಗೋಗಳೂ, ಗೋಪಿಯರೂ, ಗೋಪಾಲಕರೂ ಈ ಧಾರಾಕಾರವಾದ ಆ ಮಳೆಯ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಹೌಹಾರಿ ಹೋದರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಇಂದ್ರಯಜ್ಞದ ಭಂಗದಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಕಾರಸ್ಥಾನವಿದು ಎಂದು ಸುರರಾಜನಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತವಾದ ಈ ಗೋ-ಗೋಪರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಅವನು ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕೊಡೆಯಂತೆ ಗೋಕುಲದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದನು. ಇಂಥ ಬೃಹದ್ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವದೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಒಂದು ಸಹಜ ಲೀಲೆಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ಆ ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ, ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತಿ, ಕೊಡೆಯಂತೆ ನೆಗಹಿಡಿದ ಹರಿಯು ಮುಗುಳನಗೆ ನಗುತ್ತ ಆ ಗೋವಳಿರಿಗೆ ''ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬೇಗನೇ ಈ ಬೆಟ್ಟದಡಿಯಲ್ಲಿ

ಬನ್ನಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಿವಾಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಡಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮಗಾವ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಬೇಡ. ಈ ಬೆಟ್ಟವೂ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವದೆಂಬ ಭಯ ಬೇಡ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ನಾನು ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬನ್ನಿರಿ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಕರುತುರುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನೀವಿಲ್ಲಿಗೇ ಕರೆ ತನ್ನಿರಿ''

ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಈ ಮಾತು ಬರುವದೇ ತಡ ಗೋಪ-ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಂಡಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದನಕರು, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದರು. ಮಳೆಗಾಳಿಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣನ ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಆ ಬೆಟ್ಟವು ಕೊಡೆಗಿಂತ ಹಗುರವಾಗಿ ಆಚೀಚೆ ವಾಲದೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಹರ್ಷ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತೆ. ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ಎವೆಪಿಳಿಕಿಸದೇ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಅವನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಬೊಟ್ಟು ಆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಿತು. ಹೀಗೆ ಏಳು ಹಗಲು, ಏಳು ಇರುಳುಗಳವರೆಗೆ ಆ ಮಹಾ ಮೇಘಗಳು ಸಪ್ತ ಸಾಗರಗಳ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದು ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲಬಿದ್ದು ಸುರಿದವು. ನೀರು ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದವು. ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯೇನೋ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಶೈಲವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಮೇಘಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಈ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನಷ್ಟ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಇಂದ್ರನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಸುಳ್ಳಾಯಿತು. ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಒಂದೂ ಮಳೆಹನಿ ತಾಕದೇ, ಚಳಿ ಮಳೆ ಗಾಳಿಗಳ ಸುಳುವು ಸೋಂಕು ಇಲ್ಲದೇ ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣೆಯ ರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು 'ಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪಾ ಪಾತ್ರರಾದವರ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇನೂ ನಡೆಯದೂ' ಎಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಅವನು ಮೋಡಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆಗೈದನು. ತುಂಬಿ ಬಂದು ತೋಯಧಾರೆಯನ್ನು ಸಂತತ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಸುವ ಇಂದ್ರ ಮೇಘದೂತರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಚದುರಿದರು. ಮುಗಿಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು. ಈಗ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಅವನು ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಗೋವಳರ ಕೌತುಕಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಗೋವಿಂದನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨

ಕೃಷ್ಣನು ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಗೋಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ದೇವೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿದನು. ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ದೇವತೆಗಳ ಅರಸನು ದೇವದೇವೋತ್ತಮನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಹದನವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೇ ಕೌತುಕವಾಯಿತು. ಆ ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ದನಗಾಹಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅರಳಿದವು. ಮೇಲೆ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಎರಡೂ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿಲು ಬೀಳದಂತೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಐರಾವತದಿಂದ ಇಳಿದು ಆ ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ಕುರಿತು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತ ನುಡಿದನು. ''ಕೃಷ್ಣ, ನಾನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅಖಿಲಜಗದಾಧಾರನಾದ ನೀನು ಧರೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಸರಿ. ನನಗಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞ ಭಂಗವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಮುಗಿಲಿನ ಹಿಂಡುಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಗೋಕುಲವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡಲು ಆಜ್ಞೆಗೈದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನರ್ಥವಾದುದು. ಆದರೆ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ನೀನು ಗೋಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಿ. ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಿ. ನಿನ್ನ ಈ ಶೂರ ಸಾಹಸವು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದುದು. ಇದರಿಂದ ನಾನೂ ಬಹಳ ಹಿಗ್ಗಿದ್ದೇನೆ. ಒಂಟಿಗೈಯಿಂದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಎತ್ತಿದುದು ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ದಿವ್ಯಕಾರ್ಯ. ಇದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀನು ಯಾರು ಎನ್ನುವ ಅರಿವು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ನೀನು ಗೋಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸಗೊಂಡ ಕಾಮಧೇನುವೇ ಮೊದಲಾದ ಆಕಳುಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೇ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಗೋಮಾತೆಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಉಪೇಂದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ಗೋವುಗಳ ಇಂದ್ರನಾಗಿ 'ಉಪೇಂದ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವಿ.''

ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ಆ ಶಚೀಪತಿಯು ಐರಾವತದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿರುವ ಘಂಟೆ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಪವಿತ್ರವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಇಂದ್ರನು ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಉಪೇಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಹಸುಗಳೂ ಹರ್ಷಾತಿರೇಕದಿಂದ ತೊರೆಬಿಟ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿಸಿದವು. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸೋರಿದ ಆ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ನನೆದು ಹೋಯಿತು. ಇಂತು ಗೋವುಗಳ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಇಂದ್ರನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

''ಮಹಾನುಭಾವ'' ಗೋವುಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ನನ್ನದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಭೂಭಾರ ಹರಣರೂಪವಾದ ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಅಂಶಭೂತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆ ನಿನ್ನದು. ಭೂಭಾರಹರಣರೂಪವಾದ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಶಕ್ಯವಿದ್ದ ಸೇವಾಸಹಾಯವನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತೆ ಇದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕು''. ಇಂದ್ರನ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನೀಯುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದನು. ''ದೇವರಾಜ, ನಿನ್ನ ಅಂಶಸಂಭೂತನಾದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇರುವವರೆಗೂ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ನಾನಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರರು. ಕಂಸ, ಅರಿಷ್ಟ, ಕೇಶಿ, ಕುವಲಯಾಪೀಡ, ನರಕಾಸುರ ಮುಂತಾದ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರ ವಿನಾಶವಾದ ಬಳಿಕ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವಾಗುವದು. ಭೂಮಿಯ ಭಾರವು ಇಳಿಯುವದು, ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ. ಇಂದ್ರ, ನೀನಿನ್ನು ಹೋಗಬಹುದು. ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಅರ್ಜುನನ ಬಗೆಗೆ ನೀನೇನೂ ಯೋಚಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಕುರುಪಾಂಡವರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಅರ್ಜುನ ಸಹಿತ ಪಂಚಪಾಂಡವರನ್ನು ತಾಯಿ ಕುಂತೀದೇವಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸುವಭಾರ ನನ್ನದು.''

ಸುರಪತಿಯು ಈ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಗಳಿಂದಲೂ, ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಗೋಪಿಯರ ದೃಷ್ಟಿಪಾತದಿಂದ ಪೂತವಾದ ಪಥದಿಂದ ವ್ರಜಭೂಮಿಗೆ ದಯಮಾಡಿದನು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೩

ಕೃಷ್ಣನೆಂದರೆ ಯಾರು ?

ಇಂದ್ರನು ಅಮರಾವತಿಗೆ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಇತ್ತ ಗೋಪಾಲಕರು ಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ನೆರೆದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಗೈಮೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಕೌತುಕದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ತೂರಿದ್ದವು. ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬೆರಳತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಸಿದ್ದಂತೂ ಅವರ ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಟ್ಟಿತು. ಇವನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಮತ್ತು ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರು ''ಕೃಷ್ಣಾ ನಿಜಹೇಳು. ನೀನು ಯಾರು ? ನೀನು ಒಬ್ಬ ಮಹಾನುಭಾವ ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ನಮಗಿನ್ನು ಸಂದೇಹವುಳಿದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂಥೆಂಥ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ನೀನು ಪಾರು ಮಾಡಿರುವೆಯೆಲ್ಲ ! ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತುವದು ಏನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸವೇ ! ನಿನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ದಿವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಮಹಾ ಮಹಿಮೋಪೇತನಾದ ನಿನಗೆ ಈ ಗವಳಿಗರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು ಹೇಗಾಯಿತು ? ನೀನು ಜಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಯನನ್ನು ಕೊಂದಿ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಧೇನುಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಿ. ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನು ಮಳೆಕೊಡೆಯನ್ನಾಗಿ ನೆಗಹಿ ಹಿಡಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಲಾಗಿ ನಮಗೇಕೋ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ದೇವರ ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ನಾವು ಆಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ನರನಲ್ಲ. ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು ಕೃಷ್ಣ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲವೆಂದು. ನಿನ್ನ ಗುರುತರವಾದ ಗೈಮೆಗಳೋ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟು ನಮ್ಮಂಥ ಹೀನ ಕುಲದಲ್ಲಿ. ಇದು ಏನು ಗುಟ್ಟು ? ಇಂಥ ಎಳಮೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಮಾನವ ದುರ್ಲಭವಾದ ಇಂಥ ಶೌರ್ಯ, ಸಾಹಸಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಹೇಗೆ? ನಾವು ಎಷ್ಟು ವಿಚಾರಿಸಿದರೂ ಈ ನಮ್ಮ ಶಂಕೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವೇ ದೊರಕದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ, ನೀನು ದೇವನೋ ! ದಾನವನೋ ! ಯಕ್ಷನೋ ! ಗಂಧರ್ವನೋ ! ಯಾವನೇ ಆಗಿರಲಿ. ಅದರ ವಿಚಾರ ನಮಗೇಕೆ ? ಆದರೆ ''ಏವಂ ಗುಣವಿಶೇಷ ವಿಶಿಷ್ಟ''ನಾದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ್ಯ. ನಮ್ಮ ಬಾಂಧವನಾದದ್ದಂತೂ ನಮಗೆ ತೀರ ಹಿಗ್ಗು. ಭಾರೀ ಹೆಮ್ಮೆ, ಕೃಷ್ಣ, ನೀನು ಯಾರಿದ್ದರೂ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ.''

ನಾನೊಬ್ಬ ಗೋಪ ಬಂಧು

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತನು. ತುಸು ಕೋಪ, ಅದೂ ಕೂಡ ಪ್ರಣಯ ಕೋಪ. ಮಹಾಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಆ ಭಗವಂತ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಆತ್ಮೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಮೆಲ್ಲನೇ ನುಡಿದ. ''ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕನಾಗಿದ್ದು ನಿಮಗೇನೂ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುವಂತಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ನನ್ನ

ಧನ್ಯತೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳಂತೆ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮೀಯ ಬಂಧು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಬಿಡಿರಿ. ಇನ್ನೇನುಬೇಕು? ನಾನಾವ ದೇವನೂ ಅಲ್ಲ, ದಾನವನೂ ಅಲ್ಲ, ಯಕ್ಷನೂ ಅಲ್ಲ, ಗಂಧರ್ವನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾನೊಬ್ಬ ಗೋಪಾಲ ಬಂಧು. ಸಾಕಲ್ಲವೇ ? ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ನೀವೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ.''

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಲಿಸಿ ಯಾವ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನ ಹುಸಿಮುನಿಸು ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗಹಾಕಿತು. ಎದ್ದು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಕೃಷ್ಣನ ರಾಸ ಕ್ರೀಡೆ

ಕೃಷ್ಣನು ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿಂತು ದಿಗಂತದೆಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಹರಿಸಿದ. ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನ ನಿಸರ್ಗನಟಿಯ ಪಟಪರಿವರ್ತನದೆಡೆಗೆ ತನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದ. ಶರತ್ಕಾಲ. ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ. ತಿಳಿನೀಲವಾದ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಾರುಚಂದ್ರನು ತುಂಡು ಮೋಡಗಳೊಂದಿಗೆ ತೇಲಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿರಿದ ನೈದಿಲೆಗಳ ಕಮ್ಮನೆಯ ಮರವಾಸನೆಯು ದಿಗಂತರಾಳದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಂಪಿಡಿಸಿದೆ. ಬನ ಬನಗಳಲ್ಲಿ ನಗುವ ಹೂಗಳು. ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ದುಂಬಿಗಳು. ದುಂಬಿಗಳ ದಂಡು ಜೇನಿನ ಬೇಟೆಗೆ ನಡೆದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗುಂಜಾರವದ ಮಂಜುಘೋಷ. ಪ್ರಕೃತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಗಳೆದುರು ಕಂಗೊಳಿಸುತಲಿದೆ.

ನಿಸರ್ಗದ ಈ ಸೊಬಗನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಜೊತೆಗೆ ಲೀಲಾವಿಲಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದನು. ಬಲರಾಮನಿಲ್ಲದೇ ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಶರದ್ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂಜುಲತಾಕುಂಜದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಧುಕಂಠದಿಂದ ಗಾಯನ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಆ ರಮ್ಯ ಗಾಯನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋಪವನಿತೆಯರು ಮನೆ-ಮಾರುಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಅವಸರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಒಬ್ಬ ಗೋಪಾಂಗನೆಯು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಗಾನಗಿರಡಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವನ ದನಿಗೂಡಿಸಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೇ ಹಾಡಿದಳು. ಕೃಷ್ಣನ ಕೊರಳ ಮುರಳಿಯ ಮಧುರ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೋಪಮಾನಿನಿಯೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಮರೆತಳು. ಮಗದೊಬ್ಬಳು, ''ಕೃಷ್ಣಾ, ಕೃಷ್ಣಾ'' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಲಜ್ಜಿತಳಾದಳು. ಪ್ರೇಮಾಂಧಳಾಗಿ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗದೊಬ್ಬಳು ಹೋಗಿನಿಂತಳು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನ ಆ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುರು-ಹಿರಿಯರೂ ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅವರನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಲವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತನ್ಮಯಳಾಗಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಏಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವು ತನಗೆ ದೊರೆಯದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದಲೇ ಅವಳ ಪಾಪರಾಶಿಯು ಕರಗಿತು.

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಈ ಜೀವದಿಂದಿದ್ದೇನು ಫಲ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಅನನ್ಯ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿದಳು. ಇತ್ತ ಗೋವಿಂದನು ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಚಂದ್ರಸುಂದರವಾದ ಈ ಶಾರದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದನು. ಲೀಲಾಲೋಲನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ವೃಂದಾವನದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದರು. ಅವನನ್ನೇ ಹುಡುಕಿದರು. ಮಿಡುಕಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಹಾಡುತ್ತ ಪಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

ಕೃಷ್ಣನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು

ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನದೇ ಧ್ಯಾನ. ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವೂ ಕೃಷ್ಣನದೇ ಧ್ಯಾಸ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತೇ. ಹಾಡು ಹಾಡಿದರೆ ಕೃಷ್ಣನದೇ ಹಾಡು. ಆಟವಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣನದೇ ಆಟ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು 'ನಾನು ಕೃಷ್ಣನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಮುಕುಂದನ ಬೆಡಗಿನ ನಡಿಗೆಯ ಸಡಗರವನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವನಂತೆಯೇ ದನಿ ತೆಗೆದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗದೊಬ್ಬಳು. ''ಎಲೋ ದುಷ್ಟ ಕಾಲಿಯ, ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು ಇದೋ ಕೃಷ್ಣನಾದ ನಾನೀಗಲೇ ಬಂದೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕೈ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕಾಲಿಯಾ ಮರ್ದನದ ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅಭಿನಯ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧಾರದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತ ''ಎಲೋ ಗೋಪಾಲಕರೇ, ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ. ಇನ್ನು ಮಳೆಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ನಾನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಯಾವ ಶಂಕಾಂತಕವಿಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಿರಿ' ಎಂದು ನುಡಿದು ನಟಿಸಿದಳು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ, ಹಾಡುತ್ತ, ಪಾಡುತ್ತ ರಮಣೀಯವಾದ ವೃಂದಾವನದ ತುಂಬ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಕಾತರರಾಗಿ ತಿರುಗಾಡಿದರು.

ಗೋಪಿಯರ ಗೋಳಾಟ

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಗೋಪಾಂಗನೆಯು ನೆಲವನ್ನು ನಿರುಕಿಸಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪುಲಕಿತಳಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಕಣ್ಣು ಅರಳಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಧ್ವಜ, ವಜ್ರ, ಕಮಲಗಳಿಂದ ಚಿನ್ಹಿತವಾದ ಪಾದರೇಖೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಮೈತುಂಬ ಹಿಗ್ಗಿನ ಮುಳ್ಳು ಮೂಡಿ ನುಡಿದಳು. ''ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ಸಖಿಯರೇ ಬನ್ನಿರಿ. ಲೀಲೆಯಿಂದ ಲಲಿತವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇರಿಸುವ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿವೆ ನೋಡಿ. ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಯಾರೋ ಓರ್ವ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿರಬಹುದು, ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಚರಣ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಅವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯೋರ್ವಳ ಗುರುತನ್ನು ತೋರುವವು. ದಾಮೋದರನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಈ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹೂಗಳನ್ನು ಹರಿದಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ, ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಮುಂಭಾಗವು ಮಾತ್ರ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೂತು ಕೂತಂತಾಗಿದೆ.

ಮತ್ಸರದ ಕಿಡಿ ಕಿಚ್ಚಾದಾಗ

ಇಲ್ಲಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹರಿದ ಹೂಗಳಿಂದ ಯಾವಳೋ ಭಾಗ್ಯವತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಯು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹೂಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಸ್ವಯಂ ಕೃಷ್ಣನೇ ಹೂಗಳಿಂದ ಮಾಲೆಕಟ್ಟಿ ಮೌಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮುಡಿಸಿ ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಾನಿನಿಯ ಮನದಲ್ಲಿ ತುಸು ಅಹಂಕಾರ ಮೂಡಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಆ ನಂದಕುಮಾರನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಡಿದೇ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ, ಓ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಹಾಡು. ಯಾವಳೋ ಹರವು ಬೆನ್ನಿನ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳು ಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಅವಸರದಿಂದ ನಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಚರಣ ತುದಿಯ ಚಿಹ್ನವು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಹೂಳಿದೆ.

ಇತ್ತ ಓರ್ವಸಖಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳ ಮೈಭಾರವೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಪರಾಧೀನವಾದ ಪಾದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಗುರುತು ತೋರುತ್ತಿವೆ. ಇಗೋ ಇತ್ತ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಬರಿಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎಳೆದು ಅವಮಾನಿಸಿದಂತಿದೆ. ನಿರಾಶಳಾದ ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೋದದ್ದು ಈ ಎದುರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕೃಷ್ಣನು ನಿಬಿಡವಾದ ವನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಾಢಾಂಧಕಾರ. ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಬೆಳಕು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಿರುಗಿರಿ'' ಎಂದು ಅಂದು ಆ ಗೋಪಿಕೆಯರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿ ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣದ್ದರಿಂದ ನಿರಾಶರಾದ ಅವರು ಅವನ ದಿವ್ಯವಾದ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಗಾನಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ಣವಾದ ಆ ಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅರಳಿದ ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು ಅವನ ಮುಖ.

''ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ನಿಂತಿದಂತಿದೆ''

ಓರ್ವ ಗೋಪ ಮಹಿಳೆಯು ದೂರದಿಂದಲೇ ಗೋವಿಂದನು ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ 'ಕೃಷ್ಣಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಕೃಷ್ಣಾ' ಎಂದು ನುಡಿದಳು. ಕೊರಳು ಬಿಗಿದು ಹೋದ ಅವಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಹುಬ್ಬು ಮುರಿದು, ಹಣೆಯನ್ನು ಆಕುಂಚನಗೈದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಚಿವುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನಿಟ್ಟಿಸಿದಳು. ದುಂಬಿಯು ತಾವರೆಯ ರಸವನ್ನು ಹೀರುವಂತೆ ತನ್ನ ನೇತ್ರವೆಂಬ ಭೃಂಗಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖ ಕಮಲದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದಳು. ಮಗದೊಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದತುಂದಿಲಳಾಗಿ ಯೋಗಾರೂಢಳಂತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ

ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಕೃಷ್ಣನ ರೂಪವು ಅವಳಿಗೆ ಧ್ಯಾನಗೋಚರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ಇನ್ನೂ ಹಲವರಿಗೆ ಮೈಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೈಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಸಂತಸಗೊಂಡ ಗೋಪಿಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದನು.

ರಾಸ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸ

ಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲ ಗೋಪಿಯರ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕುಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ದುಂಡಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ರಾಸಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಸೋಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ರೋಮಾಂಚನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರಾಸ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸುಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ಶರತ್ ಕಾಲವನ್ನೂ ಶರಚ್ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಕುರಿತು ಹಾಡತೊಡಗಿದನು. ಗೋಪಿಯರು ಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕಾಂತಕೋಮಲ ವಾದ ಕಿನ್ನರ ಕಂಠದಿಂದ ಮೈದುಂಬಿ ಹಾಡಿಪಾಡಿದರು. ಅವರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯ ಬಳೆಗಳ ಝಣತ್ಕಾರವು ತಾಳ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಗೋಪಾಲವಿಲಾಸಿ ಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಸರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ನೆನೆದು ಹಾಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ನಾಮ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೊರಳೆತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಕೋಕಿಲ ಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡಿ ಕುಣಿದರು. ಕುಣಿದು ದಣಿದರು. ದಣಿದು ತಣಿದರು ತಣಿದು ನಲಿದರು.

ರಾಸವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ದುಂಡು ಸುತ್ತಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ದಣಿದ ಗೋಪಾಂಗನೆಯೊಬ್ಬಳು ಗಾನತಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಾಳಹಿಡಿದ ತನ್ನ ಕೈಕಂಕಣಗಳನ್ನು ಝಣತ್ಕರಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ತೋಳನ್ನಿರಿಸಿ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಸುಸ್ವರಕಂಠದಿಂದ ಗಾನಗಿರಡಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನ ದಿವ್ಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ನೆವದಿಂದ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಚುಂಬನಗೈದು ಕೃತಾರ್ಥಳಾದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ರಾಸೋಲ್ಲಾಸಕಾರಿಯಾದ ಮಧುರಗೀತೆಯ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ನುಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಿಯರೂ ''ಧನ್ಯಕೃಷ್ಣ, ದೇವ ಕೃಷ್ಣ, ಭಲರೆ ಕೃಷ್ಣ, ಭಾಪು ಕೃಷ್ಣ'' ಎಂದು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಧುರಗಾನ ತಾನಗಳನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸಿ ದುಂಡು ತಿರುಗಿ ನರ್ತನಗೈಯುತ್ತ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ಹೋದಾಗ ಅವರೂ ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ತಿರುಗಿದಾಗ ತಾವೂ ಅವನ ತಾಲಗತಿಯಲ್ಲಿ ಲೀಲಾ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಬದಿರಾಗಿ ಕುಣಿದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವನ ಗಾನಕ್ಕೆ ಹಿಮ್ಮೇಳದವರಾಗಿ ಹಾಡಿ ಅವನ ವೃತ್ತ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೊತೆಗೂಡಿ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಣಿದು ಕುಣಿದು ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಾಲ

ಪ್ರಮದೆಯರೊಂದಿಗೆ ಶಾರದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗರಸಿಕರಾಗಿ ರಾಸಲೀಲೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಅಗಲುವದೆಂದರೆ ಕೋಟಿ ವರ್ಷ ಕಳೆದಂತೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಗಂಡ, ಅಣ್ಣ, ಯಾರು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೇ ಅವರು ರಾತ್ರಿ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆಗಿನ್ನೂ ಪ್ರಾಯ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕ ಕಿಶೋರ ವಯಸ್ಸು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಲೀಲಾವಿಹಾರಗೈಯಲಿಕ್ಕೂ ಹಾಡುಹಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಕ್ರೀಡೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವೂ ಎನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಪತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಸರ್ವತ್ರ ತುಂಬಿದ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಆ ಗೋಪ ವಧೂಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶಾರದದ ರಸ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಯಾಡಿ ಅವರನ್ನು ರಮಿಸಿದನು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹದಿಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನ ವಧೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೪

ಒಂದು ದಿನ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಸವಿಲಾಸವಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ದೈತ್ಯನೊಬ್ಬನು ಎತ್ತಿನ ರೂಪದಿಂದ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು. ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ದಪ್ಪದೇಹವುಳ್ಳ ಆ ಕರೀ ಎತ್ತು ತನ್ನ ಖುರಪುಟದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕೆದರಿ ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಇರಿವ ಕೋಡನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಬಂದಿತು. ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಬಾಲ ಎತ್ತಿ ಬಡೆದು, ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ, ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿ, ಅದು ಗುಟುರು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಹಸುಗಳು ಅಸು ನೀಗಿದವು. ಅದರ ಗುಡುಗಾಟಕ್ಕೆ ಗಬ್ಬಾದ ಆಕಳುಗಳ ಗರ್ಭನಿರ್ಭೇದವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಗೆಲ್ಲ ಶೆಗಣಿ ಮೆತ್ತಿದ ಆ ದೈತ್ಯ ಎತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಋಷಿಮುನಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ವನಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವೃಷಭರೂಪಿಯಾದ ಈ ಅರಿಷ್ಟನಾಮಕನಾದ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಅಂದು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಗವಳಿಗರೂ, ಗೋಪವನಿತೆಯರೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ''ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ'' ಎಂದು ಕೂಗತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿ ಚಪ್ಪಳೆ ಹೊಡೆದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮತ್ತ ಎತ್ತು ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಕಡೆಗೇ ನಡೆಯಿತು. ತನ್ನ ಇರಿವಗೊಡನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಹರಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಅದು ಓಡಿ ಬಂತು. ಅದರ ಹುಚ್ಚು ಹುರುಡು, ರೌಸು ರೊಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವನು ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಒಂದು ಗೆರೆ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಆ ಎತ್ತಿನ ಎರಡೂ ಕೋಡುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏಟು ಹಾಕಿದನು. ಮತ್ತು ಅದರ ಎರಡೂ ಕೋಡುಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಿ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಿಂಡುವಂತೆ ಹಿಂಡಿ ಒಗೆದನು. ಅನಂತರ ಅದರ ಒಂದು ಕೋಡನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು. ಬಾಯಿಂದ ರಕ್ತಕಾರಿ ಆ ಎತ್ತು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಸತ್ತದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಗೊಂಡ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಜಂಭಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಹೊಗಳುವಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದರು. ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ನಲಿದಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

''ಕಂಸನೆದುರು ನಾರದ, ಎಲ್ಲ ಗುಪಿತ ಬೀರಿದ'' ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೫

ನಾರದರು ಕಂಸನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕತ್ತೆಯ ರೂಪದ ಧೇನುಕಾಸುರನನ್ನೂ ಎತ್ತಿನ ರೂಪದ ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನನ್ನೂ ಕೊಂದ ಕತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಪ್ರಲಂಬನ ಪ್ರಣಾಶದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕೈತುದಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿದ ಕೌತುಕವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕಾಲಿಯಮರ್ದನ, ಯಮಳಾರ್ಜುನ ಭಂಗ, ಪೂತನಾ ಸಂಹಾರ, ಶಕಟಭಂಜನ ಮುಂತಾಗಿ ಗೋಕುಲ ವೃಂದಾವನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕಂಸನಿಗೆ ರೋಹಿಣೀ ದೇವಕಿಯರ ಬಸಿರುಗಳ ಬದಲಾವಣೆ, ಯಶೋದಾ ದೇವಕಿಯರ ಶಿಶುಗಳ ಅದಲು ಬದಲಾಟ, ನಂದಗೋಪನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ದೇವಕಿಯ ಕಂದನ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಆ ವಸುದೇವನಂದನು ಕಂದನಿರುವಾಗಲೇ ಇಷ್ಟು ಜನ ದುಷ್ಟದಾನವರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ ವಿಕ್ರಮದ ವಾರ್ತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ನಾರದರು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಹುಟ್ಟಿದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ರಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಅವನಿದ್ದ ಊರು, ಮನೆ, ಅವನು ಮಾಡಿದ ಘೋರ ಕೃತ್ಯಗಳ ಸತ್ಯವೃತ್ತವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಯಲು ಮಾಡಿದಾಗ ಕಂಸನಿಗೆ ವಸುದೇವನ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಒಂದು ಅವಸರದ ಸಭೆ ಕರೆದು ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ತೆಗಳಿದನು. ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ತಾನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುಂಜಾಗೃತಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು.

ಕಂದಮ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಹಾಕಿರಿ

''ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೂಸಿದ್ದಾಗಲೇ ಇಂಥ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರು ಪ್ರಾಯಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ಬಳಿಕಂತೂ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮರ್ದಿಸುವ ಅದಟು ಯಾರಿಗೆ ಬಂದೀತು ! ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಲಕರು ಇನ್ನೂ ಎಳೆ ಹಸುಳೆಗಳಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರನ್ನು ಮಸಣಗಟ್ಟೆಗೆ ಅಟ್ಟಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬ ಮಲ್ಲರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮಲ್ಲರೇ ಸರಿ. ಅವರಿಂದ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ವಸುದೇವ ಪುತ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಹೂಡಿ ಆ ನೆಪದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರಿಸುವೆನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲರಿಗೆ ಏನು ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕರೆತರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಯದು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಮಾನ್ಯನಾದ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವೆನು.

''ಈಸು ವೀರರ ಮುಂದೆ ಕೂಸು ಮಾಡುವದೇನು !''

ಆದಷ್ಟು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡಲು ಕೇಶಿ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನೀಗ ಹೇಗೂ ವೃಂದಾವನದ ಹತ್ತಿರದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕೇಶಿಯು ಘೋರ ಕಲಿ. ಅವನ ಬೀರಕ್ಕೆ ಎದುರಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಮಹಾ ವೀರ ಕೇಶಿಯ ಮುಂದೆ ಈ ಕೂಸುಗಳು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲವು! ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಕೇಶಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಮದ್ದಾನೆಯಾದ ಕುವಲಯಾಪೀಡವು ಸಿದ್ಧವೆ ಇದೆ. ಅವರಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲುಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅದು ತುಳಿದು ಸಿಗಿದು ಹಾಕುವದು''. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದುರಾಲೋಚನೆಗೈದು ಕಂಸನು ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಕರೆದು ''ಅಕ್ರೂರ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಕೆಲಸಮಾಡು. ನೀನಿಗಲೇ ರಥವನ್ನು ಏರು. ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶಭೂತರಾದ ವಸುದೇವನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಇರುವರು. ಅವರು ಹುಟ್ಟಿರುವದು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಆ ದುಷ್ಟ ಬಾಲಕರಿಬ್ಬರೂ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿಲ್ಲಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಗೊಲ್ಲಬಾಲಕರು ಬರಲಿ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಗೂ ನಾಳಿನ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನ ಧನುಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸವವಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಗೊಲ್ಲಬಾಲಕರೀರ್ವರೂ ಬರಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿ. ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕರಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಪಳಗಿದ ಜಟ್ಟಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮ - ಕೃಷ್ಣರು ಇವರೊಡನೆ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದನ್ನು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಲಿ. ನಾನು ನಮ್ಮ ಮಾವುತನಿಗೂ ಹೇಳಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ''ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಮದ ತುಂಬಿದ ಕುವಲಯಾಪೀಡವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿಡು'' ಎಂದು ಆ ನಮ್ಮ ಮದ್ದಾನೆಯು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮರ್ದಿಸಿ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಅವರ ತಂದೆಯಾದ ವಸುದೇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನೂ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ಈ ಪಿತೃ ವಧೆಯಾದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸುವ ನಂದಾದಿ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರ ಧೇನುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವೆ. ಧನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಮತ್ತು ಅಕ್ರೂರ ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮರಣವನು ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕವೇ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾಗುವದು. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟು

ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಕಂದರನ್ನೂ ಕರೆತಂದು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸು. ಮತ್ತು ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚಾಪೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಗೋಪರಿಗೆ ತಿಳಿಸು.''

ಅಕ್ರೂರ ಮಹಾಭಗವದ್ಭಕ್ತ. ಕ್ರೂರ ಕಂಸನ ಘೋರಾದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಆನಂದವೇ ಆಯಿತು. ಈ ನೆವದಿಂದ ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆಂಬ ಸಂತಸ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನುತಂದಿತು. ಅವನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕಂಸನಿಗೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣುವ ತವಕದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ರಥವನ್ನೇರಿ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟನು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹದಿನೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಕೇಶಿದೈತ್ಯನು ನಾಶ ಹೊಂದಿದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೬

ತನ್ನ ಬಲವೀರ್ಯದ ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಕೇಶಿ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಕಂಸನು ದೂತನ ಮುಖಾಂತರ ''ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಸುದೇವನ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರಬೇಕೆಂದು'' ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ದರ್ಪಾಧ್ಮಾತನಾದ ಆ ದುರುಳ ದೈತ್ಯನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನು ಭೀಕರವಾದ ಕುದುರೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ 'ಖುರ' ಪುಟದಿಂದ ಬಡಿದರೆ ನೆಲ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊರಳ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲನ್ನು ಝಾಡಿಸಿದರೆ ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲ ಚದುರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದನು. ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಅದರ ಕೆನೆದಾಟವನ್ನು (ಹೇಕರಿಕೆಯನ್ನು) ಕೇಳಿಯೇ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದರು. ಗೋಪಿಯರಂತೂ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹರಿದಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಗೋಕುಲದ ಆ ಬಾಲ ಗೋಪಾಲರ ಹಾಗೂ ಅಬಲೆಯರ 'ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ ಎಂಬ ಆರ್ತ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮುರಾರಿಯು ಇಂತು ನುಡಿದನು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು ಅವನ ಧ್ವನಿ.

ಬೆದರ ಬೇಡಿರಿ ಕುದುರೆ-ಕತ್ತೆಗೆ

''ಗೋಪಾಲಕರೇ ಹೆದರಬೇಡಿರಿ. ಗೋಪ ಜಾತಿಯವರಾದ ನೀವಿಷ್ಟೇಕೆ ಹೆದರುವಿರಿ ! ಈ ಕೀಳು ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೀ ಕೆನೆತ, ಖುರಪುಟದ ಸಪ್ಪಳದ ಆಟೋಪ ಅಬ್ಬರಗಳೇ ಬಹಳ. ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಡೊಗ್ಗಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈ ಹಾರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ'' ಎಂದು ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೈಸಿದನು. ಆ ಕೇಶಿ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ''ಎಲೈ ದುಷ್ಟ, ಇತ್ತಬಾ. ನಾನೇ ಕೃಷ್ಣನು. ಹಿಂದೆ ದಕ್ಷಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ಪೂಷಾದೇವತೆಯ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತಿದಂತೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉದುರಿಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದು ತೋಳು ತಟ್ಟಿ ಜಿಗಿದು ಕೇಶಿಯ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತನು.

ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದ

ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯಾಶ್ವವು ಬಾಯ್ದೆರೆದು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ನಿಡಿದೋಳನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿಯೇ ಆ ಕ್ರೂರ ಕುದುರೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತುರುಕಿದನು. ವೇಗದಿಂದ ತೋಳನ್ನು ಕೇಶಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೂರುವಾಗಲೇ ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಳಪಳ ಉದುರಿದವು. ಕೇಶಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋದಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನ ತೋಳು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ ರೋಗದಂತೆ ಬಲಿತು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ಅದು ಉಬ್ಬಿದಂತೆ ಕೇಶಿಯ ತಲೆ ಒಡೆಯಿತು. ಕಟಬಾಯಿ ಹರಿಯಿತು. ಉಸುರುಗಟ್ಟಿತು. ಬಾಯಿಂದ ಬುರುಗು ಬರಹತ್ತಿತ್ತು. ನೆತ್ತರ ಸುರಿಯಿತು. ಅವನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳಗಾದವು. ಒಳಗಿನ

ಗುಡ್ಡೆಗಳು ತಿರುಗಿ ಹೋದವು. ಅವನು ಸಾಯುವ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಒದ್ದಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿದವು. ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿತು. ಬೆವರು ಹರಿದು ಮೈಯೆಲ್ಲ ತಣ್ಣಗಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಕೈ ಸಾಗದೆ ಆ ದೈತ್ಯನು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಸೀಳಿ ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ನೆಲದ ಮೇಲೊಗೆದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಕೇಶಿಯನ್ನು ಲೇಶವೂ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಕೊಂದು ಆನಂದದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ನಗುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತನು. ಆಗ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ಉಕ್ಕಿಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರು.

ಕೇಶಿಯನ್ನು ಶವ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ 'ಕೇಶವ' ಹೆಸರು

ಕೇಶಿ ಕುದುರೆಯು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾರದರು ಹಿಡಿಸಲಾರದ ಹರ್ಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಮುಗಿಲು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ''ಭಲರೇ ಕೃಷ್ಣ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪೀಡೆ ಕಾಟಾಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಕೇಶಿ ಅಸುರನನ್ನು ನೀನು ವಧಿಸಿ ಮೃತ್ಯುಮುಖದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿದ್ದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ನರರೂಪಧಾರಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಈ ಕೇಶಿ ದಾನವನ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂದೇ ನಾನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ, ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಕಂಡ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕೌತುಕವು ಆಗಿದೆ; ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ದುಷ್ಟ ಕೇಶಿ ದೈತ್ಯನು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಕಾಲು ಕೆದರಿ ಕೆನೆಯುತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಂದ್ರನು ಕೂಡ ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂಥ ಈ ಕರಾಳ ಕುದುರೆಯಾದ ಕೇಶಿಯನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ 'ಕೇಶವ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನೀನು ಕಂಸನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವಾಗ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣುವೆನು. ಉಗ್ರಸೇನನ ಮಗನಾದ ಈ ಕಂಸನನ್ನು ಅವನು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಮಪುರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ನೆಲದಾಯಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಜೊತೆಗೆ ನೀನು ಮಾಡಲಿರುವ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೋವಿಂದನೇ, ಈ ಕೇಶಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ನೀನೀಗ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ನಾನಿನ್ನು ಬರುವೆನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದರು ಮುಗಿಲಿನ ಮಹಡಿಯನ್ನೇರಿದರು. ಅನಂತರ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಗೋಪಿಕೆಯರಂತೂ ಹಸಿದ ಕಂಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹದಿನಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ಅಕ್ರೂರನ ತವಕ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೭

ಅಕ್ರೂರನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ವೇಗವಾದ ರಥದಿಂದ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ತನಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವಾಗುವದೆಂದು ಸಂತಸ ತುಂಬಿದ ಅವನ ಹೃದಯವು ಗರಿಗೆದರಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸಾಕ್ಷಾದವತಾರಭೂತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿರುವ ನನ್ನಂಥ ಧನ್ಯನಾರು ? ಇಂದು ನನ್ನ ಬದುಕು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ದಿನವೇ ಶುಭದಿನ, ಇಂದಿನ ಬೆಳಗು ಸುಪ್ರಭಾತ. ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಂತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿರುವೆನು. ಅವನನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಸಾಕು, ಜನರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಉಸಿರು. ವೇದಾಂತವು ಅವನು ಗೈಮೆ. ಅವನು ತೇಜಸ್ಸಿನ ತವನಿಧಿ. ಯೋಗಿಗಳು ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿಯೇ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನೀಯುವರು. ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಶಚೀಪತಿಯು ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ, ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರ, ಅಷ್ಟವಸುಗಳು, ಮರದ್ಗಣಗಳು ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿಯರು. ಇಂಥ ಕಮಲಗಣ್ಣಿನ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿರುವೆನು. ಮೀನನಾಗಿ, ಆಮೆಯಾಗಿ, ಹಂದಿಯಾಗಿ, ಸಿಂಹವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಬಾಳಿನ ಗೋಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನಾಯಕನೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಇಂದು ಮಾತನಾಡಲಿರುವೆ. ಇಂಥ ಜಗದೊಡೆಯನು ತನ್ನ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ರೂಪದಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವ. ಅವನಿಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಬಲ್ಲನು. ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಕುಟದಂತೆ ತನ್ನ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ ಆದಿಶೇಷನ ಅವತಾರಭೂತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ''ಏನಪ್ಪಾ ಅಕ್ರೂರ ಹೇಗಿರುವೆ !'' ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಲಿರುವನು. ಯಾವನನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಯಜ್ಞಪುರುಷನೆಂದೂ ಯಾದವರೂ ವಾಸುದೇವನೆಂದೂ, ವೇದಾಂತಿಗಳು ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ. ಅಂಥ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಜ್ವಭಿರ್ಯಜ್ಞಪುರುಷೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಸಾತ್ವತೈಃ ।
ವೇದಾಂತವೇದಿಭಿರ್ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಯೋ ನತೋಽಸ್ಮಿ ತಂ ॥

ಸ್ಮೃತೇ ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಭಾಜನಂ ಯತ್ರ ಜಾಯತೇ ।
ಪುರುಷಸ್ತಮಜಂ ನಿತ್ಯಂ ವ್ರಜಾಮಿ ಶರಣಂ ಹರಿಂ ॥

''ಯಾವನ ಸ್ಮರಣ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಾನವನು ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಶುಭಸಂಪದಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರನಾಗುವನೋ ಅಂಥ ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲದ ಶಾಶ್ವತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೇ ನಾನು ಶರಣುಹೋಗುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಅಕ್ರೂರನು ಸಾಯಂಕಾಲದ

ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಯು ತುಂಬ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅದೇ ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಪಡುವಣದ ಕಡಲಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ

ಅಕ್ರೂರನು ನೇರವಾಗಿ ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಅದು ಹಸುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಹೊತ್ತು. ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರುಗಳ ಗುಂಪಿನ ನಡುವೆ ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ನೀಲಬಣ್ಣದ ಕೃಷ್ಣನು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಅಕ್ರೂರನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ನಿರುಕಿಸಿದ. ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಸುಂದರ ಕಂಗಳು. ಶ್ರೀ ವತ್ಸ ಚಿಹ್ನದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಎದೆ. ನೀಳವಾದ ತೋಳುಗಳು. ನಿಡಿದಾದ ಮೂಗು. ಹರವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಸೂಸುವ ಮುಖ. ಕೆಂಪ ಉಗುರುಳ್ಳ ಪಾದಗಳು. ಎರಡು ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಗಳು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಕರುಗಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಷೇಪ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಇವನೇ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಅಕ್ರೂರನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತವನು ಬಲರಾಮನೆಂದು ಅವನು ತರ್ಕಿಸಿ ತಿಳಿದನು. ಅವನ ಬಣ್ಣವು ಹಂಸದಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗೆ. ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರ ಮುಖ. ಅವನು ಹೊದ್ದದ್ದು ನೀಲಾಂಬರ. ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವು. ಕೃಷ್ಣನಂಥ ಚೆಲುವು. ಅರಳಿದ ಮುಖ. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ದುಪ್ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡ ಆ ಬಲರಾಮನು ಮೋಡ ಮುಡಿದ ಕೈಲಾಸ ಗಿರಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ.

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡಾಗ

ಸುಂದರವಾದ ಆ ವಸುದೇವ ನಂದನರನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರನ ಮುಖವು ಆನಂದದಿಂದ ಅರಳಿತು. ಹಿಗ್ಗಿನ ಮುಳ್ಳು ಮೈತುಂಬ ಮೂಡಿದವು. ಆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕಂಡು ''ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾನವರಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮನುಷ್ಯರೂಪದಿಂದ ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.'' ಎಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನು.

'ತದೇತತ್ ಪರಮಂಧಾಮ ತದೇತತ್ ಪರಮಂ ಪದಂ।
ಭಗವದ್ ವಾಸುದೇವಾಂಶೋ ದ್ವಿಧಾ ಯೋಽಯಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ
ಸಾಫಲ್ಯಮಕ್ಷ್ಣೋರ್ಯುಗಮೇತದತ್ರ ।
ದೃಷ್ಟೇ ಜಗದ್ಧಾತರಿ ಯಾತಮುಚ್ಚೈಃ ॥
ಅಪ್ಯಂಗಮೇತದ್ ಭಗವತ್ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ।
ತದಂಗಸಂಗೇ ಫಲವನ್ ಮಮ ಸ್ಯಾತ್ ॥
ಅಪ್ಯೇಷ ಪೃಷ್ಠೇ ಮಮ ಹಸ್ತಪದ್ಮಂ ।
ಕರಿಷ್ಯತಿ ಶ್ರೀಮದನಂತ ಮೂರ್ತಿಃ ॥
ತಸ್ಯಾಂಗುಲಿಸ್ಪರ್ಶ ಹತಾಖಿಲಾಘೈಃ ।
ಅವಾಪ್ಯತೇ ಸಿದ್ಧಿರಪಾಸ್ತದೋಷಾ ॥

ಯತ್ರಾಂಬು ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಬಲಿರ್ಮನೋಜ್ಞಾ
ನವಾಪ ಭೋಗಾನ್ ವಸುಧಾತಲಸ್ಥಃ ॥

ತಥಾಮರತ್ವಂ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪತ್ವಂ ।
ಮನ್ವಂತರಂ ಪೂರ್ಣಮಪೇತ ಶತ್ರುಂ ॥
ಅಪ್ಯೇಷ ಮಾಂ ಕಂಸಪರಿಗ್ರಹೇಣ ।
ದೋಷಾಸ್ಪದೀಭೂತಮದೋಷದುಷ್ಟಂ ॥

ಕರ್ತಾಪಮಾನೋಪಹತಂ ಧಿಗಸ್ತು ।
ತಜ್ಜನ್ಮ ಯತ್ಸಾಧು ಬಹಿಷ್ಕೃತಸ್ಯ ॥
ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಸ್ಯಾಮಲಸತ್ವರಾಶೇ-
ರಪೇತದೋಷಸ್ಯ ಸದಾ ಸ್ಫುಟಸ್ಯ ॥

ಕಿಂ ವಾ ಜಗತ್ಯತ್ರ ಸಮಸ್ತ ಪುಂಸಾ-
ಮಜ್ಞಾತಮಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಸ್ಯ ॥
ತಸ್ಮಾದಹಂ ಭಕ್ತಿವಿನಮ್ರ ಚೇತಾಃ
ವ್ರಜಾಮಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ।

ಅಂಶಾವತಾರಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಸ್ಯ
ಯನ್ನಾದಿ ಮಧ್ಯಾಂತರಮಜಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ॥

ವಿಶ್ವದ ಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ಇವನನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸಾರ್ಥಕವಾದವು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಅವನ ಮೈ ಮುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳೂ ಸಫಲವಾಗಬಹುದೇ!

ಈ ಸಿರಿಯ ಒಡೆಯನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೌಭಾಗ್ಯದಂತಿರುವ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವನ್ನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಡಿಸಬಹುದೇ! ಅವನ ಕೈ ತಾಕಿದರೆ ಸಾಕು. ಬೆರಳು ಸೋಕಿದರೆ ಸಾಕು. ದೋಷಗಳೆಲ್ಲ ತಳ ಕಿತ್ತುತ್ತವೆ. ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಕೈಗೆ ಹತ್ತುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಇವನಿಗೆ ಮೂರು ಪಾದ ಭೂಮಿಯಿತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಎಂದು ಹನಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭೋಗಿಸಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಸಿರಿಸಂಪದಗಳ ಸುಖವನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಂಡ. ಅವನ ಆ ಇಂದ್ರಭೋಗದ ಅವಧಿ ಇಡೀ ಒಂದು ಮನ್ವಂತರ. ಕಂಸನಂಥ ದುಷ್ಟ ಮನುಷ್ಯನ ದಾಸನಾಗಿ ಬಂದ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದೇ! ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಥ ನೀಚರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವದೇ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡುವನೋ ಏನೋ! ಹಾ! ಧಿಕ್. ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಮಾನವ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ. ದೋಷರಹಿತನಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ವಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪಿಯು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಆಶಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭಾವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯವಾವುದಿದೆ! ಅವನು

ಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನಲ್ಲವೇ ? ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು 'ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಾನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ಈ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಅಂಶಾವತಾರಿಯಾದ, ತುದಿಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಇವನ ಶ್ರೀ ಚರಣಗಳೇ ನನಗೆ ಶರಣು. ಅವನು ಬಳಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹದಿನೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—೦—

ಕೃಷ್ಣನ ಮಥುರಾ ಪ್ರಯಾಣ, ಗೋಪಿಯರ ಪ್ರಲಾಪ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೮

ಅಕ್ರೂರನು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನು ಚರಣಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ನಾನು ಅಕ್ರೂರ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆತ್ಮಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಲದೇವನಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಚಿನ್ಹಿತವಾದ ಕೈಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ತೋಳುಚಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡನು. ಕೈಯಿಂದ ನೇಹತುಂಬಿ ನೇವರಿಸಿದನು. ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅಕ್ರೂರನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಆದರದ ಉಪಚಾರ, ಪ್ರೀತಿಯ ಆತಿಥ್ಯ, ಸ್ನೇಹದುಂಬಿದ ಸತ್ಕಾರ ಕಾದಿತ್ತು. ಅವನು ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರ ಜೊತೆಗೆ ಊಟಮಾಡಿದನು. ಭೋಜನೋತ್ತರ ಅಕ್ರೂರನು ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರಿಗೆ ಕಂಸನ ದುರ್ನಡತೆ ಹಾಗೂ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರಿಗೆ ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಹಿಂಸೆ, ಭರ್ತ್ಸನೆಗಳನ್ನು ಅರುಹಿದನು. ಉಗ್ರಸೇನರಾಜನ ಗೋಳಾಟವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಈಗ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಬ್ಬದ ನೆಪಮಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಬರಮಾಡಕೊಳ್ಳುವ ಅವನು ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ''ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದನು. ಅಕ್ರೂರನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ''ಅಕ್ರೂರ, ನನಗೆ ಕಂಸನ ಕಾರಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀನೇನು ಹೆದರಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಉಪಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕಂಸನು ಸತ್ತನೆಂದೇ ತಿಳಿ. ಇಂದಿನಿಂದ ಮೂರು ಇರುಳು ಉರುಳವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಬಲದೇವನೂ ನಾಳೆಯೇ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ತುರುಗಾಹಿ ಹಿರಿಯರೂ ಹಾಲು-ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೋ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮ ಅಕ್ರೂರರು ಅಂದು ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಬೆಳಗಾದ ಬಳಿಕ ಕಾಂತಿಯ ಕೈವಾರಿಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಅಕ್ರೂರನ ಜೊತೆಗೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಆಗ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯ ಗೊಲ್ಲನಾರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು. ಅವರ ಕಂಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯಿತು. ಕರುಳು ಸುಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಹೊರಸೂಸುತೊಡಗಿತು. ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಅತ್ತು ಗೋಗರೆದರು.

ಗೋಪಿಯರ ಗೋಳಾಟ

ಅಯ್ಯೋ! ವಿಧಿಯೆ ಇಂದು ಗೋಕುಲದ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೇ ನಮ್ಮಿಂದ ಕಸಿದು ಕೊಂಡು ಗೋಪಾಂಗನೆಯರ ಮೇಲೆ ಎಂಥ ಪ್ರಹಾರಗೈದೆ ! ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ

ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೇನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಿರುಗಿಬರುತ್ತಾನೆ ! ನಗರನಾರಿಯರ ಶೃಂಗಾರ, ಸಡಗರ, ಮಧುರಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತ ಅವನು ನಮ್ಮಂಥ ಹಳ್ಳಿಗಾಡ ಹೆಂಗಸರ ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೇಕೆ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹರಿಸುವನು ! ಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರಮದೆಯರು ಮಹಾ ಬೆಡಗು ಗಾತಿಯರು. ಆ ಬಿಂಕದ ಸಿಂಗಾರಿಯರಲ್ಲಿ ಒನಪು ಬಹಳ. ವೈಯಾರ ಜಾಸ್ತಿ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಮಂದಹಾಸ. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಹಾಸಭಾಸ. ಅವರ ನೋಟದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಹೂಟ. ಅವರ ಮೈ ಮಣಿತ ಕೈಕುಣಿತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಏನೋ ಒಂದು ಮಾಟ. ಜೀವನವೇ ಅವರಿಗೊಂದು ಹುಡುಗಾಟ. ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಂತಿರುವ ಆ ಶಹರದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ಹಾವಭಾವ, ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗುವ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಕಾಡುಬೀಡಿನ ಗೊಲ್ಲಕಾಂತೆಯರು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿಸುವರು ! ಅಯ್ಯೋ ! ಇವನು ಅಕ್ರೂರನಂತೆ. ಆದರೆ ಇವನಂಥ ಕ್ರೂರನಾರು ! ಇವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ತಂಪನ್ನೇ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಸಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಆನಂದದ ಝರಿಯನ್ನೇ ಇಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಕ್ರೂರ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ 'ಗೋಪಿಯರ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತಾನು ಇಂದು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು'. ಆದುದರಿಂದ ನಡೆಯಿರಿ. ರಥವನ್ನು ತಡೆಯಿರಿ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿರಿ.'' ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಂತು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಗಂಡ, ಮಾವ ಮೈದುನ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ತಂದೆ, ಬಂಧು ಬಳಗದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಮುಂದೆ ಗೋವಿಂದನ ರಥವನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಸ ಹತ್ತಿದರು. ''ಗುರುಹಿರಿಯರಿದ್ದರೆ ಏನಾಯಿತು! ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ ನಡೆಯಿರಿ. ಹಿರಿಯರೇನು ಮಾಡುವರು ! ನಮ್ಮ ಎದೆಯೇ ಉರಿದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ. ಕರುಳುಗಳೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರದೇನು ಹೆದರಿಕೆ!

ಅಲ್ಲ ! ಈ ಗಂಡಸರು ಎಂಥ ಕಠೋರರು ! ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯರು! ನಂದಗೋಪನೇ ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಬೈದು ಕಳಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿರೋಪಕೊಟ್ಟು ನಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಯ್ಯೋ ಇವರಾರೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುವ ಎತ್ತುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ನಮಗೆ ಇದೇ ಕೃಷ್ಣನ ಕೊನೆಯ ಭೇಟಿಯೇ! ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖ ಕಾಣುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂದೇ ನಮಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಗೊಂಬೆಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ತುಂಬುತಾವರೆಯ ಸೊಬಗಿನ ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಧನ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಥುರೆಗೆ ನಡೆದ ಈ ಗೋವಳಿಗ ಗಂಡಸರೂ ಭಾಗ್ಯವಂತರೇ ಸರಿ. ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೂ ಅವರು ಈ

ಮುಕುಂದನ ಸುಂದರ ಮುಖವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಬಲ್ಲರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಮೈ ಮೇಲೆ ಹಿಗ್ಗಿನ ಮುಳ್ಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟು ಮುದ್ದು ಈ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖ. ಮಥುರೆಯ ಹೆಂಗೆಳೆಯರ ಕಂಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇಂದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ. ಅವರಿಗೆ ಇಂದು ಶುಭ ಶಕುನಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಅವರು ಇಂದು ಯಾವದೋ ಶುಭ ಸೂಚಕವಾದ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ಅವರ ಕಣ್ಣೆವೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ. ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡೆದಿಟ್ಟ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮುದ್ದೆಯಂತೆ ಮುದ್ದು ಮೂರುತಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮೂಡುವನು. ಅವರ ಹುಬ್ಬಿದ ದಿಬ್ಬದ ಕೆಳಗೆ ಹಬ್ಬಿದ ಆ ಹರವು ಗಣ್ಣುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇಂದು ಎಂಥ ಉಬ್ಬು! ಎಷ್ಟು ಕೊಬ್ಬು! ಏನು ಹಬ್ಬ! ವಿಧಿಯು ಈ ಗೋಪಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಂದು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಸಡಿಲಾದಂತಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳೆ ಕಂಕಣಗಳೂ ಕೂಡ ಈಗ ಸಡಿಲಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಲಿವೆ. ಅಬ್ಬ! ಈ ಅಕ್ರೂರ ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ನೋಡಿರಿ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಆರ್ತರಾದ ಈ ಗೋಪವನಿತೆಯರ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೂ ಇನಿತೂ ದಯೆಯಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನ ರಥವನ್ನು ಅವನು ವೇಗದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಆ ರಥವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಈ ವರೆಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ರಥದ ಹಿಂದಿನ ಧೂಳು ಕೂಡ ಈಗ ಕಾಣದಂತಾಯಿತು. ಈಗ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ಪೂರ್ತಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದಂತಾಯಿತು.''

ಹೀಗೆ ಗೋಪಿಯರು ವಿರಹ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಿಂದ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರ ರಥವು ವೃಂದಾವನದಿಂದ ಹೊರಟು ವೇಗದಿಂದ ಓಡತೊಡಗಿತು. ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಓಡುವ ಕುದುರೆಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಯಮುನಾ ನದಿಯವರೆಗೆ ತಂದು ತಲುಪಿಸಿದವು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು ರಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೇ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರಲು ಹೇಳಿ ತಾನು ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾನ್ಹಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಯಿಸಿಗೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಯುಮುನೆಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರ ಕಂಡ ಆಶ್ಚರ್ಯ

ಅಕ್ರೂರನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಆಚಮನ ಗೈದು, ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ದೃಶ್ಯವು ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಯಮುನೆಯ ಆ ಅಗಾಧ ಮಡುವಿನ ತಳದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನ ರೂಪದಿಂದ ಬಲರಾಮನು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳು, ಎಸಳು ತೆರೆದ ಬಿಸಜದಂತಿರುವ ಕಂಗಳು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಸರಗಟ್ಟಿ

ಶೋಭಿಸುವ ಕುಂದ ಕುಸುಮಗಳು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಂಭ ವಾಸುಕಿ ಮುಂತಾದ ನಾಗಾಧುರೀಣರು ನಿಂತು ನುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಯ್ಬಿರಿದ ಬನಕುಸುಮ ಮಾಲೆಗಳ ಕಮ್ಮನೆಯ ಮರುವಾಸನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಬಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಆ ಆದಿಶೇಷನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಒರಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಕ್ರೂರ ತುಸು ಬಾಗಿ ನಿರುಕಿಸಿ ನೋಡಿದ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ತಾನು ಇದೀಗ ರಥದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವರಾಗದೇ ಇವರು ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ, ನಿರುಕಿಸಿ, ಪರಿಕಿಸಿದ. ಅದೇ ರಾಮ. ಅದೇ ಕೃಷ್ಣ. ರಾಮನು ಆದಿಶೇಷನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಮಾತ್ರ ಥೇಟ ಅವನೇ. ಅದೇ ಮುಗಿಲು ಬಣ್ಣ. ಬೊಗಸೆ ಗಣ್ಣು, ಕಾಡುಕುಸುಮಗಳ ಕೊರಳ ಮಾಲೆ ಮೋಡಗಳ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಗೊಂಚಲಗಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀವತ್ಸದ ಲಾಂಛನ. ಇವಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ತೋಳು, ನಾಲ್ಕೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಆಯುಧ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ, ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಗದೆ, ಮಗದೊಂದರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ. ಉಟ್ಟದ್ದು ಪೀತಾಂಬರ. ತೊಟ್ಟದ್ದು ಹಳದಿಪಟ್ಟೆ. ಹೊಳೆಯುವ ಮಕರಕುಂಡಲಗಳು. ಜುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚೆಂದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಕುಸುಮ. ಅವನ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಸನಕ ಸನಂದನ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ನಿಂತು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚರಿ. ಇದೀಗ ರಥದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದರು! ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಹಾವಿನ ಮೇಲೆ ಮೈಚೆಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ. ಆದರೆ ಆ ಶೇಷಶಾಯಿ ಕೃಷ್ಣ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಸನ್ನೆಗೈದ. ಕೂಡಲೇ ಅಕ್ರೂರನು ನೀರಿನಿಂದ ದಿಗ್ಗನೇ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದ. ಅದೇ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಓಡುತ್ತ ರಥವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಅದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಾವು ಕುಳಿತು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕದಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಟ್ಟೆಯ ಸೆರಗೂ ಕೂಡ ನೆನೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾಗೇ ಅಕ್ರೂರನು ಕೌತುಕಪಟ್ಟು ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೀರಿಗಿಳಿದ. ಕೆಳಗೆ ಮುಳುಗಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೇ ಅದೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಅದೇ ಮುಖ, ಅದೇ ಬಗೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಋಷಿಮುನಿಗಳು ''ದೇವದೇವೋತ್ತಮ'' ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಧರ್ವರು 'ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣೋ ಪಾಹಿ ಮಾಂ ಸದಾ' ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾವುಗಳು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ನಿಜತತ್ವ ತಿಳಿಯಿತು. ''ಈ ಕೃಷ್ಣ ನಮ್ಮಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವ ದೇವ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಎಂದು. ಅವನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಕಡಲಾಡತೊಡಗಿತು. ಅವನ ದರ್ಶನದ ಆನಂದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಹೃದಯದ ಹಿಗ್ಗು ನಲ್ಮೆಯ ಹಾಡಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಹರಿಯಿತು. ಅವನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಧನ್ಯನಾದ.

''ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ಚ ।
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಮನಿರುದ್ಧಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥
ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಶುಪತಿರರ್ಯಮಾ ವಿಧಾತಾ ।
ಧಾತಾ ತ್ವಂ ತ್ರಿದಶಪತಿಃ ಸಮೀರಣೋಽಗ್ನಿಃ ॥
ತೋಯೇಶೋ ಧನಪತಿರಂತಕಸ್ತ್ವ ಮೇಕೋ ।
ಭಿನ್ನಾರ್ಥೈರ್ಜಗದಭಿಪಾಸಿ ಶಕ್ತಿಭೇದೈಃ ॥

ಓಂಕಾರ ಶಬ್ದ ವಾಚ್ಯನಾಗಿ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರಗಿಸುವ ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೆ ವಂದನೆ. ಅನಿರುದ್ಧ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಚತುಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಿಸುವೆ. ಸ್ವಾಮಿನ್ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ, ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ನೀನೇ ರುದ್ರ, ನೀನೇ ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ವಾಯು, ಕುಬೇರ, ವರುಣ ಯಮ ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೇ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಆ ನಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸುವವನು ನೀನೇ ಆಗಿರುತ್ತಿ. ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮಹಾಪ್ರಭು ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳಿರಲಿ'' ಎಂದು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೯

ಅಕ್ರೂರನು ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ನೆನೆದು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಂತೆ ತನ್ಮಯನಾಗಿ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾನಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮನೋಮಯವಾದ ಧೂಪ, ದೀಪ, ಗಂಧ, ತುಳಸಿ, ನೈವೇದ್ಯ, ಮಂತ್ರ, ಪುಷ್ಪ, ಮುಂತಾಗಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ಅಕ್ರೂರನು ಧ್ಯಾನಾರೂಢನಾದನು. ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಅಸಂಪ್ರಜ್ಞಾತ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣೆಗೈದು ಅನಂತರ ಅರಿವಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಬಳಿಕ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದನು. ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯ ರೂಪ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಾದ ಸಂತೃಪ್ತಿಯು ರೋಮಾಂಚನ ರೂಪದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಜನ್ಮವೇ ಧನ್ಯವಾಯಿತು. ಎಂದುಕೊಂಡ ಆ ಅಕ್ರೂರ.

ಅನಂತರ ಧನ್ಯಮನ್ಯನಾದ ಅವನು ಯಮುನೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ತಾನು ರಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ಬಂದನು. ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ನಗುತ್ತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಅಕ್ರೂರನ ಹೃದಯವು ಅರಳಿತು. ತುಟಿಯ ತಟದಲ್ಲಿ ನಗೆಮುಗುಳು ತೆರೆಯಿತು. ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ಕೃತ ಕೃತ್ಯತೆಯ ಭಾವವು ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ನಗೆ ಮೊಗವನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಕೇಳಿದನು. ''ಅಕ್ರೂರ ಯಮುನೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಏನೋ ಒಳ್ಳೇ ಕೌತುಕವನ್ನು ಕಂಡಂತಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಅರಳಿದೆ. ಕಣ್ಣು ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಉಲ್ಲಾಸವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿದೆ. ಆ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಂಥದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದೆ?'' ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ಮಿದುವಾಗಿ ನುಡಿದನು - ''ಅಚ್ಯುತ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಈ ತೇರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಈಗ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ನನ್ನ ಎದುರೇ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮಂತಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ ಸಂಗಸಹವಾಸಗಳು ನನ್ನಂತಹ ಪಾಮರಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆದದ್ದೇ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದಿರಲಿ ಕೃಷ್ಣ, ನಾವು ಈಗ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹೋಗೋಣ. ನನಗೆ ಕಂಸನ ಹೆದರಿಕೆ ಬಹಳ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪಿಂಡೋಪಜೀವಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಂಥವರ ಪರಾಧೀನ ಬಾಳುವಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೂಕಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಅಶ್ವಗಳು ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಓಡುತ್ತ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ತೇರನ್ನು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಅಗಸೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು. ''ವೀರ ಸೋದರರೇ, ನೀವಿಬ್ಬರು ಇಲ್ಲಿ ಇಳಿದು

ಕಾಲುನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿರಿ. ದಯಮಾಡಿ ನೀವಿಬ್ಬರು ವಸುದೇವನ ಮನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ. ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಕಂಸನು ಅವನನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉಗ್ರರೀತಿಯಿಂದ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವನು.''ಇಂತು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಾಜಬೀದಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಗತಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು. ಚೆಲುವಿನ ಚಿಟ್ಟಾನೆಯಂತೆ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ಅವರು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಗಂಡಸರು ಕೌತುಕದಿಂದ ಅವರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಹೆಂಗಸರು ಉಲ್ಲಸಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಅಕ್ಷಯಾಂಬರವನಿತ್ತವನ ವಸ್ತ್ರಭಿಕ್ಷೆ

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವ ಅಗಸ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ. ಅವನಲ್ಲಿ ತರತರದ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಗಳು ಇದ್ದವು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅವನು ಕಂಸನ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವವ. ಅರಸರ ಅಗಸ. ಮಹಾ ಉನ್ಮತ್ತ. ಗೊಲ್ಲ ಬಾಲಕರು ರಾಜವಸ್ತ್ರ ಕೇಳುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ನಕ್ಕು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡಿದ. ವಸ್ತ್ರ ಕೊಡದೆ ತೆಗಳಿ ನುಡಿದ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಮುಂಗೈಯಿಂದ ಅಗಸನಿಗೆ ಒಂದು ಏಟುಕೊಟ್ಟ. ಬಣ್ಣಗಾರನ ಕುತ್ತಿಗೆಯೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರ ಕಾರುತ್ತ ಬಿದ್ದಿತು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಬಲರಾಮನು ಮುಗಿಲು ಬಣ್ಣದ ತಿಳಿನೀಲಿಯ ನಯವಾದ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡ.

ಹೂವನಿತ್ತವನ ದೈವ ತೆರೆಯಿತು

ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪುಷ್ಪದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹೂವಾಡಿಗನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಆ ಮಾಳಿಯ ಮುಖವು ಹೂವಿನಂತೆಯೇ ಅರಳಿ ಅಗಲವಾಯಿತು. ಇಂಥ ತೇಜಸ್ವಿ ತರಳರನ್ನು ಅವನು ಎಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೀತಾಂಬರ, ನೀಲಾಂಬರಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಬಂದ ಅವರೀರ್ವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮಿಂಚಾಡುವ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಅವನಿಗೆ ''ಇವರು ಮಾನವರಲ್ಲ. ಯಾರೋ ದೈವೀಪುರುಷರೆಂದು'' ಎನಿಸಿತು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕುಸುಮ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಎದ್ದು ಅವರ ಎದುರು ನೆಲದುದ್ದ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಅವರ ಪಾದತುದಿಗೆ ಹಣೆ ಹಚ್ಚಿದ.

''ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾದಧೂಳಿ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಬೇಡಿಕೆ. ನಾನೇ ಈ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೈಗೆ ಇಡಿಸಿ, ಕೈಗೆ ತೊಡಿಸಿ, ಮುಡಿಗೆ ಮುಡಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ. ಅವನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮನ್ನಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಆ

ಮಾಳಿಯು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳನ್ನು ತಂದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದ ಅವುಗಳ ಕಂಪು ಸೊಂಪಿಡಿದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸೂಸಿತು. ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೇ ಸೌಗಂಧ ಸೂಸುವ ಅಂದಚಂದದ ಹೂಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಅವರು ಬಯಸಿದ ಕಂಪು ಬೀರುವ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇಡಿಸಿ ತೊಡಿಸಿ ಅವನು ಆನಂದ ಪಟ್ಟ.

ತನ್ನ ಈ ಪುಷ್ಪ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರ ವಂದನೆಗೈದ. ಗಂಧಾಢ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಹೂಗಳನ್ನು ಅವರಿಗಿತ್ತು ಕೈ ಮುಗಿದ. ಅದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ''ಮಾಲಾಕಾರ, ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನಗೆ ಎಂದೂ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಲೋಪವಿಲ್ಲ. ಇರುವವರೆಗೆ ನೀನು ಸಂತಾನ, ಸಂಪತ್ತು, ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯವರು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವರು'' ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಹೂವಾಡಿಗನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಹತ್ತೊಂಬನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಗೂನಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಅರಳಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೦

ಮುಂದೆ ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆ ಬಲ್ಲವ ಬಂಧುಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗೂನಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಂಡಳು. ಆ ತರುಣ ಕುಬ್ಜೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಬಟ್ಟಲವಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಒಲವುದೋರಿ ಕೇಳಿದ. ''ನೈದಿಲೆಗಣ್ಣಿನ ನಾರಿಯೇ! ಈ ಗಂಧದ ಕರಂಡಕವನ್ನು ಯಾರಿಗಾಗಿ ವೈಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವೆ ? ನಿಜಹೇಳು''. ಕೃಷ್ಣನ ನೇಹದುಂಬಿದ ನೋಟದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ನಲುಮೆದುಂಬಿ ಹೇಳಿದಳು. ''ಕಾಂತ, ನಾನು ಕಂಸನ ದಾಸಿ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೇ! ಅನೇಕವಕ್ರಾ ನನ್ನ ಹೆಸರು. ಕಂಸನಿಗೋ ನಾನು ತೇದುಕೊಟ್ಟ ಗಂಧವೇ ಆಗಬೇಕು. ಬೇರೊಬ್ಬರ ಗಂಧವನ್ನು ಅವನೆಂದೂ ಪೂಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಸುವದೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನದೇ ಆಗಬೇಕು ಅವನ ಮೈಗೆ ಬಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರೀಗಂಧ.'' ಅವಳ ಮುಗುಳುನಗೆ ಮನದ ಬಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಕಂಗಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮಂಗಳ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ಆಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅವಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸುಗಂಧ ಗಾಳಿಗೋಪುರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಂಪಿನ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಿದ ''ಸುಂದರಿ, ನಿನ್ನ ಈ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಚಂದನವು ಅರಸುಮಕ್ಕಳ ಮೈಗೆ ಲೇಪಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬಳಿಯಲು ತುಸು ಗಂಧವನ್ನು ಕೊಡು.'' ಕೃಷ್ಣನ ಬಯಕೆ ಕುಬ್ಜೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಕಂಪೊಗೆಯುವ ಆ ತಂಪು ಚಂದನದ ರಾಡಿಯನ್ನು ಮೈಗೆ ಬಳೆದುಕೊಂಡರು. ಮಿಂಚು ಮೈಗೂಡಿದ ಕರಿಬಿಳಿ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು ಚಂದನಚರ್ಚಿತವಾದ ಅವರ ಸುಂದರ ಶರೀರ. ಗಂಧ ಹಚ್ಚಿ ಚೆಂದಕಾಣುವ ಕೃಷ್ಣನ ಸುಂದರ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಗೂನಿಗೆ ಆನಂದದೊಡನೆ ಅನುರಾಗವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಅವಳ ಮೈ ಮೂರುನಾಕು ಕಡೆಗೆ ಮಣಿದು ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ವಿದ್ರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಗಂಧವಿತ್ತು ತನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎನಿಸಿತು.

ಅವನು ತನ್ನ ನೀಳವಾದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಆ ಗೂನಿಯ ಗದ್ದ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ. ಗಂಟುಮೈ ಗೂನಿಗಳನ್ನು ಸರಳ ಸುಂದರ ಶರೀರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಚಾತುರ್ಯ ಕೃಷ್ಣನಿಗೇನು ಅಪರಿಚಿತವೇ ! ಅವಳ ಮುಂಗಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಂಗಾಲಿನ ಅಂಚನ್ನಿರಿಸಿ ಮುಂಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಗದ್ದ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದ. ಆಚೀಚೆ ಹೊರಳಿಸಿದ. ಸೊಟ್ಟ ಪಟ್ಟ ಶರೀರವನ್ನು ಸರಳ ಸಬಳವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಕೃಷ್ಣನ ಕೈ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಎಂಟು ಕಡೆಗೆ ಮಣಿದು ಗಂಟುಗಟ್ಟಿದ ಆ ಗೂನಿಯ ಶರೀರವು ಅಪ್ಸರೆಯ ಶರೀರದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸತೊಡಗಿತು. ನಾರಿಯರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಚೆಲುವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಲಾವಣ್ಯ ಅವಳ ತಾರುಣ್ಯ ತುಂಬಿದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತೂರಿಬಂದಂತಾಯಿತು. ಅವಳ ಲಲಿತ ದೇಹವು ಹೊಸ ನಿಲುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ

ಚೆಲುವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಮೀಸಲುಮುರಿಯದ ಕುಸುಮದಂತೆ ಎಸೆಯತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಕುರೂಪಿಯಾದ ತನಗೆ ದಿವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ಒನಪು ವೈಯ್ಯಾರದಿಂದ ಒಲಿದು ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಮುಗುಳು ನಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ತೋರಿಬಂದವು. ಕೃಷ್ಣನ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧಳಾದ ಅವಳು ಅವನ ಬಟ್ಟೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ''ನಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾ'' ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಮೆಲುನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ ಬಲರಾಮನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ''ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವೆನು'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಸಂತೈಯಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಸುಂದರವೇಷ, ಸುಗಂಧಲೇಪನ, ಸುವಾಸನೆಯ ಹಾರಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಬಿಲ್ಲು ಶಾಲೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಘೋರ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯಂತೆ ಮುರಿದ ಕೃಷ್ಣ ಕುಂಜರ

ಧನುಃ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಿಚ್ಚು ಗತ್ತಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದೇವೇಂದ್ರನ ಧನುಷ್ಯದಂತಿರುವ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಯೇ ಕಂಸನು ಈ ಚಾಪೋತ್ಸವವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕಂಡು ಕೌತುಕಪಟ್ಟು ಚಂಗನೆ ಜಿಗಿದು ಅದನ್ನಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಆ ಭೀಮಕಾಯದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಮಣಿಸಿ, ಹೆದೆ, ಏರಿಸಿ ದಾರವನ್ನು ಜಗ್ಗ ತೊಡಗಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಬೃಹಚ್ಚಾಪವು ಚಟ್ ಚಟ್ ಎಂದು ಸದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬಿರಿಯುವಂತಹ ಭೀಕರ ಶಬ್ದದಿಂದ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲವೂ ನಡುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅದರ ಕಾವಲುಗಾರರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬಂದರು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರು ಆ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಅಂಗೈಮುಂಗೈಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ಕೆಡಹಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಧನುಷಾಗಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

ಅತ್ತ ಕಂಸನಿಗೆ ಅಕ್ರೂರನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದರ ಜೊತೆಗೇ ಆ ಗೊಲ್ಲ ಬಾಲಕರು ನೂರಾರು ಜನರು ಕೂಡಿದರೂ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದ ಆ ಘೋರವಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮದ್ದಾನೆಯು ನೆಲಕಬ್ಬನ್ನು ಮುರಿಯುವಂತೆ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಮುರಿದೊಗೆದ ಸಮಾಚಾರವು ಕಂಸನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರಿ ಹೋದ ಕಂಸನು ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬ ಮಹಾ ಮಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಹೇಳಿದನು. ''ಮಲ್ಲರೆ, ಇಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತುರುಗಾಹಿ ತರಳರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಹೀರಬೇಕೆಂದಿದೆ. ನೀವು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎದುರೇ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ನ್ಯಾಯದಿಂದಾಗಲಿ, ಅನ್ಯಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ಆ ಗೊಲ್ಲ ಬಾಲಕರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲುವದರಿಂದ ನನಗಾಗುವ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅವರನ್ನು ಕೊಂದು ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ನಾನು ನೀವು ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಿಮಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಏನಾದರೂ ಹಂಚಿಕೆ, ಮೋಸ, ಮಾಟ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿರಿ''. ಅನಂತರ ಕಂಸನು ಮಾವುತನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ''ಗಜಪಾಲ, ಇಂದು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಹೊರಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಕುವಲಯಾಪೀಡ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕಿಗೆ ತರಿಸಿ ರೇಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳಂತಿರುವ ಆ ಗವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಕುಸ್ತೀಕಣದ ಹೊರಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಈ ಮಥುರೆಯ ಐರಾವತವನ್ನು ನೂಕಿ ಬಿಡು. ಅದು ಆ ಗೋಪಬಾಲಕರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಸೆದು ಹಾಕಿಬಿಡಲಿ.''

ಹೀಗೆ ಮಲ್ಲರಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನ ಹತ್ಯೆಗಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು ಕಂಸನು ಮರುದಿವಸ ಕೂಡಲಿರುವ ಮಹಾಸಭೆಯ ರಂಗ ಸಜ್ಜಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ತೆರಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಏರ್ಪಾಡೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕಂಸನು ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಾಗ ಮೂಡಲದ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ದೇವನು ಮೂಡಿದ್ದ. ಸಾವು ಸಮೀಪಿಸಿದ ಕಂಸನು ಆ ದಿನ ತನ್ನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯ ಕೊನೆಯ ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನಾಗರಿಕರು ರಂಗಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಂಚಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ ಪುರುಷರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಂಚ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದರು.

ರಂಗಭೂಮಿಯ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ನಿರ್ಣಾಯಕರ ಮಂಚವನ್ನು ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕಂಸನ ಉಚ್ಚ ಮಂಚಪೀಠವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಃಪುರದ ನಾರಿಯರಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪೌರಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಂಚದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲಕಾಮಿನಿಯರ ಮಂಚಾಸನಗಳೂ, ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳ ಮಂಚಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುತೂಹಲಭರಿತರಾಗಿ ಜನರು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತರು. ನಂದಗೋಪನೇ ಮೊದಲಾದ ಗವಳಿಗರ ಗುಂಪೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಮಂಚ ಏರಿ ಕುಳಿತಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ವಸುದೇವ ಹಾಗೂ ಅಕ್ರೂರರು ಅವರ ಪಕ್ಕದ ಮಂಚಶ್ರೇಣಿಯನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಕಾತರಳಾದ ದೇವಕಿಯೂ ಪೌರನಾರಿಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂಚಾರೂಢಳಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಳಮಳ. ''ನನ್ನ ಮಗ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಮಗನ ಮುಖ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅವನು ಸಾಯುವದನ್ನೇ ನೋಡಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ! ಎಂದು ಅವಳ ಕರುಳು ಕುದಿಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ

ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತನ್ನ ಕಂದನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನೋಡಿ ತಣಿಯಬೇಕೆಂದು ಆತುರ ಕಾತರಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ದುಃಖದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದಿದ್ದಳು. ಕಂಸನಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಕಂದಮ್ಮನಿಗೆ ಒದಗಬಹುದಾದ ಸಾವನ್ನು ನೆನೆದು ನೊಂದಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಬಂದೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಬಳಿಕ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗತೊಡಗಿದವು. ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿ ಮಲ್ಲನಾದ ಚಾಣೂರ ಬಂದ. ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ನಿಂದ. ಮುಷ್ಟಿಕನೂ ಬಂದು ರಂಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜಿಗಿದು ನಿಂತು ತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಸದ್ದು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಕುಣಿತ ಹುಂಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ 'ಹಾಯ ಹೂಯ ಹೋಹೋ' ಎಂದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

ಕುವಲಯಾಪೀಡವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದ. ಯಮನೆಡೆಗೆ ಓಡಿಸಿದ

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹೊರಗೆ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಬಂದರು. ಅವರು ಮುಗುಳುನಗುತ್ತಲೇ ಬಂದರು. ಇದಾವುದರ ಲಕ್ಷವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ. ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಬರುವದು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲ, ಭೀತಿ ಇಲ್ಲ. ನಿರ್ಭಯದ ನಗೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತತೆಯ ಭಾವ ಅಲ್ಲಿ ಹೂವಾಗಿ ಅರಳಿತ್ತು. ದನಕಾಯುವ ಗೋಪಾಲಕರ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಅವರೀರ್ವರೂ ಮಲ್ಲಶಾಲೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಮಾವುತನು ಮಸ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಮದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಝೂಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುವಲಯಾಪೀಡ ಎಂಬ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ತುಳಿದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಮದೋದ್ಭ್ರಾಂತವಾದ ಆನೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಯಿತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಚೀರಿದರು.

ರಂಗಮಂಟಪವನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಲರಾಮನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ ''ಕೃಷ್ಣ, ಮೊದಲು ಈ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಮರ್ದಿಸಬೇಕು. ಮಾವುತನು ಇದನ್ನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸಿ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ನೂಕಿದ್ದಾನೆ.'' ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮದ ತುಂಬಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಆ ಹೆಬ್ಬಾನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಉಬ್ಬಿ ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡು ಅದರ ಎದುರು ಜಿಗಿದು ನಿಂತ. ಕೂಡಲೇ ಆ ಕುವಲಯಾಪೀಡವು ತನ್ನ ನಿಡಿದಾದ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಚಾಚಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಆನೆಯ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಗಿಮಿಗಿಮಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಕಳ್ಳೆಮಿಳ್ಳೆ ಆಡಿಸಿದ. ಕೃಷ್ಣನ ವೇಗಕ್ಕೆ ಅದು ಗರಗರ ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗತೊಡಗಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದ ಅದರ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಅದರ ಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತ. ಅವನನ್ನು ಸೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಅದು ಸೊಂಡೆಯಾಡಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ನುಣುಚಿ ಮಗದೊಂದು ಪಾದದ ಬಳಿ ಜಾರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಅದರ ಅಡಿತಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ಆಚೀಚೆ ಸರಿದಾಡಿ ಅದರ ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ಕೊನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಅದರ ಎಡಬದಿಯ ಕೋರೆ ದಾಡೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಿತ್ತಿದ. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮಾವುತನ ತಲೆಗೆ

ಬೀಸಿದ. ಮಾವುತನ ತಲೆ ನಾಕಾರು ಹೋಳಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿತು. ಬಲರಾಮನು ಆ ಆನೆಯ ಬಲಕೋರೆದಾಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗಜಪಾಲರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಣ ಹಾಕಿದ. ಅನಂತರ ಬಲರಾಮನು ಜಿಗಿದು ಆ ಕುವಲಯಾಪೀಡದ ಗಂಡ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಬಲಭದ್ರನ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಾದ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏಟ ಇಟ್ಟಂತಿತ್ತು ಅವನ ಆ ಪಾದಾಘಾತ. ಹೀಗೆ ಆಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಬೆಂಡಿನ ಆನೆಯನ್ನು ಮುರಿದೊಗೆಯುವಂತೆ ಕುವಲಯಾಪೀಡವನ್ನು ಕೊಂದೊಗೆದು ಮಾವುತರನ್ನೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ರಂಗ ಸ್ಥಳದ ನಡುವೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಆನೆಯ ಮದ, ನೆತ್ತರ, ಮೆತ್ತಿ ಅದೂ ಒಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಲಂಕಾರವೇ ಆಯಿತು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಆನೆಯ ಕೋರೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಿಂಹದಂತೆ ಸಭಿಕರೆಡೆಗೆ ಗಂಭೀರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಧೀರದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಜನರು ಜಂಗುಳಿಯ ಹರ್ಷೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಕೂಗಾಡಿ ಕೋಲಾಹಲಗೈದಿತು.

''ಇವನು ರಾಮ, ಅವನು ಕೃಷ್ಣ. ಕೂಸಿದ್ದಾಗಲೇ ಪೂತನೆಯನ್ನು ಕೊಂದವನೀತ. ಪುಟ್ಟಪಾದದಿಂದ ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಚಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಒದ್ದು ಉರುಳಿಸಿದ ಧೀರನೀತ. ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪವನ್ನು ಮಣಿಸಿ ಅದರ ಫಣಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಚಂಡ ಬಾಲಕನು ಇವನೇ. ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಗೋವರ್ಧನ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಗಿರಿಧಾರಿ ಪ್ರಭು ಇವನೇ. ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನನ್ನು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸಿದ ಮಹಾವೀರನೂ ಇವನೇ. ಧೇನುಕನನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದ ಧೀರ ಪುರುಷನೂ ಇವನೇ. ಕೇಶಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಕೇಶವನೇ ಇವನು. ಒಟ್ಟಾರೆ ದುಷ್ಟ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಕೆಟ್ಟ ಜನರನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಮಸಣಗಟ್ಟಿಗೆ ಅಟ್ಟುವ ದಿಟ್ಟ ಮೂರುತಿಯಾದ ಪುಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣ ಇವನೇ.

ಇವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವನೇ ಇವನ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮ. ಅವನ ರೂಪ ನೋಡಿ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮೈಕಟ್ಟು ನೋಡಿದರೇ ಹೆಂಗಳೆಯರಿಗೆ ಹಿಗ್ಗಿನ ಹಬ್ಬ ಎನಿಸೀತು. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು ಅವತಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣ. ನೆಲದ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಯದುವಂಶದಲ್ಲಿ ಇವನು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತೋರಿಸುತ್ತ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಇತ್ತ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ದೇವಕಿಗಂತೂ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರವಾದ ಮುದ್ದು ಮೈ, ಮುಖ, ಮೂರುತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಾಡಿತು. ಅಂತಃಕರಣವು ಉಕ್ಕೇರಿ ಹೃದಯ ತೂರೆಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವಳ ಎದೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ನೆರೆಯಾಗಿ ನೊರೆಯಾಗಿ ಹಾಲು ಸೋರಹತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅದೊಂದು ಹಬ್ಬ. ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗು. ಸಂತೋಷದ ಸುಗ್ಗಿ. ಆನಂದದ ಬುಗ್ಗಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಚೆಲ್ವರಿಯಿತು. ಮಥುರೆಯ ಮಾನಿನಿಯರೂ ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಮನದಣಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಕುಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕುಡಿದು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿದರು. ''ಸಖಿಯರೇ,

ಮದ್ದಾನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಗುದ್ದಾಡಿ ಬೆವರಿಡಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಮಂಜುವನಿಗಳಿಂದ ರಂಜಿಸುವ ಪ್ರಪುಲ್ಲ ಕಮಲಕ್ಕಿಂತ ಮುದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದೆನಿಸುವದು. ಅವನ ಎದೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸವು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ! ಅಕೋ, ಅವನ ಆ ಹರವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳ. ಆ ನೀಳದೋಳುಗಳು ಎಷ್ಟು ವೈರಿಗಳನ್ನು ವಿಧ್ವಂಸಗೈದಿವೆಯೋ! ಅಕೋ, ಅತ್ತ ನೋಡಿರಿ ಬಲರಾಮ. ಅವನ ಹಾಲು ಬಿಳಿಬಣ್ಣವು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಚಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವನ ದುಗ್ಧಧವಲವಾದ ಆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಆ ಕಪ್ಪು ಮೇಲುದ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದೆ ! ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕರೊಡನೆ ಅವನು ಹುಡುಗಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಬ್ಬ ! ಈ ಕೃಷ್ಣನಂತೂ ಆ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಓಹ, ಏನು ಈ ಗೊಲ್ಲಮಲ್ಲರ ಅದಟು !

ಅದೋ ಅತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ದೈತ್ಯಮಲ್ಲ ಚಾಣೂರನನ್ನು ಕೆಣಕಿ ಕುಸ್ತಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಹಾಲ್ಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ. ಸಣ್ಣ ಕೂಸು. ಅವನೋ ಜಗಜಟ್ಟಿ. ಅಪ್ರತಿಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ.''ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಹರೆಯದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಾಲು ಇರಿಸಿಲ್ಲ. ಇವನೋ ಪಳಗಿದ ಹುಲಿ. ಅವನಿನ್ನೂ ಎಳೆದೊಗಲಿನ ಹಸುಗೂಸು. ಇವನೂ ವಜ್ರ ಕಠೋರವಾದ ಗಟ್ಟಿದೇಹದ ಜಟ್ಟಿ. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧವು ಸಮಾನ ಯುದ್ಧವಾಗಲಾರದು. ಇಲ್ಲಾರೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಲ್ಲವೇ ! ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವ ಹಿರಿಯರು ಯಾರು ಇಲ್ಲವೇ ! ಇದ್ದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉದಾಸೀನರಾಗಿ ಈ ವಿಷಮ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ತೆಪ್ಪನೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ! ಇದೆಂಥ ನಿರ್ಣಾಯಕತೆ ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ!''

ಹೀಗೆ ಮಥುರೆಯ ಪೌರನಾರಿಯರು ಮಿಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಕದನಕ್ಕಿಳಿದ. ಅವನು ಇಟ್ಟ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ನೆಲ ನಡುಗಿತು. ಕಂಸನ ಧೈರ್ಯ ಉಡುಗಿತು. ಅತ್ತ ಬಲರಾಮನೂ ಷಡ್ಡು ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದ. ಅವನು ತನ್ನ ತೊಡೆ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ ಒಳ್ಳೇ ಒಗರಿನಿಂದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದ. ಅವನು ದರ್ಪದಿಂದ ಬಿರುಸಾಗಿ ಆಢ್ಯತೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಗ ಭೂಕಂಪವಾಗದೆ ಇರುವದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಬಲಬೀರಗಳುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು ಚಾಣೂರನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಹತ್ತಿದ. ಕದನ ಕಲಿಯಾದ ಬಲದೇವ ಮುಷ್ಟಿಕನೊಡನೆ ಸೆಣೆಸ್ಯಾಡತೊಡಗಿದ. ಚಾಣೂರನ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಹದ್ದಿನಂತೆ ಎರಗಿದ. ಹಾವಿನಂತೆ ಬಳಸಿದ. ಹುಲಿಯಂತೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ. ಮೈತುಂಬ ಗುದ್ದಿದ. ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಹಾಕಿದ. ಮುಷ್ಟಿ ಏಟುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದ. ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕರಿಸಿದ. ಕೈ ಹಿಡಿದು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಪಟ್ಟವರಸೆಗಳಿಂದ ಬೀಳಿಸಿ ಪೆಟ್ಟು ಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮರ್ದಿಸಿದ. ಚಾಣೂರನೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಇದರಂತೆಯೇ ಹಣಾಹಣೆಯಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿ ಕಾರಿದ. ಮೇಲೆ ಹಾರಿದ. ಬಳಿಗೆ ಸಾರಿದ. ಕೆಳಗೆ ತೂರಿದ. ಮೇಲೆ ಏರಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಏಟ ತಾಳಲಾರದೆ ಚಾಣೂರ ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿದ. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಚಾಣೂರರ ನಡುವೆ ಘನಘೋರವಾದ ದ್ವಂದ್ವವು ನಡೆಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ

ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟು ಕಾದಿದರು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣವೀರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಹೋರಾಡಿದರು. ಚಾಣೂರನ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆವತಿತು. ದೇಹವೆಲ್ಲ ದಣಿಯಿತು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮಾತ್ರ ಅಶ್ರಾಂತಕಾಂತನಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಹಳೆ ಹುಡೆಯಂತೆ ಮುಗಿಲೆತ್ತರ ನಿಂತ ಆ ದೈತ್ಯ ದೇಹದ ಜಟ್ಟಿಯೊಡನೆ ಮಾಟ ಮೈಯುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು ಚೂಟಿಯಾಗಿ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಿದರೂ ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ್ದು ಆಯಾಸವಲ್ಲ, ಉಲ್ಲಾಸ. ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದು ದಣಿವಲ್ಲ, ತಣಿವು. ವಿಷಾದವಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾದ.

ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹುರುಪು. ಚಾಣೂರನ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರುಪು. ಇವನ ಶಕ್ತಿ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಅವನ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿತು. ಚಾಣೂರನ ಮೈ ತುಂಬ ಬೆವರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನವಿರು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು ಚಾಣೂರನು ಥಕಾಸಿ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು. ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಗೆಲವು ಮೇಲ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಜನರು ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಓಲಗದವರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ವಾದ್ಯತೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಊದಿ ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಅವಮಾನವಾದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಕೂಡಲೇ ಗದರಿಸಿದ. ತಾಲ ತಮ್ಮಟೆ ವಾದ್ಯ ವಾಲಗ ಬಾಜಾ ಬಜಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಬಂದುಮಾಡಿಸಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಅವನು ನಂಬಿದ ಜಟ್ಟಿ ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರೇ ಕಸುವುಗೆಟ್ಟು ಕುಸಿಯುವುದನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಕಂಸನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯಿತು.

ಕಂಸನು ವಾದ್ಯ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಬಂದು ಮಾಡಿದಕೂಡಲೇ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗತೊಡಗಿದವು. ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಕದನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿ ಹೂವಾದ ದೇವತೆಗಳು ಹರ್ಷಪುಲಕಿತರಾಗಿ ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದಲೇ ''ಜಯ ಗೋವಿಂದ ಚಾಣೂರಂ, ಜಹಿ ಕೇಶವ ದಾನವಂ'' ಎಂದು ಜಯಘೋಷ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾರುವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಸ ತಡೆದರೆ ಅದರ ಇಮ್ಮಡಿ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವತೂರ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾರಿದವು. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಚಾಣೂರನೊಡನೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸರಸವಾಡಿದಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗರಗರ-ಭರಭರ ತಿರುಗಿಸತೊಡಗಿದ. ಅವನ ಈ ಭ್ರಾಮಣದ ವೇಗಾವರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಚಾಣೂರನು ಉಸುರುಗಟ್ಟಿ ಸತ್ತು ಹೋದನು. ಹೀಗೆ ನೂರು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಬೀಸಾಡಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ನೋಡಿದಾಗ ಚಾಣೂರ ಚಿಪ್ಪಾಡಿಯಾಗಿದ್ದ. ಕೋಡಿಟ್ಟು ಹರಿದ ಅವನ ನೆತ್ತರದಿಂದ ನೆಲದ ತುಂಬ ಕೆಸರು. ಇತ್ತ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ದೈತ್ಯ ಮಲ್ಲನಾದ ಮುಷ್ಟಿಕನೊಡನೆ ಮುಷ್ಟಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಚಾಣೂರನ ಕತೆ ಮುಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡುಬಲದೇವನು ರೋಷಗೊಂಡು ಮುಷ್ಟಿಕನ ನೆತ್ತಿಗೊಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟನು. ಎದೆಗೊಂದು ಗುದ್ದುಕೊಟ್ಟನು. ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಝೋಲಿ ಹೊಡೆಯತಕ್ಕ ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಸೆಳೆದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದು ತನ್ನ ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಒತ್ತಿ ಜಜ್ಜಿ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ತೋಶಲ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕುಸ್ತಿಯ ಆಳು ಕಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಕೂಡಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ತೊನಶಿ

ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಹೊಡೆದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲಾಗಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಚಾಣೂರ ಯಮನೂರ ಕಂಡ. ಮುಷ್ಟಿಕ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ. ತೋಶಲ ತೀರಿಹೋದ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮಲ್ಲರೂ 'ಬದುಕಲೋ ಜೀವ' ಎಂದು ಓಟ ಕಿತ್ತಿದರು.

ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಟ್ಟಾನೆಗಳಂತೆ, ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತೆ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ರಂಗಸ್ಥಳದ ತುಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಯುದ್ಧಕೇಳಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ತಮ್ಮ ಗೋಕುಲದ ಗೆಳೆಯ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಗ್ಯಾಲರಿಯಿಂದ ಎಳೆದು ಅವರೊಡನೆ ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಳಿದಾಡಿ ತೂಗಾಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಸನಿಗೆ ಭಾರೀ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವನು ತಲೆಕೆಟ್ಟಂತೆ ಕೂಗಾಡತೊಡಗಿದ. ''ಎಲೋ ಯಾರಿದ್ದೀರಿ ಅಲ್ಲಿ ! ದನಕಾಯುವ ಈ ಗೊಲ್ಲರನ್ನು ಈ ರಂಗಮಂಟಪದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿರಿ. ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಈ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿರಿ. ಹೊರಗೆ ದಬ್ಬಿರಿ. ಆ ನಂದಗೋಪನ ಕಾಲಿಗೆ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಕೊಳಗ ತೊಡಿಸಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿರಿ. ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಗೆಲುವನ್ನು ಕಂಡು ಕುಣಿದಾಡುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲರನ್ನೂ ಹಿಡಿಯಿರಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ.'' ಎತ್ತರ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಂಸನು ಹೀಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಟ್ಟರಿಸಿ ಒದರುವದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಕೆಳಗೆ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ನೋಡಿದನು. ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿದಂತಿತ್ತು ಅವನ ಉಗ್ರನೋಟ. ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಲು ಹೇಳಿದ ಅವನ ಮಾತು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಾಳದಾಯಿತು. ಅವನು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ ಚಂಗನೇ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಕಂಸನ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಜಿಗಿದು ಬಂದ. ಅವನ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ಮಂಚದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಜಗ್ಗಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ನಡುವೆ ತೂರಿ ಒಗೆದ. ಅವನು ಸಾವರಿಸಿಗೊಂಡು ಏಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಕಂಸನು ಮೊದಲು ಕುಳಿತ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಮಂಚದ ತುದಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ತೂರಿ ಕಂಸನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ವೇಗದಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಸನ ಜೀವಜ್ಯೋತಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನ ಉದ್ದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಎಳೆದ. ರಕ್ತ ಬಸಿಯುವ ಅವನ ಕೊಬ್ಬಿದ ದೇಹವನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಎಳೆದಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರಂಗಮಂಟಪದ ಗಡಿಗುಂಟ ಕೆರೆಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಗೆರೆಬಿದ್ದು ಪರಿಖೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನೆರೆದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಕೇಕೆಹಾಕಿದರು. ಆ ಮಹಾ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ತೂರಿಕೊಂಡು ವಸುದೇವನಿದ್ದ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಂದೆಯ ಚರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಶಿರವಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಅವನ ಕಾಲು ತೊಳೆದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಕಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಆ ತಾಯಿಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಅವಳ ಪಾದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರು ಅವನನ್ನೆತ್ತಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಆನಂದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮಾತೇ ಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನ ಅದ್ಭುತ ಗೈಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ''ಇವನು ನಮ್ಮ ಮಗನಲ್ಲ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವರೇ'' ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಕೈ ಮುಗಿದು ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತರು. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವಸುದೇವನು ಕೊರಳು ಬಿಗಿದು ಗದ್ಗದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಇಂತು ನುಡಿದನು.

ವಸುದೇವ ಉವಾಚ

ಪ್ರಸೀದ ಸೀದತಾಂ ದತ್ತೋ ದೇವಾನಾಂ ಯೋ ವರಃ ಪ್ರಭೋ ।
ತಥಾಽವಯೋಃ ಪ್ರಸಾದೇನ ಕೃತೋದ್ಧಾರಃ ಸ ಕೇಶವ ॥

ಆರಾಧಿತೋ ಯದ್ ಭಗವಾನವತೀರ್ಣೊ ಗೃಹೇ ಮಮ ।
ದುರ್ವೃತ್ತನಿಧನಾರ್ಥಾಯ ತೇನ ನಃ ಪಾವಿತಂ ಕುಲಂ ॥

ಸಾಪಹ್ನವಂ ಮಮ ಮನೋ ಯದೇತತ್ತ್ವಯಿ ಜಾಯತೇ ।
ದೇವಕ್ಯಾಶ್ಚಾತ್ಮಜ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತದತ್ಯಂತ ವಿಡಂಬನಾ ॥

ತ್ವಂ ಕರ್ತಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮನಾದಿನಿಧನೋ ಭವಾನ್ ।
ಜಗದೇತಜ್ಜಗನ್ನಾಥ ಸಂಭೂತಮಖಿಲಂ ಯತಃ ।

ಕಯಾ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ವಿನಾ ಮಾಯಾಂ ಸೋಽಸ್ಮತ್ತಃ ಸಂಭವಿಷ್ಯತಿ ।
ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಂ ॥

ಶೇಷೋತ್ಸಂಗ ಶಯನೋ ಮಾನುಷೋ ಜಾಯತೇ ಕಥಂ ।
ಸ ತ್ವಂ ಪ್ರಸೀದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪಾಹಿ ವಿಶ್ವ -
ಮಂಶಾವತಾರಕರಣೈರ್ನ ಮಮಾಸಿ ಪುತ್ರಃ ।
ಆಬ್ರಹ್ಮಪಾದಪಮಿದಂ ಜಗದೇತದೀಶ
ತ್ವತ್ತೋ ವಿಮೋಹಯಸಿ ಕಿಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಸ್ಮಾನ್ ॥
ಮಾಯಾವಿಮೋಹಿತದೃಶಾಂ ತನಯೋ ಮಮೇತಿ ।
ಕಂಸಾದ್ಭಯಂ ಕೃತಮಪಾಸ್ತಭಯಾತಿತೀವ್ರಮ್ ॥
ನೀತೋಽಸಿ ಗೋಕುಲಮರಾತಿ ಭಯಾಕುಲೇನ
ವೃದ್ಧಿಂ ಗತೋಽ ಸಿ ಮಮ ನಾಸ್ತಿ ಮಮತ್ತ್ವಮೀಶ ॥
ಕರ್ಮಾಣಿ ರುದ್ರಮರುದಶ್ವಿ ಶತಕ್ರತೂನಾಂ ।
ಸಾಧ್ಯಾನಿ ಯಸ್ಯ ನ ಭವಂತಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತಾನಿ ॥
ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುರೀಶ ಜಗತಾಮುಪಕಾರ ಹೇತೋಃ ।
ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ನಃ ಪರಿಗತೋ ವಿಗತೋ ಹಿ ಮೋಹಃ ॥

''ಸ್ವಾಮಿ, ಕೇಶವ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವರವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೂ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು.

ದುಷ್ಟರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಭು, ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ನಮ್ಮ ಕುಲ ಪಾವನವಾಯಿತು. ಭಗವನ್, ನೀನು ನಮ್ಮಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ದೇವಕಿಗೂ ನನಗೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಗ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿದೆ. ಮಗನಂತೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಪುತ್ರ ವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಗೆಗೀಡಾದ ಮಾತು ಯಾವುದಿದೆ ? ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಜನನ ಮರಣ ರಹಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು 'ಮಗ' ಎಂದು ಈ ನಾಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ನುಡಿದೀತು !

ಜಗನ್ನಾಥ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವಾಗ ನೀನು ನಮ್ಮಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಯಾವ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಲಿಕ್ಕುಂಟು ! ಇದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಮಾಯಾ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಕಾರಣ. ನೀನು ಮಾಯಾ ಮಾನವ. ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲವೂ ಯಾವನ ವಶದಲ್ಲಿರುವದೋ ಅಂಥ ನೀನು ಯಾರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಬಲ್ಲಿ ! ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಆಡಿಸಬಲ್ಲರು ! ಭಗವನ್, ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮಾತ್ಮನೇ. ನೀನು ಅಂಶಾವತಾರ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ. ಯಾರ ಮಗನೂ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ತಂದೆ. ಗಿಡ ಗಂಟಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ನುಡಿಯೊಡೆಯ ಬ್ರಹ್ಮನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನೇ ನೀನು. ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ಮಗನೆಂದು ಮೋಹ ಗೊಳಿಸುವೆ ! ಪ್ರಭು, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನೀನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಜಗದ್ರಕ್ಷಮಾ ರೂಪವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡು. ಜಗದೀಶ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾದ ನಾನು ಅಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನಾದಾಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನೆಂದೇ ಬಗೆದೆ. ಆ ಮಗನಿಗೆ ಕಂಸನಿಂದ ಘಾತವಾದೀತೆಂದು ಬೆದರಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೆದರಿ ಸರಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ವೈಯ್ದು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಂದೆ. ಇದೆಂಥ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನ ! ಅಂದಾದರೂ ಈ ಕಂಸ ನಿನಗೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ ! ಆದರೂ ನಾನು ಹೆದರಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯ್ದಿಟ್ಟೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ, ನೀನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದೆ. ಈಗ ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನ ಆ ಮಾಯೆಯ ಮಂಜು ಹರಿದಿದೆ. ಈಗ ನೀನು 'ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ. ಜಗತ್ಪಿತಾ' ಎಂಬ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ, ಅಶ್ವಿನೀ, ಮರುತ ಮುಂತಾದ ದೇವತಾ ಧುರೀಣರಿಗೂ ಕೂಡ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವಾಗದ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಜಗದೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವೇ ಎಂದು ನಮಗೀಗ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಮಗ ಎಂಬ ಮೋಹ ಕಳೆದಿದೆ. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—○—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೧

"ತಂದೆತಾಯಿಗಳನು ಪಾರುಗೈದು ಬಂದಿವನೆಯ ಬೇಡಿ
ಬಿಡಿಸಿ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಮಥುರೆಯರಸನನ್ನು ಮಾಡಿ
ರಾಮಕೃಷ್ಣರೋದಲಿಕ್ಕೆ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ನಡೆದರು.
ಕೆಲವೆ ದಿನಗಳಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನು ಕಲಿತು ಅವರ
ಸತ್ತ ಮಗನ ಮತ್ತೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು."

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಮಾಡಿದ ಕಂಸವಧವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಸಾಧಾರಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವಸುದೇವ ಮತ್ತು ದೇವಕಿಯರಿಗೆ ಇವನು ನಮ್ಮ ಮಗನಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವೈಷ್ಣವೀಮಾಯೆಯನ್ನು ಬೀರಿದನು. ಅದರಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲ ಇವನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮಂತೆ ಗವಳಿಗ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯು ಉದಿಸಿತು. ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರಿಗೂ ಅದೇ ತರಹದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು 'ಅಮ್ಮ', 'ಅಪ್ಪ' ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಸಂಭೋದಿಸಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ದನಿಯಿಂದ ಇಂತು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು.

"ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೇ ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಬಹುದಿವಸಗಳಿಂದ ನಾನು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವದು ! ಕಂಸನ ಹೆದರಿಕೆ ಇದ್ದಿತಲ್ಲ ! ಅವನ ಭಯದಿಂದ ಈ ಬಲರಾಮನಿಗಾಗಲಿ ನನಗಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡದ ಮಾನವನ ಜನ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಪಿತೃಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡದೇ ನಿರರ್ಥಕ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವವರು ಪರಮ ನೀಚರು. ಗುರುಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಮತ್ತೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹಾಗೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಇವರ ಸೇವೆ, ಇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಜನ್ಮವು ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಂಸನ ಶೌರ್ಯ, ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಿಂದ ಅಂಜಿದ ನಾವು ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವು ನಮ್ಮ ಈ ಮಹಾ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು !" ಎಂದು ಅವರಿಬ್ಬರ ಪಾದಗಳಿಗೂ ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಕುಲದ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಕಂಸನ ಮಡದಿಯರೂ, ಮಾತೆಯರೂ ಅಳುತ್ತ ಬಂದು ಕಂಸನ ಶವದ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ಅತ್ತು ಗೋಗರೆದರು. ಅವರ ಕರುಣ ವಿಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಎದೆ ಕರಗಿ ಅವನು ಆ ಎಲ್ಲ ಕಂಸ ಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ಮಿದುಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸಿದನು. ಕಂಸನ ತಾಯಂದಿರ ದೀನ ಆಕ್ರಂದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿತು. ಅವರನ್ನೂ ಸಾಂತ್ವನಪರವಾದ ಉಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ.

ಅನಂತರ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕಂಸನ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತನು ತನ್ನ ಹಡೆದ ತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಕೂಡ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ಹಾಕಿದ್ದನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಆ ಬಂದೀಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಅವನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೂ ಆದರದಿಂದ ಕರೆತಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕಂಸನ ತರುವಾಯ ಆ ಮಥುರಾ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅವನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಕಂಸನ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಥಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಆ ರಂಗ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಕಂಸನ ಅನುಜ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಔರ್ಧ್ವ ದೇಹಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನು.

ಇಂತು ತನ್ನಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದನು. ''ಮಹಾರಾಜರೇ, ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ! ಆಜ್ಞಾಪಿಸೋಣವಾಗಲಿ. ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನ ಶಾಪದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದಾಸನಾಗಿ ಇರುವಾಗ ಬರೇ ಮಾನವರಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಏನಾಗಬೇಕು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ'' ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಾಯುದೇವನನ್ನು ನೆನೆದನು. ಕೂಡಲೇ ಪವನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ''ಏನಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಭು'' ಎಂದು ಬೆಸಗೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನು ''ವಾತದೂತ ! ಕೂಡಲೇ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿರುವ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಉಗ್ರಸೇನ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು. ಒಣಗರ್ವವು ಸಾಕು. ಈ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯು ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ರತ್ನವಿದ್ದಂತೆ. ಅದು ಯಾದವರಿಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಈಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕೂಡಲೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸು.''

ವಾಯುವು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ಅಣತಿಯನ್ನು ತಲೆಯಲಾಂತು ಸುರಪುರಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಅಲ್ಲಿ ಶಚೀದೇವಿಯ ಗಂಡನನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಆದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರದೇವನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ ಆ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಬೇಡಲು ಬಂದ ವಾಯುದೇವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ವಾಯುವು ತಂದ ಆ ದಿವ್ಯವಾದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದವ ಕುಲದ ಹಿರಿ ಕಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಹುಬಲದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಆ ದೇವ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಗುರುಕುಲವಾಸ

ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬಲದೇವನೂ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೇ ? ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿದ್ಯೆ ಯಾವದಿದೆ! ಆದರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ವಿದ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವದರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಎತ್ತಿ ಸಾರಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಂದೀಪನಿ ಎಂಬ ಗುರುಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಸಾಂದೀಪನಿಮುನಿಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ವೇದಮೂರ್ತಿ' ಎಂದೂ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪಂಡಿತರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಕಾಶೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಾದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟದ್ದು ಅವಂತೀ ನಗರದಲ್ಲಿ. ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಉಪನಯನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವಂತೀ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾಂದೀಪನಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ವೇದಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ದಕ್ಷರಾದ ಆ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವೇದ ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನು ಓದಿದರು. ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿತರು. ಹೀಗೆ ಶಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆ ಎರಡನ್ನೂ ಅವರು ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾ ಪಂಡಿತರಾದರು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಟ್ಟು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಅರವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತದ್ದು, ನಾಲ್ಕು ವೇದ, ಆರು ವೇದಾಂಗ, ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಅರವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕಲೆಗಳು. ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ, ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವ ಬಂದಿತು.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಸುದೃಢವಾದ ನಿಶ್ಚಯವೂ ಆಯಿತು - 'ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಅಲ್ಲ' ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೇ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾ ಅಭ್ಯಾಸದ ನೆಪದಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ದಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಸಿ ಗುರುಕುಲದಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಂದೀಪನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ಕಲಿಸಿದ ಅಪಾರವಾದ ಈ ವಿದ್ಯಾರಾಶಿಗೆ ನಾವು ಏನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡಬಲ್ಲೆವು ! ಆದರೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಮಗೆ ಗುರು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ತಮಗೆ ಏನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಮಾನವರ ಇಂದ್ರಿಯ ಅಗೋಚರವಾದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ ದೇವತಾ ಪುರುಷರೆಂದೂ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದಿತು.

ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಒಂದು ವೇದನೆ ಸಾಂದೀಪನಿ ದಂಪತಿಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಅವರಿಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಪ್ರಭಾಸ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದವನು ಮೇಲೆ ಏಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮರಳಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸತ್ತ ಆ ಮಗನನ್ನು ನೆನೆದು ಅವರು ಅನುದಿನವೂ ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ''ಆ ಮಡಿದು ಹೋದ ಮಗನನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದು ಕೊಡಬೇಕು'' ಎಂದು ಅವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪ್ರಭಾಸ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸಾಗರಬಿದ್ದು ಅದರ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದರು. ಸಮುದ್ರ ರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿದನು. ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನೇಕ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅವರು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ''ಸಾಂದೀಪನಿ ಋಷಿಯ ಮಗನು ಮುಳುಗಿದಾಗ ಅಪಹರಿಸಿದವನು ನಾನಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸಾಗರದ ಆಗರದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಜನ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸನು ಆ ಮುನಿ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದ ಕಳ್ಳ. ಅವನು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ''. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕಡಲಿನ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹುಡುಕಾಡಿ, ತಳದವರೆಗೂ ತಳಕಾಡಿ ಪಂಚಜನನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಮತ್ತೂ ಅವನ ಎಲುಬಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಎಂಬ ಶಂಖವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖದಿಂದ ಮೊಳಗಿಬರುವ ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ದೈತ್ಯರ ಜಂಘಾಬಲವು ಉಡುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಧರ್ಮದ ಸದ್ದು ಅಡಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವತೆಗಳ ತೇಜಸ್ಸು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವನ್ನು ಊದುತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಯಮದೇವರ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ನಡೆದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಾಂದೀಪನಿಯ ತನಯನು ಯಾತನಾಶರೀರದಿಂದ ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ತಮಗೆ ಕೊಡಲು ಯಮದೇವರು ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದು ಆ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪೂರ್ವದೇಹವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳಿಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಂದೀಪನಿಯ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕಳೆದು ಹೋದ ಜೀವವೇ ಮರಳಿ ಬಂದಂತೆ ಆಯಿತು. ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಮಗನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಅವನನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಅವರು ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಹರ್ಷ ಪುಲಕಿತರಾಗಿ ''ಕೃಷ್ಣಾ, ನೀನು ನರನಲ್ಲ, ನಾರಾಯಣ'' ಎಂದು ಸಂತಸದುಂಬಿ ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ಗುರುಗಳ ನೊಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕಂದನನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಆ ಗೋವಿಂದ ಬಲರಾಮರಿಬ್ಬರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಥುರೆಯ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹರ್ಷಪ್ರಕರ್ಷವಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಗಂಡಸರಿಗೆಲ್ಲ ಉತ್ಸಾಹ ಉಲ್ಲಾಸಗಳುಂಟಾದವು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಮಾಂಶದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೨

ಅಳಿಯ ಕಂಸನನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಕೊಂದನೆಂತೆಂದು ಮನದಿ ನೊಂದ ।
ಮಗಧರಾಜ ಉರಿದೆದ್ದು ಸೈನ್ಯದೊಡಗೂಡಿ ಏರಿ ಬಂದ ॥
ರಾಮಕೃಷ್ಣರತ್ಯುಗ್ರ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಘೋರ ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ।
ಸೋತು ಮತ್ತೆ ಹದಿನೆಂಟುಬಾರಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ನಿಂದ ॥

ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಜರಾಸಂಧನು ಆಸ್ತಿ ಪ್ರಾಸ್ತಿ ಎಂಬ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದು ಕೊಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಕೋಪ ಕೆರಳಿತು. ಮಗಧ ದೇಶದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಆ ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಯಾದವ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಬಂದನು. ಆ ಮಗಧ ರಾಜನ ಇಪ್ಪತ್ಮೂರು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯವು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬಲರಾಮ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣರು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ತಾವಿಬ್ಬರೇ ಪರಿಮಿತಿ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಜರಾಸಂಧನ ಸೇನಸಾಗರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು.

ಮೊದಲು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಪುರಾತನವಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನೆನೆದರು. ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನಸ್ಸು, ಬಾಣ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದವು. ಅದರಂತೆ ಬಲರಾಮದೇವರು ನೆನೆದ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಹಲ, ಮುಸಲ (ನೇಗಿಲ ವನಿಕೆ) ಎಂಬ ಎರಡು ಆಯುಧಗಳು ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಂದವು. ಈ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಜರಾಸಂಧನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದಟ್ಟಿದರು. ಬಡೆದು ಪುಡಿಗಟ್ಟಿದರು. ಜರಾಸಂಧನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಘಾತ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಹೆದರಿ ಬೆದರಿ ಚದುರಿ ಚಿಪ್ಪಾಡಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು.

ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜರಾಸಂಧನು ಬದುಕಿ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಈ ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಅವನ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಗಧರಾಜನು ಮುಂದೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಏರಿಬಂದು ಮತ್ತೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪುನಃ ಅವರೊಡನೆ ಸೆಣಸಿದರು. ಅವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ದಣಿಸಿದರು. ಜರಾಸಂಧನ ಗರ್ವವನ್ನು ಮಣಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿದರು. ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಜರಾಸಂಧನು ಮತ್ತೆ ದಾಳಿ ಇಟ್ಟ. ಅಪರಂಪಾರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು